ANNE GOLON

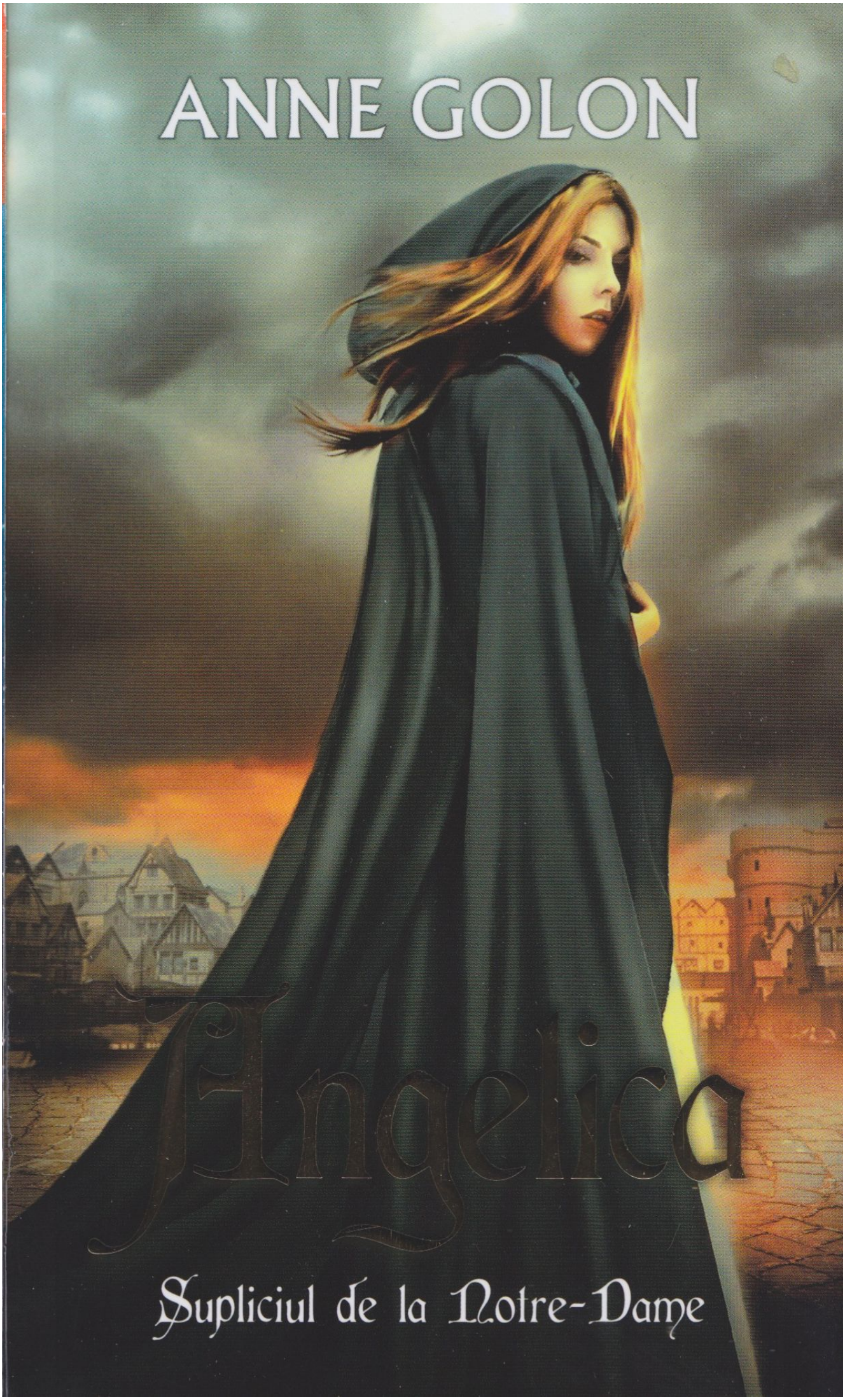

Angelica

Supliciul de la Notre-Dame

1661. Într-un Paris al contrastelor, al bogăției opulente și al sărăciei crunte, al intrigilor de curte și al iubirilor trecătoare, o femeie luptă să-și salveze dragostea vieții.
Angelica are un singur gând, acela de a obține o audiență la rege pentru a pleda cauza lui Joffrey de Peyrac, soțul ei, închis pe motiv că încheiase un târg cu diavolul. Căci în inima marelui oraș, în Île de la Cité, magistrați învești mântați în blănuri de hermină și avocați în robe negre au de-acum puterea de a decide asupra vieții și a morții. Pe altarul obscurantismului, Joffrey de Peyrac, care pretinde că deține știința extragerii aurului din piatră, riscă să fie sacrificat într-un proces nedrept, la care Angelica asistă neputincioasă. Vor avea succes strădaniile ei? Sau va cădea și ea pradă asasinilor care o pândesc pe coridoarele Luvrului?

La o jumătate de veac de la debutul seriei ce a marcat generații de-a rândul, Anne Golon ne propune o nouă versiune a celebrei sale saga, care nu și-a pierdut nimic din puterea de seducție asupra cititorilor de pretutindeni.

Anne Golon a început să scrie seria *Angelica* în anul 1956. Romanele s-au bucurat de un succes imens la nivel mondial, fiind publicate în 63 de țări, de peste 320 de edituri, iar ulterior au fost ecranizate.

ANNE GOLON

Angelica
Supliciul de la Notre-Dame

Partea întâi

Coridoarele Luvrului

capitolul 1

Regele trecuse.

Însoţit de freamătul aclamaţiilor, el înainta spre Paris, capitala lui. În faţa palatului Beauvais, îşi strunise calul, făcându-l să se întoarcă şi să salute de mai multe ori pe cei care îl priveau de la balcoane şi care nutreau faţă de el cele mai puternice şi mai calde sentimente de afecţiune: mama lui, regina Ana de Austria, cardinalul Mazarin, naşul şi sfetnicul lui.

Trecuse şi regina.

Tânăra regină Maria-Tereza, infanta primită zălog de pace pe Insula Fazanilor.

Părând foarte mică în carul ei roman, dar strălucitoare ca o stea, fusese întâmpinată cu sincere ovaţii de poporul francez emoţionat.

Odată cu ea şi cu suita ei, cortegiul imens şi fabulos se încheiase.

La fiecare etaj al palatului Beauvais, de la mansardă până în sălile de gală unde începuseră să-şi facă apariţia valeţii însărcinaţi cu servirea mesei, valul de invitaţi curgea, se rostogolea, zgomotos şi mulţumit. Pe feţe li se citea bucuria, aceleaşi exclamaţii de admiraţie şi de încântare explodau, scurgându-se lent de la etajele superioare ale palatului, până la locul unde se întâlneau şi se salutau cele mai de vază personaje ale regatului.

În capătul scărilor, Madame de Beauvais, stăpâna casei, căreia toată lumea continua să-i spună în secret „Prostituata Chioară", părea să pândească pe cineva. Când micul grup modest al celor din Poitou, din care făcea parte şi Angelica, îşi făcu apariţia pe palier, strigă cu vocea ei dogită:

– Cum este? V-aţi putut desfăta privirile după pofta inimii?

Toţi jubilară, cu obrajii încă îmbujoraţi de emoţie şi de recunoştinţă.

– Atunci e bine. Duceţi-vă să mâncaţi nişte prăjituri. Apoi îşi strânse evantaiul uriaş, lovind-o uşor pe umăr pe Angelica. Tu, frumoaso, vino puţin cu mine.

Mirată, Angelica o urmă pe Madame de Beauvais de-a lungul sălilor ticsite de oaspeţi.

În cele din urmă ajunseră într-un mic budoar, unde nu era nimeni.

– Uf! exclamă gazda, făcându-şi vânt cu evantaiul. Greu mai găseşti un colţişor liniştit.

O cercetă cu atenţie din priviri pe Angelica. Foarte fardată şi scump îmbrăcată, ea emana totuşi acea simplitate şi bonomie pe care ţi-o dă traiul în intimitatea celor puternici şi dorinţa de te face util, asigurându-le tot confortul.

– Cred c-o să meargă, spuse după ce o scrută un moment. Ce-ai zice, frumoaso, de un castel mare la periferia Parisului, cu majordom, valeţi în livrea, lachei, servitoare, şase trăsuri, grajduri şi o rentă de o sută de mii de livre?

– Mie îmi propuneţi toate astea? întrebă Angelica, râzând.

– Dumitale.

– Şi, mă rog, din partea cui?

– Din partea cuiva care îţi vrea binele.

– Mă îndoiesc. Şi ce altceva?

Cealaltă femeie se apropie de ea cu un aer complice.

– Un domn bogat care se topeşte de dragul ochilor tăi frumoşi.

– Ascultaţi-mă, doamnă, spuse Angelica, străduindu-se să păstreze un aer serios, ca să nu o ofenseze pe amabila doamnă, îi sunt foarte recunoscătoare acestui domn, indiferent cine este el, dar mă tem să nu abuzeze de naivitatea mea făcându-mi astfel de propuneri princiare. Acest domn nu mă cunoaşte prea bine dacă îşi închipuie că numai pomenind astfel de splendori mă poate face să fiu a lui.

– Ai o situaţie atât de bună la Paris încât să tratezi lucrurile cu atâta dispreţ? Şi eu care am auzit că ţi-au fost sechestrate toate bunurile şi că îţi vinzi echipajul.

Privirea ei ageră, de coţofană, nu se desprinse nici o clipă de chipul tinerei femei.

– Văd că sunteţi bine informată, doamnă, dar vă asigur că nu am încă de gând să-mi vând trupul.

– Dar cine a pomenit despre aşa ceva, prostuţo? şuieră cealaltă, dintr-odată mirată.

– Am crezut că...

– Ei, asta-i! Mie, una, mi-e indiferent dacă îţi iei amant sau nu. Poţi să te şi călugăreşti, dacă asta vrei. Tot ce-ţi cer este să-mi accepţi propunerea.

– Dar... în schimbul a ce? întrebă Angelica, năucită.

Madame de Beauvais se apropie şi mai mult de ea, îşi lăsă jos evantaiul şi o apucă prietenoasă de mâini.

– Uite, e foarte simplu, spuse cu înţelepciunea specifică unei bunici cumsecade. O să te instalezi ca acasă în acest splendid castel. O să vii la curte. O să te duci la Saint-Germain, la Fontainebleu. Ţi-ar plăcea, nu-i aşa, să participi la serbările de la curte, să fii copleşită de atenţii, alintată, ridicată în slăvi? Firește, dacă ţii cu orice preţ, ai putea să te numeşti în continuare Madame de Peyrac... Dar poate că preferi să-ţi schimbi numele. De exemplu, ai putea să-ţi spui Madame de Sancé... E foarte frumos... Cei care te vor urmări trecând îşi vor spune: „Iat-o pe frumoasa Madame de Sancé". Ha! Ha! Nu-i aşa că sună bine?

– În fine, se îngrijoră Angelica, credeţi totuşi că sunt atât de proastă ca să-mi imaginez că un gentilom mă va copleşi cu toate bogăţiile astea fără să-mi ceară nimic în schimb?

– Ei, haide! Păi, cam aşa stau lucrurile. Tot ce ţi se cere este să nu te mai gândeşti decât la toalete, la bijuterii şi la distracţii. E oare atât de greu pentru o fată frumoasă? Mă înţelegi? insistă ea, scuturând-o uşor pe Angelica. Mă înţelegi?

Angelica privea chipul aparent prietenos, inspirând încredere, dar peticul negru care îi acoperea un ochi, cu toate că era din satin, îi dădea o expresie de răutate.

– Mă înţelegi? Să nu te mai gândeşti la nimic! Să uiţi!

„Mi se cere să-l uit pe Joffrey", îşi spunea Angelica, „să uit că sunt nevasta lui, să renunţ să-l apăr, să-i şterg amintirea din viaţa mea, să-mi şterg toate amintirile. Mi se cere să tac... să uit..."

Avu din nou în faţa ochilor imaginea casetei cu otravă. Acum era aproape sigură că de acolo pornea toată nenorocirea. Cine putea avea interesul să-i cumpere tăcerea? Oameni care aveau unele dintre cele mai înalte funcţii în regat: Monsieur Fouquet, prinţul de Condé, toţi cei a căror trădare ascunsă cu grijă zăcea de ani întregi în cutiuţa de santal.

Angelica scuturâ din cap cu destul de mult sânge-rece.

– Sunt dezolată, doamnă, dar cu siguranţă nu am o minte atât de luminată, căci nu pricep o iotă din cele ce mi-aţi vorbit aici.

– Ei, bine, mai gândeşte-te, vrăbiuţa mea, mai gândeşte-te, şi pe urmă o să-mi dai răspunsul. Totuşi, nu prea târziu. În câteva zile, nu-i aşa? Haide, haide, frumoaso, nu-i aşa că toate astea sunt mai bune decât... Se aplecă spre urechea Angelicăi şi îi şopti: ... decât să-ţi pierzi viaţa?

capitolul 2

– După părerea dumitale, maestre Desgrez, în ce scop ţi se pare că un senior necunoscut îmi propune un castel şi o rentă de o sută de mii de livre?

– Pe legea mea, răspunse avocatul, presupun că în acelaşi scop pentru care şi eu v-aş oferi o rentă de o sută de mii de livre.

Angelica îl privi fără să înţeleagă, apoi roşi uşor simţind privirea îndrăzneaţă a tânărului. Niciodată nu-i trecuse prin minte să-şi privească avocatul într-o altă lumină. Cu oarecare tulburare, observă că sub hainele tocite se ascundea probabil un trup vânjos, bine proporţionat. Nu era frumos, cu nasul lui mare, cu dinţi

neregulaţi, dar avea o fizionomie expresivă. Maestrul Fallot zicea despre el că, în afară de talent şi erudiţie, nu avea nimic din ce era nevoie pentru a deveni un magistrat onorabil. Îşi frecventa rareori confraţii, continua să bântuie prin taverne ca pe vremea studenţiei. Din cauza asta, i se încredinţau anumite cazuri ce presupuneau anchete în locuri unde domnii de pe strada Saint-Landry s-ar fi gândit de două ori dacă să se ducă, de teamă să nu-şi piardă sufletul.

– Ei bine, cu siguranţă, spuse Angelica, nu e deloc ceea ce credeţi. Vă întreb din nou: De ce au încercat de două ori să mă omoare, ceea ce mi se pare un mod mult mai sigur de a mă reduce la tăcere?

Faţa avocatului se întunecă dintr-odată.

– Ah! Iată ce aşteptam, spuse el. Renunţă la atitudinea dezinvoltă de până atunci şi, ridicându-se de la biroul maestrului Fallot, veni şi se aşeză în faţa Angelicăi cu o expresie gravă pe chip. Doamnă, continuă el, poate nu sunt genul de om al legii care să vă inspire mare încredere. Cu toate astea, în cazul de faţă, cred că respectabilul dumneavoastră cumnat n-a greşit prea tare adresându-mi-se, căci afacerea soţului dumneavoastră cere mai degrabă calităţile unui detectiv particular, ceea ce eu am devenit prin forţa împrejurărilor, decât cunoaşterea conştiincioasă a legilor şi procedurilor. Dar, în realitate, nu pot descâlci această încurcătură decât dacă îmi daţi toate indiciile necesare pentru a face o analiză pertinentă. Pe scurt, iată întrebarea pe care ard de nerăbdare să v-o pun...

Se ridică, se duse să se uite în spatele uşii, ridică o perdea care ascundea nişte rafturi, apoi, întorcându-se spre tânără, întrebă cu jumătate de glas:

– Din câte ştiţi, cine, dintre dumneavoastră şi soţul dumneavoastră, l-ar fi putut speria pe unul dintre cei mai importanţi oameni din regat? Vorbesc aici de Monsieur Fouquet.

Angelicăi i se albiră până şi buzele. Îl fixă pe avocat, oarecum încurcată.

– Bun, ar fi ceva, după câte văd, reluă Desgrez. Pentru moment, aştept raportul unui spion strecurat în anturajul

lui Mazarin. Dar altul m-a pus pe urmele unui servitor pe nume Clément Tonnel, care a fost cândva omul bun la toate al prinţului de Condé...

– Şi majordomul nostru, la Toulouse.

– Aşa e. Băiatul ăsta are legături strânse şi cu Monsieur Fouquet. În realitate, nu lucrează decât pentru el însuşi, primind din când în când recompense foarte mari de la fostul lui stăpân, monseniorul prinţ, şi pe care, de altfel, probabil că îl jumuleşte de bani şantajându-l. Acum, o altă întrebare: Prin intermediul cui vi s-a făcut propunerea de a trăi ca o prinţesă?

– Prin Madame de Beauvais.

– Prostituata Chioară!... De data asta, totul este cât se poate de limpede. Poartă semnătura lui Fouquet. O plăteşte foarte gras pe bătrâna cotoroanţă ca să afle toate secretele de la curte. Pe vremuri era în solda lui Monsieur de Mazarin, dar acesta s-a arătat mai puţin generos decât ministrul de finanţe. Mai trebuie să vă spun că am luat şi urma unui alt înalt personaj, care a jurat că o să vă vină de hac, dumneavoastră şi soţului.

– Cine este?

– Monseniorul fratele regelui.

Angelica scoase un ţipăt.

– V-aţi pierdut minţile!

Faţa tânărului se schimonosi de supărare.

– Credeţi că v-am escrocat când v-am luat cele o mie cinci sute de livre? Oi avea eu aerul unui individ care se ţine de glume, doamnă, dar dacă informaţiile pe care le ofer costă scump, este pentru că sunt întotdeauna exacte. Fratele regelui este cel care v-a întins o capcană la Luvru şi care a încercat să vă asasineze. O ştiu de la ticălosul care v-a înjunghiat slujnica, pe Margot, şi, ca să-i smulg mărturisirea asta, m-a costat nu mai puţin de zece urcioare de vin la Cocoşul Roşu.

Angelica îşi trecu uşor mâna peste frunte. Cu voce tremurândă, îi povesti lui Desgrez ciudata întâmplare la care, cu ani în urmă, fusese martoră, în castelul Plessis-Bellière.

– Mai ştiţi ce s-a ales de ruda dumneavoastră, marchizul du Plessis?

– Habar n-am. Dar se poate să fie la Paris sau în armată.

– Fronda e departe, murmură avocatul, visător, dar nu lipseşte mult pentru a se aprinde din nou jarul care încă mocneşte. Evident, există multe persoane care se tem să vadă ieşind la lumină o asemenea dovadă a trădării lor.

Dintr-un singur gest al mâinii, mătură masa încărcată de hârţoage şi de pene de gâscă.

– Să rezumăm situaţia: Mademoiselle Angelica de Sancé, adică dumneavoastră în persoană, este bănuită că se află în posesia unui secret de temut. Monseniorul prinţ sau Fouquet îl însărcinează pe valetul Clément să vă spioneze. Ani întregi, acesta vă pândeşte. În sfârşit, bănuiala i se confirmă: dumneavoastră sunteţi cea care a făcut să dispară caseta, şi numai dumneavoastră şi soţul sunteţi cei care cunosc secretul ascunzătorii. De data asta, valetul nostru se duce să-l caute pe Fouquet, care îi plăteşte informaţia în aur. Din acea clipă, pieirea dumneavoastră este decisă. Toţi cei care trăiesc de pe urma ministrului de finanţe, toţi cei care se tem să nu-şi piardă renta şi favorurile la curte se coalizează pe ascuns împotriva seniorului din Toulouse care, într-o zi, poate apărea în faţa regelui, spunând: „Iată ce ştiu!“ Dacă am fi în Italia, s-ar folosi pumnalul sau otrava. Dar se ştie despre contele de Peyrac că este imun la otravă, şi, de altfel, în Franţa există dorinţa de a da lucrurilor o aparenţă de legalitate. Cabala ridicolă pusă la cale de monseniorul de Fontenac pică la ţanc. Va pune să fie arestat omul, acuzându-l că este vrăjitor. Regele este îmbrobodit. I se aţâţă gelozia faţă de acest senior prea bogat. Şi iată! Porţie Bastiliei se închid în urma contelui de Peyrac. Toată lumea poate respira uşurată.

– Nu! exclamă Angelica furioasă. Eu, una, n-o să-i las să răsufle uşuraţi. Voi răscoli cerul şi pământul până ce se va face dreptate. Mă voi duce personal la rege să-i spun de ce avem atât de mulţi duşmani.

– Şşt! spuse iute Desgrez. Nu vă ambalaţi aşa. Ţineţi în mână o grămadă de praf de puşcă şi trebuie să aveţi grijă să nu fiţi prima pe care s-o spulbere de pe faţa

pământului. Cine vă poate garanta că regele, sau chiar Mazarin, nu sunt la curent cu povestea?...

– Dar, până la urmă, protestă Angelica, chiar ei fuseseră aleşi ca victime ale vechiului complot. Trebuia asasinat cardinalul şi, dacă era posibil, regele şi tânărul lui frate.

– Înţeleg cât se poate de bine, frumoasă doamnă, înţeleg, spuse avocatul. Reluă, cu un gest prin care se scuza: Accept logica argumentaţiei dumneavoastră, Madame. Dar, vedeţi, intrigile celor sus-puşi formează un cuib de vipere. Îţi rişti viaţa dacă vrei să le descâlceşti sentimentele. E foarte posibil ca Monsieur de Mazarin să fi fost pus la curent de reţeaua lui de spioni, reţea pe care o are în secret. Dar ce-i pasă lui Monsieur de Mazarin de un trecut din care a ieşit mare învingător? Cardinalul se pregătea să negocieze cu spaniolii întoarcerea lui Monsieur de Condé. Era oare momentul să adauge încă o crimă pe tabla neagră pe care trebuia s-o şteargă cu buretele? Monseniorul cardinal s-a făcut că nu aude. Vor să-l aresteze pe acest senior de Toulouse, ei bine, n-au decât să-l aresteze! Foarte bună idee. Regele face de bunăvoie tot ce-i spune monseniorul cardinal şi, de altfel, a prins pică pe bogăţia soţului dumneavoastră. Va fi o joacă de copii să-l facă să semneze mandatul de arestare fără judecată la Bastilia...

– Dar fratele regelui?

– Fratele regelui? Ei bine, nici lui nu-i pasă câtuşi de puţin că Monsieur Fouquet voia să-l omoare când era copil. Pentru el nu contează decât prezentul, şi, în prezent, trăieşte de pe urma lui Monsieur Fouquet. Îl umple de aur, îi caută favoriţi. Micul domn n-a fost niciodată prea răsfăţat, nici de mama, nici de fratele lui. Una peste alta, toată afacerea ar fi mers ca unsă dacă n-aţi fi intervenit dumneavoastră. Sperau că, lipsită de sprijinul soţului, o să dispăreţi... fără zgomot... nu se ştie unde. Lumea nu vrea să ştie. Întotdeauna soarta nevestelor este ignorată, când un senior cade în dizgraţie. Ele au tactul de a se risipi în fum. Poate se duc la mănăstire. Poate îşi schimbă numele. Numai dumneavoastră n-aţi respectat mersul firesc al lucrurilor. Aveţi pretenţia

să cereţi să se facă dreptate!... Adevărată obrăznicie, nu-i aşa? Atunci, în două rânduri, încearcă să vă omoare. Apoi, în disperare de cauză, Fouquet face pe demonul care ispiteşte...

Angelica suspină adânc.

– E copleşitor, murmură ea. Oriunde îţi întorci privirea, nu vezi decât duşmani, priviri răutăcioase, pline de ură, de invidie, dispreţuitoare, ameninţătoare.

– Ascultaţi, poate că timpul nu e pierdut, o încurajă Desgrez. Fouquet vă oferă un mod onorabil de a scăpa. Nu vă lasă averea soţului, dar vă oferă o viaţă îndestulată. Ce vreţi mai mult?

– Îmi vreau bărbatul! strigă Angelica, ridicându-se furioasă de pe scaun.

Avocatul o privi ironic.

– Sunteţi într-adevăr o persoană foarte ciudată.

– Şi dumneavoastră sunteţi un laş! În adâncul sufletului, sunteţi copleşit de teamă ca toţi ceilalţi.

– Este adevărat că viaţa unui biet notar contează foarte puţin în ochii acestor persoane sus-puse.

– Atunci, vedeţi-vă în continuare de viaţa asta de doi bani! Păstraţi-o pentru băcanii care se lasă jefuiţi de slugile lor şi pentru moştenitorii geloşi. Nu am nevoie de dumneavoastră!

El se ridică fără un cuvânt, netezind îndelung o foaie de hârtie.

– Iată aici socoteala cheltuielilor mele. Veţi vedea că n-am păstrat nimic pentru mine.

– Mi-e indiferent dacă sunteţi hoţ sau cinstit.

– Încă un sfat.

– Nu mai am nevoie de sfaturile dumneavoastră. O să mă sfătuiesc cu cumnatul meu.

– Cumnatul dumneavoastră nu ţine deloc să ia parte la toată povestea asta. V-a primit şi v-a trimis la mine pentru ca în cazul în care lucrurile iau o întorsătură bună, să culeagă laurii. Altfel, se va spăla pe mâini şi va rămâne în slujba regelui. De aceea vă spun încă o dată: Încercaţi să-l întâlniţi pe rege. Salută adânc, îşi puse pălăria spălăcită pe cap, şi apoi se răsuci pe călcâie. Dacă

aveţi nevoie de mine, puteţi trimite să mă caute la Trei Ciocane, unde sunt în fiecare seară.

Cum ieşi pe uşă, pe Angelica o încercă o dorinţă nestăvilită de a plânge. Acum era cu adevărat singură. Simţea atârnând deasupra ei un cer de furtună, o îngrămădire de nori veniţi din toate părţile zării: ambiţia monseniorului de Fontenac, frica lui Fouquet şi a lui Condé, laşitatea cardinalului şi, mult mai aproape de ea, aşteptarea bănuitoare a cumnatului şi surorii ei, gata s-o alunge din casă la cel mai mic semn îngrijorător...

În vestibul se întâlni cu Hortense, care avea un şorţ alb prins în jurul taliei subţiri. Casa mirosea a căpşuni şi caise. În septembrie, gospodinele adevărate îşi preparau dulceţurile. Era o operaţiune delicată şi importantă, care se desfăşura printre tingirile mari de aramă, căpăţânile de zahăr pisate şi lacrimile lui Barbe. Casa era întoarsă cu fundul în sus timp de trei zile.

Hortense, care ducea o preţioasă bucată de zahăr, se împiedică de Florimond, care ieşea din bucătărie sunând tare din zornăitoarea de argint cu trei clopoţei şi două boabe de cristal. Nu a mai fost nevoie de altceva ca să izbucnească furtuna.

– Nu doar că suntem înghesuiţi şi compromişi, lătră Hortense, dar nici măcar nu mă pot ocupa de treburile mele fără să fiu îmbrâncită şi asurzită! Durerea de cap îmi sfâşie tâmplele. Şi, în timp ce eu mă omor cu treaba, doamna are o întrevedere cu avocatul sau bate străzile sub pretextul că vrea să-şi elibereze un soţ îngrozitor, după averea căruia plânge.

– Nu mai urla aşa de tare, spuse Angelica. Nu vreau decât să te ajut să-ţi faci dulceţurile. Ştiu nişte reţete foarte bune din Sud.

Hortense, cu căpăţâna de zahăr în mână, îşi îndreptă ţanţoşă ţinuta ca şi când şi-ar fi etalat costumul de tragediană.

– Niciodată, făcu ea arţăgoasă, niciodată nu voi accepta să pui tu mâna în mâncarea pe care o prepar pentru soţul şi copiii mei! Nu pot uita că eşti măritată cu un adept al diavolului, unul care face farmece, un meşter

în otrăvuri. S-ar putea foarte bine ca şi tu să fi devenit un suflet damnat. Gaston s-a schimbat de când eşti tu aici.

– Soţul tău? Nici măcar nu mă uit la el.

– Dar el te priveşte mult mai mult decât se cuvine. Ar trebui să pricepi că prezenţa ta aici se lungeşte peste măsură. Ai vorbit despre o singură noapte...

– Te asigur că mă zbat să lămuresc situaţia.

– Încercările tale o să te facă remarcată şi o să sfârşeşti prin a fi tu însăţi arestată.

– În situaţia în care am ajuns, mă întreb dacă nu mi-ar fi mai bine în închisoare. Cel puţin aş fi găzduită pe gratis şi fără comentarii.

– Habar n-ai despre ce vorbeşti, frumoaso, rânji Hortense. Trebuie să plăteşti zece soli pe zi, şi fără îndoială c-o să mi-i ceară mie, singura ta rudă.

– Nu e chiar atât de scump. E mai puţin decât îţi dau ţie. Fără să mai punem la socoteală toaletele şi bijuteriile pe care ţi le-am lăsat.

– Cu doi copii, o să fie de plătit treizeci de soli pe zi.

Angelica scoase un oftat a lehamite.

– Haide, vino, Florimond, îi spuse copilului. Vezi bine că o oboseşti pe mătuşa Hortense. Aburii de la dulceaţă i s-au urcat la cap şi a început s-o ia razna.

Copilul se grăbi spre ea, agitând din nou zornăitoarea strălucitoare, ceea ce o înfurie la culme pe Hortense.

– Aşa e şi cu zornăitoarea asta! strigă ea. Copiii mei n-au avut niciodată una la fel. Te plângi că n-ai bani şi te duci să cumperi o jucărie aşa de scumpă pentru fiul tău.

– Şi-a dorit-o atât de mult. Şi apoi, zornăitoarea n-a fost chiar scumpă. Copilul cizmarului are una la fel.

– Toată lumea ştie că oamenii din popor habar n-au să economisească. Îşi răsfaţă copiii şi nu le dau nici o educaţie. Înainte de a cumpăra obiecte inutile, nu uita că eşti săracă şi că nici nu-mi trece prin cap să te întreţin.

– Nici nu-ţi cer aşa ceva, spuse Angelica, scoasă din minţi. Imediat ce Andijos se va întoarce, mă voi duce să mă cazez la han.

Hortense ridică din umeri, râzând batjocoritor.

– Hotărât lucru, eşti mai proastă decât am crezut. Nu ştii care sunt legile şi acţiunile justiţiei. Marchizul tău d'Andijos nu-ţi va aduce cine ştie ce veşti.

Trista prezicere a lui Hortense se împlini cu vârf şi îndesat.

Când marchizul d'Andijos îşi făcu apariţia, urmat de credinciosul Kouassi-Ba, o informă pe Angelica că la Toulouse toate bunurile contelui fuseseră sechestrate. Nu adusese decât o mie de livre, împrumutate de doi dintre marii arendaşi ai prizonierului, sub promisiunea de a păstra secretul. Majoritatea bijuteriilor Angelicăi, vesela de aur şi argint şi cea mai mare parte a obiectelor de valoare care se aflau în palatul Gai Savoir, inclusiv lingourile de aur şi argint, fuseseră luate şi transportate la locotenenţa generală din Toulouse şi la Montpellier.

Andijos părea încurcat. Nu mai avea verva şi bonomia lui obişnuite şi arunca în jur priviri temătoare. Îi mai povesti şi că Toulouse era în fierbere ca urmare a arestării contelui de Peyrac. Se răspândise zvonul că vinovat era arhiepiscopul, şi în jurul palatului episcopal avusese loc o adevărată răzmeriţă. Consilierii municipali îl căutaseră pe Andijos, cerându-i să preia conducerea pentru a se ridica împotriva autorităţii regale, nici mai mult, nici mai puţin. Marchizul întâmpinase toate dificultăţile din lume ca să poată părăsi oraşul, pentru a se întoarce la Paris.

– Şi acum ce-ai de gând să faci? întrebă Angelica.

– Să rămân un timp la Paris. Resursele mele, la fel ca ale dumneavoastră sunt, din păcate, limitate. Am vândut o fermă veche şi o crescătorie de porumbei. Poate o să reuşesc să dobândesc o slujbă la curte...

Tonul lui, atât de vesel cândva, avea în el ceva jalnic, ca un drapel în bernă. Angelica era decepţionată, căci asta însemna o capitulare aproape totală.

„Of! Oamenii ăştia din Sud!" se gândi ea. „Marile jurăminte – hohote de râs! Şi apoi, când se abate nenorocirea, focul de artificii se stinge."

– Nu vreau să te compromit, spuse ea cu voce tare. Îţi mulţumesc pentru toate serviciile dumitale, domnule d'Andijos. Îţi doresc noroc la curte.

El îi sărută mâna tăcut şi se retrase, uşor ruşinat.

În vestibul, Angelica privea uşa de lemn pictat a casei procurorului. Câţi servitori o părăsiseră deja prin uşa aceea, cu ochii plecaţi, dar fugind, uşuraţi că au scăpat de stăpâna lor căzută în dizgraţie!

Kouassi-Ba se ghemuise la picioarele ei. Ea îi mângâie părul, iar uriaşul îi zâmbi ca un copil.

O mie de livre însemnau totuşi ceva. Angelica îşi făcu planul ca noaptea următoare să părăsească locuinţa surorii ei, unde atmosfera devenea de nesuportat. Îi va lua cu ea pe micuţa slujnică bearneză şi pe Kouassi-Ba. Probabil că la Paris se găseau şi hanuri modeste. Îi mai rămâneau câteva bijuterii şi rochia din lamé cu fire de aur. Oare câţi bani putea lua pe ea?

Copilul pe care îl aştepta începea să mişte, dar abia dacă se gândea la asta şi nu era la fel de emoţionată cum fusese cu Florimond. Prima senzaţie de bucurie pălise la gândul că venirea pe lume a celui de-al doilea copil într-un asemenea moment era aproape o catastrofă. În fine, mai bine să nu privească prea departe în viitor şi să-şi păstreze curajul.

A doua zi îi aduse o rază de speranţă odată cu venirea unui paj de la curtea lui Mademoiselle de Montpensier, îmbrăcat într-o minunată livrea maro, împodobită cu aur şi cu catifea neagră.

Până şi Hortense se arătă impresionată.

Marea Domnişoară îi cerea Angelicăi să-i facă după-amiază o vizită la Luvru. Pajul sublinie pe un ton ridicat că domnişoara nu mai locuia la Tuileries, ci la Luvru.

Tremurând de nerăbdare, Angelica traversă la vremea stabilită podul Notre-Dame, spre marea dezamăgire a lui Kouassi-Ba, care venea în spatele ei, urmărind-o din priviri de pe Pont-Neuf. Dar Angelica nu-şi făcea griji că va fi deranjată de negustori şi de cerşetori.

Fusese cât pe ce să-i ceară lui Hortense şareta care îi aparţinuse cândva, din dorinţa de a-şi proteja ultima

toaletă luxoasă rămasă. Dar, văzând mutra îmbufnată a surorii sale, renunţase.

Angelica purta o rochie în două nuanţe, oliv şi verde-pal, dintr-un material cam subţire pentru acel anotimp. Se învăluise în mantia de mătase violetă, căci vântul umed învăluise pe rând toate străduţele înguste şi cheiurile.

Ajunse, în sfârşit, la porţile imensului palat cu acoperişuri şi cupole în ale căror hornuri înalte zăceau înfipte steaguri împodobite cu blazoane, proiectându-se pe cerul acoperit de nori.

Traversând curtea interioară şi urcând pe scările imense de marmură, Angelica ajunse la apartamentul despre care i se spusese că era acum al lui Mademoiselle. Nu-şi putut stăpâni fiorii pe care îi simţi când străbătu din nou acele coridoare lungi, sinistre, în pofida tavanelor împodobite cu casete din lemn aurit, a lambriurilor înflorate şi a tapiseriilor scumpe. Prea multe umbre zăceau în cotloanele concepute pentru pândă, atentate. O istorie plină de sânge şi de groază ameninţa la fiecare pas în acest vechi palat regal unde, totuşi, curtea unui rege foarte tânăr încerca să readucă puţină veselie.

Monsieur de Préfontaines îi spuse Angelicăi că Mademoiselle se afla cu pictorul personal în Marea Galerie, unde se oferi să o conducă pe tânără.

Mergea alături de ea cu o seriozitate afectată. Era un bărbat între două vârste, prudent şi bine informat, ale cărui sfaturi îi erau atât de preţioase Marii Domnişoare, încât, de două ori, ca s-o sâcâie, regina-mamă ceruse ca bietul om să fie exilat.

Deşi era foarte preocupată, Angelica se strădui să stea de vorbă cu el în timp ce mergeau, încercând să afle ce planuri avea prinţesa. Intenţiona să se instaleze curând în palatul Luxembourg, aşa cum prevăzuse el?

Monsieur de Préfontaines oftă. Mademoiselle îşi pusese în minte să renoveze apartamentele din palatul Luxembourg, cu toate că erau foarte frumoase şi aproape noi. Între timp, se stabilise la Luvru, pentru că nu suporta să stea sub acelaşi acoperiş cu Monsieur,

la Tuileries. Pe de altă parte, cum se vorbea mult despre căsătoria monseniorului cu tânăra Henrietta a Angliei şi instalarea cuplului la Palatul Regal, Mademoiselle încă spera să se poată întoarce la Tuileries.

– Personal, doamnă, încheie Monsieur de Préfontaines, n-o să vă ascund care este părerea mea: Luxembourg sau Tuileries, contează prea puţin. Orice e mai bine decât să stai la Luvru. Se apropie de ea ca şi când ar fi vrut să îi încredinţeze un secret. Ce vreţi, bunicul şi tatăl meu au fost de religie reformată. Eu însumi am fost crescut până la vârsta de zece ani în ritualurile protestante. Ei bine, fie că vrea, fie că nu, nu există hughenot care să se simtă în largul lui trecând pe coridoarele Luvrului. Sigur că s-a scurs aproape un veac de la acea noapte înfiorătoare, dar văd uneori strălucind pe dale sângele din noaptea Sfântului Bartolomeu. Bunicul mi-a povestit tragedia în amănunt. Avea pe-atunci douăzeci şi patru de ani şi n-a scăpat decât printr-o minune de masacrul pus la cale împotriva protestanţilor... Priviţi. De la fereastra aceea, Carol al IX-lea trăgea cu o archebuză în seniorii reformaţi, care încercau să se salveze trecând Sena, ca să ajungă la Pré-aux-Clercs. Bunicul îl evoca pe Carol al IX-lea. Uriaş, bărbos şi feroce, îi reapărea în gânduri strigând: „Ucide! Ucide! Unu' să nu scape!" Toată noaptea au fost masacre la Luvru. De la toate ferestrele erau aruncate corpuri, în toate alcovurile se înjunghia. Nu sunteţi hughenotă?

– Nu, domnule.

– Atunci nu ştiu de ce vă povestesc toate astea, spuse Monsieur de Préfontaines, gânditor. Şi eu sunt catolic, dar educaţia din copilărie se şterge greu. De când locuiesc la Luvru, dorm foarte puţin. Mă trezesc tresărind şi mi se pare că aud strigându-se pe coridoare: „Ucide! Ucide!" Şi ropotele paşilor seniorilor protestanţi urmăriţi de asasinii lor mă bântuie... Dacă vreţi să ştiţi care este părerea mea, doamnă, mă întreb dacă nu există fantome în Luvru... nişte fantome care sângerează.

– Ar trebui să beţi nişte ceaiuri de plante pentru somn, Monsieur de Préfontaines, îi recomandă Angelica, simţindu-se stânjenită la auzul acestor sinistre amintiri.

Atentatul din care ea scăpase şi care o costase viaţa pe Margot era prea aproape pentru a putea lua cuvintele domnului de Préfontaines drept inventii care nu mai aveau legătură cu prezentul. Crima, violul şi trădarea, grozăvia celor mai dezgustătoare omoruri se întipăriseră în măruntaiele uriaşului palat.

Curând, Angelica se trezi într-un fel de subsol, aflat sub Marea Galerie. De pe vremea lui Henric al IV-lea, câteva apartamente de acolo fuseseră rezervate artiştilor şi oamenilor care practicau diverse meserii.

Sculptori, pictori, ceasornicari, parfumieri, gravori în pietre scumpe, fierari pricepuţi în făurirea spadelor de oţel, cei mai talentaţi aurari, specialişti în arta damaschinatului, lutieri, creatori de instrumente folosite în diverse ştiinţe, ţesători de tapiserii, tipografi locuiau acolo cu familiile lor, pe banii regelui. Din spatele uşilor groase din lemn lăcuit, se auzea zgomotul ciocanelor şi al forjelor, ţăcănitul războaielor din atelierele specializate în tapiserie verticală şi covoare de Turcia, loviturile înfundate ale tiparniţelor.

Pictorul care îi făcea lui Mademoiselle de Montpensier portretul era un olandez cu barbă blondă, înalt, cu ochi senini, albaştri şi cu o faţă de jambon fiert. Meşteşugar modest şi om de talent, Van Ossel ţinea piept capriciilor doamnelor de la curte cu tăria unui caracter liniştit şi cu o franceză destul de stângace. Dacă majoritatea nobililor îl tutuiau, aşa cum se obişnuia cu un valet sau cu un muncitor, asta nu-l împiedica să-şi facă meseria cum voia.

Aşa că ceruse s-o picteze pe Mademoiselle cu un sân dezgolit, şi, în fond, nu greşise, căci sânul era ce avea mai frumos robusta celibatară. Presupunând că tabloul era destinat vreunui nou pretendent, trebuia recunoscut că expresivitatea acestei rotunjimi albe, atrăgătoare completa în mod fericit suma la care se ridica dota şi nobleţea titlurilor.

Mademoiselle, drapată în valuri de catifea albastru-închis, cu pliuri adânci, acoperită de perle şi bijuterii, cu un trandafir între degete, îi zâmbi Angelicăi.

– Într-o clipă sunt a ta, micuţa mea. Van Ossel, te-ai decis să-mi scurtezi supliciul?

Pictorul mormăi ceva în barbă şi, de dragul formei, adăugă câteva pete de lumină pe unicul sân, obiectul tuturor preocupărilor sale.

În timp ce o cameristă o ajuta pe Mademoiselle de Montpensier să se îmbrace, el îi încredinţă pensulele unui băieţel care era probabil fiul său şi care îi slujea drept ucenic. O privea atent pe Angelica şi pe Kouassi-Ba, cel care se adăpostea în spatele ei. În sfârşit, scoţându-şi pălăria, făcu o plecăciune adâncă.

– Dumneavoastră, doamnă, doriţi să vă fac portretul? O! Foarte frumos! Femeia radioasă şi Maurul întunecat. Ziua şi noaptea...

Angelica refuză oferta cu un zâmbet. Momentul nu era bine ales. Dar, poate, într-o zi...

Îşi imagină tabloul mare pe care îl va atârna în saloanele palatului din cartierul Saint-Paul, când se va instala acolo victorioasă, împreună cu Joffrey de Peyrac. Gândul acesta îi insuflă o nouă undă de curaj pentru a înfrunta viitorul.

În galerie, urcând spre apartamente, Marea Domnişoară o luă de braţ şi abordă subiectul cu bruscheţea-i obişnuită:

– Micuţă scumpă, speram, după ce-am făcut câteva cercetări, să îţi dau o veste bună confirmându-ţi că soţul dumitale a făcut obiectul unei neînţelegeri provocate de vreun curtean duşmănos, care încerca să se facă remarcat de rege, sau al unor calomnii lansate de vreun amator de favoruri respins de Monsieur de Peyrac şi care încerca să se răzbune... Dar acum mă tem că povestea e mai lungă şi mai complicată.

– Vă implor, Alteţă, ce-aţi aflat?

– Să intrăm în apartamentul meu, departe de urechile indiscrete.

După ce se aşezară una lângă alta, pe o canapea confortabilă, Marea Domnişoară reluă:

– Adevărul este că am aflat foarte puţine lucruri, şi, lăsând la o parte obişnuitele bârfe de la curte, trebuie să îţi spun că exact această lipsă de informaţii mă

îngrijorează. Oamenii nu ştiu nimic sau preferă să lase această impresie. Adăugă cu o urmă de ezitare, coborându-şi vocea: Soţul dumitale este acuzat de vrăjitorie.

Ca să n-o jignească pe prinţesă, Angelica se stăpâni să spună că ştia deja.

– Nu e foarte grav, reluă Mademoiselle de Montpensier, şi lucrul s-ar fi putut rezolva cu uşurinţă dacă soţul dumitale ar fi fost deferit unui tribunal ecleziastic, aşa cum ar impune-o obiectul acuzaţiei. Nu vă ascund că îi consider uneori pe oamenii bisericii enervanţi, băgăreţi, dar trebuie recunoscut că justiţia lor specială, care se ocupă de lucruri ce intră în atribuţiilor lor, este cel mai adesea cinstită şi inteligentă. Dar faptul important este că, în pofida acestei acuzaţii speciale, soţul dumitale a fost deferit justiţiei laice. În privinţa asta, nu-mi fac iluzii. Dacă va exista o judecată – ceea ce nu este sigur, va depinde doar de personalitatea juraţilor-judecători.

– Vreţi să spuneţi, Alteţă, că există riscul ca judecătorii puterii civile să se dovedească părtinitori?

– Asta depinde de cei care îi vor alege.

– Şi cine trebuie să aleagă?

– Regele.

Văzând figura înspăimântată a tinerei, prinţesa se ridică, o atinse pe umăr şi încercă s-o liniştească. Totul se va termina cu bine, era sigură de asta. Dar trebuia să lămurească situaţia... Un om cu averea şi rangul lui Monsieur de Peyrac nu era reţinut în secret fără un motiv. Făcuse o cercetare foarte serioasă pe lângă arhiepiscopul de Paris, cardinalul de Gondi, fost partizan al Frondei şi el, destul de nemulţumit de monseniorul de Fontenac, din Toulouse.

De la acest cardinal, care nu putea fi suspectat că i-ar fi acordat favoruri pentru faptele săvârşite de un rival puternic în Languedoc, aflase că, dacă arhiepiscopul de Toulouse părea să fi fost, de fapt, instigatorul primei acuzaţii de vrăjitorie, retragerea lui în favoarea justiţiei regelui îi fusese într-un fel impusă de voci misterioase.

– În realitate, monseniorul de Toulouse nu avusese intenţia de a împinge lucrurile atât de departe şi, fără să creadă el însuşi în vrăjitorie, cel puţin în cazul

soţului dumitale, s-ar fi mulţumit să i se aplice acestuia o mustrare fie în faţa tribunalului ecleziastic, fie în faţa parlamentului din Toulouse. Dar i s-a smuls acuzatul printr-un mandat de arestare special, pregătit cu mult timp înainte.

Mademoiselle explică apoi că, după ce îşi continuase ancheta printre relaţiile ei sus-puse, căpătase din ce în ce mai mult convingerea că Joffrey de Peyrac fusese ridicat cu forţa, la posibila cerere a tribunalului parlamentar din Toulouse.

– Am aflat-o direct din gura monseniorului Masseneau, un demn parlamentar din Languedoc, care tocmai a fost chemat la Paris din motive misterioase, şi care, de altfel, se întreabă dacă nu are legătură cu povestea soţului dumitale.

– Masseneau? făcu Angelica, gânditoare.

Într-o străfulgerare, îl revăzu pe bărbatul îndesat, roşu de furie şi plin de panglici, care se zbătea pe drumul prăfuit ce ducea la Salsigne, ameninţându-l pe insolentul conte de Peyrac cu bastonul şi strigând: „O să-i scriu guvernatorului din Languedoc... Consiliului regelui!..."

– Of, Dumnezeule, murmură ea. Acesta este un duşman al soţului meu.

– I-am vorbit personal acestui magistrat, spuse ducesa de Montpensier. Cu toate că e de origine modestă, mi s-a părut destul de cinstit şi de demn. De fapt, se teme foarte tare să fie ales judecător-jurat în cazul contelui de Peyrac, în special pentru că se ştie că a avut o altercaţie cu el. Spune că jignirile care se aruncă la lumina zilei nu privesc justiţia şi că se va simţi foarte jenat, dacă va fi obligat să accepte un simulacru de proces.

Angelica nu reţinuse decât un cuvânt: proces!

– Aşadar, au în vedere să intenteze un proces? Un avocat pe care l-am consultat mi-a spus că dacă s-ar ajunge la asta, ar fi deja un rezultat, mai ales dacă s-ar putea obţine şi alcătuirea unui tribunal în rândul parlamentului din Paris. Prezenţa acestui Masseneau, el însuşi parlamentar, ar putea fi o dovadă.

Mademoiselle de Montpensier făcu o grimasă de nemulţumire, care n-o făcu deloc să arate mai frumoasă.

– Știi, micuțo, sunt destul de pricepută la tertipuri avocățești și îi cunosc pe oamenii în robă. Ei bine, dacă vrei să mă crezi, un tribunal parlamentar nu i-ar folosi la nimic soțului dumitale, pentru că aproape toți parlamentarii îi datorează ceva lui Fouquet, actualul ministru de finanțe, și i-ar urma ordinele, cu atât mai mult cu cât acesta este un fost președinte al parlamentului din Paris.

Angelica tresări. Fouquet! Iată că temuta veveriță își arăta din nou vârful urechilor ascuțite.

– De ce-mi vorbiți despre Fouquet? întrebă Angelica, pe un ton șovăitor. Vă jur că soțul meu n-a făcut nimic să-i stârnească ura. De altfel, nu l-a văzut niciodată!

Domnișoara continua să dea din cap.

– Eu, una, nu am spioni în preajma lui Fouquet. De fapt, nu-mi stă în fire, chiar dacă nu aș putea spune același lucru și despre el. Defunctul meu tată proceda astfel, deoarece nutrea convingerea că în regatul ăsta nu te puteai simți în siguranță decât cu o armată de spioni, un roi de „muște", făcu ea, mulțumită de cuvântul găsit. Nu putem acționa altfel. Eu nu am – și regret pentru soțul dumitale –, pe nimeni infiltrat în anturajul ministrului. Dar de la fratele regelui, care e și el cumpărat de Monsieur Fouquet, cel puțin așa cred, am înțeles că dumneata și soțul dumitale dețineți un secret legat de Fouquet.

Angelica simți că-i stă inima-n loc. Trebuia să se confeseze pe de-a-ntregul înaltei sale protectoare? O tentă gândul, dar își aminti la timp cât de ușor făcea aceasta gafe și cât de incapabilă era să-și țină limba. Era deci mai bine să aștepte și să-l întrebe pe Desgrez.

Tânăra oftă și spuse, întorcându-și privirea:

– Ce-aș putea ști eu despre acest puternic senior de care nu m-am apropiat niciodată? Evident, îmi amintesc că, pe vremea când eram copil, se vorbea în Poitou despre o pretinsă conspirație a seniorilor, în care erau amestecați Monsieur Fouquet, monseniorul prinț de Condé și alte înalte personaje. La puțin timp după asta a izbucnit Fronda.

Era destul de delicat să riște să rostească astfel de cuvinte în fața Marii Domnișoare. Dar aceasta nu o consideră o răutate și confirmă că propriul tată își petrecuse viața conspirând.

– Era marele lui viciu. Și, pe deasupra, era prea bun și prea moale ca să ia în mâini frâiele regatului. Devenise un artist al conspirației. De asemenea, e posibil să fi fost și în clanul lui Fouquet, pe atunci foarte puțin cunoscut. Dar tata era bogat, și Fouquet se afla încă la început de drum. Nu va putea spune că tata a conspirat ca să se îmbogățească.

– Nici soțul meu nu s-a îmbogățit din conspirații, spuse Angelica, zâmbind trist. Poate că asta pare suspect.

Mademoiselle încuviință. Adăugă că lipsa oricărui spirit de slugărnicie reprezenta un defect grav la curte. Dar, mă rog, asta nu justifica ordinul de întemnițare secretă, semnat de rege.

– Probabil că soțul dumitale știe și altceva, afirmă ea. Oricum, numai regele poate interveni. Of! Nu e ușor de manipulat. A fost educat de Mazarin la școala diplomației florentine sau venețiene. Îl poți vedea zâmbind, chiar cu lacrimi în ochi, căci este un sentimental... în timp ce pregătește pumnalul pentru a-și executa un prieten. Văzând-o pe Angelica pălind, protectoarea ei o luă de după umeri și îi spuse pe un ton încurajator: Glumesc, ca de obicei. Nu trebuie să mă iei în serios. Nimeni nu mă ia prea în serios în regatul ăsta. Așa că, în concluzie, vrei să-l vezi pe rege?

Și cum Angelica, victimă a efectului acestui neîncetat duș scoțian, se aruncă la picioarele Marii Domnișoare, amândouă izbucniră în lacrimi.

Apoi, Mademoiselle de Montpensier o anunță că temuta întâlnire fusese deja stabilită și că regele o va primi pe Madame de Peyrac peste două ore.

Departe de a fi tulburată, Angelica se simți dintr-odată cuprinsă de un calm ciudat. Asta va fi ziua decisivă.

Cum nu avea timp să se întoarcă în cartierul Saint-Landry, îi ceru voie lui Mademoiselle să-i folosească pudrele și fardurile, ca să fie cât se poate de prezentabilă. Domnișoara îi puse la dispoziție una dintre cameristele ei.

*

În faţa oglinzii de toaletă, Angelica se întrebă dacă era încă destul de frumoasă pentru a-l face pe rege să fie de partea ei. Talia i se îngroşase, dar, în schimb, faţa, odinioară cu rotunjimi de copil, se subţiase. Avea ochii încercănaţi şi tenul palid. După o examinare severă, îşi spuse că, până la urmă, linia prelungă a feţei şi ochii măriţi de o umbră violetă nu-i stăteau chiar aşa de rău. Îi dădeau o expresie patetică, emoţionantă, care nu era lipsită de farmec.

Se fardă uşor, îşi fixă o aluniţă de catifea neagră lângă tâmplă şi se lăsă pieptănată de cameristă.

Ceva mai târziu, în timp ce se privea în oglindă şi îşi vedea ochii verzi scânteind ca aceia ai unei pisici în noapte, şopti:

– Nu mai sunt eu! Şi, totuşi, este o femeie foarte frumoasă. O! Regele nu poate rămâne insensibil. Dar, vai! Nu sunt destul de umilă pentru el. Dumnezeule, fă în aşa fel încât să fiu umilă!

capitolul 3

Cu inima bubuindu-i în piept, Angelica se ridică din reverenţa adâncă. Regele stătea în faţa ei. Tocurile înalte de lemn lăcuit nu făcuseră nici un zgomot pe covoarele groase, de lână, în timp ce se apropia.

Angelica observă că uşa micului cabinet se închisese şi că era singură cu suveranul. Încercă un sentiment stânjenitor, aproape de panică. Întotdeauna îl văzuse pe rege în mijlocul unei mulţimi numeroase. Aşa că nu i se păruse cu totul real şi viu; era ca un actor pe scena unui teatru.

Acum, simţea prezenţa acestui bărbat cam masiv, deşi foarte deşirat, răspândind un uşor parfum de pudră de iris care, după moda vremii, îi albea părul bogat, brun. Şi acest bărbat era regele.

Se strădui să-şi ridice privirea.

Ludovic al XIV-lea era serios şi indiferent. Ai fi zis că încerca să-şi amintească numele musafirei, cu toate că

Marea Domnişoară i-l anunţase cu câteva clipe înainte. Angelica se simţi paralizată de răceala privirii lui. Nu ştia că Ludovic al XIV-lea, fără să fi moştenit nimic din simplitatea tatălui său, regele Ludovic al XIII-lea, era la fel de timid ca el. Iubitor de fast şi de onoruri, îşi ascundea cum putea mai bine sentimentul de inferioritate total nepotrivit cu măreţia titlului său. Dar, cu toate că era căsătorit şi deja cu destule aventuri la activ, nu ştia încă să abordeze o femeie, mai ales una frumoasă, fără să se piardă cu firea.

Iar Angelica era frumoasă. Avea mai ales ceva de care nu era conştientă, un fel trufaş de a-şi ţine capul, iar în privire, o expresie reţinută şi totodată îndrăzneaţă, care uneori putea trece drept insolentă, sfidătoare, dar şi drept inocenţa fiinţelor pure şi sincere. Zâmbetul o transforma, dezvăluind simpatia pe care o nutrea faţă de oameni şi de viaţă.

Totuşi, în acea clipă, Angelica nu zâmbea. Trebuia să aştepte ca regele să-i vorbească şi, în faţa tăcerii care se prelungea, i se puse un nod în gât.

În sfârşit, regele se hotărî, începând cu o mică minciună:

– Madame, era să nu vă recunosc. Nu mai aveţi acea minunată rochie de aur pe care o purtaţi la Saint-Jean-de-Luz?

– Într-adevăr, sire, şi mă simt foarte ruşinată să mă prezint în faţa Alteţei Voastre într-o toaletă atât de simplă şi de ştearsă. Dar este singura care mi-a mai rămas. Maiestatea Voastră n-a uitat că toate bunurile mi-au fost sechestrate.

Figura regelui îngheţă. Apoi, dintr-odată, se decise să zâmbească.

– Aţi trecut imediat la subiect. Până la urmă, aveţi dreptate. Îmi amintiţi că secundele unui rege sunt numărate şi că nu are timp de pierdut cu baliverne. Sunteţi puţin cam aspră, doamnă.

O roşeaţă delicată năvăli în obrajii palizi ai tinerei, care zâmbi şi ea, încurcată.

– Departe de mine gândul să vă reamintesc prea numeroasele datorii care vă copleşesc, sire. Doar răspundeam

cu sinceritate întrebării Alteţei Voastre. N-aş vrea ca Maiestatea Voastră să mă creadă atât de lipsită de consideraţie încât să fiu în stare să mă prezint înaintea sa cu o toaletă veche şi cu bijuterii prea sărăcăcioase.

– Nu eu am dat ordin să vi se ia lucrurile. Chiar am recomandat ca Madame de Peyrac să fie lăsată liberă şi să nu fie deranjată de nimeni.

– Sunt infinit de recunoscătoare Maiestăţii Voastre pentru atenţia pe care mi-o acordaţi, spuse Angelica făcând o reverenţă. Dar n-am luat cu mine nimic din ce-mi aparţine şi, în graba de a şti ce s-a întâmplat cu soţul meu, am ajuns la Paris fără altă avere decât nişte bunuri şi câteva bijuterii. Însă n-am venit să-mi plâng de milă în faţa Alteţei Voastre, sire. Soarta soţului meu este singura mea preocupare.

Tăcu, strângând din buze, ca să-şi stăpânească valul de întrebări pe care ar fi vrut să le arunce: „De ce l-aţi arestat? Ce-i reproşaţi? Când mi-l daţi înapoi?"

Ludovic al XIV-lea o privea cu o curiozitate pe care nu o ascundea.

– Trebuie să înţeleg, doamnă, că dumneavoastră, atât de frumoasă, sunteţi cu adevărat îndrăgostită de acel soţ şchiop?

Tonul disprețuitor al suveranului avu asupra Angelicăi efectul unei lovituri de pumnal. O grijă înspăimântătoare o cuprinse. Indignarea făcu să i se aprindă privirea.

– Cum puteţi vorbi aşa? strigă ea pătimaşă. Totuşi, aţi auzit-o, sire. Aţi auzit Vocea de Aur a regatului!

– Este adevărat că vocea lui avea un farmec în faţa căruia era greu să te aperi. Se apropie şi reluă cu glas insinuant: Deci este chiar aşa cum se spune, şi anume că soţul dumneavoastră avea puterea de a vrăji toate femeile, chiar şi pe cele mai distante. Mi s-a raportat că acest senior era atât de mândru de această putere, încât se lăuda chiar că face un fel de şcoală, numită „curtea amorului", nişte serbări unde domnea destrăbălarea cea mai nerușinată.

„Mai puţin neruşinată decât se întâmplă la voi, la Luvru", era gata să-i răspundă cu cruzime Angelica. Se stăpâni însă cât putu de bine.

– Vi s-a deslușit greșit sensul acestor reuniuni mondene, Maiestate. Soţului meu îi plăcea să reînvie la palatul său, Gai Savoir, tradiţiile medievale ale trubadurilor din Sud, care ridicau galanteria la rang de artă. Desigur că discuţiile erau uşoare, deoarece se vorbea despre iubire, dar decenţa era la loc de cinste.

– Nu eraţi geloasă, doamnă, să vă vedeţi soţul de care eraţi atât de îndrăgostită dedându-se unui asemenea desfrâu?

– Nu l-am văzut niciodată desfrânându-se în sensul pe care îl înţelegeţi dumneavoastră, sire. Aceste tradiţii îndeamnă la fidelitate faţă de o singură femeie, soţie legiuită sau amantă. Şi eu eram cea pe care o alesese.

– A durat totuşi mult până ce aţi cedat în faţa acestei alegeri. De ce repulsia de la început s-a transformat dintr-odată într-o iubire mistuitoare?

– Văd că Maiestatea Voastră este interesată de amănuntele cele mai intime ale vieţii supuşilor săi, spuse Angelica, de data asta fără să-şi mai poată stăpâni inflexiunea ironică din glas.

Furia clocotea în ea, avea gura plină de replici usturătoare pe care ardea să i le arunce în faţă. Asta, de exemplu: „Oare rapoartele spionilor voştri vă aduc la cunoştinţă în fiecare dimineaţă de câte ori fac dragoste noaptea nobilii regatului?"

Se stăpâni cu mare greutate şi îşi lăsă capul în pământ, de teamă că sentimentele i-ar putea fi citite pe faţă.

– Nu mi-aţi răspuns la întrebare, doamnă, spuse regele, pe un ton glacial.

Angelica îşi trecu mâna peste frunte.

– De ce am început să-l iubesc pe acest bărbat? şopti ea. Fără îndoială pentru că avea toate calităţile care fac o femeie să fie fericită că este sclava unui astfel de bărbat.

– Recunoaşteţi deci că soţul dumneavoastră v-a vrăjit?

– Am trăit cinci ani alături de el, sire. Sunt gata să jur pe Evanghelie că nu era nici vrăjitor, nici magician.

– Ştiţi că de vrăjitorie este acuzat?

Ea îşi înclină capul în tăcere.

– Nu e vorba numai despre influenţa stranie pe care o exercită asupra femeilor, ci şi despre originea suspectă a imensei sale averii; se zice că a obţinut secretul transmutaţiei aurului printr-un târg făcut cu Satana.

– Sire, să fie supus soţul meu unui tribunal şi va demonstra cu uşurinţă că a fost victima concepţiilor greşite ale alchimiştilor rătăciţi în tradiţia lor medievală, care în zilele noastre a devenit mai mult dăunătoare decât folositoare.

Regele se destinse puţin.

– Recunoaşteţi, doamnă, că nici eu, nici dumneavoastră nu ştim mare lucru despre alchimie. Cu toate astea, mărturisesc că explicaţiile care mi-au fost date pe tema practicilor infernale ale lui Monsieur de Peyrac rămân vagi şi se impun anumite precizări.

Angelica îşi stăpâni un oftat de uşurare.

– Cât de fericită sunt, sire, să vă aud rostind o asemenea sentinţă de iertare şi de îngăduinţă!

Regele zâmbi uşor, contrariat.

– Să nu anticipăm. N-am spus decât că ceream amănunte despre această poveste a transmutaţiei.

– Cu siguranţă, sire, *n-a existat niciodată vreo transmutaţie.* Pur şi simplu, soţul meu a pus la punct, cu ajutorul plumbului topit, un procedeu de extragere a aurului foarte fin conţinut în unele roci, şi, prin folosirea acestui procedeu, şi-a câştigat averea.

– Dacă procedeul lui era atât de cinstit şi de deschis, ar fi fost destul de firesc să ofere exploatarea regelui său, în vreme ce el niciodată n-a suflat vreun cuvânt nimănui.

– Sire, sunt martoră a faptului că a făcut o demonstraţie completă a procedeului său în faţa câtorva seniori, precum şi în faţa trimisului arhiepiscopului de Toulouse. Dar acest procedeu se aplică doar anumitor roci, şi anume unor filoane de aur invizibil din Pirinei, fiind nevoie de specialişti străini pentru te folosi de ele. Nu este deci o formulă magică pe care să o poată transmite, ci o ştiinţă aparte, care cere noi cercetări pe teren şi sume considerabile.

– Fără îndoială că prefera să păstreze pentru el exploatarea rezultatelor unui astfel de procedeu, care, îmbogăţindu-l, îi oferea un pretext pentru a primi la el străini, spanioli, nemţi, englezi şi câţiva eretici veniţi din Elveţia. Astfel, îi era foarte la îndemână să pregătească o revoltă în Languedoc.

– Soţul meu n-a complotat niciodată împotriva Maiestăţii Voastre.

– Dădea totuşi dovadă de o aroganţă şi de o independenţă care indica acest lucru. Recunoaşteţi, doamnă, că un gentilom care nu cere nimic regelui este o anomalie. Dar, când se laudă că nu are nevoie de suveranul său, atunci depăşeşte măsura.

Angelica se simţi scuturată de frisoane. Deveni umilă, admise că Joffrey era un original care, izolat de semenii săi din cauza infirmităţii fizice, făcuse tot ce putuse pentru a triumfa datorită filosofiei şi ştiinţei sale.

– Soţul dumneavoastră voia să creeze un stat în stat, spuse cu duritate regele. Nu respecta nici religia, căci, magician sau nu, pretindea să domnească prin bani şi fast. De la arestarea lui, Toulouse fierbe şi Languedoc se agită. Să nu credeţi, doamnă, că am semnat acel ordin de arestare fără un motiv mai serios decât o acuzaţie de vrăjitorie, îngrijorătoare, este adevărat, dar care, mai ales, atrage după sine alte tulburări. Am dovezi serioase ale trădării sale.

– Trădătorii văd peste tot trădarea, spuse încet Angelica, aruncând fulgere din ochii ei verzi. Dacă Maiestatea Voastră îmi spune numele celor care l-au calomniat pe contele de Peyrac, sunt sigură că voi găsi printre ei personaje care, într-un trecut nu foarte îndepărtat, au complotat cu adevărat împotriva puterii şi chiar au atentat la viaţa Maiestăţii Voastre.

Ludovic al XIV-lea rămase indiferent, dar faţa i se întunecă uşor.

– Sunteţi foarte îndrăzneaţă, doamnă, să judecaţi în cine trebuie să am încredere. Fiarele sălbatice domesticite, în lanţuri, îmi sunt mult mai de folos decât un vasal aflat departe, mândru şi liber, care curând va deveni rival. Cazul soţului dumneavoastră trebuie să slujească

drept exemplu altor seniori care ar avea pornirea de a se revolta. O să vedem clar dacă, cu tot aurul lui, va putea cumpăra judecătorii sau dacă Satana îi va veni în ajutor. E de datoria mea să-mi apăr poporul de influenţa dăunătoare a acestor mari nobili care se vor stăpâni pe trupuri şi suflete, şi chiar pe rege!

„Ar trebui să mă arunc la picioarele lui, cu faţa scăldată în lacrimi", gândi Angelica.

Dar nu se simţea în stare. Personalitatea regelui se ştersese în ochii ei. Nu mai vedea decât un băiat de vârsta ei - douăzeci şi doi de ani - pe care avea o teribilă dorinţă de a-l apuca de jaboul dantelat şi de a-l scutura ca pe un prun.

- Iată deci dreptatea regelui, făcu ea cu voce întretăiată şi care lui i se păru ciudată. Sunteţi înconjurat de asasini pudraţi, de bandiţi împodobiţi cu pene, de cerşetori care scot pe gură cele mai jalnice linguşeli. Un Fouquet, un Condé, familia Conti, Longueville, Beaufort... Bărbatul pe care îl iubesc n-a trădat niciodată. A trecut peste cele mai grave umilinţe, a îmbogăţit tezaurul regal cu o parte din averea sa, câştigată cu ajutorul geniului său, cu preţul eforturilor şi a muncii neîncetate, n-a cerut nimic nimănui. Iată ce nu i se va ierta niciodată...

- De fapt, iată ce nu i se va ierta niciodată, repetă regele ca un ecou.

Se apropie de Angelica şi o apucă de braţ cu o violenţă care îi trăda furia, în pofida calmului pe care îşi impunea să-l arate.

- Doamnă, o să ieşiţi liberă din această cameră, deşi v-aş putea aresta. Amintiţi-vă asta pe viitor, când vă veţi îndoi de mărinimia regelui. Dar atenţie! Nu vreau să mai aud vorbindu-se despre dumneavoastră, căci atunci voi fi nemilos. Soţul dumneavoastră este vasalul meu. Lăsaţi să se împlinească justiţia statului. Adio, doamnă!

capitolul 4

„Totul este pierdut!... Din vina mea! Eu l-am trimis la moarte pe Joffrey", îşi repeta Angelica. Buimacă, alerga

pe coridoarele Luvrului. Îl căuta pe Kouassi-Ba. Angelica voia s-o vadă pe Marea Domnişoară. În zadar inima ei strânsă de îngrijorare cerea ajutor unei inimi prietene. Siluetele pe care le întâlnea erau surde şi oarbe, marionete lipsite de consistenţă, venite de pe altă lume.

Se lăsa noaptea, aducând cu ea o furtună care biciuia ferestrele, apleca flăcările lumânărilor, şuiera pe sub uşi, mişca draperiile.

Coloane, mascaroane, umbre solemne de scări uriaşe, lemnărie aurită, pasaje şi galerii, dale, lambriuri, simeze... Angelica rătăcea prin Luvru ca şi când ar fi străbătut o pădure întunecoasă, un labirint mortal.

În speranţa de a-l găsi pe Kouassi-Ba, coborî şi ajunse într-una din curţi. Se văzu nevoită să se retragă din faţa ploii torenţiale care formase şiroaie ce se revărsau din streşini cu un zgomot asurzitor.

Sub scară, o trupă de comedianţi italieni ce urma să danseze în seara aceea în faţa regelui se refugiase în jurul unui brasero. Lumina roşie a jarului se răsfrângea pe costumele tărcate de arlechin, pe măştile negre, pe îmbrăcămintea lui Pantalone[1] şi a clovnilor săi.

Înainte de a ajunge la etaj, Angelica zări în cele din urmă o faţă cunoscută. Era Brienne. Acesta îi spuse că îl văzuse pe Monsieur de Préfontaines la tânăra prinţesă Henrietta a Angliei; poate că el îi va putea indica unde se afla Mademoiselle de Montpensier.

La prinţesa Henrietta se jucau cărţi în jurul meselor, în lumina călduţă a lumânărilor de ceară care străluceau vesel în marele salon. Angelica îi zări pe Andijos, Péguilin, Humières şi de Guiche. Erau absorbiţi de joc sau poate se prefăceau că n-o vedeau.

Monsieur de Préfontaines, care sorbea dintr-un pahar de lichior lângă şemineu, îi spuse că Mademoiselle de Montpensier se dusese să joace o partidă de cărţi cu tânăra regină, în apartamentele Anei de Austria. Maiestăţii Sale, regina Maria-Tereza, obosită, intimidată,

[1] Unul dintre personajele cele mai importante din *commedia del'arte*, reprezentând metaforic banii (n.red.)

vorbind prost franţuzeşte, nu-i plăcea să se amestece cu tineretul deloc îngăduitor de la curte. Mademoiselle se ducea în fiecare seară să joace o partidă cu ea. Mademoiselle, comentă el încă o dată, era foarte bună; cu toate astea, având în vedere că mica regină se culca devreme, era foarte posibil ca Mademoiselle să treacă pe aici, pe la verişoara ei, Henrietta. Oricum, o să apeleze la Monsieur de Préfontaines, căci nu se culca până când nu verifica socotelile cu el.

Cum Angelica decisese s-o aştepte, se apropie de o masă unde valeţii care serveau aşezaseră o gustare rece şi prăjituri. Se simţea mereu umilită de pofta de mâncare pe care o avea, chiar şi în împrejurările cele mai grave. Încurajată de Monsieur de Préfontaines, se aşeză şi mâncă o aripă de găină, două ouă în aspic şi diferite pateuri şi dulceţuri. Apoi, cerând unui paj lighenaşul cu apă ca să-şi clătească degetele, se amestecă într-un grup de jucători şi luă cărţile. Avea ceva bani. Curând, văzu că norocul era de partea ei deoarece începu să câştige, lucru care o încurajă. Dacă-şi putea umple punga, până la urmă, ziua nu va fi o catastrofă totală. Se aruncă în joc. Teancurile de scuzi se îngrămădeau în faţa ei. Unul dintre vecini, care pierdea, spuse, mai în glumă, mai în serios:

– Nu-i de mirare, e mica vrăjitoare.

Ea trase miza cu mână iute şi numai după câteva secunde pricepu aluzia. Aşadar, căderea în dizgraţie a lui Joffrey începea să fie cunoscută. Se şoptea de la o ureche la alta că era acuzat de vrăjitorie. Cu toate astea, Angelica rămase neclintită pe locul ei.

„Nu voi părăsi jocul decât atunci când voi începe să pierd. Of! Dacă i-aş putea ruina pe toţi, să am destul aur ca să-i cumpăr pe judecători..."

În timp ce punea jos pentru a nu ştiu câta oară trei aşi nerușinaţi, o mână îi alunecă în jurul taliei şi o ciupi.

– De ce v-aţi întors la Luvru? îi şopti la ureche marchizul de Vardes.

– Cu siguranţă nu ca să vă revăd, răspunse Angelica, fără să-l privească.

Se eliberă din strânsoare brusc.

El luă cărţile şi le întinse automat, continuând pe acelaşi ton:

– Sunteţi nebună! Vreţi cu orice preţ să fiţi asasinată?

– Ce vreau eu să fac nu vă priveşte absolut deloc.

El jucă, pierdu şi puse pe masă altă miză.

– Ascultaţi, mai aveţi timp. Urmaţi-mă. O să vă dau o escortă de elveţieni să vă însoţească până acasă.

De data asta, îl privi cu dispreţ.

– Nu am nici o încredere în protecţia dumitale, Monsieur de Vardes, şi ştiţi de ce.

Trânti cărţile cu un năduf stăpânit.

– Ei! Sunt chiar prost să-mi pese de dumneavoastră. Mai ezită puţin înainte de a mormăi, făcând o grimasă de răutate: Mă obligaţi să joc un rol ridicol. Dar, mă rog, pentru că nu există alte metode de a vă face să ascultaţi de raţiune, o să vă spun în felul următor: gândiţi-vă la fiul dumneavoastră. Ieşiţi din Luvru imediat, şi mai ales evitaţi să vă întâlniţi cu fratele regelui!

– Nu mă mişc de la masa asta câtă vreme sunteţi prin preajmă, răspunse Angelica, foarte calmă.

Gentilomul strânse din pumni, dar părăsi dintr-odată masa de joc.

– Bine, o să plec. Nu întârziaţi să faceţi acelaşi lucru. E vorba de viaţa dumneavoastră.

Îl văzu îndepărtându-se, salutând în dreapta şi în stânga, apoi ieşind.

Angelica era tulburată. Nu putea alunga sentimentul de spaimă care se strecura în ea ca un şarpe rece. Vardes îi pregătea altă capcană? Era în stare de orice. Totuşi, vocea cinicului gentilom avea ceva neobişnuit. Faptul că amintise de Florimond o tulbură dintr-odată. În faţa ochilor îi apăru imaginea adorabilului omuleţ cu tichie roşie, împiedicându-se în rochiţa lungă, brodată, cu zornăitoarea de argint în mână... Ce se va alege de el dacă ea va dispărea?...

Tânăra abandonă cărţile, strecurându-şi monedele de aur în pungă. Câştigase o mie cinci sute de livre. Îşi luă mantia de pe spătarul unui fotoliu şi se duse s-o salute

pe prinţesa Henrietta, care îi răspunse cu o înclinare indiferentă a capului.

Cu regret, Angelica părăsi salonul, un loc de refugiu luminos şi cald.

Un curent de aer trânti uşa în urma ei. Vântul care şuiera culca flăcările tremurătoare ale lumânărilor ce păreau cuprinse de o panică nebună. Umbre şi flăcări se zbăteau ca în transă. Apoi se aşternea din nou calmul, în timp ce vântul vuia în depărtare, şi de-a lungul coridoarelor tăcute ce se deschideau înaintea ei nimic nu se mişca.

După ce îl întrebase pe elveţianul de gardă postat în faţa apartamentului prinţesei Henrietta care era drumul, Angelica îşi iuţise pasul, strângând mantia în jurul ei. Se străduia să nu-i fie frică, dar după fiecare colţ i se părea că se ascunde o umbră suspectă. Când se apropie de cotitura unui coridor, încetini pasul. O spaimă de nestăpânit o paraliza.

„Sunt acolo", îşi spuse.

Nu vedea pe nimeni, dar o umbră se prelingea pe podea. De data asta, nu mai încăpea nici o îndoială: un bărbat stătea la pândă. Angelica se opri imediat. Percepu o mişcare într-un colţ şi o siluetă învăluită în mantie întunecată, cu pălăria îndesată adânc pe ochi, apăru agale, tăindu-i calea. Muşcându-şi buzele ca să-şi stăpânească un ţipăt, Angelica se întoarse imediat şi o luă înapoi.

Aruncă o privire peste umăr. Acum erau trei *şi o urmăreau*. Tânăra grăbi pasul. Dar cele trei personaje se apropiau. Atunci, începu să alerge cu uşurinţa unei căprioare.

Nu trebuia să se întoarcă pentru a şti că *ei* porniseră pe urmele sale. Le auzea paşii în spate, intenţionat înăbuşiţi. *Ei* alergau pe vârful picioarelor. Era o urmărire tăcută, ireală, o cursă de coşmar prin pustiul imensului palat.

Dintr-odată, în dreapta ei, Angelica zări o uşă întredeschisă. Tocmai luase colţul pe un coridor. Urmăritorii n-o mai vedeau.

Se năpusti în cameră, închise uşa şi trase zăvorul. Sprijinită de canat, mai mult moartă decât vie, auzi paşii grăbiţi ai bărbaţilor şi le simţi respiraţia gâfâită. Apoi se aşternu tăcerea.

Clătinându-se de emoţie, Angelica se duse să se sprijine de pat.

Nu era nimeni, dar, cu siguranţă, nu va trece mult şi cineva îşi va face apariţia. Cearşafurile de pe pat erau pregătite pentru noapte. Focul ardea în şemineu şi lumina încăperea, împreună cu o mică lampă cu ulei, aşezată pe măsuţa de la căpătâi. Angelica, cu o mână pe piept, încerca să îşi recapete suflul.

„Orice-ar fi, trebuie să ies din viesparul ăsta", îşi spuse.

Fusese chiar inconştientă să-şi imagineze că, scăpând de primul atentat pe coridoarele Luvrului, va putea scăpa şi de al doilea.

Firește că Marea Domnişoară, făcând-o să se întoarcă la Luvru, habar n-avea de pericolele care o pândeau pe Angelica. Nici măcar regele, era sigură de asta, nu bănuia ce se urzea în palatul lui. Dar la Luvru domnea prezenţa ocultă a lui Fouquet. Tremurând de teama că secretul Angelicăi ar putea să-i ruineze uluitoarea avere, ministrul de finanţe îl alertase pe cel mai important dintre oamenii îndatoraţi lui, pe Filip d'Orléans, strecurase teroarea în inimile celor care trăiau de pe urma lui, linguşindu-l în acelaşi timp pe rege. Arestarea contelui de Peyrac fusese o etapă. Dispariţia Angelicăi întregea manevra sa prudentă. Numai morţii nu vorbesc.

Tânăra strânse din dinţi. O voinţă sălbatică o cuprindea. Va scăpa de moarte.

Înconjură cu privirea încăperea, căutând ieşirea prin care să încerce să evadeze fără a risca să atragă atenţia.

Dintr-odată, făcu ochii mari de groază.

În faţa ei, draperia se mişca. Auzi scârţâitul unei chei în broască. O uşă ascunsă se deschise foarte încet şi, în crăpătură, apărură cei trei bărbaţi care o urmăriseră.

Nu i-a fost greu să recunoască în cel care înainta primul pe fratele regelui.

Acesta își lăsă jos mantia de conspirator și își aranjă dantelele jaboului. N-o scăpa din ochi, în timp ce un zâmbet de gheață îi încreța gura mică, cu buze roșii.

– Minunat! exclamă el. Căprioara a căzut în capcană. Dar ce cursă! Vă puteți lăuda, doamnă, că sunteți iute de picior.

Angelica se înarmă cu sânge-rece și, cu toate că simțea că o lasă picioarele, schiță o reverență.

– Deci, dumneavoastră, monseniore, m-ați speriat atât de tare? Am crezut că am de-a face cu niscaiva răufăcători sau hoți de pe Pont-Neuf, care au pătruns în palat în căutarea vreunei fărădelegi.

– Vai! Mi s-a mai întâmplat să mă joc noaptea de-a tâlharii pe Pont-Neuf, spuse bărbatul cu un aer satisfăcut, și nimeni nu-mi poate da lecții de cum să tai pungile sau să găuresc burdihanul unui burghez. Nu-i așa, scumpul meu?

Se întoarse spre unul dintre tovarăși. Acesta își ridică pălăria, lăsând să se vadă trăsăturile cavalerului de Lorena. Fără să răspundă, favoritul se apropie și trase spada, care aruncă o sclipire roșiatică în lumina focului.

Angelica îl privea atentă pe al treilea, care stătea mai la distanță.

– Clément Tonnel, spuse ea, în cele din urmă, ce cauți aici, prietene?

Bărbatul se înclină foarte adânc.

– Sunt la ordinele monseniorului, răspunse el. Și adăugă, în virtutea obișnuinței: Să mă ierte doamna contesă.

– Te iert din toată inima, spuse Angelica, cuprinsă brusc de dorința de a râde nervos. Dar de ce ții un pistol în mână?

Majordomul aruncă o privire încurcată spre armă. În același timp, se apropie de patul de care Angelica încă se sprijinea.

Filip d'Orléans trase sertarul gheridonului care slujea drept noptieră. Scoase un pahar pe jumătate plin cu un lichid negricios.

– Doamnă, spuse el solemn, veți muri.

– Adevărat? răspunse Angelica.

Îi privea pe toţi trei, stând în picioare în faţa ei. I se părea că fiinţa ei se dedubla. În adâncul sufletului, o femeie înnebunită îşi frângea mâinile şi striga: „Îndurare, nu vreau să mor!" O alta, lucidă, gândea: „Chiar că sunt caraghioşi. Toate astea nu reprezintă decât o glumă proastă. Ai zice că joacă într-o comedie".

Fratele regelui continuă:

- Vedeţi, doamnă, cât de mult vă respectăm? Moartea dumneavoastră va fi însoţită de toate surprizele unui spectacol reuşit. Acum câţiva ani, o nobilă doamnă din Auvergne, care poate vă semăna, a fost asasinată într-un mod atât de rafinat, încât ne-a ajutat să ne inspirăm. Veţi putea să vă alegeţi moartea, aşa cum procedase şi în cazul acela ucigaşul, soţul ei, care, de altfel, a fost condamnat.

Angelica asculta, cu o tulburare interioară pe care încerca să şi-o stăpânească, convinsă fiind că mai auzise această poveste - toată Franţa vorbise despre asta -, ceea ce sădea în ea, din când în când, convingerea că trăia un coşmar altoit pe o dramă mizeră şi că poate avea să se trezească.

Sau poate că atacatorii ei înscenaseră pe loc o dramă, după toate regulile artei, o tragicomedie după gustul lor; secolul era nebun după teatru, de la hamali până prinţii bisericii, iar ei îşi imaginaseră că se pot strecura în pielea unui personaj, dar de data asta cu bucuria de a duce până la capăt replicile bombastice...

Erau nebuni. Dar nu era timp să le tratezi nebunia. Şi prezenţa atât de prozaică - ce păcat! -, a majordomului ei, care se mulţumea să îndeplinească ordinele pentru care le primise în schimbul unei adevărate averi îi confirma că nu visa şi că va fi cu neputinţă, în transa în care se aflau, să-i facă să renunţe la planul lor.

Cu un efort uriaş, se decise să-l atragă de partea ei pe cel care avea cea mai mare autoritate în acest complot şi la care era, probabil, cel mai uşor de ajuns.

- Monseniore, spuse ea, adresându-i-se direct lui Filip d'Orléans. V-am apreciat la Saint-Jean-de-Luz. V-aţi purtat ca un prinţ, dând fratelui dumneavoastră

un ajutor care i-a fost preţios. Reveniţi-vă. Amintiţi-vă cine sunteţi...

Tânărul tresări, mirat să se vorbească despre el ca despre unicul frate al regelui. Cavalerul de Lorena interveni grăbit:

– Nu vă lăsaţi îmbrobodit de linguşeli, monseniore. Dumneavoastră veţi plăti cel mai scump dacă veţi da dovadă de slăbiciune în decizia luată.

În acel moment, Angelica avu senzaţia trecătoare, usturătoare ca o lovitură de bici, că pentru cavalerul de Lorena dispariţia ei avea cea mai mare importanţă. Cu orice preţ, acesta avea un cuvânt de spus în deciziile fratelui regelui. Nu era decât unul din miile de gânduri care se încrucişau nebuneşte în mintea ei. Nu mai putea gândi limpede.

– Să terminăm, insistă cavalerul.

– Doamnă, ne-aţi tratat cu dispreţ, reluă Filip, a cărui gură se crispa de nerăbdare. O să muriţi, dar suntem generoşi, vă lăsăm să alegeţi: otravă, fier sau foc.

O pală de vânt zgâlţâi violent uşa şi trimise un fum iute în interiorul încăperii. Angelica îşi ridică privirea, plină de speranţă.

– O! Nimeni nu va veni, nimeni nu va veni! rânji fratele regelui. Patul acesta este patul morţii dumneavoastră, doamnă. Este pregătit pentru dumneavoastră.

– Dar, până la urmă, ce v-am făcut? strigă Angelica, începând să simtă cum sudoarea spaimei îi uda tâmplele. Vorbiţi despre moartea mea ca despre un lucru firesc, de neînlăturat. Daţi-mi voie să nu vă împărtăşesc părerea. Cel mai mare criminal are dreptul să ştie de ce este acuzat şi să se apere.

– Nici cea mai abilă apărare nu va schimba cu nimic verdictul, doamnă.

– Ei bine, dacă trebuie să mor, cel puţin spuneţi-mi de ce! reluă tânăra cu vehemenţă.

Cu orice preţ, trebuia să câştige timp.

Tânărul prinţ aruncă o privire întrebătoare către tovarăşul său.

– În fond, pentru că în câteva clipe veţi înceta să mai fiţi în viaţă, nu văd de ce ne-am arăta lipsiţi de omenie

în mod inutil, spuse el. Doamnă, nu sunteţi chiar atât de neştiutoare pe cât susţineţi. Ştiţi foarte bine din ordinele cui ne aflăm aici.

- REGELE? strigă Angelica, mimând respectul.

Filip d'Orléans ridică din umerii firavi.

- Regele nu e bun decât să trimită la închisoare oamenii care îi stârnesc gelozia. Nu, doamnă, nu este vorba despre Maiestatea Sa.

- De la cine atunci poate accepta fratele regelui să primească ordine?

Filip tresări.

- Îmi păreţi foarte îndrăzneaţă, doamnă, să vorbiţi astfel. Mă jigniţi!

- Iar mie mi se pare că toţi din familia domniei voastre sunteţi foarte susceptibili! ripostă Angelica, a cărei furie depăşea groaza. Indiferent dacă sunteţi onoraţi sau răsfăţaţi, vă simţiţi ofensaţi pentru că acela care că vă primeşte pare mai bogat decât voi. Dacă vi se oferă daruri, este o insolenţă! Dacă reverenţa nu este suficient de amplă, altă insolenţă! Dacă nu trăieşti ca un cerşetor cu mâna întinsă până ruinezi statul, ca toată ograda voastră de seniori, este o aroganţă jignitoare! Dacă vi se plătesc impozitele până la ultimul bănuţ, este o provocare!... O haită de chiţibuşari, iată ce sunteţi voi, fratele domniei voastre, regele şi toţi verii voştri trădători: Condé, Montpensier, Soissons, de Guise, Lorena, Vendôme...

Se opri, cu răsuflarea tăiată.

Căţărat pe tocurile înalte ca un tânăr cocoş pe pinteni, Filip d'Orléans aruncă o privire favoritului său.

- Aţi auzit vreodată vorbindu-se despre familia regală cu atâta obrăznicie?

Cavalerul de Lorena zâmbi cu cruzime.

- Jignirile nu ucid, monseniore. Haideţi, să terminăm odată, doamnă.

- Vreau să ştiu de ce mor, se încăpăţână Angelica să le ceară. Şi adăugă grăbită, decisă să câştige câteva minute: Este din cauza lui Monsieur Fouquet?

Fratele regelui nu se putu stăpâni să nu zâmbească mulţumit.

– Ia te uită, în sfârşit vă revine memoria? Vasăzică ştiţi de ce Monsieur Fouquet ţine atât de mult la tăcerea dumneavoastră?

– Nu ştiu decât un singur lucru, şi anume că cum câţiva ani am dejucat un complot de otrăvire care trebuia să vă suprime chiar pe dumneavoastră, domnule, precum şi pe rege şi pe cardinal. Şi regret amarnic că lucrul nu s-a întâmplat, cu toată grija numitului Fouquet şi a prinţului de Condé.

– Deci recunoaşteţi?

– Nu am nimic de recunoscut. Trădarea acestui valet v-a informat pe larg despre ce ştiam şi ce i-am mărturisit soţului meu. Cândva v-am salvat viaţa, monseniore, şi iată care îmi este mulţumirea!

O emoţie trecătoare apăru pe faţa efeminată a tânărului. Egoismul îl făcea sensibil la tot ce avea legătură cu persoana lui.

– Trecutul este trecut, spuse el cu o voce nesigură. De atunci, Monsieur Fouquet m-a copleşit cu binefacerile lui. E drept că îl ajut să alunge ameninţarea care planează asupra sa. Adevărat, doamnă, priviţi cât sunt de dezolat, dar e prea târziu. De ce nu aţi acceptat propunerea rezonabilă pe care Monsieur Fouquet v-a făcut-o prin intermediul lui Madame de Beauvais?

– Am înţeles că mi se cerea să-mi abandonez soţul sorţii lui triste.

– Evident. Nu putem face să tacă un conte de Peyrac decât zidindu-l într-o închisoare. Dar o femeie căreia i se oferă lux şi elogii uită repede amintirile pe care trebuie să le uite. Oricum, este prea târziu. Haideţi, doamnă.

– Şi dacă v-aş spune unde este caseta? propuse Angelica, prinzându-l de umeri. Dumneavoastră, monseniore, numai dumneavoastră aţi avea în mâini teribila putere de a-l îngrozi, de a-l domina pe Monsieur Fouquet şi dovada trădării atâtor mari seniori care acum vă privesc de sus şi nu vă iau în serios...

O lumină luci în ochii tânărului prinţ, care îşi trecu limba peste buze.

Dar cavalerul de Lorena îl prinse la rândul lui şi îl trase spre el, ca şi cum ar fi vrut să-l smulgă de sub puterea nefastă a Angelicăi.

– Aveţi grijă, monseniore. Nu vă lăsaţi atras de această femeie. Încearcă, prin promisiuni mincinoase, să ne scape, să-şi întârzie execuţia. Mai bine să-şi ia secretul în mormânt. Dacă aţi intra în posesia casetei, aţi deveni, fără îndoială, foarte puternic, dar zilele v-ar fi numărate.

Ghemuit la pieptul favoritului, fericit de ocrotirea lui bărbătească, Filip d'Orléans chibzuia.

– Ca de obicei, ai dreptate, scumpul meu iubit, oftă el. Ei, bine, să ne facem datoria. Doamnă, ce alegeţi? Otrava, spada sau pistolul?

– Hotărâţi-vă repede! i-o tăie, ameninţător, cavalerul de Lorena. Altfel alegem noi pentru dumneavoastră.

După o clipă de speranţă, Angelica se trezi din nou într-o situaţie îngrozitoare şi fără ieşire.

Cei trei bărbaţi se aflau în faţa ei. N-ar fi putut face nici o mişcare fără să fie oprită de spada cavalerului de Lorena sau de pistolul lui Clément. Nu avea la îndemână şnurul nici unui clopoţel. De afară nu se auzea nici un zgomot. Doar trosnetul butucilor în vatră şi ropotul ploii în geamuri tulburau liniştea sufocantă. În câteva secunde, asasinii aveau să se prăvălească asupra ei. Ochii Angelicăi se fixară pe arme. De pistol sau de spadă murea sigur. Dar oare va reuşi să scape cu otrava? De mai bine de un an, nu înceta să bea în fiecare zi o doză infimă din antidotul pe care i-l preparase Joffrey.

Întinse o mână pe care încerca s-o împiedice să tremure.

– Daţi-mi! şopti ea.

Apropiind paharul de buze, observă că un strat cu sclipiri de metal se formase pe fund. Avu grijă să nu amestece lichidul în timp ce bea. Gustul era iute şi piperat.

– Şi, acum, lăsaţi-mă singură, făcu ea, punând paharul pe gheridon.

Nu simţea nici o durere. „Fără îndoială", îşi spuse, „mâncarea înghiţită la prinţesa Henrietta îmi apără încă pereţii stomacului împotriva efectelor distrugătoare ale

lichidului..." Nu-şi pierdea speranţa de a scăpa de torţionari şi de a evita o moarte îngrozitoare.

Se lăsă în genunchi, la picioarele prinţului.

- Monseniore, aveţi milă de sufletul meu. Trimiteţi-mi un preot. O să mor. Nu mai am putere nici măcar să mă târăsc. Acum sunteţi sigur că n-o să vă scap. Nu mă lăsaţi să mor nespovedită. Dumnezeu nu v-ar ierta ticăloşia de a mă fi lipsit de mântuirea prin credinţă. Începu să strige cu voce sfâşietoare: Un preot! Un preot! Dumnezeu n-o să vă ierte.

Îl văzu pe Clément Tonnel făcându-şi cruce şi pălind.

- Are dreptate, spuse prinţul, cu voce emoţionată. Tot aşa se întâmpla şi în povestea din Auvergne... Nu câştigăm nimic dacă o lipsim de mângâierea religiei. Doamnă, liniştiţi-vă. Am prevăzut cererea dumneavoastră. O să vă trimit un duhovnic care aşteaptă în camera alăturată.

- Domnilor, plecaţi, imploră Angelica, exagerând slăbiciunea glasului şi ducând mâna la stomac, ca şi cum era chinuită de un spasm dureros. Nu vreau să mă gândesc decât la împăcarea conştiinţei. Simt că dacă numai unul dintre voi rămâne aici, voi fi incapabilă să-mi iert duşmanii. Ah! Cât sufăr! Îndurare, Doamne, Dumnezeule!

Se aruncă pe spate cu un ţipăt îngrozitor.

Filip d'Orléans îl trase după el pe cavalerul de Lorena.

- Haide, repede. Nu mai are decât câteva secunde.

Majordomul părăsise deja încăperea.

Imediat ce ieşiră, Angelica, dintr-un salt, se ridică şi alergă la fereastră. Reuşi s-o deschidă, primi rafala de ploaie în plină figură şi se aplecă spre un hău întunecat. Nu vedea absolut nimic şi nu putea calcula la ce distanţă de pământ se găsea, dar, fără să stea pe gânduri, încălecă pervazul ferestrei.

Căderea i se păru fără sfârşit. Aterizâ violent într-un fel de hazna în care se afundă, ceea ce o împiedică, fără îndoială, să-şi rupă vreun mădular. După durerea de la gleznă, crezu o clipă că avea un picior rupt, dar nu era decât scrântit.

Mergând pe lângă ziduri, Angelica se depărtă câţiva paşi, apoi se grăbi să-şi bage pe gât vârful unei şuviţe de păr. Reuşi să vomite de mai multe ori. Nu-şi putea da seama în ce loc se afla. Orientându-se după ziduri, constată cu groază că sărise într-o curte interioară mică, plină de mizerii şi gunoaie, unde risca să fie prinsă ca în fundul unei gropi. Din fericire, simţi cu vârful degetelor o uşă care se deschidea. Înăuntru era întuneric şi umezeală. Ajungea până la ea un miros de vin şi de pivniţă. Probabil că era în dependinţele Luvrului, aproape de beciuri.

Decise să urce la etaj. Va asmuţi prima gardă care îi va ieşi în cale... Dar regele o să pună să fie arestată şi aruncată în închisoare. Ah! Cum să iasă din capcana asta pentru şobolani?

Şi totuşi, ajungând la galeriile locuite, respiră uşurată. La câţiva paşi de ea îl recunoştea pe elveţianul care făcuse de pază în faţa uşii prinţesei Henrietta, cel pe care îl întrebase mai devreme pe unde s-o ia. În aceeaşi clipă, cuprinsă de furie, scoase un urlet de groază, căci la celălalt capăt al coridorului tocmai îi vedea apărând, gonind, pe cavalerul de Lorena şi pe Filip d'Orléans, cu spada în mână. Cunoşteau singura ieşire din curtea unde sărise victima lor şi încercau să-i împiedice retragerea.

Îmbrâncindu-l pe gardian, Angelica năvăli în salon şi se duse să se arunce la picioarele prinţesei Henrietta.

– Îndurare, doamnă, îndurare, vor să mă omoare!

O lovitură de tun n-ar fi tulburat mai tare strălucita adunare.

Toţi jucătorii se ridicară, privind cu uimire tânăra femeie despletită, udă, cu rochia plină de noroi şi sfâşiată, care tocmai se prăbuşea în mijlocul lor.

La capătul puterilor, Angelica arunca în jur priviri hăituite. Recunoscu figurile lui d'Andijos şi Péguilin de Lauzun.

– Domnilor, salvaţi-mă! imploră ea. Tocmai au încercat să mă otrăvească. Mă urmăresc să mă omoare.

– Dar, mă rog, unde sunt asasinii, draga mea? întrebă cu voce blândă Henrietta a Angliei.

– Acolo!

Incapabilă să spună mai mult, Angelica arătă spre uşă. Toţi se întoarseră.

Fratele regelui şi favoritul lui, cavalerul de Lorena, stăteau în prag. Îşi puseseră spada în teacă şi afişau un aer de regret nedumerit.

- Sărmana mea Henrietta, spuse Filip d'Orléans, apropiindu-se cu paşi mici de verişoara lui, sunt mâhnit de acest incident. Nefericita este nebună.

- Nu sunt nebună. Vă spun că vor să mă omoare.

- Dar, bine, iubito, o iei razna, încercă s-o liniştească prinţesa. Cel pe care îl arăţi ca fiind asasinul tău nu este altul decât monseniorul d'Orléans. Priveşte-l bine.

- L-am privit suficient! strigă Angelica. În viaţa mea n-o să-i uit niciodată faţa. Vă spun că a vrut să mă otrăvească. Monsieur de Préfontaines, dumneavoastră, care sunteţi un om cinstit, aduceţi un medic, lapte, orice, ca să pot lupta împotriva efectului acestei înspăimântătoare otrăvi. Vă rog... Monsieur de Préfontaines!

Bâlbâindu-se năucit, bietul om se grăbi spre o bomboniera şi întinse femeii o cutiuţă cu un antidot numit „orvietan", din care ea se grăbi să mănânce câteva bucăţele.

Agitaţia din salon era în toi.

Filip, cu guriţa lui ţuguiată a nedumerire, încercă încă o dată să se facă înţeles.

- Vă spun, prieteni, femeia nu e în toate minţile. Toată lumea ştie că bărbatul ei este acum la Bastilia, acuzat de o crimă îngrozitoare: crima de vrăjitorie! Nefericita, fermecată de acest gentilom corupt, încearcă să susţină o nevinovăţie foarte greu de dovedit. În zadar Maiestatea Sa a încercat astăzi s-o convingă de contrariu, în timpul unei întrevederi pline de bunătate.

- Ah! Bunătatea regelui! Bunătatea regelui!... strigă exasperată Angelica.

Într-o clipă avea să înceapă să bată câmpii... Asta o să facă din ea! Îşi ascunse faţa în mâini, încercând să-şi recapete calmul. Îl auzi pe Filip şi vocea lui candidă de adolescent.

- A fost cuprinsă dintr-odată de o adevărată criză diavolească. Este posedată de demon. Regele a cerut să fie chemat imediat stareţul mănăstirii augustinilor, care

să încerce s-o liniştească prin rugăciuni rituale. Dar a reuşit să fugă. Ca să nu fie pusă în situaţia de a fi arestată de gărzi, Maiestatea Sa m-a însărcinat să încerc s-o prind şi să o reţin, în aşteptarea sosirii călugărilor. Îmi pare foarte rău, Henrietta, că ţi-a stricat petrecerea. Cred că cel mai înţelept ar fi să vă retrageţi cu toţii într-o cameră alăturată, cu jocurile voastre, în timp ce eu îmi voi duce la capăt slujba cu care m-a însărcinat fratele meu.

Ca prin ceaţă, Angelica vedea cum dispar din jurul ei rândurile dese de doamne şi gentilomi.

Impresionaţi, preocupaţi să nu displacă fratelui regelui, oamenii se retrăgeau.

Angelica ridică mâinile, întâlni stofa unei rochii pe care degetele ei slăbite nu reuşiră s-o prindă.

– Doamnă, spuse ea cu o voce pierită, n-o să mă lăsaţi să mor?

Prinţesa ezită. Aruncă o privire neliniştită spre vărul ei.

– Cum, Henrietta, protestă acesta îndurerat, te îndoieşti de mine? Acum când ne-am jurat credinţă unul altuia şi când, nu peste mult timp, legături sfinte ne vor uni?

Blonda Henrietta îşi lăsă capul în pământ.

– Ai încredere în monsenior, draga mea, îi spuse Angelicăi. Sunt convinsă că nu-ţi vrea decât binele.

Se îndepărtă în grabă.

Într-un fel de delir, care o făcea mută de teamă, Angelica, tot în genunchi pe covor, se întoarse spre uşa pe care curtenii dispăruseră atât de repede. Îi zări pe Bernard d'Andijos şi pe Péguilin de Lauzun, care, palizi ca nişte morţi, nu se hotărau să părăsească încăperea.

– Ei bine, domnilor, făcu monseniorul d'Orléans cu voce ţipătoare, ordinele mele vă privesc şi pe voi. Va trebui să raportez regelui că acordaţi mai multă încredere aiurelilor unei nebune decât vorbelor propriului frate?

Cei doi bărbaţi lăsată capetele şi, încet, ieşiră şi ei.

Această ultimă dezertare trezi dârzenia Angelicăi.

– Laşi! Laşi! O, laşilor! strigă ea, ridicându-se dintr-un salt şi grăbindu-se să se ascundă după un fotoliu.

Evită la mustaţă lovitura de spadă pe care i-o dădea cavalerul de Lorena. O altă lovitură îi atinse umărul şi sângele ţâşni.

– Andijos, Péguilin, la mine, gasconi! urlă ea, scoasă din minţi. Salvaţi-mă de oamenii din Nord!

Uşa celui de al doilea salon se deschise din nou, brusc.

Lauzun şi marchizul d'Andijos se năpustiră înăuntru, cu sabia scoasă. Pândiseră în spatele uşii întredeschise şi acum nu se mai îndoiau de mizerabilele intenţii ale fratelui regelui şi ale favoritului său.

Dintr-o singură lovitură, Andijos făcu să zboare spada lui Filip d'Orléans şi îi atinse uşor încheietura. Lauzun îşi încrucişă spada cu cavalerul de Lorena.

Andijos o prinse pe Angelica de mână.

– Să fugim, repede!

O trase pe un coridor, se ciocni de Clément Tonnel, care nu avu timp să armeze pistolul pe care îl ascundea sub mantie. Dintr-o singură mişcare, Andijos îi înfipse lama în gât. Omul se prăbuşi, acoperit de un val de sânge.

Apoi, marchizul şi tânăra porniră într-o goană nebună.

În spate, vocea lui Filip trezea elveţienii:

– Gărzi! Gărzi! Prindeţi-i!

Curând, un zgomot de paşi amestecat cu zdrăngănitul halebardierilor se auzi pe urmele lor.

– Galeria Mare! şopti Andijos, până la Tuileries... Grajdurile, caii! Pe urmă, câmpia... Salvaţi...

Cât era de gras, gasconul alerga cu o rezistenţă pe care Angelica nu i-o bănuise niciodată. Dar ea nu mai putea. Glezna o făcea să sufere îngrozitor, umărul o ardea.

– O să cad! spuse ea, gâfâind, o să cad.

În acel moment, treceau prin faţa unei scări mari, care ducea în grădină.

– Coboară acolo, spuse Andijos, şi ascunde-te cum ştii mai bine. Eu o să-i duc cât mai departe, spre grajduri.

Aproape zburând, Angelica alunecă de-a lungul treptelor de piatră. Sclipirea jarului o făcu să dea înapoi. Brusc, se prăbuşi.

Arlechino, Colombina, Pierrot o primiră, o traseră în ascunzişul lor şi o ascunseră cât mai bine. Romburile verzi şi roşii de pe costumele lor fâlfâiră multă vreme în faţa ochilor tinerei, înainte să cadă într-un leşin adânc.

capitolul 5

O lumină verde şi blândă o scălda pe Angelica, care tocmai îşi deschidea ochii. Se afla la Monteloup, sub frunzişul umbros de pe mal, unde soarele nu pătrundea decât ca să-l coloreze în verde.

Îl auzea pe fratele ei, Gontran, spunându-i:

„Verdele plantelor n-o să-mi reuşească niciodată. La nevoie, tratând calamina cu sare de cobalt adusă din Persia, pot obţine o nuanţă apropiată, dar este un verde dens, lipsit de transparenţă. Nimic din acel smarald luminos al frunzelor de deasupra râului..."

Gontran avea o voce groasă, răguşită, schimbată, nelipsită însă de acelaşi ton morocănos pe care îl lua atunci când vorbea despre culorile şi tablourile lui. De câte ori murmurase, privind în ochii surorii sale cu un fel de ciudă: „Verdele plantelor nu-mi va reuşi niciodată".

O arsură din străfundul măruntaielor o făcu pe Angelica să tresară. Îşi amintea că ceva îngrozitor se întâmplase.

„Doamne", gândi ea, „bebeluşul meu este mort!"

Cu siguranţă era mort! Nu putuse supravieţui atâtor grozăvii. Murise când sărise pe fereastră, în acel hău negru. Sau chiar când alergase pe coridoarele Luvrului... Ameţeala acelei curse nebuneşti încă îi ardea picioarele; inima, forţată la maximum, i se părea dureroasă.

Adunându-şi puterile, reuşi să mişte o mână şi s-o pun pe burtă. O tresărire uşoară răspunse apăsării ei.

„Vai, este acolo încă, trăieşte! Ce tovarăş mic şi curajos!", îşi spuse cu mândrie şi duioşie.

Copilul se agita în ea ca o broscuţă. Simţi alunecându-i sub degete capul rotund. Din clipă în clipă, îşi recăpăta luciditatea şi descoperi că, în realitate, se afla

într-un pat mare, cu nişte coloane răsucite, ale cărui draperii de serj verde lăsau să se strecoare acea lumină verde-albăstruie care îi amintise de malurile râului din Monteloup.

Nu era pe strada l'Enfer, la Hortense. Unde era?

Amintirile rămâneau vagi; avea doar impresia că târa după ea, ca pe o masă uriaşă şi tenebroasă, cine ştie ce dramă cumplită care implica otravă neagră, spade ţâşnind ca nişte fulgere, frică şi noroi lipicios.

Vocea lui Gontran se mai auzi o dată.

„Niciodată, niciodată nu-mi va reuşi verdele apei sub frunze."

De data asta, Angelica scoase un strigăt. Fără îndoială, era nebună! Sau îngrozitor de bolnavă?...

Se ridică şi trase draperiile patului.

Spectacolul care i se oferea privirii îi întări convingerea că îşi pierduse minţile.

În faţa ei, întinsă pe un soi de estradă, vedea o zeiţă blondă şi trandafirie, pe jumătate goală, oferind într-un coş de răchită ciorchini bogaţi de struguri aurii, care îşi răspândeau crenguţele grele pe nişte perne de catifea. Un mic Cupidon, gol puşcă, minunat de durduliu, cu o coroniţă de flori pusă strâmb pe părul blond, culegea boabele cu poftă. Dintr-odată, micul zeu strănută de mai multe ori. Zeiţa îl privi îngrijorată şi spuse câteva cuvinte într-o limbă străină, care, fără îndoială, era limba Olimpului.

În cameră cineva se mişcă, şi un uriaş bărbos, dar îmbrăcat, pur şi simplu, ca un meşter al acelor zile, se apropie de Eros, îl luă în braţe şi îl înveli într-o mantie de lână.

Totodată, Angelica descoperi şevaletul pictorului Van Ossel, lângă care stătea un ucenic cu şorţ de piele, încărcat cu palete pe care culorile strălucitoare îşi amestecau petele pestriţe.

Ucenicul, cu capul uşor aplecat într-o parte, privea tabloul neterminat al maestrului. O zi spălăcită îi lumina faţa. Era un individ voinic, de înălţime medie, cu o mutră destul de comună, cu cămaşa din pânză groasă descheiată pe gâtul bronzat, cu părul castaniu, tăiat fără

nici o noimă, până la umeri, şi al cărui breton ciufulit ascundea pe jumătate ochii întunecaţi. Dar Angelica ar fi recunoscut dintr-o mie buza bosumflată, nasul obraznic şi linia moale a bărbiei cam greoaie, care îi amintea de tatăl ei, baronul Armand.

Îl strigă:

– Gontran!

– Doamna s-a trezit! exclamă zeiţa.

Imediat, întregul grup, la care se adăugau cinci sau şase copii, se grăbi în jurul patului.

Ucenicul părea stupefiat. Năucit, o privea pe Angelica, în timp ce aceasta îi zâmbea. Dintr-odată, roşi tare şi îi luă mâna într-ale lui, murdare de vopsea. Murmură:

– Surioară!

Zeiţa planturoasă, care nu era nimeni alta decât nevasta pictorului Van Ossel, strigă la fiica ei să aducă laptele de pasăre pe care îl preparase în bucătărie.

– Sunt mulţumit, spunea olandezul, sunt mulţumit să-mi rămână îndatorată nu numai o doamnă aflată în necaz, dar care este şi sora tovarăşului meu.

– Dar de ce mă aflu aici? întrebă Angelica.

Cu vocea lui groasă, olandezul îi povesti cum în seara din ajun îi treziseră nişte bătăi în uşă. La lumina lumânării, câţiva comedianţi italieni, în nişte costume jerpelite, din satin, le aduseseră o femeie leşinată, plină de sânge, pe jumătate moartă, şi, în vioaia lor limbă italiană, îi imploraseră s-o salveze pe nefericita care era urmărită. În limba lui lentă, olandezul răspunsese: „Să fie bine-venită!"

O luaseră pe rănită, o pansaseră şi o îngrijiseră. La ei nu avea de ce să se teamă. Cine va veni s-o caute la un pictor artizan de la Luvru? În zori, ucenicul care locuia în altă parte fusese anunţat de prezenţa femeii rănite, pe care trebuia s-o ascundă. Nici el nu va vorbi...

Acum, Gontran şi Angelica se priveau cu oarecare stânjeneală.

Câţi ani trecuseră de când se despărţiseră la marginile oraşului Poitiers? Angelica îi revedea pe Raymond şi pe Gontran care dispăreau călare pe străduţele în pantă. Poate Gontran îşi amintea şi el de trăsura veche în care

cele trei fetițe, pline de praf, se strângeau în brațe una pe alta.

– Ultima dată când te-am văzut, zise el, erai cu Hortense și cu Madelon, și mergeai la mănăstirea ursulinelor din Poitiers.

– Da. Madelon a murit, știai?

– Da, știam.

– Ți-amintești, Gontran? Pe vremuri, îi făceai portretul bătrânului Guillaume.

– Bătrânul Guillaume a murit.

– Da, știu.

– Mai am și acum portretul lui. Am făcut unul și mai frumos... din memorie. O să ți-l arăt.

Stătea așezat pe marginea patului, ținând întinse pe șorțul de piele mâinile lui mari, pătate, în care roșul și albastrul se întipăriseră, mâinile arse de produsele chimice pe care le folosea la prepararea culorilor, mâini pline de bătături de la pisălogul piuliței în care zdrobea de dimineața până seara miniu de plumb, argilă, litargă, amestecate cu uleiuri sau cu acid clorhidric.

– Cum ai ajuns să faci meseria asta? întrebă Angelica, cu o urmă de milă în glas.

Nasul bănuitor al lui Gontran – nasul familiei Sancé – se ascuți și fruntea i se acoperi de nori.

– Prostuțo! făcu el fără menajamente. Dacă am ajuns aici, așa cum spui, este pentru că am vrut. O! Mi-am perfecționat cunoștințele de latină, și iezuiții n-au cruțat nici un efort ca să facă din mine un gentilom demn de a duce mai departe numele familiei, căci Josselin a fugit în America, iar Raymond a intrat în celebrul ordin. Dar și eu aveam gândul meu. M-am certat cu tata, care voia să intru în armată, să-l slujesc pe rege. M-a amenințat că nu-mi va mai da un ban. Am plecat pe jos, ca un calic, și m-am făcut meșteșugar în Paris. Acum îmi termin anii de ucenicie. Apoi, o să mă duc să fac înconjurul Franței. O să plec și o să merg din oraș în oraș, ca să învăț tot ce se poate învăța în meseriile de pictor sau de gravor. Ca să trăiesc, mă voi angaja la pictori sau chiar voi face portretul burghezilor. Și, mai târziu, voi cumpăra un brevet. Voi deveni un mare pictor, sunt

sigur de asta, Angelica! Şi, cine ştie, poate voi fi angajat să pictez tavanele Luvrului...

– Vei picta acolo infernul, flăcări şi diavoli schimonosindu-se!

– Nu, voi picta tot cerul albastru, nori luminaţi de soare şi printre ei va apărea regele în toată gloria lui.

– Regele în toată gloria lui... repetă Angelica încet, cu voce obosită.

Închise ochii. Se simţea dintr-odată mai bătrână decât acest tânăr care era totuşi fratele ei mai mare, dar în care pasiunea ardea cu aceeaşi forţă din copilărie. Desigur, suferise de frig şi de foame, fusese umilit, dar nu se abătuse niciodată de la visul lui.

– Dar pe mine, pe mine nu mă întrebi cum am ajuns aici?

– Nu îndrăznesc să te întreb, făcu el stânjenit. Ştiu că te-ai măritat, contra voinţei tale, cu un bărbat îngrozitor şi de temut. Pentru tata, căsătoria ta a fost un triumf, dar noi te-am plâns cu toţii, sărmana mea Angelica. Deci ai fost nefericită?

– Nu. Acum sunt nefericită.

Stătea pe gânduri dacă să i se destăinuie sau nu. De ce să-l tulbure pe băiatul indiferent la tot ce nu era legat de munca lui vrăjită? De câte ori se gândise la sora lui mai mică, Angelica, în timpul acestor ani? Rar, cu siguranţă, şi numai când era disperat că nu putea reproduce verdele frunzelor. El nu avusese niciodată nevoie de alţii, cu toate că era strâns legat de familie.

– La Paris, am tras la Hortense, mai spuse ea, încercând să reînvie în sufletul lui îngheţat căldura legăturii lor de sânge.

– Hortense? O coţofană. Când am ajuns aici, am încercat s-o văd, dar de ce muzică am avut parte! Era moartă de ruşine că m-a văzut intrând cu încălţările mele grosolane în casa ei. Nici măcar nu purtam sabie! ţipa ea. Nu eram cu nimic diferit de meşteşugarii necioplţi! Este adevărat. Dar mă vezi purtând sabie lângă şorţul meu de piele? Şi totuşi, deşi mie mi se pare nobil să pictez, crezi că astfel de prejudecăţi îmi vor sta în cale? Nu dau doi bani pe ele.

– Cred că toţi suntem făcuţi să ne revoltăm, spuse Angelica, oftând. Luă cu drag mâna bătătorită a fratelui ei. Ai îndurat multe mizerii?

– Nu mai multe decât aş fi cunoscut în armată, cu sabia la şold, cu datorii până peste cap şi cu cămătari pe urmele mele. Ştiu cât câştig. Nu aştept nici o rentă din bunăvoinţa vreunui senior îndepărtat. Stăpânul nu mă poate păcăli, căci mă apără breasla. Când viaţa devine prea grea, trag uneori o fugă până la Templu, la fratele nostru, iezuitul, ca să-i cer câţiva scuzi.

– Raymond este la Paris? exclamă Angelica.

– Da, stă în Templu, dar este duhovnic pentru nu ştiu câte mănăstiri, şi nu m-ar mira să devină duhovnicul câtorva persoane importante de la curte.

Angelica rămase pe gânduri. Avea nevoie de ajutorul lui Raymond. Un om al bisericii care, poate, ar pune suflet, pentru că era vorba de familia lui...

În ciuda amintirii încă vii a pericolelor prin care trecuse, în ciuda cuvintelor regelui, Angelica nu se gândea nici o clipă să renunţe la luptă. Înţelegea doar că trebuia să se arate foarte prudentă.

– Gontran, spuse ea pe un ton hotărât, fii bun şi însoţeşte-mă la taverna Trei Ciocane.

Gontran nu se miră de decizia Angelicăi. Nu dăduse Angelica întotdeauna dovadă de originalitate? Cât de clar o revedea în amintirile lui, cu picioarele goale, zgâriată de tufele de mure, întorcându-se cu hainele rupte din expediţiile ei peste câmpuri, despre care nu sufla un cuvânt nimănui, uneori plină de sânge, sălbatică, misterioasă.

Pictorul Van Ossel îi sfătui să aştepte căderea nopţii, sau măcar seara, care ascunde feţele. Nu era el cel care avea lunga experienţă a dramelor şi intrigilor care se ţeseau în acest palat şi ale căror ecouri ajungeau până la el prin gura nobilelor lui modele, aşezate în jurul şevaletului?

Mariedje îi dădu Angelicăi una dintre tunicile ei cu corsajul din pânză simplă, de un cafeniu-aprins, acea culoare care se numea roz prăfuit. Îi puse pe cap un şal

din satin negru, aşa cum purtau femeile din popor. Angelica se amuza simţind fusta care îi ajungea până la glezne, mai scurtă decât a doamnelor nobile.

Când, însoţită de Gontran, părăsi Luvrul prin portiţa care purta numele de Poarta Spălătoreselor - pentru că toată ziua spălătoresele caselor princiare făceau drumul dus-întors de la Sena la palat - semăna mai mult cu o nevastă de meşteşugar la braţul bărbatului ei, decât cu o mare doamnă care, în ajun, vorbise cu regele.

Dincolo de Pont-Neuf, Sena scânteia sub razele soarelui. Caii care erau aduşi la adăpat intrau în apă până la piept şi se scuturau nechezând. Corăbiile cu fân îşi întindeau de-a lungul malurilor şirul nesfârşit al clăilor parfumate. Un şlep, venit de la Rouen, descărca pe malurile înnămolite grupurile de soldaţi, călugări şi doici.

Clopotele băteau, chemând la slujba Angelus. Vânzătorii de plăcinţele şi gofre se grăbeau pe străzi cu coşurile acoperite cu ştergare albe, chemând astfel jucătorii din taverne:

Ei! Nu-i nimic dac-ai pierdut
Plăcintarul a venit!
Plăcinţele! Plăcinţele!
Ieftine şi bunicele.

Trecu o trăsură înaintea căreia mergeau alergătorii şi câinii, iar Luvrul, masiv şi lugubru, violet la căderea serii, îşi întindea sub cerul roşu nesfârşitele galerii.

capitolul 6

Cântece urlate în gura mare se auzeau din taverna pe a cărei firmă uriaşă trei ciocane de fier forjat se bălăbăneau deasupra capetelor trecătorilor.

Angelica şi fratele ei, Gontran, coborâră treptele şi nimeriră în atmosfera încinsă de fumul de tutun şi de aburii sosurilor. În fundul sălii, o uşiţă deschisă lăsa să se vadă bucătăria unde, în faţa focurilor care aruncau

sclipiri roşii, se învârteau încet ţepuşele burdușite cu păsări puse la rotisor.

Cei doi tineri se aşezară la o masă mai retrasă, lângă o fereastră, şi Gontran comandă vin.

– Comandă un vin bun, spuse Angelica, silindu-se să zâmbească, plătesc eu.

Şi îi arătă punga în care păstra valoroasa sumă de o mie cinci sute de livre pe care le câştigase la joc.

Gontran îi spuse că el nu era pretenţios. În general, se mulţumea cu un vinişor de pe dealurile din jurul Parisului. Şi, duminica, se ducea să bea nişte vinuri mai faimoase în mahalale, unde vinul de Bordeaux sau de Burgundia, pentru că nu plăteau taxa de intrare în Paris, costau mai ieftin. I se zicea vin „acrişor". Nu se bea decât în cârciumioare. Plimbarea asta de duminică era singura lui distracţie.

Angelica îl întrebă dacă se ducea cu prieteni. El răspunse că nu. Nu avea prieteni, dar se simţea bine, aşezat sub un umbrar, privind în jur la feţele muncitorilor veniţi cu familiile lor. Lumea i se părea bună şi plină de îngăduinţă.

– Eşti norocos, murmură Angelica, simţind brusc gustul otrăvii sub limbă.

Nu era bolnavă, ci doar obosită şi agitată.

Cu ochi strălucitori, învelindu-se mai strâns în mantia groasă de lână, împrumutată de Mariedje, admira spectacolul unei taverne din capitală, nou pentru ea.

Era adevărat că acolo puteai respira, în ciuda aerului îmbâcsit, o atmosferă de libertate, prietenoasă, unde obişnuiţii casei se simţeau bine.

Gentilomul venea aici ca să fumeze şi să uite de eticheta anticamerelor regale, burghezii îşi umpleau burdihanele departe de ochiul bănuitor al nevestei puse pe gâlceavă, muschetarii jucau zaruri, muncitorul îşi bea leafa şi, timp de câteva ceasuri, uita de necazuri.

La Trei Ciocane, taverna aflată în piaţa Montorgueil, nu departe de palatul regal, întâlneai mulţi comedianţi, care, cu faţa încă plină de farduri şi cu nas fals, veneau la sfârşitul serii „să-şi stropească măruntaiele" şi să-şi răcorească gâtlejurile istovite de răgetele pasiunii.

Mimi italieni în zdrenţe ţipătoare, comedianţi de bâlci şi, uneori, chiar ţigani suspecţi, cu ochi de jăratic, se amestecau printre obişnuiţii cartierului.

În seara aceea, un bătrân italian, a cărui faţă era ascunsă sub o mască de catifea roşie şi a cărui barbă albă îi ajungea până la brâu, prezenta publicului o maimuţică foarte hazlie. Aceasta, după ce l-a observat pe unul dintre clienţi, s-a apucat să-i imite felul cum fuma, cum îşi punea pălăria sau cum ducea paharul la gură.

Hohotele de râs zgâlţâiau burdihanele clienţilor.

Gontran, cu ochii strălucind, observa scena.

– Priveşte, ce minunăţie este acea mască roşie şi acea barbă albă, scânteietoare!

Şi totuşi, Angelica, din ce în ce mai agitată, se întreba câtă vreme va trebui să mai aştepte în locul acela.

În sfârşit, când uşa se deschise din nou, apăru uriaşul câine danez al avocatului Desgrez.

Un bărbat înfăşurat într-o mantie largă, cenuşie, îl însoţea pe avocat. Angelica îl recunoscu cu uimire pe Cerbalaud, care îşi ascundea faţa palidă sub o pălărie bine trasă pe ochi şi un guler ridicat.

Îl rugă pe Gontran să se ducă să-i invite la masa lor, discret, pe nou-veniţi.

– Dumnezeule, doamnă, oftă avocatul, strecurându-se lângă ea pe bancă, de azi-dimineaţă v-am văzut de zece ori sugrumată, de douăzeci de ori înecată şi îngropată de o sută de ori.

– O singură dată era de-ajuns, maestre, spuse ea, râzând.

Dar nu se putea împiedica să nu simtă o oarecare plăcere constatând că era emoţionat.

– Deci vă temeaţi să vedeţi dispărând o clientă care vă plăteşte atât de prost şi care vă pune viaţa în pericol? întrebă ea.

El făcu o mutră jalnică.

– Sentimentalismul e o boală de care nu te vindeci aşa de uşor. Când se îmbină cu gustul pentru aventură, se poate spune că eşti predestinat să sfârşeşti ca un prost. Pe scurt, cu cât povestea dumneavoastră se complică, cu atât mă pasionează mai mult. Ce vă mai face rana?

– Sunteţi la curent?

– Asta este datoria unui avocat-detectiv. Dar, recunosc, domnul de lângă mine mi-a fost de mare ajutor.

Cerbalaud, cu cearcăne vineţii la ochi de nesomn, pe o faţă de ceară, povesti sfârşitul tragediei de la Luvru, în care, prin jocul absurd al întâmplării, se trezise amestecat.

În noaptea aceea era de gardă la grajdurile de la Tuileries, când un bărbat, gâfâind, care îşi pierduse peruca, năvălise dinspre grădini. Era Bernard d'Andijos. Urmărit, traversase în goană Marea Galerie, stârnind cu zgomotul tocurilor lui de lemn ecouri în Luvru şi Tuileries, făcând să apară în uşile camerelor şi ale apartamentelor feţe îngrozite, îmbrâncind în trecere gărzile care încercau să-l oprească.

În timp ce punea în grabă şaua pe un cal, povestise că Madame de Peyrac fusese cât pe ce să fie asasinată şi că el, personal, Andijos, tocmai se bătuse cu Monsieur d'Orléans. Câteva clipe mai târziu, o luase spre câmp, strigând că pleacă să ridice ţinutul Languedoc împotriva regelui.

– Of! Sărmanul marchiz d'Andijos! spuse Angelica. El... să ridice ţinutul Languedoc împotriva regelui?...

– Ei! Credeţi că n-o va face? întrebă Cerbalaud.

Ridică, cu o mină serioasă, un deget.

– Doamnă, n-aţi înţeles nimic din sufletul gasconului; râsul şi mânia vin repede una după alta, şi nu ştii niciodată cum se vor termina lucrurile. Şi dacă învinge furia, pe toţi sfinţii, păzea!

– Este adevărat că gasconilor le datorez viaţa. Aveţi idee ce s-a întâmplat cu Monsieur de Lauzun?

– Este la Bastilia.

– Dumnezeule! suspină Angelica. Măcar să nu-l uite acolo vreo patruzeci de ani!

– Nu se va lăsa el uitat, fiţi fără teamă. Am văzut, de asemenea, cadavrul fostului dumneavoastră majordom, purtat de doi lachei.

– Diavolul să-i ia sufletul!

– În fine, cum eram foarte sigur că aţi murit, m-am dus la cumnatul dumneavoastră, procurorul, maestrul

Fallot de Sancé. L-am găsit acolo pe maestrul Desgrez, avocatul dumneavoastră. Împreună cu el ne-am dus la Châtelet să cercetăm toate cadavrele înecaţilor sau ale celor ucişi, care au fost găsite în acea dimineaţă în Paris. Mare mizerie; şi acum am stomacul întors pe dos. Şi, iată-mă aici! Doamnă, ce veţi face? Trebuie să fugiţi cât mai repede.

Angelica privi cele două mâini puse în faţa ei, pe masă, lângă un pahar cu picior, în care vinul, neatins de ea, strălucea ca un rubin întunecat. Mâinile ei i se părură extraordinar de mici şi de o albeaţă delicată.

Automat, le compară cu mâinile puternice, bărbăteşti, ale tovarăşilor ei.

Desgrez, ca un obişnuit al tavernei, îşi puse în faţă o cutiuţă de os şi tocă puţin tabac, înainte de a-şi umple pipa.

Angelica se simţi foarte singură şi foarte slabă.

Dintr-odată, Gontran spuse:

– Dacă pricep bine, te-ai lăsat atrasă într-o poveste dubioasă în care puteai să-ţi pierzi viaţa. Nu mă miră deloc. Întotdeauna ai făcut la fel!

– Monsieur de Peyrac este la Bastilia, acuzat de vrăjitorie, explică Desgrez.

– Nici asta nu mă miră! repetă Gontran. Dar mai ai timp să renunţi. Dacă nu ai bani, o să-ţi dau eu. Am făcut câteva economii pentru călătoria mea în Franţa, iar Raymond, fratele nostru iezuit, o să te ajute şi el, cu siguranţă. Adună-ţi lucrurile şi urcă în diligenţa publică spre Poitiers. De acolo vei ajunge la Monteloup. Acasă, n-o să mai ai de ce să te temi!

Preţ de o clipă, revăzu castelul din Monteloup, un refugiu pentru ea, cu liniştea mlaştinilor şi a pădurilor din jurul lui. Curcanii de pe podul mobil vor fi distracţia lui Florimond...

– Şi Joffrey? spuse ea. Cine se va ocupa de el ca să-i facă dreptate?

Urmă o tăcere grea, copleşită de behăiturile venite de la o masă de beţivani şi de cererile mesenilor care băteau în farfurii cu cuţitele. Apariţia jupânului Corbasson, gratargiul, ducând pe sus o gâscă bine

rumenită şi lucind de grăsime, potoli strigătele. Zgomotul scăzu, şi, printre mormăielile de mulţumire, se auzi zornăind cornetul cu zaruri al unui grup de jucători.

Desgrez, indiferent, îşi îndesa tutunul în pipa olandeză cu muştiucul lung.

– Îl iubeşti aşa de mult pe bărbatul tău? o întrebă Gontran.

Angelica strânse din dinţi.

– O uncie din creierul lui face mai mult decât toate trei creierele voastre la un loc, afirmă ea cât se poate de limpede. Ştiu că pare caraghios când o spun. Dar, deşi e bărbatul meu, deşi este şchiop şi desfigurat, îl iubesc. Un frison scurt o străbătu. Şi, totuşi, eu sunt cea care l-a dus la pierzanie. Din cauza poveştii ăleia urâte cu otrava. Ieri, stând de vorbă cu regele, i-am semnat condamnarea, am...

Brusc, ochii Angelicăi rămaseră nemişcaţi şi trăsăturile îi încremeniră de frică.

O vedenie tocmai apărea în pătratul ferestrei care era lângă ea: o figură de coşmar, năpădită de şuviţele lungi ale părului gras. Obrazul livid era însemnat cu o gâlmă violacee. Unul din ochi era acoperit cu o cârpă neagră; celălalt lucea ca al unui lup – şi apariţia înspăimântătoare o privea pe Angelica, *râzând*.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Gontran care, întors cu spatele, nu vedea nimic.

Desgrez urmări privirea îngrozită a tinerei şi, dintr-odată, sări spre uşă, fluierându-şi câinele.

Faţa dispăru de la geam. După câteva clipe, avocatul se întoarse cu mâinile goale.

– A dispărut ca un şobolan în gaură.

– Îl cunoaşteţi pe nenorocitul ăla? se interesă Cerbalaud.

– Îi cunosc pe toţi. Ăsta e Balivernă, hoţoman celebru, regele şuţilor de pe Pont-Neuf, una din cele mai mari căpetenii ale banditilor din capitală.

– Nu-i lipsit de curaj dacă a venit să caşte gura aşa, la oamenii cinstiţi, care mănâncă.

– Poate avea un complice în sală şi voia să-i facă semn.

– La mine se uita, spuse Angelica, clănţănind din dinţi.

– Ei! Nu vă fie teamă! Aici suntem la doi paşi de rue de la Truanderie şi de mahalaua Saint-Denis. Este cartierul general al pungaşilor şi al prinţului lor, Marele Coesre, regele vagabonzilor.

În timp ce vorbea, o cuprinsese de talie pe Angelica, trăgând-o ferm spre el. Angelica simţi căldura şi vigoarea mâinii lui bărbăteşti. Agitaţia i se mai potoli. Fără ruşine, se lipi de Desgrez. Ce conta că era doar un avocat din popor şi un sărăntoc? Nu era ea foarte aproape să ajungă o paria, o prigonită, lipsită de apărare, poate şi fără nume?

– Pe toţi dracii, reluă Desgrez, pe un ton vesel. Cine vine într-o tavernă numai ca să vorbească despre lucruri atât de sinistre? Să ne mai întremăm; apoi, o să punem ţara la cale. Hei! Corbasson, gratargiul diavolului, ai de gând să ne laşi să murim cu burta goală?

Hangiul veni în grabă.

– Ce poţi oferi pentru trei seniori care n-au mai mâncat decât emoţii de douăzeci şi patru de ore şi unei tinere doamne, delicate, care are nevoie să-i fie stârnită pofta de mâncare?

Corbasson îşi luă bărbia în mâini şi, brusc, pe chip i se citi inspiraţia.

– Ei, bine, pentru dumneavoastră aş propune un muşchi mare de viţel, în sânge, garnisit cu castraveciori acri, trei puişori în spuză şi o strachină de cartofi. Şi doamna ce-ar zice de ceva mai uşor? Un rasolaş de viţel şi o salată, cu măduva de la un os, o peltea de mere, o pară confiată şi câteva prăjiturele. Şi, la sfârşit, cu o linguriţă de bombonele de fenicul, sunt convins că bujorii o să-i revină în obrajii de crin.

– Corbasson, eşti cea mai folositoare şi mai plăcută fiinţă creată de Dumnezeu. Data viitoare când o să mă duc la biserică, o să mă rog pentru tine la Sfântul Honoré. În plus, eşti şi un mare artist, nu numai la sosurile pe care le faci, dar şi la vorbe.

Doar că, pentru prima oară în viaţa ei, Angelicăi nu-i era foame. Abia dacă atinse din vârful buzelor bunătăţile maestrului Corbasson.

Trupul ei încă se mai lupta cu răul făcut de otrava pe care o înghiţise cu o noapte înainte. I se părea că de atunci se scurseseră secole. Moleşită de senzaţia de greaţă şi, poate, de fumul gros de tutun cu care nu era obişnuită, o cuprinse somnul. Cu ochii închişi, îşi spunea că Angelica de Peyrac murise.

Când se trezi, zorii încărcaţi de fum atârnau greu deasupra capetelor din interiorul tavernei.

Angelica se mişcă şi observă că obrazul i se odihnea pe o pernă tare, care nu era altceva decât genunchiul avocatului Desgrez, în timp ce acesta, cu ochii pe jumătate închişi, continua să fumeze cu un aer visător.

Angelica se ridică în grabă, ceea ce o făcu să se strâmbe de durere.

– Of! Iertaţi-mă, se bâlbâi ea... Probabil că v-am chinuit îngrozitor.

– Aţi dormit bine? se interesă el, cu o voce tărăgănată, în care se amestecau oboseala şi ameţeala dată de băutură.

Urciorul din faţa lui era aproape gol. Se auzea sforăitul altor indivizi adormiţi, lungiţi pe băncile de lemn sau chiar pe dalele de piatră. Cerbalaud şi Gontran, cu coatele pe masă, le ţineau isonul.

Tânăra aruncă o privire spre fereastră. Păstra amintirea unui lucru îngrozitor, dar nu văzu decât revărsarea unei dimineţi spălăcite şi ploioase care uda geamurile.

În sala din spate se auzeau poruncile maestrului Corbasson şi zgomotul răsunător al butoaielor mari, care se rostogoleau pe dale.

Un bărbat împinse uşa cu o lovitură de picior şi intră, cu pălăria dată pe ceafă. Ţinea în mână un clopoţel, iar peste haine avea un fel de cămaşă de un albastru şters, pe care se mai distingeau nişte flori de crin şi emblema Sfântului Cristofor.

– Sunt Picard, negustorul de vinuri. Ai nevoie de mine, cârciumarule?

– Absolut, amice. Tocmai mi s-au adus de la Grève şase butoaie cu vin de Loara. Trei de vin alb şi trei de roşu. Desfac două pe zi.

Trezit brusc, Cerbalaud se ridică şi trase dintr-odată sabia din teacă.

– Pe toţi dracii, domnilor, atenţie la mine! Plec la război contra regelui.

– Taci, Cerbalaud! îl rugă Angelica, îngrozită.

El îi aruncă o privire bănuitoare de beţiv care nu s-a trezit de tot.

– Credeţi că nu voi reuşi? Nu-i cunoaşteţi pe gasconi, doamnă. La război contra regelui! La război contra regelui! Haideţi cu toţii! Curaj, rebeli din Languedoc!

Fluturându-şi sabia, porni clătinându-se spre treptele din faţa uşii de la intrare şi părăsi încăperea.

Indiferenţi la urletele lui, cei care dormeau continuau să sforăie, iar cârciumarul, la fel ca negustorul de vinuri, îngenunchiaţi în faţa butoaielor, degustau băutura nou adusă plescăind din limbă, înainte de a stabili preţul. Un aer rece şi proaspăt alunga mirosurile de pipă stinsă, de alcool şi de sosuri râncezite.

Gontran se frecă la ochi.

– Dumnezeule, făcu el căscând, de mult n-am mâncat aşa de bine; exact de la ultimul banchet al breslei de la Saint-Luc, care, din nefericire, nu are loc decât o dată pe an. Doar nu clopotele pentru slujba Angelus sunt cele care se aud bătând?

– Se prea poate, spuse Desgrez.

Gontran se ridică şi se întinse.

– Trebuie să plec, Angelica, altfel patronul o să strâmbe din nas. Ascultă, du-te la Templu împreună cu maestrul Desgrez şi cere să-l vezi pe Raymond. Eu o să trec în seara asta pe la Hortense, chiar dacă sora noastră minunată o să mă ocărască. În ce te priveşte, îţi mai spun o dată, pleacă din Paris. Deşi ştiu că eşti mai rea decât toţi catârii pe care i-a crescut tata...

– La fel ca tine, care eşti cel mai rău catâr, ripostă ea.

Ieşiră cu toţii, urmaţi de câinele care purta numele de Sorbonne. Şuvoiul de apă din mijlocul străzii căra cu el un val de apă noroioasă. Plouase. Aerul era încărcat

de umezeală şi un vânticel făcea să scârţâie firmele de metal de deasupra uşii prăvăliilor.

– Poftiţi la barcă! Poftiţi la scoici! striga în gura mare o frumuşică vânzătoare de stridii.

– O duşcă de dimineaţă! O duşcă să vă dregeţi! ţipa negustorul de rachiu.

Gontran îl opri pe negustor şi goli dintr-o înghiţitură un păhărel de rachiu. Apoi se şterse la gură cu dosul mâinii, plăti şi, ridicând pălăria spre avocat şi sora lui, se pierdu în mulţime, la fel ca toţi ceilalţi ucenici, care, la ora aceea, se îndreptau spre locul lor de muncă.

„Bine am mai ajuns amândoi!" gândi Angelica, privindu-l cum se îndepărtează. „Frumoşi mai sunt urmaşii familiei de Sancé!"

Puţin stânjenită din cauza atitudinii fratelui ei, îşi îndreptă privirea spre Desgrez.

– Întotdeauna a fost un ciudat, spuse ea. Ar fi putut ajunge ofiţer, ca toţi tinerii nobili, dar nu-i plăcea decât să amestece culori. Mama spunea că, atunci când era însărcinată cu el, îşi petrecuse opt zile ca să vopsească toate lucrurile familiei în negru pentru doliul după bunici. Oare din cauza asta?

Desgrez zâmbi.

– Să mergem să-l vedem pe fratele iezuit, spuse el, în schimb, al patrulea specimen din familia asta neobişnuită.

– O! Raymond chiar că e cineva.

– Sper şi eu lucrul acesta, de dragul dumneavoastră, doamnă.

– Nu trebuie să-mi spuneţi „doamnă", îl corectă Angelica. Uitaţi-vă la mine, maestre Desgrez.

Îşi ridică spre el feţişoara jalnică, galbenă ca ceara. Oboseala îi limpezea ochii şi le dădea o culoare aproape de neînchipuit: cea a frunzelor primăvara.

– Regele a spus: „Nu vreau să mai aud vorbindu-se despre dumneavoastră". Înţelegeţi ce îndeamnă un astfel de ordin? Înseamnă că Madame de Peyrac nu mai există. Nu mai exist, înţelegeţi?

– Înţeleg înainte de toate că sunteţi bolnavă, spuse Desgrez. Vă mai menţineţi afirmaţia pe care aţi făcut-o zilele trecute?

– Ce afirmaţie?

– Că nu aveţi nici o încredere în mine?

– În clipa asta numai în dumneavoastră pot avea încredere.

– Atunci, veniţi. O să vă duc într-un loc unde o să fiţi îngrijită. Nu puteţi sta de vorbă cu un iezuit de temut fără să vă puteţi ţine pe picioare.

O luă de braţ şi o trase în mijlocul îmbulzelii din Parisul abia trezit la viaţă.

Partea a doua

La umbra Templului

capitolul 7

Acum, pe străzi, hărmălaia era asurzitoare. Toţi negustorii porniseră la treabă, strigându-şi mărfurile în gura mare.

Angelica îşi ferea cu greu umărul rănit în înghesuială şi strângea din dinţi pentru a-şi înăbuşi gemetele care îi stăteau pe buze.

Pe rue Saint-Nicolas, Desgrez se opri în faţa unei firme enorme, pe care se vedea un castron de aramă pe un fond albastru regal. Nori de aburi ieşeau pe ferestrele de la primul etaj.

Angelica pricepu că se aflau în casa unui meşter în arta bărbieritului şi a băilor de aburi şi se simţi brusc uşurată la gândul că se va cufunda într-un hârdău cu apă caldă.

Jupân Georges, patronul, îi rugă să ia loc şi să aştepte câteva minute. Cu mişcări largi de braţe, bărbierea un muschetar în timp ce pălăvrăgea despre nenorocirile pe care le aducea pacea, una dintre cele mai mari catastrofe care putea doborî un adevărat războinic.

În fine, lăsându-l pe „adevăratul războinic" pe mâna ucenicului care să-l spele pe cap, ceea ce nu era o sarcină uşoară, jupân Georges, în timp ce-şi ştergea lama briciului de şorţ, se apropie de Angelica, zâmbindu-i curtenitor.

– Ia te uită! Pricep despre ce este vorba. Încă o victimă a bolilor lumeşti. Ai vrea să ţi-o fac ca nouă înainte de a o folosi, fustangiu înrăit ce eşti! Las' pe mine, frumoaso! Mai întâi, o baie bună, că nu poate să-ţi strice, indiferent ce-ar zice domnii doctori. Apoi, trei ventuze ca să tragă sângele rău, şi, la urmă, o cataplasmă cu ierburi de leac, pe care o vom aplica pe locul cu pricina, pe drăgălaşul munte al lui Venus, pe care maestrul Desgrez îi va putea apoi cuceri fără teamă.

– Nu e vorba despre asta, spuse avocatul cât se poate de calm. Tânăra doamnă a fost rănită şi aş vrea să-i dai câteva îngrijiri. Abia după aceea va fi nevoie de baie.

Angelica – pe care, în pofida palorii, vorbele bărbierului o făcură să roşească – se simţea îngrozitor de stânjenită la gândul de a se dezbrăca în faţa celor doi bărbaţi. Întotdeauna fusese îngrijită de femei şi, nefiind niciodată bolnavă, nu ştia ce însemna să o examineze un doctor, cu atât mai puţin unul dintre acei bărbieri-chirurgi de prăvălie.

Dar, înainte să poată schiţa un gest de protest, Desgrez, în modul cel mai firesc din lume şi cu abilitatea unui bărbat pentru care hainele femeieşti nu au secrete, îi desfăcu corsajul, apoi şiretul care îi ţinea cămaşa, lăsându-le să alunece de-a lungul braţelor, până în talie.

Jupân Georges se aplecă şi ridică încetişor cataplasma formată din unsori întinse pe o bucată de pansament, pe care i-o puşese Maridje peste rana lungă făcută de sabia cavalerului de Lorena.

– Hm! Hm! mormăi bărbierul. Văd eu despre ce este vorba. Un senior galant căruia i s-a părut că preţul e prea mare şi a plătit cu monedă de fier, cum zicem noi. Nu ştii, micuţo, că trebuie să le piteşti sabia sub pat până bagă mâna în pungă?

– Şi rana cum ţi se pare? întrebă Desgrez, la fel de flegmatic, în timp ce Angelica era în chinuri.

– Hm! Hm! Nici bine, nici rău. Nu văd decât un unguent greţos, pus de-un spiţer nu foarte priceput. O să-l curăţăm şi o să-l înlocuim cu o pomadă care vindecă şi răcoreşte.

Se îndepărtă ca să ia o cutie de pe o policioară.

Angelica abia dacă îndura să stea aşa, pe jumătate goală, în prăvălia unde mirosurile ciudate ale medicamentelor se amestecau cu cele de săpun.

Intră un client să se bărbierească şi exclamă, holbându-se la ea:

– O! Frumoase ţâţe! Ce n-aş da să le ţin în mână şi să le mângâi când răsare luna!

La un semn imperceptibil de-al lui Desgrez, Sorbonne, câinele care stătea la picioarele lui, se ridică şi, dintr-un salt, se duse să-şi înfigă colţii în piciorul nou-venitului.

– Aoleu! Vai! Nenorocitul de mine! exclamă clientul. E omul cu câinele! Deci, tu, Desgrez, vagabondul dracului, eşti stăpânul acestor două merişoare dulci, divine?

– Dacă nu vă este cu supărare, domnule, făcu Desgrez, impasibil.

– Atunci, n-am văzut şi n-am auzit nimic. Vai, domnule, iertare, şi spuneţi câinelui să-mi lase pantalonii jerpeliţi.

Cu un fluierat uşor, Desgrez îşi chemă câinele.

– Of! Vreau să plec de aici, făcu Angelica, încercând stângace să se îmbrace, cu buzele tremurând.

Hotărât, tânărul o obligă să se aşeze la loc. Deşi încet, îi spuse aspru, cu voce joasă:

– Nu face pe ruşinoasa, prostuţo. Trebuie să-ţi amintesc zicala soldaţilor: La război, ca la război. Ai intrat într-o bătălie în care e în joc viaţa soţului tău şi a ta. Trebuie să faci totul ca să scapi teafără din povestea asta, şi nu e momentul să faci mutre. Uită-te la mine, îi spuse poruncitor.

Ea se străduí să-şi ridice privirea spre faţa bărbatului; una dintre acele feţe pe care le întâlneşti la fiecare colţ de stradă, nici frumoasă, nici urâtă, nişte buze încreţite într-un zâmbet ironic, lăsând la vedere nişte dinţi neregulaţi, dar puternici, sprâncene stufoase, bărbie bine conturată. Un bărbat care părea să fie ca toţi ceilalţi, şi care totuşi, prin câteva daruri misterioase, avea puterea de a trăi mai multe vieţi.

– Sunt un avocat sărac, continuă el, şi toţi cei care ne înconjoară sunt oameni săraci, din popor. Sunt neciopliţi, dar mai puţin destrăbălaţi decât mulţi dintre nobilii care au tras cu ochiul la pieptul tău, fără ca asta să-ţi stârnească furia. Mi-ai spus că nu mai există Madame de Peyrac... acum trebuie să înveţi să devii o altă femeie, altfel...

Făcu un gest ca şi cum ar fi dat cu mătura.

Jupân Georges se apropie cu un cuţitaş strălucitor în mână.

– O să trebuiască să tai în carne vie, spuse el. Văd sub piele ceva albicios care zemuieşte şi care trebuie înlăturat. Nu te teme, mititico, adăugă el, vorbindu-i ca unui copil, nimeni n-are mâna mai uşoară ca meşterul Georges.

Cu toată teama, Angelica se văzu nevoită să îi dea dreptate, căci o operă foarte bine. Apoi, turnând pe rană un lichid care o făcu să sară ca arsă şi care nu era altceva decât rachiu, o îndemnă să se ducă la baia de aburi, urmând s-o panseze mai târziu.

Baia de aburi a jupânului Georges era unul dintre ultimele aşezăminte de acest fel care existaseră în Evul Mediu, atunci când cruciaţii, întorşi din Orient, aduseseră cu ei, odată cu plăcerea băilor turceşti, şi pe aceea de a se spăla. Atunci, tot Parisul era împânzit de băi de aburi. Acolo, clienţii nu numai că transpirau şi îşi dădeau jos jegul, dar îşi „smulgeau şi coama", cum se spunea în epocă, ceea ce însemna o epilare totală a corpului. Totuşi, în scurt timp căpătaseră o reputaţie dubioasă, căci adăugaseră numeroaselor lor specialităţi şi pe cele de care se ocupau în primul rând casele deocheate de pe rue Val d'Amour. Preoţi îngrijoraţi, hughenoţi severi şi doctori care vedeau în ele cauza bolilor de piele îşi uniseră puterile ca să le desfiinţeze. Şi acum, în afară de oficinele sordide ale câtorva bărbieri, nu mai exista vreo posibilitate să te speli în Paris. Se părea că oamenii se lăsaseră destul de uşor atraşi de partea lor.

Jupânul Georges spunea uneori că îşi va închide băile, care îi aduceau tot felul de neplăceri. Îi dădeau mai multe bătăi de cap decât bani, spunea el. În trecere, prin uşa întredeschisă, Angelica zări un cuplu lungit pe un pat. I se păru că bănuielile celor care apărau moralitatea nu erau lipsite de temei.

Baia propriu-zisă avea două încăperi mari, podite cu dale, cu câteva cabine de lemn. În fundul fiecărei săli, un băiat încălzea nişte bile de piatră într-un cuptor.

Angelica fu dezbrăcată la piele de una din servitoarele care se ocupa de sala femeilor. Aceasta o închise într-una din cabine, unde se afla o bancă şi un mic lighean cu apă, în care forfoteau nişte bile de piatră, încinse. Apa fumega şi scotea aburi fierbinţi.

Angelica, aşezată pe bancă, simţi că se sufocă şi crezu că era gata să moară. O traseră afară şiroind de sudoare.

Apoi, servitoarea o ajută să se cufunde într-un cazan de aramă cu apă rece, după aceea o înfăşură într-un prosop şi o conduse într-o încăpere învecinată, unde se aflau şi alte femei, în costumul Evei. Servitoarele, care erau aproape toate bătrâne şi respingătoare, le rădeau pe cliente sau le pieptănau părul lung, toate cotcodăcind ca un cârd de găini. După tonul vocii şi după subiectul conversaţiei, Angelica ghici că majoritatea erau şi ele de condiţie umilă, servitoare sau vânzătoare, care, după ce fuseseră la biserică să asculte slujba, se duceau la baie, de unde adunau ultimele bârfe înainte de a alerga la muncă.

I se spuse să se întindă pe o altă bancă.

După o clipă, apăru jupânul Georges, fără să se sinchisească de lumea din jur. Ţinea în mână o lanţetă şi era urmat de o fetişcană care ducea un coş plin cu ventuze de sticlă şi un beţigaş de iască.

Angelica protestă din răsputeri.

– Doar n-o să-mi iei sânge! Am pierdut destul până acum. Nu vezi că sunt însărcinată? O să-mi omori copilul!

Neînduplecat, bărbierul-chirurg îi făcu semn să se întoarcă.

– Stai liniştită sau îl chem pe amicul tău să-ţi tragă una la fund.

Îngrozită la gândul de a se lăsa văzută de avocat într-o asemenea postură, Angelica tăcu mâlc.

Bărbierul îi făcu trei tăieturi pe spate cu lanţeta şi îi puse ventuzele.

– Ia, uite, făcu el încântat, ce sânge negru iese! Un sânge atât de negru într-o fată atât de albă, e cu putinţă?

– Ai milă, mai lasă-mi câteva picături! îl imploră Angelica.

– Mor de poftă să te golesc de tot, spuse bărbierul, rostogolind în orbite nişte ochi fioroşi. Şi apoi o să-ţi spun eu cum să-ţi umpli din nou vinele cu un sânge proaspăt şi sănătos. Iată cum: un pahar zdravăn de vin roşu şi o noapte de amor.

În cele din urmă, îi dădu pace, apoi o pansă zdravăn. Două fete o ajutară să se pieptene şi să se îmbrace. Ea le strecură un bacşiş care le făcu să caşte ochii de uimire.

– Vai, marchizo, exclamă cea mai tânără, te pomeneşti că prinţul avocăţimii, cu haina lui jerpelită, este cel care îţi face daruri aşa de frumoase?

Una dintre bătrâne o îmbrânci şi, după ce se holbă la Angelica, în timp ce aceasta încerca să coboare scara de lemn cu mişcări nesigure, îi şopti amicei sale:

– N-ai văzut că e o doamnă din lumea bună care vine să se dreagă puţin după ce a petrecut cu domnişorii ei plicticoşi?

– De obicei, nu se deghizează, protestă cealaltă. Îşi pun o mască şi jupân Georges le bagă pe uşa din spate.

În prăvălie, Angelica îl găsi pe Desgrez proaspăt ras şi cu pielea înroşită.

– E ca nouă, spuse bărbierul, făcând cu ochiul, cu subînţeles. Dar ai grijă să nu fi prea brutal, cum ţi-e obiceiul, până nu se vindecă rana de la umăr.

De data asta, tânăra râse şi ea. Nu se simţea în stare nici măcar să se revolte.

– Cum te simţi? o întrebă Desgrez când ajunseră din nou în stradă.

– Mă simt slăbită ca un pisoi, răspunse Angelica, dar până la urmă nu e chiar atât de rău. Am sentimentul că văd viaţa cu mai multă înţelepciune. Nu ştiu dacă tratamentul dur la care am fost supusă este bun pentru sănătate, dar cu siguranţă are darul să calmeze nervii. Poţi fi liniştit căci, indiferent de atitudinea fratelui meu, Raymond, va avea în faţa lui o soră umilă şi ascultătoare.

– E perfect aşa. Mereu mă tem de tăişul spiritului dumitale bătăios. Data viitoare când te arăţi în faţa Maiestăţii Sale să treci pe la baia de aburi...

– Vai, de n-aş mai fi fost! oftă Angelica, distrusă. Nu va mai exista o dată viitoare. Nu voi mai apărea niciodată în faţa regelui.

– Nu se ştie niciodată. Viaţa e schimbătoare, roata se-nvârte.

O pală de vânt desfăcu eşarfa care îi ţinea părul. Desgrez se opri şi i-o legă grijuliu.

Angelica îl prinse de mâinile brune şi calde, ale căror degete lungi nu erau lipsite de fineţe.

– Eşti foarte bun, Desgrez, murmură ea, ridicând spre el o privire încărcată de afecţiune.

– Te înşeli amarnic, doamnă. Priveşte, uită-te la câinele ăsta.

I-l arătă cu degetul pe Sorbonne, care se fâţâia în jurul lor. Îl opri, apoi îl apucă de cap, descoperindu-i colţii puternici de dog danez.

– Cum ţi se pare şirul ăsta de colţi?

– Arată înspăimântător!

– Ştii de ce am dresat câinele? Iată: se lasă noaptea peste Paris, pornim la vânătoare amândoi, îi dau să miroasă o bucată de cămaşă, un obiect care a aparţinut criminalului pe care îl urmăresc. Şi pornim la drum; coborâm până pe malurile Senei, dăm târcoale pe sub poduri şi pe după stâlpi, rătăcim prin mahalale şi pe vechile metereze, intrăm în curţi, ne aruncăm în cloaca plină de acea viermuială de cerşetori şi tâlhari. Şi, dintr-odată, Sorbonne se aruncă. Când îl ajung din urmă, îl ţine pe omul meu de gât, vai!, foarte delicat, atât cât trebuie ca respectivul să nu poată mişca. Eu îi spun câinelui; „*Warte*“, adică „Aşteaptă“, în germană, căci de la un mercenar german l-am cumpărat. Mă aplec spre om, îi pun întrebări şi apoi îl iau la judecat. Uneori îl iert, alteori chem oamenii de pază ca să-l ducă la Châtelet, dar câteodată îmi spun: „La ce bun să umplu închisorile şi să dau de lucru oamenilor justiţiei?“ Şi îi comand lui

Sorbonne „*Zang!*", ceea ce înseamnă, „Apucă!" Şi în felul ăsta există cu un bandit mai puţin în Paris.

– Şi... faci asta des? întrebă Angelica, fără să-şi poată stăpâni un tremur.

– Destul de des. Aşa că vezi, nu sunt prea bun.

După un moment de tăcere, ea murmură:

– Există atâtea lucruri diferite într-un om. Poate fi în acelaşi timp şi foarte rău, şi foarte bun. De ce practici meseria asta îngrozitoare?

– Ţi-am mai spus: pentru că sunt prea sărac. Tata nu mi-a lăsat decât brevetul lui de avocat şi datorii. Petrecea zile şi nopţi în sălile de jocuri. În ce mă priveşte, n-am cunoscut decât sărăcia. Am învăţat latina într-unul dintre acele colegii de la universitate unde, iarna, frigul îţi jupoaie pielea. Acolo a înflorit plăcerea mea pentru taverne şi bordeluri, căci, crede-mă, nu e nimic mai minunat pentru un student sărac decât să-şi încălzească mâinile în timp ce învârteşte o friptură mustind de zeamă. Iar legăturile mele erau cu fete de moravuri uşoare cam coapte, care îmi încălzeau picioarele între coapsele lor pline fără să-mi ceară un bănuţ, pentru că eram tânăr şi focos. Moşia mea sunt uliţele Parisului şi viaţa lor de noapte. Poate voi deveni un avocat recunoscut dacă voi câştiga un proces important. Dar, aşa cum merg lucrurile, sunt convins că voi sfârşi în pielea tăbăcită a unui răufăcător înfricoşător, a unui scârţa-scârţa pe hârtie de cea mai joasă speţă.

– Ce înseamnă asta?

– Numele pe care supuşii Maiestăţii Sale, Marele Coesre, prinţul vagabonzilor, îl dau oamenilor poliţiei.

– Deja te cunosc?

– Îmi cunosc mai ales câinele.

Strada Templului se întindea în faţa lor presărată de hârtoape pline de noroi, peste care fuseseră aruncate nişte scânduri. Cu câţiva ani înainte, în acelaşi cartier, nu existau decât grădini de legume numite „grădinile Templului", şi încă se puteau vedea între casele noi straturi de varză şi mici turme de capre.

Zidul construcției, dominat de donjonul lugubru al foștilor templieri, se ivi în zare.

Desgrez îi ceru Angelicăi să-l aștepte o secundă și intră la un negustor de mărunțișuri. Ieși după câteva momente cu o lavalieră imaculată, fără dantele, înnodată cu un șnur violet. Niște manșete albe îi împodobeau încheieturile. Buzunarul vestei era umflat destul de ciudat. Scoase de acolo o batistă, și fu cât pe ce să scape niște mătănii mari pe jos. Fără să-și fi schimbat hainele, pălăria și pantalonii până la genunchi, tociți, căpătase un aspect foarte decent. Expresia feței, fără îndoială, contribuia și ea la asta, astfel încât Angelica ezită dintr-odată să-i vorbească cu aceeași familiaritate.

– Aveți aerul unui magistrat catolic, spuse ea cam descumpănită.

– Nu așa trebuie să arate un avocat care însoțește o tânără doamnă la fratele ei iezuit? întrebă Desgrez, ridicându-și pălăria cu smerenie, în semn de respect.

capitolul 8

Ajungând între zidurile înalte, crenelate, ale incintei Templului, din care țâșneau o mulțime de turnuri gotice dominate de sinistrul donjon al templierilor, Angelica nu era convinsă că pătrundea în acel unic loc din Paris unde trăiai liber și dormeai liniștit.

Incinta fortificată fusese cândva feuda călugărilor războinici, numiți templieri, apoi a cavalerilor de Malta, care se bucurau de privilegii ancestrale și în fața cărora până și regele se înclina; nimeni nu plătea impozite, nimeni nu era supus vreunei obligații administrative sau polițienești, iar datornicii care nu puteau plăti, amenințați de sentințele de executare silită, găseau aici adăpost. De mai multe generații, Templul era proprietatea bastarzilor nobili ai Franței. Actualul Mare Prior, ducele de Vendôme, era descendent, în linie directă, al lui Henric al IV-lea și al celei mai celebre dintre amantele lui, Gabrielle d'Estrées.

Angelica însă, care habar nu avea de jurisdicţia specială a acestei mici insule izolate în mijlocul marelui oraş, încercă un sentiment neplăcut în timp ce trecu podul mobil. Dar, de cealaltă parte a porţii boltite, descoperi o linişte surprinzătoare.

Templul îşi pierduse de multă vreme tradiţiile militare. Nu mai era decât un fel de adăpost liniştit, care oferea fericiţilor lui locuitori tot felul de avantaje pentru o viaţă în acelaşi timp retrasă şi mondenă. În partea unde se aflau locuinţele aristocratice, Angelica zări câteva trăsuri care stăteau, de obicei, în faţa palatelor de Guise, de Boufflers şi de Boisboudran.

La umbra masivului turn al lui Cezar, iezuiţii aveau o casă confortabilă, unde trăiau şi veneau să se reculeagă mai ales aceia care, făcând parte din congregaţia lor, serveau drept capelani pe lângă personajele însemnate de la curte.

În hol, tânăra şi avocatul se întâlniră cu un preot cu ten de spaniol, care i se păru cunoscut Angelicăi. Era duhovnicul tinerei regine Maria-Tereza, adus de la Bidassoa împreună cu cei doi pitici, cu camerista principală, Molina, şi cu micuţa Philippa.

Desgrez îl rugă pe seminaristul care îi întâmpinase să-l anunţe pe reverendul de Sancé că un om al legii dorea să discute cu el despre contele de Peyrac.

– Dacă fratele dumitale nu este la curent cu povestea înseamnă că iezuiţii au tras obloanele prăvăliei, îi spuse avocatul Angelicăi, în timp ce aşteptau într-un mic vorbitor. Adesea m-am gândit că, în cazul în care, printr-o întâmplare, m-aş ocupa eu de reorganizarea poliţiei, m-aş inspira din metodele lor.

În timpul acestei discuţii între patru ochi, părintele de Sancé intră cu pas grăbit.

Dintr-o ochire o recunoscu pe Angelica.

– Scumpa mea soră! spuse el.

Şi, venind spre ea, o îmbrăţişă frăţeşte.

– Vai! Raymond! murmură ea, încurajată de această primire.

Acesta le făcu celor doi semn să se aşeze.

– Ce amestec ai tu în povestea asta îngrozitoare?

Desgrez începu să vorbească în locul Angelicăi, care, din cauza emoţiei de a-şi revedea fratele, alături de toate peripeţiile prin care trecuse în mai puţin de trei zile şi de tratamentul dur al jupânului Georges, era incapabilă să-şi adune gândurile.

Pe un ton savant, Desgrez rezumă situaţia: Contele de Peyrac era la Bastilia sub acuzaţia – secretă – de vrăjitorie. Acuzaţia era agravată de faptul că nu fusese pe placul regelui şi atrăsese bănuielile unor personaje influente.

– Ştiu! Ştiu! mormăi iezuitul.

Nu le dezvălui cine îl informase atât de bine, dar, după ce aruncă spre Desgrez o privire cercetătoare, încheie fără alte ocolişuri:

– Care e părerea dumitale, maestre, despre pasul pe care trebuie să-l facem în continuare, pentru a-l salva pe nefericitul meu cumnat?

– Cred că în împrejurarea de faţă, mai binele ar fi răul binelui. Contele de Peyrac este, cu siguranţă, victima unei cabale de la curte, pe care nici regele însuşi n-o poate bănui, dar care este condusă din umbră de un personaj puternic. N-o să numesc persoana.

– Bine faci, sări iute peste subiect părintele de Sancé, în timp ce Angelica vedea trecându-i prin faţa ochilor profilul viclean al redutabilei veverițe. „Cât de sus putem ajunge?“[1]

– Ar fi o nesăbuinţă să încercăm să dejucăm manevrele persoanelor care au de partea lor banii şi puterea. De trei ori, Madame de Peyrac a fost cât pe ce să piară în atentate. Experienţa trebuie să fie de-ajuns. Să ne înclinăm şi să vorbim numai despre ce se poate spune cu voce tare. Monsieur de Peyrac este acuzat de vrăjitorie. Ei bine, să fie remis unui tribunal ecleziastic. Iată, părinte, unde ajutorul dumneavoastră este extrem de preţios, căci nu vă ascund că influenţa mea de avocat puţin cunoscut va fi nulă în privinţa asta.

---

[1] *Quo non ascendam?* este deviza ministrului de finanţe, Nicolas Fouquet (n.a.)

– Totuşi, îmi pari foarte bun în domeniul dreptului canonic.

– Păi, sunt mai degrabă burduşit de diplome ca un marţipan cu migdale, spuse Desgrez, care, pentru prima oară în timpul acestei discuţii, abandonase bunele maniere.

Raymond zâmbi, şi Angelica se miră de înţelegerea care, dintr-odată, domnea între cei doi bărbaţi.

– Pentru a ataca, în calitate de avocat al contelui de Peyrac, învinuirile care i se aduc, ar trebui cel puţin să se decidă un proces şi să i se dea un avocat. La început, cred că nimeni nu s-a gândit la asta. Dar scandalurile pe care Madame de Peyrac le-a provocat la curte au mişcat conştiinţa suveranului. Acum sunt sigur că porţile spre un proces sunt deschise. Dumneavoastră vă revine, părinte, sarcina de a obţine singura formă acceptabilă de judecată, evitând astfel hoţiile şi falsificările făcute de acei domni din justiţia civilă.

– Văd, maestre, că nu îţi faci iluzii în privinţa breslei dumitale.

– Nu-mi fac iluzii în legătură cu nimeni, părinte.

– Bine faci, aprobă Raymond de Sancé.

Promise apoi că se va întâlni cu câteva persoane cărora nu le rosti numele, şi că-i va ţine la curent, pe avocat şi pe sora lui, în legătură cu demersurile.

– Te-ai instalat la Hortensia, nu-i aşa?

– Da, spuse oftând Angelica.

– Apropo, interveni Desgrez, mi-a venit o idee. Nu v-aţi putea folosi relaţiile, părinte, ca să obţineţi pentru sora dumneavoastră, clienta mea, o locuinţă modestă în incintă? Ştiţi că viaţa ei este în continuare ameninţată, dar nimeni nu va îndrăzni să rişte să pătrundă în Templu pentru a săvârşi o crimă. Se cunoaşte foarte bine că Marele Prior al Franţei nu acceptă vagabonzi periculoşi în interiorul zidurilor şi că ia apărarea celor care cer adăpost. Un atentat comis în jurisdicţia lui ar avea un ecou pe care nimeni nu-l doreşte. În fine, Madame de Peyrac s-ar putea înregistra sub alt nume, ceea ce ar încurca

urmele. Aş mai adăuga că, astfel, ar cunoaşte puţină odihnă, ceea ce e foarte important pentru sănătatea ei.

– Planul dumitale mi se pare foarte înţelept, aprobă Raymond care, după o clipă de gândire, ieşi şi se întoarse cu un bileţel pe care scria o adresă:

MADAME CORDEAU,
văduvă, gazdă în Piaţa Templului

– E o locuinţă modestă, ba chiar sărăcăcioasă. Dar vei avea o cameră mare şi vei putea lua masa la această Madame Cordeau, care este însărcinată să aibă grijă de căsuţă şi să închirieze trei sau patru camere. Ştiu că eşti obişnuită cu luxul, însă cred că locuinţa asta e tocmai ce trebuie pentru confuzia pe care vrem s-o sădim şi pe care o doreşte maestrul Desgrez.

– Bine, Raymond, aprobă cuminte Angelica, regăsind puţină căldură, ca să adauge: Mulţumesc că ai încredere în nevinovăţia soţului meu şi că ne ajuţi să luptăm împotriva nedreptăţii a cărui victimă este.

Faţa iezuitului se întunecă.

– Angelica, n-am vrut să te mâhnesc, pentru că atât figura ta tristă, cât şi ţinuta mi-au stârnit mila. Dar nu am nici cea mai mică îngăduinţă pentru viaţa scandaloasă a soţului tău, în care te-a atras şi pe tine, şi pentru care ispăşeşti astăzi amarnic. Totuşi, este firesc să sar în ajutorul unui membru al familiei mele.

Tânăra deschise gura ca să riposteze. Apoi se răzgândi. Evident, era îngenuncheată.

Cu toate astea, nu reuşi să-şi ţină gura până la capăt. În timp ce o conducea pe Angelica în hol, Raymond o anunţă că sora lor mai mică, Marie-Agnès, obţinuse, graţie intervenţiei lui, unul dintre posturile foarte căutate, de domnişoară de onoare a reginei.

– Bravo ei! exclamă ea. Marie-Agnès la Luvru! Sunt sigură că va învăţa repede tot ceea ce este necesar.

– Madame de Navaille se ocupă în mod special de domnişoarele de onoare. Este o persoană foarte amabilă, dar înţeleaptă şi prudentă. Am stat puţin de vorbă

cu duhovnicul reginei, care mi-a spus cât de mult ţine Maiestatea Sa la purtarea excelentă a domnişoarelor ei de onoare.

– Oare chiar eşti atât de naiv...?

– Este un mic defect, pe care superiorii noştri nu-l acceptă.

– Atunci nu fi ipocrit, încheie Angelica.

Raymond continuă să zâmbească binevoitor.

– Constat cu bucurie că ai rămas aceeaşi, iubita mea surioară. Îmi doresc să-ţi găseşti liniştea în casa pe care ţi-am recomandat-o. Du-te, o să mă rog pentru tine.

– Categoric, iezuiţii ăştia sunt oameni remarcabili, declară Desgrez ceva mai târziu. De ce nu m-oi fi făcut eu iezuit?

Şi începu să rumege ideea până ce ajunseră pe rue Saint-Landry. Hortense îşi primi sora şi pe avocat cu o ostilitate făţişă.

– Perfect! Perfect! făcu ea prefăcându-se că se stăpâneşte. Constat că de câte ori o ştergi, te întorci într-o stare şi mai jalnică. Şi mereu însoţită, firește.

– Hortense, este maestrul Desgrez!

Hortense îi întoarse spatele avocatului, pe care nu avea ochi să-l vadă din cauza hainelor jerpelite şi a reputaţiei lui de destrăbălat.

– Gaston! strigă ea. Vino să-ţi vezi cumnata! Sper să te lecuieşti pe viaţă!

Maestrul Fallot de Sancé apăru, destul de sâcâit de tonul nevestei, dar, la vederea Angelicăi, rămase cu gura căscată de uimire.

– Sărmană copilă, în ce stare eşti!...

Tocmai atunci, cineva sună la uşă şi Barbe îi dădu drumul lui Gontran. Văzându-l, Hortense îşi ieşi cu totul din fire, începând să-i ocărască.

– Cu ce-am greşit, Doamne, să fiu pedepsită cu un frate şi o soră de teapa voastră? Cine-ar mai zice acum că familia mea este cu adevărat de viţă nobilă? O soră care se întoarce îmbrăcată în zdrenţe! Un frate care, din rău în mai rău, a ajuns un muncitor necioplit pe care

nobilii şi burghezii îl pot tutui şi bate cu bastonul!... Nu numai vrăjitorul ăla îngrozitor, şchiop, ar fi trebuit închis la Bastilia, ci şi voi toţi, odată cu el!

Angelica, fără să-i ia în seamă ţipetele, îşi chemă mica slujnică bearneză, ca s-o ajute să-şi facă bagajele.

Hortense se întrerupse, după care îşi recapătă suflul.

– Poţi s-o chemi până poimâine! A plecat.

– Cum adică, a plecat?

– Pe legea mea, aşa stăpână, aşa slujnică! A plecat ieri cu un lungan deşirat, cu accent îngrozitor, care a venit după ea.

Angelica, împietrită, căci se simţea vinovată pentru tânăra pe care o smulsese de pe meleagurile ei natale, se întoarse spre Barbe.

– Barbe, nu trebuia s-o laşi să plece.

– Ce ştiam eu, doamnă? se smiorcăi grăsana. Fetişcana îl avea pe dracu' în ea. S-a jurat pe cruce că tipul care a venit după ea era frate-său.

– Ei, da! Fratele ei, ca la gasconi. Au ăia o vorbă, „consătean", pe care o folosesc între ei oamenii din acelaşi ţinut. Mă rog, nici o pagubă. N-o să mai cheltuiesc cu întreţinerea ei...

În aceeaşi seară, Angelica şi băieţelul ei se mutau în locuinţa văduvei Cordeau, în Piaţa Templului.

I se mai spunea şi piaţa de mărfuri, deoarece aici forfoteau negustorii de păsări, de peşte, de carne proaspătă, de usturoi, de miere şi creson, şi oricine avea dreptul, plătind o mică taxă judelui, să se instaleze acolo şi să vândă cu ce preţ voia, fără taxe şi control. Locul era însufleţit şi populat. Cât despre văduva Cordeau, nu era decât o bătrână, mai mult de la ţară decât de la oraş, care torcea lână în faţa focului slab, aducând cu o vrăjitoare.

Dar Angelicăi i se păru curată camera, mirosind din plin a leşie, cu un pat confortabil, cu o legătură zdravănă de paie împrăştiată pe jos, ca să mai domolească răceala podelei de piatră, în acest început de iarnă.

Madame Cordeau pusese să se fixeze un mic leagăn pentru Florimond, să se aducă o provizie de lemne şi o oală cu supă.

După ce Desgrez şi Gontran o părăsiră, tânăra îi dădu să mănânce copilaşului şi îl culcă. Florimond protesta, plângând după Barbe şi verişorii lui. Ca să-l facă să uite, îi cântă un cântecel; doar cel cu „Moara verde" i-a fost pe plac. Rana n-o mai durea aproape deloc, şi faptul că se ocupase de micuţ o făcuse să uite. Cu toate că fusese obişnuită să aibă în jur o mulţime de servitori, avusese o copilărie destul de aspră ca să nu se simtă tulburată de plecarea ultimei slujnice.

Şi, de altfel, n-o obişnuiseră călugăriţele, care o crescuseră, cu munci grele, „pentru a prevedea încercările pe care cerul poate să ni le trimită"?

Aşa că, îndată ce copilul adormi, se întinse şi ea între cearşafurile aspre, dar curate, şi când paznicul de noapte trecu pe sub ferestre strigând: „Sunt ceasurile 10. Poarta e închisă. Locuitori ai Templului, dormiţi în pace...", preţ de o clipă, Angelica trăi o stare de bine şi de uşurare.

Poarta era închisă. În vreme ce marele oraş din jur se deschidea spre ororile nopţii, cu tavernele lui zgomotoase, cu bandiţii la pândă, cu asasinii gata de atac şi spărgătorii de încuietori, puţinii locuitori ai Templului, la adăpostul zidurilor înalte, crenelate, dormeau în pace. Meşterii de bijuterii false, datornicii insolvabili, tipografii clandestini închideau ochii, siguri pe liniştea ce le-o aducea ziua de mâine. Dinspre palatul Marelui Prior, izolat în grădinile lui, se auzea un pian, iar dinspre capelă şi chilii răsunau rugăciunile în latină, în timp ce câţiva cavaleri de Malta, în robe negre, cu crucile albe, se întorceau în chiliile lor.

Ploua. Angelica adormi liniştită.

Se înscrisese la ofiţerul judiciar sub numele banal de Madame Martin. Nimeni nu-i pusese vreo întrebare. În zilele care urmară, rămase cu senzaţia nouă, dar plăcută, de a fi o mamă din lumea celor simpli, care se amestecă

printre vecini şi nu are alte griji decât să se ocupe de copilul ei. La Madame Cordeau, mânca în compania acesteia, a fiului ei, un băiat de vreo cincisprezece ani, care era ucenic în oraş, şi a unui bătrân negustor ruinat, care se ascundea în Templu de creditori.

– Nenorocirea vieţii mele, declara singur, este că tata şi mama m-au crescut prost. Da, doamnă, m-au învăţat să fiu cinstit. Cea mai mare meteahnă pe care o poţi avea dacă eşti sortit să fii negustor.

Florimond era admirat de toată lumea, şi Angelica era foarte mândră. Profita de cea mai slabă rază de soare ca să-l plimbe printre tarabele din piaţă, şi toate negustoresele îl asemuiau cu pruncul Iisus din iesle.

Unul din giuvaergiii, care îşi avea prăvălia lângă casa unde locuia Angelica, îi oferise o cruce bătută în pietricele roşii, asemenea rubinelor. Emoţionată, Angelica îi puse la gât modesta bijuterie. Unde era diamantul de şase carate pe care conaşul Florimond fusese cât pe ce să-l înghită în ziua nunţii regelui, la Saint-Jean-de-Luz?

Fabricanţii de bijuterii false făceau parte dintre meşterii de toate felurile care se stabileau în piaţă, ca să ocolească tiranicele pretenţii ale breslelor şi, cum imitaţiile erau interzise de bijutierii din Paris, numai în Templu se puteau cumpăra zdrăngănelele care le făceau fericite pe fetele din popor. Le vedeai venind din toate colţurile capitalei, proaspete şi frumoase în hainele lor sărăcăcioase de stofă lipsită de culoare, cel mai adesea gri, ceea ce făcea să li se spună „grizete".

Angelica, dintotdeauna iubitoare a culorilor sclipitoare de la curte, se mira şi se întrista de aspectul monoton al oamenilor simpli. Existau încă mulţi care se îmbrăcau după moda secolului trecut. Până şi ea schimbase ultimele fuste de mătase şi tafta pe o rochie groasă de lână cenuşie. Pentru Florimond cumpărase o cămaşă de aceeaşi culoare şi o mantie cu glugă.

În plimbările ei, se ferea să ajungă în preajma palatelor frumoase sau a persoanelor bogate şi de rang înalt, care veniseră să se stabilească în incinta Templului, unele de plăcere, altele din economie. Se cam temea

să nu fie recunoscută de vizitatorii ale căror trăsuri treceau pe sub arcadele porţilor cu mare zgomot, şi, mai ales, prefera să fie încercată de regrete. O ruptură totală de viaţa ei trecută era mai bună din toate punctele de vedere, şi, de altfel, nu era ea oare nevasta unui nefericit prizonier abandonat de toţi...?

capitolul 9

Şi totuşi, într-o zi, când cobora scara cu Florimond în braţe, întâlnindu-şi vecina de cameră, avu impresia că figura îi era cunoscută. Madame Cordeau îi spusese că mai găzduia o altă văduvă tânără, foarte săracă, dar destul de rezervată şi care prefera să adauge câţiva bănuţi la modesta sa chirie pentru a-i duce mâncarea sus, în cameră. Angelica zări o încântătoare faţă de brunetă, cu ochi negri, repede lăsaţi în jos, şi cărora nu reuşi să le dea un nume, cu toate că avea convingerea că-i mai întâlnise cândva.

La întoarcerea de la plimbare, care fusese scurtă, pentru că ploua, vecina părea că o aşteaptă.

– Nu sunteţi dumneavoastră Madame de Peyrac? întrebă ea.

Contrariată şi puţin neliniştită, Angelica îi făcu semn să intre în camera ei.

– Am mers împreună în trăsura prietenei mele, Athenaios de Tonnay-Charente, în ziua intrării regelui în Paris. Sunt Madame Scarron.

Acum, Angelica o recunoştea pe această fiinţă pe cât de frumoasă, pe atât de ştearsă, care le însoţise în rochia ei de sărăntoacă şi de care le fusese puţin ruşine. Madame „Scarron Oloaga", aşa cum îi spunea cu răutate fratele lui Athenaios.

În legătură cu ea, Hortense nu pierduse ocazia să amintească de strălucitele relaţii pe care şi le făcuse datorită isteţimii ei. După intrarea regelui în oraş, îi dăduse noi informaţii despre această Madame Scarron care

le însoţise în acea zi, împărţind cu ele aceeaşi fereastră a palatului de Beauvais.

Hortense îi amintise Angelicăi zvonurile care umblau pe seama unuia dintre cele mai interesante personaje din regiunea lor, un mare senior dintr-o familie renumită, familia d'Aubigné, şi care ar fi fost ruda ei.

Madame Scarron se numea în realitate Françoise d'Aubigné. Şi Hortense adăugase la dezvăluirea ei obişnuitele comentarii, conform cărora această femeie tânără, frumoasă şi distinsă greşise când se măritase cu Scarron, care era un excelent poet şi de familie bună, dar un om de rând, pierzând astfel avantajele pe care i le dădea o familie atât de strălucită. Poate că Françoise nu avusese de ales, subliniau comentariile, căci nu beneficiase de nici un bănuţ din dota care i-ar fi permis să facă o partidă avantajoasă. Între asta şi a se îngropa pe viaţă într-o mănăstire modestă, care nu accepta persoanele sărace decât pentru a face din ele maici numai bune la treburile gospodăreşti, îl preferase pe Scarron, cu toate că era infirm de mai mulţi ani.

Aceasta fusese una dintre destul de rarele ocazii când Angelica şi Hortense, în liniştea casei din cartierul Saint-Landry, în aşteptarea intrării regelui, îşi puteau aminti de una dintre acele poveşti din regiunea lor, care le umpleau serile la Monteloup.

Acest Agrippa d'Aubigné era cunoscut la marginea mlaştinilor, înspre Maillezais, drept un condotier, un bandit la drumul mare, ceea ce îl făcuse să intre în legendă încă din timpul vieţii. Mai mult, fusese cel mai bun prieten şi tovarăş de război al regelui Henric al IV-lea, căruia nu-i iertase niciodată convertirea la catolicism şi contra căruia nu încetase să urle de furie în poeme superbe, în epistole dure, pe care le răspândea în regat. Retras în ţinutul lui, al cărui stăpân de necontestat era şi pe care îl fortificase zdravăn, îşi tipărea operele şi fabrica arme, aşteptându-i pe aliaţii englezi, pe care conta, ca să recucerească regatul şi să impună peste tot Reforma.

Nenorocirea acestui bărbat fusese unicul său fiu, Constant, cel mai rău supus din câţi existau, cheltuitor

al banilor tatălui său, mereu plin de datorii care duceau la arestare, asasin, se zicea, al primei neveste şi a amantului acesteia, şi care, hughenot fiind, nu-şi dăduse nici măcar osteneala să se convertească pentru a trece de partea regelui. În plus, îşi trădase tatăl în schimbul unei sume importante de bani, venise să corupă garda militară a tatălui său, Agrippa, alungându-l de pe pământurile lui din Maillezais şi din împrejurimi şi punând stăpânire pe toate bunurile lui.

Urmărit de arcaşii regelui, Agrippa d'Aubigné fusese nevoit să fugă şi se refugiase la Geneva, oraş protestant, care îl primise cu onoruri.

Françoise arăta la fel cum o ştia atunci când asistaseră împreună la acele minunate zile de sărbătoare ale lunii august. Angelica observă că era îmbrăcată tot în materialul care cădea în valuri şi îi învăluia silueta cu eleganţă, dar care, probabil, nu costa mult. Îşi completa ţinuta cu un guler alb, imaculat, şi păstra un aer de decenţă destul de înduioşătoare.

Oricum, fericită să poată sta de vorbă cu cineva din Poitou, Angelica o invită să se aşeze în faţa căminului şi să împartă cu ea şi Florimond un cornet cu fursecuri.

Madame Scarron îi spuse că soţul ei murise.

Venise să locuiască în Templu pentru că aici putea sta trei luni fără să plătească chirie. Or, în aşteptarea reglării succesiunii, cheltuise absolut totul şi era pe punctul de a fi aruncată în stradă de creditori. Spera ca în timpul acestor trei luni să poată obţine de la rege sau de la regina-mamă reînnoirea rentei de două mii de livre pe care Maiestatea Sa o acorda soţului ei, poetul Scarron.

– Sora mea, Madame Fallot de Sancé, mi-a spus că sunteţi rudă cu unul dintre eroii provinciei noastre, marele şi nobilul Agrippa d'Aubigné, spuse Angelica. În copilăria noastră, ajungeau până la noi ecourile poemelor lui, chemările la război împotriva regelui, faptul că îi aştepta pe englezi. Dar, mai ales, nu înceta să-şi blesteme fiul, pe Constant, ceea ce ne impresiona grozav.

– Constant a fost tatăl meu, spuse simplu tânăra văduvă. De-asta, aşa cum cu siguranţă aţi auzit vorbindu-se, m-am născut într-o închisoare. Una dintre acele închisori unde a fost mereu închis, iar eu m-am născut în cea din Niort.

Avea în felul ei de a se exprima un soi de amuzament, acel strop de umor care făcea ca subiectele neplăcute să devină mai uşor de abordat şi care îi aduseseră faima de gazdă fără pereche.

– Suntem deci din aceeaşi regiune, rosti Angelica, adoptând şi ea tonul interlocutoarei. Mă bucur să vă ştiu sub acelaşi acoperiş cu mine. De ce nu veniţi mai des la Madame Cordeau? Aţi putea lua masa cu noi.

– Vai, n-am ce face, făcu văduva, scuturată de un tremur, dar vă mărturisesc faptul că mama Cordeau şi cu fiul ei mă sperie de moarte...!

Angelica deschidea gura, gata să scoată o exclamaţie de mirare, când un zgomot ciudat, un fel de mormăit din caverne, se auzi de pe scară şi le întrerupse.

Madame Scarron deschise uşa şi dădu înapoi, închizând-o la loc, în grabă.

– Dumnezeule, e un demon pe scară!

– Ce vreţi să spuneţi?

– În orice caz, un bărbat negru din cap până-n picioare.

Angelica scoase un ţipăt şi se grăbi spre scară.

– Kouassi-Ba! strigă ea.

– Da, eu sunt, Madame, răspunse Kouassi-Ba.

Apărea, ca un spectru întunecat, de pe scăriţa întunecoasă. Era îmbrăcat în nişte zdrenţe fără nici o formă, legate cu nişte sfori. Avea pielea cenuşie şi fleşcăită. Dar, zărindu-l pe Florimond, scoase un strigăt de bucurie şi, grăbindu-se spre copilul încântat, începu cu acesta un dans îndrăcit.

Françoise Scarron, cu un gest de groază, ieşi în fugă şi se refugie la ea în cameră.

Angelica îşi luase capul între mâini, străduindu-se să-şi amintească. Deci când... dar când dispăruse Kouassi-Ba? Nu-şi amintea nimic. Totul se învălmăşea. Îşi aminti,

în cele din urmă, că o însoţise la Luvru în dimineaţa acelei teribile zile în care se întâlnise cu regele şi era cât pe ce să fie ucisă chiar de mâna ducelui d'Orléans. Începând din acel moment, trebuia să recunoască, uitase cu totul de Kouassi-Ba!

Mai aruncă un butuc pe foc, pentru ca el să-şi poată usca zdrenţele ude, şi îi dădu să mănânce tot ce reuşise să găsească.

El îi povesti odiseea prin care trecuse.

În castelul acela mare unde locuieşte regele Franţei, Kouassi-Ba o aşteptase multă, multă vreme pe „dumna". A durat mult. Slujnicele care treceau îşi băteau joc de el. Pe urmă, se făcuse noapte. Pe urmă, încasase o grămadă de ciomege. Pe urmă, se trezise în apă, da, în apa care curgea în faţa marelui castel... „L-au ciomăgit până l-au omorât şi l-au aruncat în Sena", traduse Angelica.

Kouassi-Ba înotase; apoi, ajunsese la o plajă. Când îşi revenise din nou, fusese fericit, fiindcă avea impresia că se întorsese în ţara copilăriei lui, înainte să fie capturat de arabi. Trei bărbaţi stăteau aplecaţi deasupra lui. Bărbaţi la fel ca el, şi nu nişte negrişori, aşa cum sunt pajii din slujba doamnelor.

– Eşti sigur că n-ai visat? întrebă Angelica, mirată. Mauri la Paris? Am văzut prea puţini negri adulţi pe-aici.

Tot întrebându-l, pricepu până la urmă că fusese pescuit de nişte negri care erau prezentaţi ca un fel de fenomene la bâlciul din Saint-Germain sau care erau paznici ai unor urşi bine dresaţi. La început, Kouassi-Ba nu avusese nici un chef să rămână alături de ei. Îi era frică de urşi. Dar erau tovarăşi cumsecade. Şi urşii la fel. Cu toate astea, trebuia să plece în căutarea Angelicăi, fără să se bage de seamă.

După ce-şi terminase povestea, scoase de sub zdrenţe un coşuleţ şi îngenunche în faţa lui Florimond, arătându-i două pâinişe moi, numite „oiţe", a căror coajă aurie era dată cu gălbenuş şi presărată cu boabe de grâu. Miroseau minunat.

– Cum ai reuşit să le cumperi?

– Păi, nu le-am cumpărat. Am intrat la un brutar şi am făcut aşa – făcu o strâmbătură îngrozitoare –, doamna şi domnişoara s-au ascuns sub tejghea, şi eu am luat prăjiturile ca să le aduc micului meu stăpân.

– Dumnezeule! spuse suspinând Angelica, impresionată.

– Dacă aveam cu mine iataganul...

– L-am vândut telalului, se grăbi să-i răspundă Angelica.

Se întreba dacă nu cumva arcaşii din gardă nu erau pe urmele lui Kouassi-Ba şi dacă nu-l urmăriseră până la poarta Templului. I se păru chiar că aude un zgomot afară. Ducându-se la fereastră, zări un grup adunat în faţa casei. Un personaj cu un aer respectabil, îmbrăcat în negru, discuta cu coana Cordeau. Angelica deschise puţin fereastra ca să încerce să înţeleagă despre ce era vorba.

Coana Cordeau îi strigă:

– E adevărat că e un om foarte negru acolo sus la dumneavoastră?

– Aşa e, Madame Cordeau. E vorba despre un maur. Un... un fost servitor. E un om foarte cumsecade.

Personajul respectabil se prezentă atunci ca fiind judele Templului, însărcinat să aplice justiţia peste tot în interiorul incintei, în numele Marelui Prior. Spuse că era imposibil ca un maur să locuiască acolo, cu atât mai mult cu cât i se povestise că era îmbrăcat ca un cerşetor.

După ce discutară un timp, Angelica îşi dădu cuvântul că Kouassi-Ba va părăsi incinta înainte de căderea nopţii. Şi se întoarse foarte tristă.

– Ce mă fac cu tine, bietul meu Kouassi-Ba? Prezenţa ta a stârnit o adevărată răzmeriţă. Iar eu, eu nu am destui bani ca să te hrănesc şi să te întreţin. Eşti învăţat cu luxul! Şi să nu-ţi lipsească nimic...

– Vindeţi-mă, Madame.

Şi cum ea îl privea mirată, el adăugă:

– Contele m-a cumpărat pe bani foarte mulţi de la Narbonne şi, cu toate astea, pe atunci nu eram decât un copil. Acum valorez cel puţin o mie de livre. Asta înseamnă bani mulţi ca să-l ajutaţi pe stăpân să iasă din închisoare.

Angelica îşi spuse că avea dreptate. În fond, Kouassi-Ba era tot ce mai avea din fosta ei avere. Ideea nu-i era pe plac, dar care ar fi fost cel mai bun mod de a-i găsi un adăpost acestui sărman sălbatic, rătăcit printre mârşăviile lumii civilizate? Slăbise foarte mult.

– Întoarce-te mâine, îi spuse. O să găsesc o soluţie. Şi ai grijă să nu te laşi prins de arcaşii gărzii.

– A! Ştiu eu cum să mă ascund. Am mulţi prieteni în oraşul ăsta. Fac uite-aşa, şi toţi prietenii îmi spun: „Eşti de-al nostru", şi mă primesc în casele lor.

Îi arătă cum trebuia să-şi încrucişeze degetele într-un anume fel, ca să se facă recunoscut de prietenii despre care vorbea.

Ea îi dădu o pătură şi privi cum se îndepărtează prin ploaie acel schelet rătăcitor. Imediat după plecarea lui, se decise să se ducă să-i ceară sfatul fratelui ei. Dar reverendul lipsea.

Copleşită de gânduri, Angelica făcea cale întoarsă, când un tânăr care ducea o cutie de vioară sub braţ i-o luă înainte, ţopăind din baltă în baltă.

– Giovanni!

Hotărât, era ziua întâlnirilor! Îl trase pe micul muzicant la adăpostul zidurilor vechii biserici şi îl întrebă cum îi mergea.

– Încă nu cânt în orchestra lui Monsieur Lully, spuse el, dar Mademoiselle de Montepensier, când a plecat la Saint-Fargeau, m-a lăsat pe mâinile lui Madame de Soissons, care a fost numită intendenta casei reginei. Aşa că am relaţii excelente, conchise el, cu un aer foarte important, datorită cărora pot să-mi rotunjesc veniturile dând lecţii de muzică şi de dans tinerelor fete de familie bună. Acum, tocmai mă întorceam de la Mademoiselle de Sévigné, care locuieşte în palatul de Boufflers. Adăugă timid, după ce aruncă o ocheadă derutată spre ţinuta modestă a fostei sale stăpâne: Dar dumneavoastră, doamnă, aş putea să vă întreb cum o mai duceţi? Când o să-l revedem pe domnul conte?

– Curând. Este o chestiune de zile, răspunse Angelica, gândindu-se la altceva. Giovanni, continuă ea, punându-şi mâinile pe umerii lui, am hotărât să-l vând de Kouassi-Ba. Îmi aduc aminte că mai demult contesa de Soissons voia să-l cumpere, dar eu nu pot ieşi din Templu, cu atât mai puţin să mă duc la Tuileries. Vrei să mijloceşti tu pentru mine afacerea asta?

– Oricând în slujba dumneavoastră, doamnă, răspunse amabil micul muzician.

Şi probabil că a dus tratative, căci, după nici două ore, când Angelica se pregătea să-i facă de mâncare lui Florimond, cineva bătu la uşă. Ea se duse să deschidă şi dădu nas în nas cu o femeie înaltă, roşcată, cu un aer arogant, însoţită de un lacheu care purta livreaua roşie ca cireaşa a casei contelui de Soissons.

– Venim din partea lui Giovanni, spuse femeia, a cărei pelerină lăsa să se vadă o uniformă foarte cochetă de cameristă. Avea în acelaşi timp aerul viclean şi obraznic al servitoarei preferate a unei mari doamne. Suntem gata să discutăm, continuă ea, după ce o măsură din priviri pe Angelica şi camera unde locuia. Dar vrem să ştim nouă ce ne iese din afacerea asta.

– Închide gura, fetiţo! i-o tăie scurt Angelica, pe un ton care restabili imediat distanţa. Se aşeză şi îi lăsă pe cei doi vizitatori în picioare, în faţa ei. Cum te numeşti? îl întrebă pe lacheu.

– La Jacinthe, doamnă contesă.

– Bun! Tu, cel puţin, ai ochi inteligenţi şi memorie ageră. De ce e nevoie să plătesc două persoane?

– La naiba! În afaceri de soiul ăsta, eu şi Bertille lucrăm mereu împreună.

– Este o asociaţie. Din fericire, bine că nu participă tot personalul domnului conte de Soissons! Iată ce trebuie să faceţi: O să-i spuneţi doamnei contese că doresc să i-l vând pe maurul Kouassi-Ba. Dar eu nu pot să mă duc nici la Tuileries, nici la Luvru. Va trebui deci ca stăpâna voastră să se întâlnească cu mine la Templu, într-o casă la alegerea ei. Dar insist ca totul să se facă foarte discret şi ca numele meu nici măcar să nu fie rostit.

– Nu pare foarte greu de organizat, spuse slujnica, după ce se consultă din priviri cu complicele ei.

– Iar voi veţi primi două livre din zece. Asta trebuie să vă spună că veţi fi cu atât mai bine plătiţi, cu cât preţul este mai mare. Mai trebuie ca Madame de Soissons să dorească atât de mult să-l cumpere pe maur, încât să nu ezite în faţa nici unei sume.

– Asta e treaba mea, promise slujnica. Şi, de altfel, doamna contesă încă de dimineaţă, când o pieptănam, regreta că nu-l are în suită pe acest demon înspăimântător! Să aibă parte numai de bine! încheie ea, ridicându-şi privirea spre cer.

Angelica şi Kouassi-Ba aşteptau într-o mică încăpere de lângă dependinţele palatului de Boufflers.

Se auzeau voci vesele şi discuţii mondene aprinse, care veneau din salonul unde Madame de Sévigné primea în acea zi. Lacheii treceau cu platouri încărcate de produse de patiserie.

Deşi nu voia să recunoască, Angelica suferea văzându-se astfel exilată, în timp ce femeile din lumea ei, la câţiva paşi de ea, îşi continuau viaţa uşoară. Visase atât de mult să cunoască Parisul şi străduţele secrete unde minţile luminate ale vremii îşi dădeau întâlnire...!

Lângă ea, Kouassi-Ba o privea cu ochii lui mari, plini de înţelegere. Închiriase pentru el, de la un telal din Templu, o livrea veche, cu fireturi spălăcite, în care nu arăta prea falnic.

Într-un târziu, servitoarea lui Madame de Soissons deschise uşa, şi aceasta, pocnind din evantai, îşi făcu o apariţie foşnitoare şi vioaie.

– A! Ea e femeia despre care mi-ai vorbit, Bertille! Se întrerupse ca s-o examineze cu atenţie pe Angelica. Dumnezeu să mă ierte, exclamă ea, dumneata eşti, draga mea?

– Eu sunt, spuse Angelica, râzând. Dar, vă rog, nu vă miraţi. Ştiţi că soţul meu este la Bastilia; mi-e greu să mă aflu într-o postură mai bună decât a lui.

– A, da, aprobă Olympe de Soissons, înţelegând situaţia. N-am cunoscut cu toţii momentele noastre de dizgraţie? Când unchiul meu, cardinalul Mazarin, a trebuit să fugă din Franţa, eu şi surorile mele am purtat fuste găurite, şi pe stradă poporul arunca cu pietre în trăsura noastră şi ne numea „Târfele Mancini". Or, acum, când bietul cardinal e pe moarte, oamenii de pe stradă sunt mai îndureraţi decât mine. Vezi cum se întoarce roata...? Acela e maurul dumitale? Înainte, mi s-a părut mai frumos! Mai gras. Dar şi mai negru...

– Asta pentru că a suferit de frig şi de foame, se grăbi să spună Angelica. Dar, vedeţi dumneavoastră, imediat ce va mânca, va fi din nou negru ca tuciul.

Frumoasa femeie nu-şi putu ascunde dezamăgirea.

Kouassi-Ba se ridică, făcând un salt de felină.

– Sunt la fel de puternic! Priviţi!

Îşi smulse livreaua veche, scoţându-şi la iveală pieptul, împodobit de tatuaje ciudate, în relief. Îşi încordă muşchii braţelor, mişcându-i continuu, şi îşi ridică apoi braţele deasupra capului, ca luptătorii de la bâlci. Pielea bronzată îi lucea.

Foarte drept şi nemişcat, păru dintr-odată mai înalt. Aerul lui de sălbatic, cu toate că rămânea indiferent, umplea mica încăpere de mistere stranii. Un soare palid trecea prin vitralii şi aşeza o lumină aurie pe acest fiu exilat al Africii.

În fine, pleoapele lui prelungi, de egiptean, se lăsară peste ochii de fildeş şi, din privire, nu mai rămase decât o rază subţire, fixată pe contesa de Soissons. Apoi, un zâmbet în acelaşi timp obraznic şi dulce se lăţi pe buzele groase ale maurului.

Niciodată Angelica nu-l văzuse pe Kouassi-Ba atât de frumos şi niciodată, dar niciodată, nu-l văzuse atât de... cuceritor.

Negrul, cu toată forţa lui primitivă, îşi cântărea prada. Ştiuse din instinct ce voia această femeie albă, lacomă de plăceri netrăite.

Cu buzele întredeschise, Olympe de Soissons părea subjugată. Ochii ei întunecaţi erau aprinşi de un foc

nebănuit. Zbaterea gâtului frumos, lăcomia gurii trădau dorința cu o asemenea nerușinare, încât până și servitoarea, cu toată îndrăzneala ei, lăsă brusc capul în pământ, iar Angelica simți nevoia să o ia la fugă, trântind ușa.

În sfârșit, contesa păru să-și revină și, automat, își făcu vânt cu evantaiul.

– Cât... Cât ceri pe el?

– Două mii cinci sute de livre.

Ochii slujnicei scânteiară.

Olympe de Soissons tresări, revenind cu picioarele pe pământ.

– Ești nebună!

– Două mii cinci sute de livre sau îl păstrez pentru mine, spuse rece Angelica.

– Draga mea...

– Vai! Madame, exclamă Bertille, care tocmai pusese un deget timid pe brațul lui Kouassi-Ba, ce piele catifelată are! Niciodată nu mi-aș fi imaginat că un bărbat are o piele așa de moale; ai zice că este o petală de floare uscată.

La rândul ei, contesa își trecu un deget de-a lungul brațului lucios, cu pielea tare și suplă. Un tremur de voluptate o străbătu. Prinzând curaj, îi atinse tatuajele de pe piept și începu să râdă.

– Foarte bine, îl cumpăr. Este o nebunie, dar simt deja că n-aș putea renunța. Bertille, anunță-l pe La Jacinthe să-mi aducă caseta.

Ca la un semnal, lacheul intră, purtând o casetă din piele lucrată.

În timp ce omul care juca rolul de intendent al ducesei pentru plăcerile ei secrete număra banii, servitoarea, la ordinele stăpânei, îi făcu semn lui Kouassi-Ba s-o urmeze.

– La revedere, dumna, la revedere, spuse maurul apropiindu-se de Angelica, și spune-i micului stăpân Florimond...

– Bine, pleacă, spuse ea cu duritate.

Dar nu putea uita, ca pe o lovitură de pumnal în inimă, privirea de câine bătut pe care i-o aruncase sclavul înainte de a părăsi încăperea...

Nervoasă, numără banii şi le dădu drumul în pungă. Acum nu mai avea decât o singură grabă: să plece.

– Vai, draga mea, înţeleg că toate lucrurile astea sunt neplăcute, oftă contesa de Soissons, care îşi făcea vânt cu evantaiul, având un aer înfloritor. Totuşi, nu dispera, roata se întoarce mereu. Oamenii intră la Bastilia, este adevărat, dar mai şi ies. Ştii că Péguilin de Lauzun este din nou în graţiile regelui?

– Péguilin! exclamă Angelica pe care numele şi vestea o înviorară brusc. Vai! Sunt foarte încântată. Cum s-a întâmplat?

– Maiestăţii Sale îi plac obrăzniciile acestui gentilom îndrăzneţ. A căutat primul pretext ca să-l aducă în preajma sa. Se spune că Lauzun fusese trimis la Bastilia pentru că se bătuse cu Filip d'Orléans. Unii spun chiar că din pricina dumitale, Madame de Peyrac, Lauzun a încrucişat spada cu Monsieur d'Orléans.

Angelica se simţi cuprinsă de un fior la amintirea îngrozitoarei scene. Încă o dată, o imploră pe Madame de Soissons să se arate discretă pe această temă şi să nu dezvăluie locul unde s-a retras. Madame de Soissons, pe care o lungă experienţă o învăţase că trebuie menajate persoanele în dizgraţie câtă vreme stăpânul nu le-a decis soarta, promise tot ce i se ceru şi o părăsi, îmbrăţişând-o.

Pe când se întorcea, dezamăgită de ea însăşi, pe palier dădu peste văduva lui Scarron, care părea că o aştepta şi pe care o cam uitase. Dintr-odată, se simţi mai bine datorită acestei prezenţe plăcute şi bine-venite în acel moment.

– Vă aşteptam, spuse Françoise Scarron, căci voiam că vă prezint scuze pentru atitudinea ridicolă pe care am avut-o ieri, când l-am zărit pe maur, pe scară.

La auzul acelei voci pe care o simţea atentă faţă de emoţiile ei, Angelica se mai însufleţi puţin. Nu avea

chef să vorbească despre ceea ce făcuse, dar vizita asta îi pica la ţanc. Îşi invită vecina să intre, la fel ca data trecută, şi o rugă să ia loc alături de ea în faţa focului slab. Florimond, în legănuşul lui, le studia. Persoana părea să-i placă şi, cu toate că nu-i acordă prea multă atenţie, de fiecare dată o privea surâzător. Pentru că Madame Scarron recunoscu faptul că avusese un comportament exagerat, Angelica îi vorbi deschis:

– Nu vă ascund că reacţia dumneavoastră m-a mirat, spuse Angelica. Se povesteşte că în copilărie aţi fost în insule, ceea ce trebuie să vă fi obişnuit cu aspectul şi temperamentul negrilor. Dacă judec chiar după acesta care de acolo a venit şi care a făcut parte din casa noastră de la Toulouse, sunt blânzi din fire şi abordează viaţa cu încredere, aşa grea cum este ea.

– Aveţi dreptate. Dumnezeu mi-e martor că nu există nimeni în oraşul ăsta care să-i cunoască mai bine decât mine. Când mama s-a îmbarcat împreună cu fratele meu, ca să se întoarcă în Franţa, în căutarea tatălui nostru, şi m-a lăsat singură în Marie-Galante, camerista noastră neagră, care venea să măture şi să ne spele rufele, a fost cea care m-a luat sub aripa ei ocrotitoare. Şi, recunosc, era de o mie de ori mai bine în coliba lor de sclavi, doar cu puţin mai lipsită de confort decât cele ale albilor, dar unde toată lumea era veselă şi unde puteam dormi liniştită. Bărbatul ei era cel care slujea la domnul guvernator şi care l-a anunţat în ce situaţie mă aflam, abandonată, singură, fără rude.

– Câţi ani aveaţi?

– Am stat în Marie-Galante de la vârsta de nouă până la doisprezece ani. Anunţat de servitor, guvernatorul s-a înfuriat pe mama, care mă abandonase în felul ăsta. A trimis scrisoare după scrisoare, pe care le încredinţa tuturor navelor ce plecau într-acolo, însărcinând un mesager s-o găsească pe mama şi s-o oblige, dându-i bani de la el, să vină şi să-şi ia fata. Ceea ce, până la urmă, a şi făcut.

– Guvernatorul acesta era un om cumsecade, spuse Angelica cu convingere.

– Da. În lumea asta există uneori şi astfel de oameni pentru copiii abandonaţi, murmură văduva Scarron, aproape fără să vrea.

Amintirea copilăriei triste plutea între ele. Madame Scarron îşi reveni. Erau multe de povestit despre Marie-Galante şi amintirile tulburi pe care le păstra de acolo.

Françoise nu se feri să povestească faptul că, răspunzând întrebărilor lui Scarron despre acel ţinut, îi atrăsese poetului atenţia asupra ei, atunci când fusese adusă, la cincisprezece ani, în acel salon renumit. Îi intrase în cap că vremea umedă şi caldă din insule i-ar putea vindeca îngrozitoarea boală care în fiecare zi îl mutila, şi care îl chinuia de mai mulţi ani. Luase boala în timpul uneia dintre acele petreceri de carnaval, care se transformă în orgie, un bal mascat unde se văzuse obligat, ca să scape de urmăritori sau ca să câştige nu se ştie ce pariu prostesc, să rămână o noapte întreagă, pe jumătate gol, în apa îngheţată a unui râu.

Nu-şi mai revenise niciodată din fierbinţeala şi reumatismul pe care le căpătase cu acea ocazie şi care, puţin câte puţin, îl făceau să i se chircească toate mădularele, picioarele, braţele, degetele.

Ajunsese până acolo încât, dacă cineva voia să-l privească în faţă, trebuia să se aşeze în genunchi dinaintea unui fel de fotoliu fabricat pentru el anume, în care, până la urmă, a şi fost obligat să rămână, căci nu se punea problema să se mai poată întinde vreodată într-un pat.

– Suferea mult?

– Îngrozitor, şi fără încetare, răspunse tânăra văduvă.

Din tonul vocii ei nu răzbătea indiferenţa. Începu să murmure, şi Angelica pricepu că amintea cele câteva versuri pe care poetul le scrisese pentru sine, ca epitaf care să-i fie gravat pe mormânt:

Trecând, să nu faci nici un zgomot,
Şi să ai grijă să nu-l trezeşti
Căci e noaptea dintâi când aici
Bietul Scarron îşi duce somnul de veci.

Cu inima strânsă, Angelica nu îndrăzni să-i vorbească despre propriile amintiri din copilărie, când, alături de Mélusine, vedea cum nefericitul din faţa lor, chircit de durere, se liniştea ca printr-un miracol sub efectul unei poţiuni sau al unui balsam, mulţumind cerului pentru că se simţea uşurat.

Văduva Scarron se însufleţea fără voia ei atunci când vorbea despre societatea aleasă care se adunase mai mult decât ca oricând în jurul poetului, după ce acesta fusese ţintuit în casă din cauza infirmităţii, societate pestriţă şi de calitate pentru care, timp de opt ani, ea fusese hetaira adulată, cu atât mai mult cu cât minţii lui strălucite ea îi adăuga tinereţea, de la şaptesprezece până la douăzeci şi cinci de ani, şi frumuseţea.

Nimeni nu îndrăznea s-o spună cu voce tare, dar toată lumea şuşotea pe la colţuri, şi Hortense susţinea că celebritatea adunărilor de la palatul de Rambouillet era întrecută de cea a casei de pe rue Neuve-Sainte-Louis, prezidată de ciudatul cuplu: poetul infirm şi frumoasa orfană pe care o luase de soţie.

Toate aceste amintiri erau încă proaspete, la fel cum era pentru Angelica splendoarea căsătoriei regelui la Saint-Jean-de-Luz, aşa încât începură să vorbească despre cunoştinţe comune. Marchizul d'Armentières, Humières, Jarzé, Méré, de Bar etc., şi se dovedi că Madame de Navailles, care fusese numită doamnă de onoare a noii regine, Maria-Tereza, era chiar naşa lui Françoise, căci verişoara sa, Suzanne de Baudéan, fiica lui Madame de Neuillant, mătuşa cârcotaşă, fusese cea care mai târziu o luase în grijă - Jeanne de Cardilhac, soţia lui Constant, într-o tresărire de luciditate, îi ceruse ca fiica ei să fie botezată catolic, la fel ca ea.

- Dar Madame de Navailles mi se părea foarte tânără pentru a vă fi naşă, remarcă Angelica.

Françoise d'Aubigné îşi recăpătă zâmbetul uşor amuzat, care îi apărea pe buze atunci când trebuia să vorbească despre neajunsurile din copilăria ei.

- În realitate, ea era o fetiţă, şi eu, un bebeluş de câteva luni. Dar nici una dintre doamnele de bine care

se angajaseră să-mi ajute mama nu voiau să-mi poarte de grijă în faţa lui Dumnezeu, deoarece ea le trădase, după ce le promisese să nu-şi mai lase bărbatul să se apropie de ele. Mai târziu, mi-am petrecut câţiva ani din copilărie alături de verişoara-naşă. Mama ei, mătuşa mea, Madame de Neuillant, care era foarte zgârcită, ne punea să lucrăm la câmp, şi, printre altele, să avem grijă de curcani. Ne obliga să purtăm o mască şi mănuşi, ca să nu ne stricăm tenul şi pielea.

Madame Scarron spera ca, datorită noii funcţii obţinute, verişoara ei să aibă mai multă influenţă pentru a obţine reînnoirea rentei pe care regina-mamă i-o dădea poetului Scarron. Încă din primii ani când fusese abandonat, cu suferinţa lui, în cea mai mare mizerie, prietenii îi obţinuseră de la Ana de Austria, regentă de puţină vreme, o rentă. El îi mulţumise, prezentând la palatul de Bourgogne comedia *Jodelet sau jupânul valet*, care îl făcuse celebru.

Apoi, ca şi cum devenise conştientă de dramatismul amintirilor ei, Françoise d'Aubigné îi explică faptul că, pentru mama ei, Jeanne de Cardilhac, tatăl ei, îngrozitorul Constant, însemna totul! Pentru a-l regăsi, a-l urma, a nu-l pierde, această femeie fusese în stare de toate cutezanţele, de tot curajul pentru a ajunge să se arunce la picioarele lui Richelieu ca să-l elibereze, ba chiar să şi pornească în urmărirea sau în căutarea lui, în acea înspăimântătoare traversare a Atlanticului.

De dragul lui acceptase o existenţă nebunească, plină de umilinţe, de mizerie, de nesfârşite îngrijorări, şi s-ar fi zis că pe ea nu se mai lua în seamă.

Se măritase cu el la şaptesprezece ani, fiică de gentilom, militar de carieră, care avea în grijă fortăreaţa castelului Trompette de la Bordeaux, unde Constant d'Aubigné, în vârstă de patruzeci şi doi de ani, era închis pentru datorii.

– E adevărat că era la fel ca tatăl său, Agrippa, bunicul meu, frumos, elegant, seducător, lăsând impresia unei inteligenţe strălucite, graţie frumoaselor sale discursuri. Era de înţeles motivul pentru care „fata temnicerului"

a rămas vrăjită pe viaţă de el, ajungând să piardă până şi rostul unei vieţi normale, la care ea şi copiii ei ar fi avut dreptul să se aştepte.

Panica, grija pentru hrana zilei de mâine, permanenta obsesie pentru soarta lui Constant ţesuseră povestea vieţii lui Jeanne de Cardilhac. Să implore şi să cerşească deveniseră pentru ea lucruri fireşti. Din cauza asta, fiica ei, Françoise, suferise cel mai mult atunci când, la întoarcerea în Niort, fusese nevoită, fie împreună cu mama ei, fie singură, să se amestece cu turma de sărăntoci care se duceau la poarta mănăstirii să primească o supă sau, uneori, mâncare adusă de oameni milostivi; şi atunci, trebuia să suporte privirile şi comentariile unora care făceau parte din familia lor, din ramura d'Aubigné sau ramura Vilette de Mursay, rudele ei protestante din partea fiicei marelui Agrippa.

Madame Scarron se întrerupse, şi Angelica simţi că era pe punctul, nu de a regreta, ci de a se mira că vorbise atât de deschis despre subiecte pe care, fără îndoială, nu le aborda niciodată.

Angelica îşi dădu seama că era pe cale să ajungă în aceeaşi situaţie. Nici ea nu avea tragere de inimă să-şi spună povestea, nu numai pentru că avea duşmani, dar şi pentru că simţea că soarta ei nu interesa pe nimeni. Bezna tăcerii se va aşterne ca o lespede peste amintirile pe care numai ea ar avea puterea să le reînvie, dar pe care îi era cu neputinţă să le evoce cu glas tare. Pentru astfel de amintiri nu există confidenţi. Şi înţelese că la fel se întâmpla şi cu Françoise. Părea stânjenită că trecuse dincolo de o anume discreţie, care, încă din prima perioadă a copilăriei, şi-o impusese. Angelica simţi cât de periculoase erau aceste constrângeri exagerate, căci ele le obligau să tacă pentru totdeauna, lăsând cale liberă valurilor de bârfe şi minciuni care nu vor putea fi şterse din reputaţia lor.

Îi spuse:

– Să nu vă pară rău că mi-aţi vorbit, doamnă. Sunt împrejurări în care o mai bună cunoaştere a prietenilor ne poate ajuta să ne dăm seama de drama personală

și să ne cunoaștem mai bine dușmanii. Vedeți, mă aflu în Templu pentru că soțul meu a fost arestat și că se pune problema să i se deschidă un proces de vrăjitorie...

Angelica aprecie puterea de stăpânire a tinerei văduve, căci aceasta nu avu nici o altă reacție decât un mic semn prin care își arăta interesul și regretul. În general, la cuvântul „vrăjitorie", interlocutorii se schimbau la față, și unii se îngălbeneau.

Françoise Scarron spuse doar că ea și camerista ei, Nanon Balbien, pe care Angelica o remarcase, căci venea din când în când să-i aducă vești despre lichidarea casei ei de pe rue Neuve-Saint-Louis, ar putea arunca un ochi sau s-ar putea ocupa de copilaș atunci când Angelica va fi obligată să iasă ca să se întâlnească cu avocații, să se confrunte cu toate necazurile pe care le presupunea un proces sau să ia parte la întâlniri importante pentru rezolvarea cazului.

Angelica se arătă foarte impresionată și ușurată de această propunere. Astfel, nu va fi nevoită, atunci când se va duce să-l întâlnească pe Raymond la casa iezuiților sau când va merge la slujba de duminică, să-l lase singur pe Florimond. Cel mai adesea îl găsea urlând și părând foarte supărat. Îi mulțumi din suflet lui Françoise Scarron. Apoi se despărțiră, amândouă mai liniștite.

Angelica, pentru că acum soarta bărbatul ei depindea numai de ea, se simțea năpădită de un fel de fatalism de care starea în care se afla nu era străină. Sarcina totuși evolua normal, cu toate că ar fi avut motive de îngrijorare. Copilul pe care îl purta trăia și creștea fără urmă de îndoială, cu toată că silueta ei rămăsese la fel de subțire. Coana Cordeau o asigura că va fi fată, și una chiar ușor ipocrită, pentru că de pe-acum se prefăcea că nu era acolo.

Gontran veni să-și vadă sora. Pleca în călătorie în jurul Franței. Cumpărase un catâr, „nu așa de frumos ca aceia de pe la noi", spuse el. Îi lăsă Angelicăi ceva bani, pe care aceasta îi acceptă, deoarece era mereu speriată

că nu avea destui pentru situaţia în care, într-o zi, va trebui să găsească o sumă mare ca să-l salveze pe Joffrey.

În oraşe, Gontran urma să fie primit de breslele secrete ale Tovarăşilor de Muncă. Aceasta era noua lui familie. Suferea din cauza rupturii de lumea lui? Nu părea. Ce forţă îl anima? se întreba ea. Şi, dintr-odată, înţelese. Îl stăpânea o pasiune. Oare ea nu prefera să suporte tot felul de privaţiuni doar ca să rămână în acest oraş, cât mai aproape de cel pe care îl iubea?

Angelica îl privi plină de melancolie cum se îndepărta. Cuvintele lui de încurajare îi vor lipsi.

Într-o dimineaţă, se întorcea cu Florimond dintr-o mică plimbare în jurul marelui donjon. Întâlnise acolo o turmă de capre pe care un cioban din Belleville le aducea adesea la Templu. Le mâna să pască pe maidanele de lângă marele turn şi le mulgea pe loc, la cererea clienţilor. După părerea lui, laptele de capră era excelent pentru femeile care alăptau, iar laptele de măgăriţă, „pentru caracterele slăbite de nestăpânire şi desfrâu". Cu toate că nu făcea, cu siguranţă, parte din ultima categorie, Angelica obişnuia să cumpere un borcănel de lapte de măgăriţă, un animal frumos şi liniştit, care îşi urma stăpânul, însoţit de măgăruşul ei.

Ţinându-l de mână pe Florimond, care păşea mărunt, ajunse în faţa casei, când auzi nişte ţipete. Îl văzu atunci pe feciorul gazdei care alerga, încercând să-şi apere capul de o ploaie de pietre pe care nişte puştani le aruncau după el.

– Spânzuratule![1] Ştreangul de gât! Haide! Scoate limba, Spânzuratule!

Băiatul, fără să încerce să le ţină piept, intră în casă.

Ceva mai târziu, la ora prânzului, Angelica îl întâlni în bucătărie în timp ce sorbea liniştit din ciorba de peşte.

Feciorul coanei Cordeau n-o interesa în mod special pe Angelica. Era un băiat voinic, de vreo cincisprezece ani, îndesat şi tăcut, a cărui frunte îngustă nu trăda cine

[1] „Cordeau" înseamnă linie, sfoară, cordelină (n.tr.)

ştie ce inteligenţă. Dar se dovedea cumsecade cu mama lui şi cu locatarii. Aparent, singura lui distracţie de duminică era să se joace cu Florimond, căruia îi făcea toate voile.

– Ce s-a întâmplat adineauri, bietul meu Cordeau? întrebă tânăra, aşezându-se în faţa strachinii grosolane în care gazda se pregătea să-i toarne mazărea cu slănină de balenă. De ce, cu pumnii tăi mari, nu le-ai tras o mamă de bătaie nătărăilor care aruncau cu pietre în tine?

Băiatul ridică din umeri, dar maică-sa îi explică:

– Ştiţi, de o vreme s-a învăţat! Până şi eu, uneori, îi spun, fără să-mi dau seama, Spânzuratu'! Cât despre pietre, le-a încasat de când era mic. Nu-i mai pasă. Important e să ajungă să ştie meserie, nu? Mai târziu, toţi o să-l respecte. Aşa că sunt liniştită.

Şi bătrâna rânji, ceea o făcea să semene şi mai tare cu o vrăjitoare.

Angelica îşi aminti de repulsia pe care Madame Scarron o simţea atât faţă de mamă, cât şi faţă de fiu, şi îi privi uimită.

– Deci este adevărat? Nu ştiaţi? reluă coana Cordeau, punând tigaia la loc pe plită. Ei bine! N-am de ce să mă ascund, băiatul meu lucrează cu maestrul Aubin. Şi cum Angelica tot nu pricepea, preciză: Maestrul Aubin, călăul, carevasăzică!

Tânăra se simţi cuprinsă de un fior care o străbătu din creştet până-n tălpi. Fără un cuvânt, începu să-şi mănânce fiertura groasă. Erau în post şi în fiecare zi primea aproape veşnica bucată de balenă fiartă, cu mazăre, felul de mâncare prin care îşi ispăşeau săracii păcatele.

– Da, e ucenic la călău, continuă bătrâna, venind să se aşeze la masă. Ce vreţi, pe lumea asta e nevoie de toate! Maestrul Aubin e chiar fratele răposatului meu soţ şi nu are decât fete. Aşa că atunci când a murit bărbatu-meu, maestrul Aubin mi-a trimis scrisoare în târgul unde locuiam, spunându-mi că se va ocupa de fiu-meu ca să-l înveţe meserie, şi, poate, mai târziu, să-l lase în locul lui. E ceva să fii călău sau vidanjor la Paris! Aş vrea

să mai trăiesc ca să-mi văd feciorul purtând pantalonii şi cămaşa roşii...

Şi aruncă o privire aproape drăgăstoasă spre căpăţâna mare şi rotundă a îngrozitorului ei vlăstar, care continua să se îndoape.

„Nici n-ai zice că în dimineaţa asta a petrecut streangul de gâtul unui spânzurat", gândea Angelica, îngrozită. „Puştii din curtea Templului n-au greşit; când faci o asemenea meserie, nu te poţi numi altfel!"

Văduva, care îi luă tăcerea drept gest de simpatie, continua să vorbească:

– Bărbatu-meu a fost şi el călău. Dar, la ţară, nu e acelaşi lucru, căci capetele se taie numai în capitală. În fond, în afară de dăţile când lua la întrebări vreun hoţ, era mai degrabă „hingher", adică jupuia animale şi le îngropa stârvurile...

Şi nu încetă să pălăvrăgească, pentru prima oară fericită că nu era întreruptă de proteste îngrozite. Nu trebuia să se creadă că meseria de călău era lucru simplu. Diversitatea procedeelor folosite pentru a smulge mărturisirile vinovatului făcea din ea o meserie complicată. Şi, slavă Domnului, tânărul Spânzuratu' nu ducea lipsă de muncă! Trebuia să înveţe cum să facă să zboare un cap dintr-o lovitură de sabie sau de topor, să mânuiască fierul încins, să găurească o limbă, să spânzure, să înece, să snopească în bătaie, şi, în fine, să ştie să aplice tortura de smulgere a braţelor şi picioarelor, tortura cu apa, cu gheata de lemn şi spânzurarea victimei de braţe...

În acea zi, Angelica îşi lăsă farfuria aproape plină şi urcă grăbită în camera ei.

Oare Raymond ştia ce meserie avea feciorul coanei Cordeau când şi-a trimis sora să stea la ea? Nu, cu siguranţă. Angelica nici nu voia să se gândească o clipă că bărbatul ei, cu toate că era închis, putea avea de-a face într-o zi cu călăul. Joffrey de Peyrac era un gentilom! Cu siguranţă exista o lege sau un privilegiu care interzicea să fie torturaţi nobilii. Trebuia să-l întrebe pe Desgrez... Călăul era pentru sărăntoci, cei care erau expuşi la stâlpul infamiei din piaţa halelor, cei care erau biciuiţi

goi la răspântiile drumurilor, cei care erau atârnați în piața Grève, „tâlhar bun de spânzurătoare" care oferea cea mai bună distracție pentru popor. Așa ceva nu era pentru Joffrey de Peyrac, ultimul descendent al conților de Toulouse...

Prin urmare, Angelica se duse mai rar pe la bucătăria lui Madame Cordeau.

În astfel de momente, prietenia lui Françoise Scarron a fost cât se poate de bine-venită. Cum avea ceva bani, cumpăra lemne pentru un foc bun și o invita pe tânăra văduvă în camera ei.

Aceasta primea uneori în vizită oameni sus-puși, pe care îi frecventase pe vremea când scriitorul satiric Scarron domnea peste o adunare de spirite luminate.

Într-o zi, Angelica recunoscu prin perete vocea de clopoțel a lui Athenaios de Tonnay-Charente. Află că frumoasa din Poitou își continua cariera destul de agitată în societatea pariziană, dar încă nu dăduse peste un soț cu titluri și bani.

Altă dată, a fost vorba despre o femeie blondă și vioaie, foarte frumoasă încă, deși se apropia de patruzeci de ani. La plecare, o auzi spunând:

– Ce vrei, draga mea, trebuie să știi să îți satisfaci plăcerile în fiecare zi. Îmi face rău să te văd trăind în cămăruța asta neîncălzită, îmbrăcată în rochițele tale tocite. Un asemenea trai de mizerie nu e permis când ai niște ochi așa de frumoși.

Françoise murmură ceva ce Angelica nu înțelese.

– Sunt de acord cu tine, reluă vocea armonioasă și veselă, dar depinde numai de noi ca o astfel de obligație, prin nimic mai umilitoare decât a cere o rentă, să nu devină sclavie. Astfel, cel care plătește și datorită căruia merg cu trăsura se resemnează ușor cu două vizite pe lună. „Pentru cele cinci sute de livre", i-am spus, „îmi este imposibil să ofer mai mult". El se supune, căci știe că altfel n-ar mai obține nimic. Vai! E un om foarte cumsecade; singura lui calitate este că se pricepe foarte

bine la toate soiurile de carne, fiindcă bunicul lui a fost măcelar. Când accept, îmi dă sfaturi. L-am avertizat şi că ar fi total lipsit de haz să facă pe gelosul, căci ţin şi eu la micile mele capricii. Eşti uluită, draga mea? Se vede după felul în care ţi-ai încreţit frumoasele buze. Ascultă, nu există totuşi nimic mai variat în natură decât bucuriile dragostei, chiar dacă sunt mereu aceleaşi.

Când îşi întâlni din nou prietena, Angelica nu se putu abţine să n-o întrebe cine era persoana.

– Să nu crezi că-mi face plăcere să primesc femei de genul ăsta, răspunse Françoise, puţin stânjenită. Dar, într-adevăr, trebuie să recunosc, Ninon de Lenclos este cea mai fermecătoare şi mai spirituală dintre prietene. M-a ajutat foarte mult şi face tot ce poate ca să-mi găsească sprijin. Cu toate astea, mă întreb dacă intervenţiile ei nu-mi fac mai mult rău decât bine.

– Mi-ar fi plăcut s-o întâlnesc şi să stau de vorbă cu ea, spuse Angelica. Ninon de Lenclos... repetă ea visătoare. Când am ştiut că voi merge la Paris, m-am gândit: „Măcar să pot fi acceptată în salonul lui Ninon de Lenclos!"

– Să mă ia naiba dacă mint! strigă tânăra văduvă, a cărei privire străluci de entuziasm. Nu există loc în Paris unde să te simţi mai bine. Exprimarea este divină, decenţa, impresionantă, şi nu te plictiseşti deloc. Salonul ăsta al lui Ninon este o adevărată capcană a diavolului, pentru că nimănui nu i-ar putea trece prin cap că e condus de o persoană cu moravuri atât de discutabile. Ştiţi ce se spune despre ea: „Ninon de Lenclos s-a culcat cu regatul lui Ludovic al XIII-lea şi acum se pregăteşte să facă acelaşi lucru cu cel al lui Ludovic al XIV-lea". Ceea ce, de altfel, nu m-ar mira deloc, căci pare să aibă tinereţe veşnică.

În acea zi, pătrunzând pentru a doua oară în micul vorbitor al iezuiţilor, Angelica se aştepta să-şi găsească acolo fratele, pe care îl anunţase de venirea ei, şi pe avocatul Desgrez, pe care nu-l mai văzuse de multă vreme.

Dar singurul care se afla în acel loc era un omuleţ mai degrabă bătrân, îmbrăcat în negru şi purtând una din acele peruci de notar, făcută din păr de cal şi pe care era cusută o tichie din piele neagră.

Se ridică şi salută stângaci, cu gesturi demodate, apoi se prezentă ca fiind grefier la tribunal, angajat în prezent de maestrul Desgrez în cazul seniorului Peyrac.

– Nu mă ocup de asta decât de trei zile, dar m-am întâlnit de multe ori cu maestrul Desgrez şi cu maestrul Fallot, care m-au pus la curent cu chestiunea şi m-au însărcinat cu redactările curente şi cu deschiderea procesului dumneavoastră.

Angelica scoase un oftat de uşurare.

– În sfârşit, gata! exclamă ea.

Omuleţul o privi cu un aer indignat pe clienta care, evident, nu pricepea nimic din sâcâielile justiţiei.

– Dacă maestrul Desgrez mi-a făcut deosebita onoare de a-mi cere să-l asist, este pentru că acest tânăr şi-a dat seama că, în pofida tuturor diplomelor pe care marea lui inteligenţă l-a făcut să le obţină, tot îi trebuia un om care să cunoască într-adevăr procedurile. Acest specialist sunt eu, doamnă.

Angelica îl văzu închizând ochii, înghiţind-şi saliva, şi apoi urmărind firele de praf care dansau într-o rază de lumină. Se simţi uşor nedumerită.

– Dar nu m-aţi lăsat să înţeleg că procesul a fost deschis?

– Luaţi-o încet, frumoasă doamnă. Am spus doar că lucrez la intentarea numitului proces şi că... asta poate lua şi douăzeci de ani.

Fu întrerupt de intrarea avocatului şi a iezuitului.

– Ce e cu specimenul ăsta pe care mi l-ai adus pe cap? îl întrebă Angelica pe Desgrez.

– Nu te speria, nu e periculos. E o musculiţă care se hrăneşte cu hârţoage, dar în felul lui e un mic geniu.

– Tocmai vorbea că-l va lăsa pe soţul meu să putrezească în închisoare vreme de douăzeci de ani!

– Monsieur Clopot, aveţi limba cam lungă şi aţi speriat-o pe doamnă, îl mustrului avocatul.

Omuleţul se făcu şi mai mic şi se duse să se ghemuiască într-un colţ, unde luă ceva din aspectul unui gândac.

În cele din urmă, Angelica izbucni în râs.

– Îl tratezi destul de dur pe micul zeu al hârţoagelor.

– E singurul atu pe care-l am asupra lui. În realitate, este de o sută de ori mai bogat decât mine. Acum, să ne aşezăm şi să analizăm situaţia.

– S-a decis procesul?

– Da.

Angelica cercetă chipurile fratelui şi avocatului ei, care oglindeau o oarecare reticenţă.

– Prezenţa lui Monsieur Clopot ar fi trebuit să te pună în gardă, spuse, în cele din urmă, Raymond. Ne este imposibil să obţinem prezentarea soţului tău în faţa unui tribunal ecleziastic.

– Totuşi... pentru că este vorba de o acuzaţie de vrăjitorie?

– Am pus la bătaie toate argumentele şi am tras toate sforile, poţi să mă crezi. Dar regele are, bănuiesc, dorinţa de a se arăta mai catolic decât papa. În realitate, cu cât Monsieur Mazarin e mai aproape de mormânt, cu atât tânărul monarh vrea să ia în mână toate treburile regatului, inclusiv pe cele ale bisericii. Nu e suficient că încă de pe-acum numirea episcopilor depinde de alegerea lui, şi nu de o autoritate religioasă, cum ar fi papa, căci aşa era firesc? În fine, n-am reuşit nimic altceva decât să deschidem un proces civil.

– Decizia aceasta este mai bună decât uitarea, nu-i aşa? spuse Angelica, căutând o încurajare în privirea lui Desgrez.

Dar acesta rămase stană de piatră.

– Întotdeauna e mai bine să ştii ce te aşteaptă decât să trăieşti în nesiguranţă ani întregi, spuse, în cele din urmă.

– Să nu ne lăsăm doborâţi de acest eşec, reluă Raymond. Acum este vorba să aflăm cum putem influenţa direcţia în care o va lua procesul. Regele va numi personal judecătorii-juraţi. Rolul nostru va fi să-l facem

să înţeleagă că trebuie să acţioneze având grijă să fie nepărtinitor şi drept. Treabă dificilă să trezeşti conştiinţa unui rege...!

Vorbele acestea îi amintiră Angelicăi de o expresie rostită cândva, demult, de marchizul de Plessis-Bellière în legătură cu monseniorul Vincent de Paul. Spunea despre el: „Este conştiinţa regatului".

– Vai! exclamă ea. De ce nu m-am gândit la asta mai devreme? Dacă monseniorul Vincent ar putea vorbi despre Joffrey cu regina şi cu regele, sunt sigură că i-ar înduioşa.

– Vai! Monseniorul Vincent a murit luna trecută în casa lui din Saint-Lazare.

– Dumnezeule! strigă Angelica suspinând, şi ochii i se umplură de lacrimi de deznădejde. Vai! De ce nu ne-am gândit la el când era încă în viaţă! Ar fi ştiut să le vorbească. Ar fi obţinut o instanţă ecleziastică...

– Crezi că noi n-am încercat toate posibilităţile pentru a obţine această decizie? întrebă destul de acru iezuitul.

Ochii Angelicăi străluceau.

– Da, murmură ea. Dar monseniorul Vincent era un sfânt.

Urmă o tăcere, apoi părintele de Sancé oftă.

– Ai dreptate. Numai un sfânt ar putea face să se înmoaie orgoliul regelui. Nici măcar curtenii cei mai apropiaţi încă nu cunosc bine adevăratul suflet al acestui bărbat tânăr care, sub o aparenţă rezervată, este mistuit de o teribilă dorinţă de putere. Nu mă îndoiesc că e un mare rege, dar... Se întrerupse, considerând poate că era periculos să emită astfel de judecăţi. Ştim, reluă el, că anumiţi savanţi care locuiesc la Roma, unii dintre ei făcând parte din ordinul nostru, s-au arătat îngrijoraţi de arestarea contelui Joffrey de Peyrac şi au protestat, foarte discret, evident, pentru că până acum lucrul era secret. Ar fi posibil să strângem mărturiile lor şi să-i cerem papei să intervină pe lângă rege printr-o scrisoare. Augusta voce, amintindu-i de responsabilităţile pe care le are şi determinându-l să examineze bine cazul unui acuzat în legătură cu care spiritele cele mai luminate cu căzut

de acord că este nevinovat de delictul de vrăjitorie, l-ar putea convinge.

– Crezi că este posibil să obţinem o astfel de scrisoare? făcu Angelica, lipsită de speranţă. Biserica nu-i iubeşte pe savanţi.

– Mi se pare că nu se cuvine ca o femeie cu purtarea ta să judece lipsurile şi greşelile bisericii, răspunse cu blândeţe Raymond.

Angelica nu se lăsă înşelată de tonul acela blând. Rămase tăcută.

– Am remarcat astăzi că ceva s-a schimbat în atitudinea lui Raymond faţă de mine, spuse ea mai târziu, când îl însoţea pe avocat până la poartă. De ce a vorbit de purtarea mea pe tonul ăla sarcastic? Mi se pare că duc o viaţă cel puţin la fel de exemplară ca a nevestei călăului la care locuiesc.

Desgrez zâmbi.

– Presupun că fratele dumitale a cules câteva din hârtiile care circulă de azi-dimineaţă prin Paris. Claude Le Petit, faimosul poet de pe Pont-Neuf, care de cel puţin şase ani le face viaţa amară mai-marilor acestei ţări, a aflat câte ceva despre procesul soţului dumneavoastră şi a profitat, ca să-şi înmoaie pana în vitriol.

– Ce-ar putea el să scrie? Ai văzut pamfletele?

Avocatul îi făcu semn lui Monsieur Clopot, care venea în urma lor, să se apropie şi să-i dea geanta pe care o ţinea în mână. Scoase din ea un teanc de hârtii tipărite grosolan.

Era vorba despre pamflete în versuri. Jurnalistul, care avea o vervă ce părea să ţâşnească dintr-un izvor, căuta evident injuriile cele mai josnice şi termenii cei mai vulgari pentru a-l prezenta pe Joffrey de Peyrac ca pe „Marele Şchiop, Pletosul, Marele Încornorat din Languedoc..."

Îi plăcea la nebunie să-şi bată joc de aspectul fizic al acuzatului. Unul dintre pamflete se încheia cu acest refren:

Şi frumoasa Madame de Peyrac,
Rugându-se ca soţul ei să nu fie eliberat,

Şi în Bastilia să rămână capturat,
La Luvru ca o târfă avea să-şi facă de cap.

Angelica crezu că o să roşească, dar, dimpotrivă, se făcu albă ca varul.

– Vai! Blestemat Poet al Scârnei! strigă ea, aruncând foile în noroi. Până şi mocirla e mai curată decât el!

– Şşt! Doamnă, nu trebuie să blestemi, protestă Desgrez, făcând pe indignatul, în timp ce notarul se închina. Monsieur Clopot, vreţi să adunaţi mizeriile alea şi să le puneţi în geantă?

– Aş vrea să ştiu de ce nu-i aruncă în închisoare pe gazetăraşii ăştia blestemaţi, în loc să-i închidă pe oamenii cinstiţi, continuă Angelica, tremurând de furie. Şi am auzit vorbindu-se că îi închideau pe gazetari la Bastilia, ca şi cum ar fi fost vrednici de respect. De ce nu la Châtelet, ca pe nişte adevăraţi bandiţi ce sunt?

– Nu e uşor să pui mâna pe un gazetar. Este specia cea mai alunecoasă din câte există. Sunt peste tot şi nicăieri. Claude le Petit a sfârşit prin a fi spânzurat de zece ori, şi totuşi, apare mereu şi îşi aruncă săgeţile când te aştepţi mai puţin. Este ochiul Parisului. Vede tot, ştie tot şi nimeni nu-l întâlneşte vreodată. Nici eu nu l-am văzut niciodată, dar presupun că are urechile mai mari decât un castron de bărbier, căci toate bârfele capitalei îşi găsesc loc acolo. Ar trebui să fie plătit ca spion, nu să fie urmărit.

– Ar trebui spânzurat o dată pentru totdeauna, nici mai mult, nici mai puţin!

– Este adevărat că scumpa şi puţin eficienta noastră poliţie îi clasează pe gazetari drept oameni rău-intenţionaţi. Dar nu-l va prinde niciodată pe micul poet de pe Pont-Neuf, dacă nu intervenim noi, eu şi câinele meu.

– Fă asta, te rog! strigă Angelica, apucându-l cu amândouă mâinile pe Desgrez de gulerul de pânză groasă. Fă în aşa fel încât Sorbonne să mi-l aducă în bot, viu sau mort.

– Mai degrabă o să i-l ofer lui Monsieur Mazarin, căci, credeţi-mă, înaintea dumitale, este cel mai mare duşman al lui.

– Cum s-a putut îngădui atâta vreme ca un mincinos să se poată manifesta astfel, nepedepsit?

– Vai! Puterea de temut a lui Claude Le Petit este că nu minte niciodată şi rareori se înşală.

Angelica deschise gura să protesteze, apoi, amintindu-şi de marchizul de Vardes tăcu, înghiţindu-şi furia şi ruşinea.

capitolul 10

În curând veni şi luna decembrie, cu ceţurile ei îngheţate, cu cele patru săptămâni de advent dedicate rugăciunilor şi „predicilor" ţinute în fiecare seară la o biserică din apropiere... şi cu Crăciunul, la sfârşit.

Pe Angelica o cuprinse groaza la gândul că anul se va încheia fără ca soarta lui Joffrey de Peyrac să fie hotărâtă. Aici, în Île-de-France, lumea era mult mai sensibilă la schimbarea anotimpurilor decât în sud, unde soarele strălucea peste tot. Aici, Crăciunul însemna misterul luminii care străbate zilele de întuneric şi de frig. Şi cel care nu se putea bucura de farmecul Crăciunului, în sânul familiei reunite, cunoştea o singurătate şi mai amară.

Cu două săptămâni înainte de Crăciun, începuse să ningă. Oraşul îmbrăcase straie de sărbătoare. În biserici se construiau iesle din carton gros sau din pietre, unde personajele Naşterii îşi regăseau locul – copilul Iisus între boul şi măgarul care suflau peste el ca să-l încălzească.

Steagurile breslelor erau purtate în permanenţă pe străduţele acoperite de zăpadă şi de noroi, în lungi procesiuni însoţite de cântece.

Aşa cum cerea obiceiul în fiecare an, călugării din Ordinul Augustinilor de la Hôtel-Dieu se apucară să prepare mii de gogoşi, stropite cu zeamă de lămâie,

pe care copiii se duceau să le vândă cu ligheanele, de-a lungul Parisului. Numai cu aceste gogoşi era voie să întrerupi postul, iar banii adunaţi erau folosiţi pentru a li se da de mâncare bolnavilor săraci.

În acelaşi timp, pentru Angelica, evenimentele începură să se precipite. Prinsă în meandrele întunecate ale îngrozitorului proces, abia îşi dădea seama că veneau zilele binecuvântate ale Crăciunului şi ale Noului An.

În primul rând, într-o zi veni s-o vadă la Templu Desgrez, aducându-i informaţiile pe care le putuse obţine despre numirea judecătorilor-juraţi de la proces.

– Numirea judecătorilor a fost precedată de o lungă anchetă. Nu trebuie să ne facem iluzii, fiindcă se pare că au fost aleşi nu datorită spiritului lor de dreptate, ci după gradul de supunere faţă de puterea regală. Mai mult, au fost cu grijă înlăturaţi unii magistraţi devotaţi regelui, desigur, dar care erau, de asemenea, cunoscuţi ca fiind suficient de curajoşi pentru a se opune, eventual, influenţei regale. E şi cazul maestrului Gallemand, de exemplu, unul dintre avocaţii celebri ai timpului nostru şi care are o poziţie sigură la curte, căci, în timpul Frondei, şi-a manifestat făţiş sprijinul faţă de rege, cu riscul de a fi închis. În schimb, fiind în acelaşi timp un liber-cugetător care nu se teme de nimeni, vorbele lui de spirit imprevizibile fac să tremure palatul. Multă vreme am sperat că va fi ales, dar fără îndoială că va fi vorba doar despre oameni complet supuşi regelui.

– Era de aşteptat, după câte am înţeles din discuţiile auzite în ultima vreme, spuse Angelica, plină de curaj. Ştiţi câteva dintre numele celor care au fost deja desemnaţi?

– Maestrul Séguier, preşedintele de şedinţă, va conduce personal interogatoriul, atât pentru salvarea aparenţelor, cât şi pentru a da prin acest proces răsunător un exemplu de neuitat.

– Preşedintele Séguier! E mai mult decât îndrăzneam să sper!

– Să nu ne bucurăm prea repede, spuse avocatul. Președintele Séguier își plătește funcțiile înalte cu prețul independenței morale. Am auzit vorbindu-se chiar că l-a vizitat deja pe prizonier și că întrevederea a fost furtunoasă. Contele a refuzat să depună jurământul, căci camera de justiție nu este, din punctul lui de vedere, competentă să judece un membru al Parlamentului din Toulouse, și doar Camera Superioară a Parlamentului din Paris ar putea judeca un fost magistrat al unui parlament din provincie.

– Nu spuneai că nici soluția parlamentară nu este de dorit, fiindcă parlamentarii sunt aserviți lui Monsieur Fouquet?

– Sigur, doamnă, și am încercat să-i dau de știre soțului dumitale, dar fie din cauză că vorba mea nu a ajuns până la el, fie că, din mândrie, nu primește sfaturi, nu pot să îți aduc decât răspunsul că s-a lăsat pe mâna marelui maestru al justiției regelui.

– Și ce rezultă de aici? întrebă îngrijorată tânăra.

– Presupun că regele a decis să ignore cutuma și că totuși îl va judeca pe soțul dumitale, la nevoie, „în lipsă".

– Adică?

Avocatul o lămuri că asta ar însemna să-l judece în absență, „în contumacie", și că, în acest caz, situația lui s-ar agrava, pentru că, în Franța, un acuzat era întotdeauna presupus vinovat, în vreme ce în Anglia, de exemplu, exista un procuror-acuzator care să aducă dovezile vinovăției unei persoane arestate, care, în lipsa acuzației notificate în scris, era pusă în libertate în douăzeci și patru de ore.

– Și se știe cine va fi procurorul-acuzator în proces?

– Sunt doi. În primul rând este Denis Talon, avocatul general al regelui în persoană, și mai este, așa cum mă așteptam, cumnatul dumitale, Fallot de Sancé, desemnat ca judecător. Acesta nu a vrut să accepte, invocând o legătură de rudenie cu dumitale, dar probabil că a fost convins de Talon sau de alții, căci, în culisele tribunalului, se vorbește acum de abilitatea cu care a ales între

datoria faţă de familie şi fidelitatea faţă de rege, căruia îi datorează totul.

Angelica înghiţi în sec şi faţa i se crispă. Dar se stăpâni şi voi să afle continuarea.

– Mai e şi Masseneau, un parlamentar din Toulouse.

– Fără îndoială că şi ăsta abia aşteaptă să se supună oricărui ordin al regelui, mai ales ca să se răzbune pe un gentilom insolent...

– Nu ştiu, doamnă, dar e foarte posibil, mai ales că Masseneau a fost desemnat nominal de rege. Cu toate astea, mi s-a raportat că ar fi avut de curând o discuţie cu Marea Domnişoară, din care a reieşit că nu-i va fi cu totul ostil lui Monsieur de Peyrac şi că regretă foarte mult nominalizarea lui.

Angelica se strădui să-şi amintească.

– De fapt, ducesa de Montpensier îmi spusese cam acelaşi lucru. Dacă mă gândesc bine, o astfel de atitudine mi se pare puţin probabilă, pentru că l-am auzit, vai, pe Masseneau înjurându-l pe soţul meu şi soţul meu răspunzându-i pe acelaşi ton.

– Situaţie care, fără nici o îndoială, justifică nominalizarea lui de către rege. Pentru că avocatul general şi Masseneau sunt singurii numiţi. Ceilalţi au fost aleşi de Séguier sau chiar de Talon.

– Vor fi deci şi alţi judecători-juraţi?

– Da. Va fi şi preşedintele juraţilor. Mi s-a vorbit despre preşedintele Mesmon, dar chestia asta mă miră. E un bătrân care abia îşi mai trage sufletul. Mi-e greu să-l văd prezidând o dezbatere care riscă să devină furtunoasă. Probabil că n-a fost ales decât din cauza slăbiciunii sale fizice, căci este un om drept şi conştiincios. Dacă reuşeşte să-şi adune ceva puteri pentru procesul ăsta, este unul dintre cei pe care ne putem baza să convingă.

Apoi, Desgrez continuă:

– Va mai fi şi Bourié, secretarul consiliului de justiţie, care are printre oamenii legii renumele de falsificator legal, şi un anume Delmas, un om al legii mediocru, care, poate, a fost ales pentru că este unchiul lui Colbert, el însuşi mâna dreaptă a lui Mazarin, sau poate, pur

şi simplu, pentru că este protestant, iar regele vrea să păstreze aparenţele de legalitate ale justiţiei sale şi renumele câştigat în urma faptului că permite religiei reformate să participe la aplicarea dreptăţii laice în regat...

- Presupun, spuse Angelica, că hughenotul acesta va fi cât se poate de mirat să se trezească amestecat într-un proces de vrăjitorie unde va fi vorba despre exorcism şi posedare, spuse Angelica. Dar, dacă ne gândim bine, ne-ar putea fi de folos să avem printre juraţi un spirit clarvăzător care să respingă de la bun început orice superstiţie.

- Cu siguranţă, făcu avocatul, dând din cap, îngrijorat. Apropo de exorcism şi de posedare, spune-mi dacă ai idee despre un călugăr pe nume Conan Bécher şi despre o călugăriţă care, înainte de a îmbrăca sutana, se numea Carmencita de Mérecourt?

- Dacă îi cunosc?! exclamă Angelica. Călugărul Bécher este un alchimist pe jumătate nebun, care a jurat să-i smulgă soţului meu secretul pietrei filosofale. În privinţa Carmencitei de Mérecourt, ea are o fire vulcanică şi a fost cândva... amanta lui Joffrey, însă nu l-a putut ierta că a părăsit-o. Dar ce amestec au ei în povestea asta?

- Ar fi vorba despre o şedinţă de exorcizare prezidată în trecut de acest Bécher, la care ar fi participat şi această doamnă. E o poveste foarte tulbure. Mărturia tocmai a fost ataşată la dosarul de acuzare şi constituie, se spune, un document de o importanţă capitală.

- L-ai citit?

- N-am citit nimic din dosarul uriaş, de alcătuirea căruia s-a ocupat intens consilierul Bourié. Cred că nu se ruşinează să-şi folosească toate calităţile de falsificator.

- Bine, dar pentru că procesul va avea loc, în calitate de avocat al acuzatului nu trebuie să cunoaşteţi amănuntele altor capete de acuzare?

- Din păcate, nu! Mi s-a spus deja de mai multe ori că asistenţa unui avocat îi va fi refuzată soţului dumitale. Aşa că acum mă străduiesc să obţin un refuz în scris al acestei declaraţii.

- Dar este o nebunie!

– Câtuşi de puţin. Cutuma judiciară stabileşte că nu i se poate refuza un avocat al apărării decât unui om acuzat de crimă de lezmajestate. Şi, cum invocarea unei asemenea crime este totuşi dificil de susţinut în cazul în speţă, dacă obţin această declaraţie scrisă că i se refuză un avocat, pot semnala că este vorba de o eroare de procedură, ceea ce mi-ar oferi imediat o poziţie morală puternică. În cele din urmă, cred că, deturnând această manevră, îi voi obliga pe indivizii ăştia să mă numească apărător.

Când se întoarse a doua zi, Desgrez avea pentru prima oară o expresie mulţumită pe chip, ceea ce făcu inima Angelicăi să tresalte de speranţă.

– Zarurile au fost aruncate, spuse el foarte fericit. Primul preşedinte al Camerei de Justiţie, Séguier, tocmai m-a desemnat avocat apărător al seniorului Peyrac, acuzat de vrăjitorie. Este o victorie câştigată numai datorită sforăriilor de procedură. Cu toată dorinţa lor oarbă de a-i face pe plac regelui, aceşti înalţi lachei ai justiţiei s-au trezit în dezacord cu propriile principii. Pe scurt, s-au văzut obligaţi să desemneze un avocat. Totuşi, îţi atrag atenţia, doamnă, că mai este timp să îţi alegi un avocat celebru, căruia să-i încredinţezi cauza soţului dumitale.

Angelica, foarte tulburată, făcu o pauză până să răspundă. Se apropie de fereastră şi privi afară.

Curtea era aproape goală şi părea adormită sub covorul de zăpadă. O văzu pe Madame Scarron trecând, învăluită în mantia ei veche, în drum spre slujba din capela Marelui Prior. Dangătul unui clopot mic se auzea înăbuşit sub cerul cenuşiu. Lipit de zidul casei, Sorbonne stătea ghemuit şi trist, aşteptându-şi stăpânul.

Angelica aruncă o privire piezişă spre avocat, care avea un aer grav şi afectat.

– Chiar nu văd cărui om mai competent i-aş putea încredinţa această cauză atât de importantă pentru mine, spuse ea. Îndeplineşti toate condiţiile dorite. De fapt, când cumnatul meu, Fallot, te-a recomandat, mi-a spus:

„Este una din cele mai abile minți din magistratură și, în plus, nici n-o să te coste scump".

– Îți mulțumesc pentru părerea bună pe care o ai despre mine, doamnă, zise Desgrez, care nu păru deloc supărat.

Tânăra își plimbă degetul pe fereastra aburită. „Când o să mă întorc la Toulouse, cu Joffrey", gândea ea, „o să-mi mai amintesc de avocatul Desgrez? Uneori, o să-mi aduc aminte că am fost împreună la baia de aburi, ceea ce o să mi se pară de neimaginat...!" Dintr-odată, se întoarse, transfigurată. Dacă înțeleg bine, îl vei putea vedea pe soțul meu în fiecare zi. Nu mă poți lua cu dumneata?

Dar Desgrez nu dorea să încalce ordinul foarte sever de păstrare a secretului deplin asupra locului în care era ținut prizonierul. Nici el nu era încă sigur că i se va permite să-l vadă, dar era hotărât să se lupte pentru asta cu ajutorul Ordinului avocaților, care avea în total șaizeci și cinci de membri, în afară de avocații-parlamentari, cei din Consiliul Regelui, cei ai Camerei de Justiție și ai Curții de Conturi, din care Desgrez personal făcea parte. Îi mai spuse că, aparținând acestui din urmă organism, puțin cam lipsit de importanță, avea, poate, mai multe șanse să reușească decât un avocat cu renume, de care mai-marii zilei se temeau. Trebuia acționat imediat, foarte repede, căci, desemnarea lui ca apărător fiind smulsă justiției regale numai prin viclenie, se putea aștepta ca dosarul acuzării să nu-i fie dat decât cu foarte puțin timp înainte de proces, și poate numai o parte din el.

– În astfel de procese, știu că probele sunt adesea scrise pe foi volante și că păstrătorul Sigiliilor, cardinalul Mazarin, sau regele are dreptul în orice moment să le examineze sau să le ia, chiar să le completeze. Sigur, asta nu se face în mod obișnuit, dar, dat fiind faptul că acest caz este oarecum special...

În ciuda acestor ultime cuvinte descurajatoare, în seara aceea, Angelica fredonă un cântec în timp ce-i făcea de mâncare lui Florimond, până și veșnica bucată

de balenă a coanei Cordeau,părându-i-se că avea gust. Copiii de la Hôtel-Dieu trecuseră în ziua aceea pe la Templu. Cumpărase de la ei câteva gogoşi minunate, iar foamea potolită o ajuta să vadă viitorul în culori mai vesele.

Şi încrederea i-a fost răsplătită. În realitate, în seara următoare, avocatul se întoarse cu două veşti extraordinare: i se pusese la dispoziţie o parte din dosar şi obţinuse autorizaţia de a-l vedea pe prizonier.

Auzind asta, Angelica se grăbi spre Desgrez, îşi înnodă braţele de gâtul lui şi îl sărută cu foc. Imediat după aceea se dădu înapoi, tulburată, şi se bâlbâi, ştergându-şi ochii plini de lacrimi, pentru că nici nu mai ştia ce făcea.

Cu mult tact, Desgrez păru să nu dea nici o atenţie incidentului.

Îi spuse că vizita la Bastilia va avea loc a doua zi, pe la miezul zilei. Nu va putea discuta cu prizonierul decât în prezenţa guvernatorului, dar spera ca, peste un timp, să reuşească să stea de vorbă cu contele de Peyrac între patru ochi.

– O să vin cu dumneata, decise Angelica. O să aştept în faţa închisorii. Simt că nu voi fi în stare să rămân închisă aici şi să aştept liniştită, în tot timpul ăsta.

Avocatul îi vorbi apoi despre probele din proces de care luase cunoştinţă. Dintr-o pungă de catifea jerpelită, scoase câteva foi pe care notase principalele capete de acuzare.

– În principal, este acuzat de vrăjitorie şi de farmece. Este declarat un artist în fabricarea otrăvurilor şi distilarea leacurilor. Crede în fapte de magie cum ar fi ghicirea viitorului şi cunoaşterea mijloacelor de sustragere din faţa unei sorţi potrivnice pentru a scăpa de pericolul otrăvii. Ar fi descoperit prin farmece arta de a fascina mulţi oameni recunoscuţi ca fiind sănătoşi la minte, şi de a trimite „invocaţia diavolească şi ridicolă", adică blesteme, vrăjind alte persoane, după bunul lui plac... Va răspândi, astfel, cunoştinţele legate de folosirea pulberilor şi a florilor pentru a se face iubit şi aşa mai

departe. În acuzare se dau asigurări că una din... fostele lui amante a murit şi că, atunci când cadavrul a fost dezgropat, i-au găsit în gură un medalion-talisman al contelui de Peyrac...

– Ce talmeş-balmeş de nebunii! exclamă Angelica, înmărmurită. Doar nu vrei să spui că judecători respectabili vor dezbate toate astea în public?

– Probabil că da, şi, în ce mă priveşte, chiar mă felicit pentru asemenea măgării, căci le voi anihila cu atât mai uşor. În continuare, acuzaţia se referă la crima de practicare a alchimiei, de căutare de comori, de transmutaţie a aurului şi – ţine-te bine! – la „pretenţia eretică de a fi în stare să creeze viaţă". Mă poţi lumina, doamnă, ce poate însemna asta?

Dezorientată, Angelica se gândi îndelung şi, până la urmă, îşi puse mâna pe burtă, acolo unde se mişca al doilea copil.

– Crezi că la asta face aluzie? întrebă ea râzând.

Avocatul făcu un gest de îndoială şi de resemnare, apoi îşi reluă lectura.

– „... s-a îmbogăţit de pe urma vrăjitoriei, fără să neglijeze transmutaţia şi altele". Şi, la sfârşit, iată ce văd: „Pretindea drepturi care nu i se cuveneau. Se lăuda în faţa tuturor că era independent faţă de rege şi de prinţi. Primea străini eretici şi suspecţi, şi se folosea de cărţi interzise provenite din ţări străine". Acum, continuă Desgrez, cu o oarecare ezitare, am ajuns la proba care mi s-a părut cea mai îngrijorătoare şi mai uimitoare din dosar. Este vorba despre un proces-verbal de exorcizare practicată asupra persoanei soţului dumneavoastră de către trei preoţi, care au declarat că acesta fusese convins că era posedat şi că îşi vânduse sufletul diavolului.

– Aşa ceva nu este cu putinţă! strigă Angelica, simţind cum sudoarea rece i se scurgea pe frunte. Cine sunt preoţii?

– Unul dintre ei este călugărul Bécher, despre care v-am vorbit ieri. Nu ştiu dacă a putut pătrunde la Bastilia ca reprezentant al vicarului judiciar. Dar se ştie sigur că ceremonia a avut într-adevăr loc, iar martorii

susţin că toate reacţiile contelui dovedesc, fără putinţă de tăgadă, legăturile lui cu Satana.

– Este imposibil! repetă Angelica. *Dumneata*, cel puţin, dumneata nu crezi, nu-i aşa?

– Eu sunt un libertin, doamnă. Nu cred nici în Dumnezeu, nici în diavol.

– Nu mai vorbi aşa, spuse ea bâlbâindu-se şi făcându-şi repede semnul crucii. Alergă apoi spre Florimond şi îl strânse la piept. Îl auzi ce spune, îngeraşul meu? murmură ea. Of! Oamenii şi-au pierdut minţile.

După o clipă de tăcere, Desgrez se apropie de ea.

– Păstrează-ţi firea, doamnă, reluă el, *cu siguranţă* e ceva dubios la mijloc, şi asta trebuie să descopăr la timp. Dar insist asupra faptului că această probă este extrem de îngrijorătoare, pentru că riscă să-i impresioneze cel mai tare pe juraţi. Exorcizarea a fost făcută după ritualurile vicarului judiciar de la Roma. Reacţiile acuzatului sunt copleşitoare pentru el. Am remarcat mai ales reacţia la atingerile diavoleşti şi la vrăjile făcute asupra altora.

– Despre ce este vorba exact?

– În privinţa atingerilor diavoleşti, demonologii semnalează că anumite puncte de pe corpul unui posedat devin sensibile la atingerea cu un poanson de argint înainte de exorcizare. Or, în timpul acestor probe, martorii au auzit strigătele îngrozitoare şi „cu adevărat infernale" pe care acuzatul le scotea de fiecare dată. Câtă vreme un om obişnuit nu poate fi deloc deranjat de atingerea uşoară cu acest instrument nevinovat. În privinţa vrăjilor făcute altora, a fost adusă o persoană în apropierea lui şi a avut aceleaşi manifestări ca un posedat.

– Dacă este vorba despre Carmencita, sunt convinsă că poate juca de minune rolul de posedată, spuse Angelica plină de sarcasm.

– E posibil să fie vorba despre această călugăriţă, dar numele ei nu este menţionat în document. Oricum, îţi repet, e aici ceva care sună fals. Totuşi, cum prevăd că juraţii se vor referi la proba asta, trebuie să pot s-o

demontez. Din nefericire, pentru moment, nu găsesc nimic care să poată fi considerat ilegal.

– Poate chiar soţul meu o să reuşească să te lămurească.

– Să sperăm, oftă avocatul.

capitolul 11

În mantia de zăpadă pură, enorma fortăreaţă a Bastiliei părea mai sinistră şi mai sumbră. Sub plafonul jos de nori se vedeau înălţându-se de pe acoperişul donjonului firicele de fum cenuşiu. Fără îndoială că făcuseră focul pentru guvernator şi corpul de gardă, dar Angelicăi nu-i era greu să-şi imagineze umezeala îngheţată a celulelor unde prizonierii „uitaţi" se ghemuiau pe paiele ude.

Până la întoarcerea lui, Desgrez o instalase într-o mică tavernă din mahalaua Saint-Antoine, al cărei stăpân, şi mai ales fiica acestuia, păreau a-i fi prieteni.

De la postul ei de pândă, lângă fereastră, Angelica putea observa totul fără să fie băgată de seamă. Îi vedea foarte limpede pe soldaţii aflaţi în bastionul din faţă, care îşi suflau în pumni, tropăind în jurul tunurilor. Uneori, unul dintre camarazi îi striga din înaltul crenelurilor, şi vocile sonore răsunau în aerul îngheţat.

Acesta era încă unul din acele colţuri ale Parisului unde o dusese Desgrez şi unde el se simţea ca acasă, datorită amintirilor legate fie de copilăria lui, fie de tinereţe, când era student, sau datorită decorului mai mult sau mai puţin obişnuit al activităţilor pe care le presupunea meseria lui. Inima oraşului nu era departe, cu animaţia lui zgomotoasă, care continua până târziu în noapte, căci zilele erau scurte în acest anotimp şi, orice s-ar spune, puţini parizieni doreau să se bage în pat odată cu găinile, la asfinţitul soarelui.

Acolo se aflau teatrele, tavernele, se dădeau petreceri rafinate acasă, la prieteni, se făceau ultimele vânzări ilicite. Strigătele întreţineau viaţa. Câteva ore încă,

în Paris nimeni nu se gândea la noaptea plină de pericole, rămasă la voia spadasinilor şi a răufăcătorilor.

Taverna se afla pe rue Contrescarpe, care se întindea de-a lungul şanţurilor Bastiliei. Cu tot frigul, aerul era îmbâcsit de mirosul sălciu al apei stătute. Călăreţii, negustorii care treceau de barierele oraşului prin poarta Saint-Antoine se opreau să plătească taxa. O clipă, atenţia Angelicăi a fost atrasă de apariţia unui grup de ţigani, cărora li se mai spunea şi egipteni. Femeile erau cocoţate pe nişte mârţoage slabe, împreună cu copiii lor cu ochi întunecaţi şi sălbatici. Bărbaţii, care îşi purtau cu aroganţă săbiile lungi şi pălăriile cu pene, se ciondăniră îndelung cu vameşul. Până la urmă, îşi puseră să danseze micuţele maimuţe în faţa lui, şi, pentru că omul se distrase, se considerară achitaţi şi pătrunseră glorioşi în Paris.

Puţin mai târziu, trecu o trăsură precedată de alergători, şi Angelica recunoscu în interiorul ei feţele lui Madame Fouquet şi a fiicei sale. Îşi aminti că ministrul locuia cândva pe-aproape şi că dădea petreceri strălucitoare.

„Îmi doresc", îşi spuse ea, „îmi doresc din tot sufletul ca, într-o zi, să-şi primească pedeapsa pe care o merită pentru toate fărădelegile lui". Până la urmă, nu locuia prea departe de Bastilia.

În sfârşit, îl zări pe Desgrez care, trecând podul mobil, se întorcea la ea. Inima începu să-i bată, încercată de o teamă greu de descris. I se părea că avocatul are un mers ciudat şi o expresie stranie.

El încercă să zâmbească, apoi îi vorbi foarte repede şi pe un ton care i se păru Angelicăi de o veselie falsă. Îi spuse că reuşise fără prea mare greutate să-l vadă pe Monsieur de Peyrac şi că guvernatorul îi lăsase singuri câteva clipe. Căzuseră de acord ca Desgrez să se ocupe de apărarea lui.

La început, contele nu voia avocat, pretinzând că, astfel, accepta şi decizia de a fi judecat de un tribunal oarecare, şi nu, aşa cum ceruse el, de curtea parlamentară.

Voia să se apere singur, dar, după câteva secunde de discuţie, încuviinţase ajutorul care i se oferea.

– Mă surprinde că un om atât de bănuitor cum este soţul meu a cedat atât de uşor, se miră Angelica. Mă aşteptam să ai de dus o adevărată bătălie. Căci, ştii, în privinţa găsirii argumentelor logice în expunere, se poate conta pe el!

Fruntea avocatului se încreţi, ca şi cum ar fi suferit de o cumplită migrenă, şi îi ceru fetei cârciumarului să-i aducă o halbă cu bere. În cele din urmă, spuse: Soţul dumitale a cedat doar când ţi-a văzut scrisul.

– Mi-a citi scrisoarea? S-a bucurat?

– I-am citit-o eu.

– De ce? El... Se întrerupse şi murmură cu voce stinsă: Vrei să spui că nu era în stare să citească? De ce? Este bolnav? Vorbeşte! Am dreptul să ştiu.

Fără să-şi dea seama, îl apucă pe tânăr de încheietura mâinii şi îi înfipse unghiile până în carne.

Acesta aşteptă ca tânăra slujnică să se îndepărteze.

– Trebuie să fii curajoasă, făcu el cu o milă sinceră. De asemenea, e mai bine să ştii totul. Guvernatorul Bastiliei nu mi-a ascuns faptul că domnul conte de Peyrac a fost supus înainte unui interogatoriu.

Faţa Angelicăi deveni lividă.

– Ce i-au făcut? Au reuşit să-i zdrobească până la urmă sărmanele oase?

– Nu. Dar tortura cu gheata de lemn şi întinderea membrelor l-au slăbit mult şi, de atunci, este obligat să stea întins. Şi totuşi, nu acesta e răul cel mai mare. Profitând de absenţa guvernatorului, a putut să-mi dea câteva amănunte despre şedinţa de exorcizare în care a fost victima călugărului Bécher. Susţine că poansonul de care s-a folosit călugărul pentru una din încercări era falsificat şi că, din când în când, îi înfigea în carne un ac lung. Cuprins pe neaşteptate de o suferinţă atroce, nu s-a putut împiedica să ţipe de mai multe ori de durere, ceea ce martorii au interpretat în defavoarea lui. În privinţa călugăriţei posedate, n-a fost în stare s-o recunoască, pentru că era pe jumătate leşinat.

– Suferă? S-a lăsat pradă disperării?

– Are mult curaj, deşi trupul îi e terminat şi a fost supus la aproape treizeci de interogatorii. După ce rămase o clipă pe gânduri, adăugă: Oare ar trebui să îţi spun? În primul moment, înfăţişarea lui m-a izbit. Nu-mi puteam imagina că dumneata eşti soţia acelui bărbat. Apoi, de la primele cuvinte schimbate, când ochii lui scânteietori m-au fixat, am înţeles... Fascinaţia pe care o exercită asupra celor din jur... Şi chiar am început să înţeleg care este adevărata şi secreta cauză a întemniţării lui.

Desgrez îşi coborî tonul vocii şi continuă, ca şi cum nu-i venea să de a crezare descoperirilor făcute:

– Prin toate harurile lui, prin toată fiinţa lui, reprezintă *o forţă care se opune*... Şi pentru asta vor să-l facă să dispară... Şi... *pe dumneata la fel.*

– Vai, Joffrey... iubirea mea! murmură Angelica, stăpânindu-se din răsputeri să nu izbucnească în hohote de plâns.

– Acum, putem vedea lucrurile mai limpede, spuse părintele reverend de Sancé, după ce ascultă ce avea de istorisit avocatul despre ultimele lui demersuri. După părerea dumitale, maestre, acuzaţia se va limita la numitele acte de vrăjitorie şi se va sprijini pe procesul-verbal făcut de călugărul Bécher?

– Sunt convins de asta, pentru că zvonurile pe care au încercat să le lanseze despre aşa-zisa trădare a contelui de Peyrac faţă de rege au fost recunoscute ca fiind nefondate. În disperare de cauză, s-a revenit la prima acuzaţie: este un vrăjitor pe care tribunalul civil cere să-l judece.

– Perfect. Deci, pe de o parte, trebuie convinşi judecătorii că lucrările miniere pe care le făcea cumnatul meu nu au nimic supranatural, şi, pentru asta, trebuie obţinute mărturiile muncitorilor cu care lucra. Pe de altă parte, e important să distrugem definitiv importanţa exorcizării pe care acuzarea intenţionează să se sprijine.

– Partida va fi câştigată dacă judecătorii, care sunt cu toţii foarte credincioşi, pot fi convinşi că este vorba despre un fals exorcism.

– O să te ajutăm s-o dovedeşti.

Raymond de Sancé lovi cu palma în masa din vorbitor şi îşi apropie de avocat faţa lui delicată, cu tenul mat. Acest gest şi ochii aceia mijiţi îl readuceau la viaţă, brusc, pe bunicul Ridoué. De fiecare dată când se gândea la el, Angelica se emoţiona, şi inima i se încălzea simţind cum coboară asupra ei umbra protectoare a căminului din Monteloup.

– Pentru că există ceva ce dumneata nu ştii, domnule avocat, spuse ritos iezuitul, cu voce sigură, aşa cum nu ştiu nici prinţii Bisericii Franţei, a căror cultură religioasă, într-adevăr, este uneori la fel de modestă ca a unui biet preot de ţară. Ei bine, află că nu există decât un singur om în Franţa care, prin puterea papei, este autorizat să judece cazurile de posedare şi manifestările Satanei. Acest om face parte din Societatea lui Iisus. Numai în urma unei vieţi trăite cu multă precauţie, a unor studii aprofundate şi aride a primit de la Sanctitatea Sa, papa, temutul privilegiu de a sta faţă în faţă cu Prinţul Tenebrelor. Maestre Desgrez, sunt convins că vei dezarma mulţi judecători când le veţi spune că doar un proces-verbal de exorcizare semnat de părintele reverend Kiher, mare exorcist al Franţei, este valabil pentru Biserică.

– Sigur, exclamă Desgrez, foarte agitat, recunosc că mă cam îndoiam şi eu de un astfel de lucru, dar acel călugăr Bécher a acţionat cu o abilitate diabolică şi a reuşit să se facă recunoscut de cardinalul de Gondi, arhiepiscopul Parisului. Voi denunţa acest viciu de procedură religioasă, strigă avocatul care se vedea deja la bară, îi voi demasca pe preoţii care şi-au depăşit atribuţiile şi care, printr-un simulacru defăimător, au încercat să ridiculizeze Biserica.

– Ai răbdare şi mai ascultă-mă câteva minute, spuse părintele de Sancé, ridicându-se.

*

Se întoarse puţin mai târziu însoţit de un alt iezuit, pe care îl prezentă ca fiind părintele Kiher.

Angelica era foarte impresionată să-l cunoască pe marele exorcist al Franţei. Nu ştia la ce să se aştepte, dar, cu siguranţă, nu se gândise că se va afla în prezenţa unui om cu un aspect atât de modest. Fără sutana neagră luminată doar de crucea de aramă de pe piept, acest iezuit înalt, nu foarte vorbăreţ, putea fi luat cu uşurinţă drept un ţăran liniştit, nicidecum un preot obişnuit să stea de vorbă cu diavolul.

Angelica îşi dădu seama că până şi Desgrez, în ciuda scepticismului care îl caracteriza, nu era mai puţin intrigat de personalitatea nou-venitului.

Raymond, care deja îl pusese la curent pe părintele Kiher cu toată povestea, îl informă în legătură cu ultimele evenimente.

Marele exorcist asculta cu un zâmbet blând, liniştitor.

– Lucrurile mi se par destul de simple, spuse, în cele din urmă. La rândul meu, trebuie să fac şi eu o exorcizare după toate regulile. Cele ce le veţi citi în faţa audienţei şi pe care le voi întări cu mărturia mea cu siguranţă vor pune într-o situaţie dificilă conştiinţa acestor domni.

– Nu e chiar atât de simplu, spuse Desgrez, scărpinându-se în cap. A vă înlesni intrarea în Bastilia, chiar şi în calitate de duhovnic, mai ales la acest prizonier păzit cu străşnicie, mi se pare ceva irealizabil...

– Cu atât mai mult cu cât trebuie să fim trei.

– De ce trei?

– Demonul este prea viclean pentru ca un singur om, chiar ocrotit de rugăciuni, să-l poate provoca fără să fie în pericol. Pentru a mă ocupa de un om care are un târg cu diavolul, am nevoie să fiu asistat de cel puţin două dintre ajutoarele mele obişnuite.

– Dar soţul meu n-are nici un târg cu diavolul! protestă Angelica.

Şi îşi luă dintr-odată faţa în mâini, ca să-şi ascundă râsul nebun, neaşteptat. Auzind mereu spunându-se că soţul ei făcea tot felul de înţelegeri cu diavolul, şi-l imagină pe Joffrey în faţa tejghelei unei prăvălii, tocmindu-se

cu un drac cu coarne şi zâmbind. Vai, când vor ajunge din nou acasă, la Toulouse, cum vor mai râde în hohote de toate tâmpeniile astea! Se imagina pe genunchii lui Joffrey, îngropându-şi buzele în părul lui bogat, mirosind a violete, în timp ce mâinile minunate ale lui Joffrey vor regăsi în lungi mângâieri trupul pe care îl iubea.

Acel râs neaşteptat se încheie într-un hohot scurt.

– Curaj, surioară dragă, spuse cu blândeţe Raymond, Naşterea lui Hristos ne aduce întotdeauna speranţa în pacea sufletească a oamenilor plini de bunăvoinţă.

Dar acest permanent joc între speranţă şi disperare o măcina pe tânăra femeie. Dacă se gândea în urmă, la ultimul Crăciun pe care îl trăise în petreceri la Toulouse, se simţea cotropită de groază în faţa drumului străbătut în acest Ajun de Crăciun, în timp ce clopotele Parisului răsunau sub cerul cenuşiu, fără alt adăpost care s-o primească decât vatra coanei Cordeau.

Aceasta îşi invitase locatarii să vină şi să petreacă împreună cu ea Ajunul Crăciunului, pentru că nimeni nu trebuia să fie singur în această noapte, în aşteptarea slujbei de la miezul nopţii, şi pentru că era de datoria unui bun creştin să-i adune pe cei însinguraţi.

Alături de bătrâna care îşi torcea fuiorul şi de ucenicul călăului, care se juca nevinovat cu micul Florimond, Angelica nu avea curaj decât să întindă palmele spre flacără. Aşezată alături de ea, pe aceeaşi bancă, văduva Scarron, la fel de tânără, la fel de frumoasă, la fel de jalnică şi năpăstuită de soartă ca ea, îşi cuprindea uneori, uşor, tovarăşa de talie şi o strângea aproape, în nevoia înfrigurată de a simţi un alt trup alături de trupul ei singuratic.

Bătrânul negustor de mărunţişuri, venit şi el să se încălzească la singurul foc din trista coşmelie, moţăia în fotoliul pe care îl adusese din camera lui. Când trosnetul unui butuc îl trezea, zâmbea şi exclama cu greutate:

– Nu uitaţi că Iisus se va naşte. Lumea întreagă este în sărbătoare. Ce-ar fi să cântăm un colind?

Şi, spre marea încântare a lui Florimond, cântă cu glas tremurat şi plin de ardoare:

Eram şi noi trei ciobăniţe
La malul unui izvoraş
Cu turma noastră de oiţe
Behe-he, he, he, he
Pe câmpie păscând vesele.

Cineva ciocăni la uşă. Apăru o umbră întunecată care îi strecură câteva cuvinte lui Spânzuratu'.

– E pentru Madame Angelica, spuse băiatul.

Angelica se ridică, crezând că va da peste Desgrez. În antreu, văzu un călăreţ încălţat cu cizme, înfăşurat într-o mantie bogată, cu pălăria trasă pe ochi, care îi ascundea faţa.

– Vin să-mi iau adio, scumpă surioară.

Era Raymond.

– Unde pleci ? se miră ea.

– La Roma... Nu pot să-ţi dau amănunte despre misiunea cu care sunt însărcinat, dar de mâine, toată lumea va afla că relaţiile dintre ambasada Franţei şi Vatican s-au înrăutăţit. Ambasadorul a refuzat să se supună ordinelor Sfântului Părinte, care cerea ca în incinta ambasadei să locuiască numai personalul diplomatic. Şi Ludovic al XIV-lea a declarat că va răspunde prin forţă oricui va vrea să-i impună alte decizii decât ale sale. Ne aflăm în ajunul unei rupturi între Biserica din Franţa şi papalitate. Trebuie cu orice preţ să fie evitată această catastrofă. Sunt nevoit să ajung cât mai repede la Roma, să încerc să negociez o înţelegere şi să liniştesc spiritele.

– Pleci! repetă ea, distrusă. Mă abandonezi şi tu? Şi scrisoarea pentru Joffrey?

– Vai, sărmana mea micuţă ! Mă tem foarte tare că în aceste condiţii orice cerere din partea suveranului pontif va fi primită prost de monarhul nostru. Dar poţi totuşi conta pe mine că mă voi ocupa de problema asta în timpul şederii mele la Roma. Uite, ţine nişte bani. Şi, încă ceva, m-am văzut cu Desgrez acum o oră.

Soţul tău tocmai a fost mutat la închisoarea de la Palatul de Justiţie.

– Şi asta ce înseamnă?

– Că va fi judecat în curând. Şi asta nu e tot. Maestrul Desgrez se face luntre-punte să-l poată introduce pe părintele Kiher şi pe asistenţii lui la Palatul de Justiţie. Chiar în noaptea asta... profitând de agitaţia cu slujbele, vor putea ajunge lângă prizonier. Nu mă îndoiesc că proba va fi decisivă. Ai încredere!

Îl ascultă cu inima îngheţată, incapabilă să reînvie în ea speranţa.

Călugărul a fost cel care, luând-o de umerii fragili, o trase spre el şi o sărută frăţeşte pe obrajii reci.

– Ai încredere, scumpa mea soră, repetă el.

Auzi tot mai slab, înăbuşiţi în pătura de zăpadă, copitele celor doi cai care, trecând de intrarea incintei, se îndepărtau spre Paris.

Prin poarta Saint-Antoine, urmau să o ia pe drumul spre Lyon şi, în goana calului, să se îndrepte spre Alpii Italiei şi spre Roma, spre Vatican. Poate nu era totul pierdut.

Un fior o străbătu pe Angelica. Chiar în noaptea aceea, când vor bate clopotele pentru slujba de Crăciun, trei bărbaţi vor înainta cu grijă în întunericul înspăimântător al unei celule, pentru a-l sfida pe diavol.

În tăcere, îşi agăţă la brâu punga pe care i-o dăduse Raymond, se întoarse la locul ei de lângă Madame Scarron şi încercă să se roage.

Două zile mai târziu, încă cineva dispăru. O plecare care nu era mai întâmplătoare decât celelalte, dar care, la fel ca ele, semăna cu o dezertare.

Întorcându-se în curte după o absenţă de vreo două ore, cât îi luase ca să facă diverse cumpărături mărunte, pretext pentru a-şi satisface şi nevoia de aer proaspăt şi de libertate, atât de importante pentru ea şi care îi făceau atât de bine, Angelica află de la coana Cordeau că Madame Scarron plecase.

Veniseră după ea nişte domni: marchizul d'Albret, Monsieur de Méré, contele de Lude. După numele lor,

pe care, în calitate de paznic conştiincios, Madame Cordeau le reţinuse, Angelica pricepu că relaţiile văduvei poetului Scarron reuşiseră să obţină câştig de cauză pe lângă regina-mamă.

Angelica îşi dori ca renta obţinută să-i permită lui Françoise să-şi plătească datoriile şi să-şi găsească o locuinţă decentă, unde să poată să-şi întâlnească în continuare prietenii. Plecase luând cu ea cele câteva obiecte de mobilier. Îi lăsase un bileţel Angelicăi, în care îşi manifesta regretul de a părăsi incinta fără s-o poată săruta. O va trimite pe Ninon să afle noutăţi despre ea.

În zadar lăsase Crăciunul să plutească în urmă puţin din blândeţea lui, peste frigul şi întunericul iernii. Sfârşitul anului se apropia şi aducea cu el alte sărbători. Pentru Angelica, petrecerile care se anunţau coincideau cu deschiderea procesului, ce trebuia să aibă loc, căci acuzatul fusese transferat în temniţa Palatului de Justiţie.

Avocatul Desgrez locuia pe Petit-Pont, care lega Cité-ul de cartierul Universităţii, într-una dintre acele case vechi, lunguieţe, cu acoperişul ţuguiat, cu fundaţiile care de secole se scăldau în Sena şi care, în pofida inundaţiilor, nu ajungeau să se prăbuşească.

Nebună de nerăbdare, Angelica sfârşi prin a se duce la el, cu toate că acesta o sfătuise să nu părăsească incinta Templului. Făcuse rost de adresa lui de la cârciumarul tavernei Trei Ciocane. De la plecarea lui Raymond, nu-l mai văzuse pe tânăr şi nici nu mai primise vreo veste de la el. Iezuiţii la care fusese avocatul o primiseră binevoitori, dar nici ei nu ştiau nimic sau nu voiau să spună. Părintele Kiher era de negăsit, şi i se dădu de înţeles că marele exorcist nu putea fi deranjat mereu. Deci, până la urmă, după ce-şi pusese o mască, plecase în căutarea avocatului prin Paris. Era conştientă de imprudenţă, dar era la capătul răbdării.

Ajunsă la locul care îi fusese indicat, ezită puţin. Casa i se potrivea într-adevăr lui Desgrez: sărăcăcioasă, strâmbă, cu un aer parcă arogant. Umbra zidurilor închisorii

de la Châtelet se prelingea pe faţada în ruină. La parter, o statuie a Sfântului Nicolae, înconjurată de sculpturi vechi, ocrotea prăvălia unui vânzător de lumânări. Cei care se duceau să se roage la Notre-Dame, foarte aproape, îşi cumpărau de acolo lumânările sfinţite.

Lumânărarul îi dădu o informaţie: da, avocatul locuia la ultimul etaj. Era destul de bine pentru un individ dubios care îşi permitea, datorită câinelui său însetat de sânge, să refuze să-şi plătească chiria! Pentru un beţiv care îşi băga nasul peste tot şi nu-i lăsa în pace pe oamenii cumsecade! Mai mult ca sigur că o să-l găsească într-o zi înecat în Sena şi, pe Sfântul Nicolae, toată lumea o să aibă chef să-l mai înece o dată.

Angelica urcă scara în spirală a cărei balustradă de lemn putrezit era împodobită cu sculpturi ciudate, care se strâmbau. La ultimul etaj nu era decât o uşă. Îl auzi sforăind pe duşumea pe câinele Sorbonne. Bătu.

O fată grăsană, cu faţa boită şi cu o băsmăluţă care-i atârna pe un piept generos, veni să deschidă.

Angelica făcu un pas înapoi. Nu se aştepta la aşa ceva.

– Ce vrei? o întrebă cealaltă femeie.

– Aici locuieşte maestrul Desgrez?

În încăpere se mişcă cineva, şi apăru avocatul cu o pană de gâscă în mână.

– Intră, doamnă, zise el pe un ton cât se poate de firesc. Apoi o împinse pe fată afară şi închise uşa. Deci n-ai răbdare nici cât negru sub unghie? reluă pe un ton plin de reproş. Trebuia să vii să mă urmăreşti până în bârlogul meu, cu riscul de a-ţi pierde viaţa...

– Nu mai aveam nici o veste de când...

– Doar de şase zile.

– Care e rezultatul exorcizării?

– Ia loc acolo, spuse Desgrez fără urmă de milă, şi lasă-mă să termin ce mă pregăteam să scriu. Apoi, o să vorbim.

Angelica se aşeză pe locul pe care i-l arăta şi care nu era nimic altceva decât un cufăr de lemn, unde, cu siguranţă, îşi păstra hainele. Privi în jurul ei, spunându-şi

că nu mai văzuse niciodată un interior atât de jalnic. Lumina zilei nu pătrundea decât prin nişte geamuri mici de culoare verzuie, prinse în rame de plumb. În cămin, un foc slab nu reuşea să risipească umezeala venită dinspre fluviul care se auzea curgând mai jos, printre pilonii podului. Într-un colţ, pe duşumea, erau îngrămădite, nişte cărţi. Desgrez nu avea masă. Aşezat pe un taburet, scria pe o scândură pusă pe genunchi. Penele şi călimara erau aşezate pe jos, la picioarele lui.

Singura mobilă importantă era patul, dar învelitorile de serj albastru şi cuvertura erau pline de găuri. Totuşi, cearşafurile erau albe, tocite, dar curate. Fără să vrea, Angelica îşi arunca mereu privirea spre patul în neorânduială, a cărui dezordine trăda fără ocolişuri scena care avusese loc cu câteva clipe înainte între avocat şi fata atât de grabnic alungată.

Îngrozită, Angelica aprecia pericolul în care o punea impulsivitatea ei firească şi nu-i făcea plăcere că se amestecase, fără să se gândească, în intimitatea vieţii altcuiva.

Mângâie din reflex capul mare pe care dogul danez îl aşezase supus pe genunchii ei.

– Of! exclamă Desgrez ridicându-se şi întinzându-se. În viaţa mea n-am vorbit atât despre Dumnezeu şi Biserică. Ştii ce reprezintă foile astea pe care le vezi risipite pe jos?

– Nu.

– Pledoaria pe care maestrul Desgrez, avocat, o va ţine la procesul seniorului de Peyrac, acuzat de vrăjitorie, proces ce se va ţine în Palatul de Justiţie, la data de 20 ianuarie 1661.

– S-a fixat data? strigă Angelica, albindu-se la faţă. Vai! Vreau să asist cu orice preţ. Deghizează-mă în avocat sau în călugăr. Este adevărat că sunt însărcinată, spuse ea, privindu-se îngrijorată. Dar abia dacă se vede. Madame Cordeau susţine că o să am o fată, pentru că port copilul foarte sus. La nevoie, pot să trec drept un notar foarte mâncăcios...

Desgrez începu să râdă.

– Nu ştiu dacă păcăleala n-ar fi puţin prea cusută cu aţă albă. O să găsesc eu ceva mai bun. La audieri vor fi acceptate câteva călugăriţe. O să te deghizezi cu un cornet şi un scapular, şi gata.

– De data asta, mă întreb dacă buna reputaţie a călugăriţelor nu va fi afectată de burta mea?

– Ei! Cu o robă largă şi o mantie potrivită n-o să se vadă. Dar, atenţie, pot fi sigur că vei da dovadă de sânge-rece?

– Promit să fiu cea mai discretă prezenţă din public.

– Va fi greu, spuse Desgrez. Nu pot să prevăd exact ce întorsătură vor lua lucrurile. Orice instanţă se întâmplă să fie sensibilizată de o depoziţie senzaţională făcută în faţa ei. Aşadar, ca să desfiinţez acuzaţia de alchimie, voi păstra pentru final demonstraţia fabricării artizanale a aurului şi, mai ales, procesul-verbal al părintelui Kiher, *singurul împuternicit* de Biserică şi care declară că soţul dumitale nu prezintă nici un semn că este posedat.

– Mulţumesc lui Dumnezeu! oftă Angelica.

Ajungea oare la capătul încercărilor?

– O să câştigăm, nu-i aşa?

Desgrez făcu un semn că se îndoieşte.

– M-am văzut cu Fritz Hauër, care ai cerut să fie chemat, reluă el după o clipă de tăcere. A venit cu toate tingirile şi alambicurile lui. Impresionant omul! Păcat. Mă rog! Îl ţin ascuns la mănăstirea Chartreux din mahalaua Saint-Jacques. Cât despre maur, cu care am stat de vorbă strecurându-mă la Tuileries, după ce m-am dat drept negustor de oţet, se poate conta pe el. Dar, în primul rând, nu vorbi nimănui despre planul meu. Ar putea costa viaţa acestor bieţi oameni. Şi reuşita atârnă de aceste câteva demonstraţii.

Recomandarea i se păru fără rost nefericitei Angelica, căreia începea să i se usuce şi să-i ardă gura din cauza fricii şi a speranţei.

– O să te conduc, spuse avocatul. Parisul este nesigur pentru dumneata. Nu mai ieşi din incintă până în dimineaţa procesului. O să vină să te ia o călugăriţă, care o să îţi aducă hainele şi o să te însoţească până la Palatul

de Justiţie. Îţi spun de la început că respectabila călugăriţă nu e foarte amabilă. Este sora mea mai mare. Ea m-a crescut, şi a intrat la mănăstire când a văzut că pedepsele ei aspre nu m-au împiedicat s-o iau pe un drum greşit. Se roagă pentru iertarea păcatelor mele. Pe scurt, va face orice pentru mine. Poţi avea toată încrederea în ea.

După ce îşi puse foile cu pledoaria în geantă, Desgrez coborî împreună cu Angelica. În stradă, o luă de braţ. Ea acceptă, mulţumită că o sprijinea.

Nu o luară imediat în direcţia Templului.

Cartierul care îi înghiţi nu părea nici de data asta să se pregătească de sfârşitul unei zile obositoare. Era îngrămădeală. Mulţi magistraţi care se agitau şi, amestecate printre ei, multe perechi care se plimbau braţ la braţ.

Desgrez se afundă sub un portic, strigă numele unui halebardier bărbos care veghea la intrarea într-o curte prost luminată. O împinse pe Angelica într-un colţ întunecos.

– Rămâi aici, îi spuse el. Trebuie să-mi pun pledoaria la adăpost.

Plecă având sub braţ „teancul folositor", apoi se întoarse şi spuse câteva cuvinte arcaşului care făcea pe santinela, strecurându-i o pungă în mână. Ea înţelese că îi recomanda să n-o scape din ochi şi să nu lase pe nimeni să se lege de ea, nici să discute cu ea. La ora aceea, când întunericul cerului înalt încărcat de zăpadă cobora din ce în ce mai jos odată cu sfârşitul zilei, accentuând sentimentul că noaptea învăluie oraşul, Angelica îşi punea întrebarea unde se putea afla. Curtea în care era, destul de îngustă, lăsa impresia unui puţ înconjurat de construcţiile adunate în jur, pe care le bănuia a fi nişte metereze umede şi dure din piatră.

Auzi nişte imnuri bisericeşti. Şi, treptat, reuşi să zărească silueta, sau mai degrabă imaginea unei biserici zvelte, foarte înalte, căci vârful i se pierdea, aparent, în infinit, în ceaţa deasă a acestui final de zi de iarnă. Poate că se celebrau acolo slujbele sfârşitului de an care se apropia. Credincioşii erau, probabil, numeroşi,

şi surprinzător era faptul că, deşi luminat din interior, edificiul nu se zărea decât datorită vitraliilor foarte înalte care se înşirau unele după altele, pierzându-se în întunericul unui cer care nu se zărea, ca nişte imense lumânări colorate, scânteietoare. De unde şi impresia de vedenie pe care o avusese atunci când ochii i se obişnuiseră cu întunericul.

Multă lumea venea şi pleca. Unii începeau să sosească ţinând felinare în mână, dar mulţi intrau ca la ei acasă, ca nişte obişnuiţi ai locului, aşa cum făcuse şi Desgrez.

Într-un colţ al curţii unde, de asemenea, se aprindeau candele, sfeşnice cu trei sau şase lumânări, Angelica observă că această curte nu era atât de strâmtă cum lăsa impresia. În dreapta porţii se deschidea o alee largă, mărginită de diferite prăvălii, aşa cum Angelica putu observa. Proprietarii, vânzătorii şi vânzătoarele din aceste prăvălii erau cei care aprindeau luminile cu intenţia să nu rateze ultimele ocazii ale zilei, din motiv că nu sunt bine prezentate mărfurile. Uitându-şi grijile şi curioasă fără să vrea, Angelica se îndreptă spre vitrinele care i se păreau pline cu de toate. Acolo – nu, nu se înşela –, se vindeau evantaie, bucăţi de baga, coliere sau mici obiecte din aur curat. Nu era vorba despre imitaţii sau metale ordinare ca în Templu. Erau acolo dantele, colerete, manşete, jabouri, dar amatorii le puteau aprecia calitatea. Zărea şi multe cărţi.

Dar, imediat, atenţia i-a fost atrasă de ivirea unei prăvălii care, de altfel, era prima din şir. În vitrină, prezentat pe o placă de lemn negru, strălucitor ca marmura, se afla acea curiozitate renumită prin faptul că nu putea fi văzută niciodată, dar pe care o anunţa o plăcuţă cu litere vizibile: CORN DE INOROG.

În jurul acestei reclame, distingea şi alte obiecte frumos lucrate şi din materiale de calitate, special făcute ca să stârnească pasiunea curioşilor – ouă de struţ, dinţi de crocodil şi coşuri pline cu tot felul de ierburi şi de plante alese dintre cele care puteau fi considerate cele mai interesante şi mai ciudate din lume.

În acel moment, uşa din fundul prăvăliei se deschise şi se auzi o voce:

– Cineva are nevoie de mine aici...

Nu era o întrebare. Era o certitudine.

Îşi făcu apariţia un bărbat între două vârste, îmbrăcat în negru, fără îndoială proprietarul, şi, sub privirea lui, dintr-odată, Angelica nu mai ştiu ce să spună.

El o examină cu atenţie, apoi îi spuse:

– Ar trebui să vă eliberaţi de blestemul care vă apasă.

Desgrez îşi făcu apariţia aproape sufocat. Nu-i făcu nici o observaţie Angelicăi pentru plimbare, după toate interdicţiile pe care i le impusese, căci, deşi ea nu observase, halebardierul, respectând consemnul primit, o urmase în drumurile ei, rămânând în urmă.

Avocatul o apucă de braţ pe tânără, ca şi cum se străduia s-o ţină în loc, şi îl salută pe negustorul de lucruri bizare.

– Ce mai faceţi, jupâne Ludovicus? Încă nu pot să vă înapoiez cartea pe care mi-aţi dat-o.

– Nu contează. Păstraţi-o cât aveţi nevoie. Ştiu... ştiu că o să vă fie de folos.

Desgrez aştepta o explicaţie de la Angelica, dar ea nu veni. Totuşi, în timp ce se îndepărtau, jupânul Ludovicus spuse, adresându-se avocatului:

– Încercaţi s-o convingeţi... Merită să trăiască.

Afară, zăpada cădea deasă.

– Cine e omul acela? Ce marfă vinde? întrebă Angelica, când se opriră sub un portic, scăpând de agitaţia din preajma tarabelor.

– E magicianul locului, răspunse avocatul. Te scapă de demonii mărunţi.

Angelica abia îşi stăpâni o exclamaţie de spaimă.

– Ce tot vorbeşti? Nu mi-ai spus că pentru asta există preoţi?

– Sarcina preoţilor este Marele Duşman: Satana. Dar pentru spiritele rele care se învârtesc în jurul sărmanilor oameni e nevoie de alţi specialişti... De ce tremuri aşa?

– Pentru că îmi spui lucruri îngrozitoare, înspăimântătoare. Desgrez, nu-i aşa că dumneata nu crezi în asta?

– O! Eu nu cred în nimic, ştii doar. Dar recunosc că practicile maestrului Ludovicus sunt eficiente. Face parte dintre acei ghicitori vizionari, necesari oricărei societăţi, de care avem întotdeauna pentru a comunica cu acea lume invizibilă, destul de activă şi care ne înconjoară. Vorbeşte-le celor din jur despre Magicianul Palatului din galeria Mercière. Vei vedea cât este de respectat. Nu m-aş mira ca magistraţi care se laudă că sunt credincioşi să-l consulte în secret. Se zice că preşedintele Séguier, paznicul Sigiliilor, este unul dintre clienţii lui.

Angelica reţinuse un cuvânt.

– Palatul?!... Vrei să spui că ne-am oprit la Palatul de Justiţie?

– Chiar aşa.

– De ce nu mi-ai spus? Soţul meu nu era departe de zidurile lui şi nu l-am simţit.

– Greşit. E foarte departe. Exact la celălalt capăt al acestor turnuri şi clădiri. Trebuie traversată, cât este de lungă, toată Galeria negustorilor, pentru a ajunge aproape de Consiergerie, acolo unde sunt ţinuţi prizonierii Palatului şi care dă spre cheiul Morfondus.

– Atunci, biserica pe care am zărit-o în noapte, cu vitraliile ajungând până la cer, era Sainte-Chapelle, locul unde se păstrează Sfântul Spin?

– Da, bineînţeles.

– Ar trebui să mă rog.

– De ce nu? Puţină rugăciune n-a stricat niciodată...

Angelica era foarte tulburată.

Acea bruscă întrebare pusă de un necunoscut care îi vorbise despre blestem îi trezise amintirea bărbatului cu ochi lucitori, care, la Saint-Jean-de-Luz – Doamne! Cât de departe păreau toate astea –, o speriase de două ori, dându-i tulburătoarea senzaţie că nu putea defini cu ce fel de individ avea de-a face, ajungând chiar să se întrebe dacă exista şi nu cumva avea ea vedenii din cauza oboselii şi a căldurii. Dar, cu câteva zile înainte de a părăsi Saint-Jean-de-Luz, în timp ce traversa o piaţă unde scutierii cardinalului se agitau împăturind valtrapurile

brodate ale catârilor lui, ceea ce presupunea putere şi răbdare, auzindu-i numele, Flegetalis, ciulise urechea la ce pălăvrăgeau, ca să-şi mai uite de treabă.

Spuneau despre el că era chiar unul dintre agenţii lui Fouquet, şi încă unul dintre cei mai zeloşi; explicaţia era că fusese la galere pe apele râului Nivelle... Mai spuneau că trebuie să te temi de atracţia lui pentru ocultism, ceea ce îl implica prea mult în secretele întregii curţi. Căci, cine de la curte nu avea secrete periculoase? Toţi încercau să afle viitorul pe calea ştiinţelor oculte... Mai spuneau că făcuse lucrări de alchimie şi preziceri împreună cu tatăl fetelor Mancini, care avea un laborator secret la Luvru sau la Palatul-Cardinal, şi care era destul de priceput în astfel de ştiinţe. Nu încetase niciodată să spună, agitând pendulele magice deasupra cerului zodiacal al Mariei, una din fiicele sale, că ea va atrage tot felul de neplăceri...

Oare în acea zi Angelica începuse să vadă în ciudatul individ un fel de vinovat pentru nenorocirea care tocmai îi lovise? Apoi, toate astea se şterseseră.

Dar iată că aceeaşi senzaţie revenise când celălalt individ rostise cuvântul „blestem".

– Nu mai ninge, spuse Desgrez. Să mergem.

Ea îl urmă de-a lungul drumului lat, care, atunci când venea cu unchiul său să admire cum se înălţa arcul de triumf de pe podul Notre-Dame, i se părea un fel de râu ce împărţea insula în două lumi: rue Barillerie, care începea să poarte numele de bulevardul Palatului. De o parte, Notre-Dame. De cealaltă, Palatul de Justiţie şi dependinţele lui, până la Pont-Neuf.

Cum ajunseseră la capătul podului Notre-Dame, Sorbonne se opri şi ciuli urechile.

La câţiva paşi, bătos, cu un fel de nerușinare, un vlăjgan zdrenţăros părea să-i aştepte pe cei doi plimbăreţi. Sub pălăria spălăcită, în care era înfiptă o pană, i se bănuia faţa însemnată cu o gâlmă vineţie, iar un bandou negru îi acoperea un ochi. Bărbatul zâmbea.

Sorbonne se aruncă spre el. Cerşetorul sări într-o parte, cu o suplețe de acrobat, şi se pierdu prin poarta unei case de pe podul Notre-Dame. Câinele se strecură pe urmele lui.

Se auzi un „pleosc" răsunător.

– Pe toţi dracii! mormăi Desgrez. Cu toate sloiurile, a sărit în Sena, şi pun pariu că în clipa asta e gata s-o ia pe sub stâlpi. Sub podurile Parisului există adevărate cotloane în care se ascund şobolanii.

Sorbonne se întorcea cu urechile pleoştite.

Angelica încerca să-şi stăpânească teama, dar nu se putea feri de o senzaţie de apăsare îngrijorătoare. I se părea că acel nenorocit care îi ieşise dintr-odată în cale era semnul unui destin înfricoşător.

Partea a treia

Pe treptele Palatului

capitolul 12

Abia se crăpa de ziuă când Angelica, însoţită de călugăriţă, trecu de Pont-au-Change şi ajunse în Île de la Cité.

Era un ger năprasnic. Sena purta cu ea sloiuri mari, care făceau să trosnească sinistru fundaţiile vechilor poduri de lemn.

Zăpada zăcea pe acoperişuri, tivea cornişele caselor şi înflorea ca o ramură primăvăratică fleşa de pe Sainte-Chapelle, ridicată în mijlocul construcţiei masive a Palatului de Justiţie.

Fără pioasele ei veşminte, Angelica ar fi cerut cu drag un păhărel negustorului de rachiu. Acesta, cu nasul roşu, alerga să-i trezească pe confraţii meşteşugari, notarii săraci, ucenicii, toţi cei care erau nevoiţi să se scoale primii ca să-şi deschidă prăvălia, atelierul sau biroul.

În turnul din colţ, marele orologiu bătea ceasurile şase. Cadranul lui, care nu putea fi comparat cu nimic, desenat pe un fond de azur cu flori de crin aurii, pictat din nou din dorinţa regelui Henric al III-lea, continua să rămână o ciudată noutate. Orologiul era bijuteria palatului. Figurinele lui din argilă colorată, porumbelul reprezentând Sfântul Duh şi ocrotind sub aripile sale Evlavia şi Dreptatea, străluceau în dimineaţa cenuşie cu smalţul lor roşu, alb şi albastru.

Luând-o pe rue Barillerie, ajungând la un grilaj, traversând o curte mare şi urcând câteva trepte, Angelica şi tovarăşa ei au fost, în cele din urmă, abordate de un magistrat în care Angelica îl recunoscu, uimită, pe avocatul Desgrez. O intimidă cu roba lui neagră, largă, cu gulerul imaculat, cu peruca cu bucle albe, îngrijit aranjate sub boneta pătrată. Ţinea în mână o servietă cu acte, foarte nouă, şi care părea burdușită de hârţoage; foarte serios,

le spuse că tocmai îl văzuse pe prizonier, la închisoarea din Palat.

– Ştie că o să fiu în sală? întrebă Angelica.

– Nu! Riscam să-i dau emoţii. Şi dumneata?... Îmi promiţi că n-o să îţi pierzi sângele-rece?

– Îţi promit.

– Este... este distrus, spuse Desgrez, cu voce afectată. L-au torturat groaznic. Dar în felul acesta, abuzurile strigătoare la cer ale celor care au orchestrat procesul îi vor impresiona pe magistraţi. Indiferent de ce se întâmplă, vei fi tare?

Cu un nod în gât, Angelica încuviinţă din cap.

La intrarea în sală, gărzile regelui cereau permisele de intrare. Angelica abia dacă se mira când călugăriţa întinse unul şi spuse în şoaptă:

– Serviciul Eminenţei Sale, cardinalul Mazarin!

Un uşier le luă apoi pe cele două călugăriţe şi le conduse în mijlocul unei săli înţesate deja de lume, unde robele negre ale oamenilor legii se amestecau cu rasele şi sutanele reverenzilor, preoţilor şi călugărilor.

Al doilea rând al amfiteatrului era ocupat de un număr mic de seniori. Printre ei, Angelica nu zări pe nimeni cunoscut. Se putea crede că oamenii de la curte nu fuseseră admişi sau că nu ştiau de procesul care va avea loc cu uşile închise, ori chiar nu voiau să se compromită fiind de faţă.

Contesa de Peyrac şi vecina ei au fost aşezate oarecum la distanţă, dar într-un loc de unde puteau vedea şi auzi totul, şi Angelica se arătă mirată să se afle alături de o mână de alte călugăriţe din acelaşi ordin cu tovarăşa ei, pe care un duhovnic cu grad foarte înalt părea să le supravegheze discret. Angelica se întrebă ce legătură puteau avea aceste măicuţe cu un proces de alchimie şi de vrăjitorie. Îşi dădu seama că haina pe care o purtau aparţinea ordinului Cavalerilor Ospitalieri ai Sfintei Ecaterina, însărcinat cu administrarea închisorilor. Aceste călugăriţe răspundeau de primirea prizonierilor atunci când aceştia erau trimişi la închisoarea Palatului, în vederea apropiatei judecăţi. De asemenea, aveau,

prin statut, sarcina de a-i spăla şi coase în linţoliu pe cei înecaţi în Sena, ale căror cadavre pescuite erau duse la Châtelet şi a căror îngrijire cerea – fără doar şi poate – o mare doză de milă creştină.

Sora lui Desgrez aparţinea acestui important ordin.

Sala, care se afla într-una dintre cele mai vechi clădiri ale Palatului de Justiţie, era boltită de ogive adânci, ale căror console sculptate lăsau să atârne deasupra capetelor frunzele grele de acantă. Din cauza ferestrelor cu vitralii, era întuneric, şi câteva lumânări făceau atmosfera şi mai lugubră. Două sau trei sobe mari, nemţeşti, a căror faianţă strălucea, răspândeau puţină căldură.

Angelicăi îi păru foarte rău că nu-l întrebase pe avocat dacă reuşise să-l găsească pe Kouassi-Ba şi să-l întâlnească pe bătrânul metalurgist saxon, pentru a-i aduce în sală astăzi.

În zadar căuta cu privirea prin mulţime figuri cunoscute.

Nici avocatul, nici prizonierul, nici juraţii încă nu erau de faţă. Cu toate astea, sala era acum plină, şi mulţi oameni, în ciuda orei matinale, se îngrămădeau pe holuri. Se vedea că unii veniseră aici ca la spectacol sau, mai degrabă, ca la o lecţie publică de drept, căci, evident, mare parte din asistenţă era alcătuită din tineri secretari ai instanţei judecătoreşti.

În faţa Angelicăi, în mijlocul tăcerii din jur, un grup se arăta deosebit de zgomotos, făcând cu jumătate de voce comentarii care, fără îndoială, aveau rostul de a instrui auditoriul din jur, încă lipsit de experienţă.

– Ce-or mai fi aşteptând? întreba nerăbdător un tânăr avocat cu părul pudrat din abundenţă.

Vecinul lui, a cărui faţă durdulie răsărea dintr-un guler de blană, îi răspunse căscând:

– Aşteaptă să se închidă uşile sălii, pentru ca acuzatul să fie adus şi aşezat în banca acuzaţilor.

– Banca acuzaţilor este banca aia izolată, de mai jos, şi care nu are nici măcar spătar?

Un notar, rânjind şi cu aspect cât se poate de slinos, se întoarse spre grup şi protestă:

– Doar n-ai vrea totuşi să i se pregătească un fotoliu slujbaşului Satanei!

– Se pare că un vrăjitor poate sta în picioare pe un ac sau pe o flacără, spuse avocatul pudrat.

Grăsanul de alături îi răspunse serios:

– N-o să i se ceară aşa ceva, dar va trebui să stea în genunchi pe scăunelul ăla, sub un crucifix aşezat la baza pupitrului preşedintelui juriului.

– E şi aşa prea mult lux pentru un astfel de monstru! ţipă notarul cu părul unsuros.

Angelica se cutremură. Dacă sentimentul general al mulţimii, care fusese totuşi selectată dinainte, fiind alcătuită din elita avocaţilor, era de pe acum atât de părtinitor şi de ostil, la ce trebuia să se aştepte de la judecătorii aleşi pe sprânceană de rege şi de slugile lui?

Dar vocea gravă a avocatului cu guler de blană reluă:

– Pentru mine, toate astea nu sunt decât invenţii. Omul ăsta nu e vrăjitor mai mult decât voi sau decât mine, dar, pur şi simplu, a stricat ploile celor sus-puşi, care au nevoie de un pretext legal ca să scape de el.

Angelica se aplecă puţin, încercând să vadă mai bine faţa bărbatului care îndrăznea să exprime atât de deschis o părere periculoasă. Ardea de dorinţă să-l întrebe cum îl cheamă. Însoţitoarea ei îi atinse uşor braţul, ca să-i amintească să fie discretă.

Vecinul bărbatului cu guler de blană, după ce aruncă o privire în jur, şopti:

– Dacă se voia cu adevărat suprimarea lui, cred că acoliţii lor, ca de obicei, nu aveau nevoie să se încurce cu un proces.

– Mai trebuie mulţumit şi poporul, şi, din când în când, să se dea o dovadă că regele pedepseşte uneori şi câţiva nobili.

– Dacă ipoteza dumneavoastră că vor să dea satisfacţie răzbunării populare, aşa cum făcea cândva Nero, ar fi adevărată, maestre Gallemand, s-ar fi poruncit un mare proces public, şi nu unul cu uşile închise, reluă tânărul nerăbdător.

– Se vede că eşti la început în meseria asta afurisită, spuse celebrul avocat, despre care Desgrez afirmase că

lansa vorbe de duh care făceau să tremure Parisul. Într-o şedinţă publică există riscul unor adevărate revolte ale poporului, care este sentimental şi nu atât de prost cât lasă impresia. Or, regele, în înţelepciunea lui, ştie cum să procedeze şi, mai presus de orice, se teme ca lucrurile să nu ia o întorsătură ca în Anglia, unde poporul a ştiut foarte bine să pună capul unui rege pe butuc. La noi, aşadar, celor care au idei personale sau supărătoare li se astupă gura în linişte şi fără mare scandal. Apoi li se aruncă stârvul, care mişcă încă, drept hrană celor mai josnice instincte ale lepădăturilor. Mojicii sunt acuzaţi de instincte criminale. Preoţii vorbesc de nevoia de a le stăpâni cele mai abjecte înclinaţii şi, bineînţeles, se face o slujbă înainte şi după. Agitatorii dispar. Nu li se va cunoaşte niciodată numele, nici cine au fost.

– Biserica nu încurajează niciodată asemenea excese, protestă duhovnicul, aplecându-se spre cei care discutau. Chiar v-aş atrage atenţia, domnilor, că în zilele noastre, foarte adesea, laicii, care nu cunosc legile canonice, au pretenţia de a se substitui legii divine. Şi cred că vă pot asigura de faptul că cea mai mare parte dintre feţele bisericeşti de aici sunt îngrijorate de abuzul comis de puterea oficială în detrimentul celei religioase. Astfel, eu, care vin de la Roma, am văzut cartierul ambasadei noastre la Vatican transformat încet, încet, în adăpost pentru lichelele de cea mai josnică speţă. Sfântul Părinte însuşi nu mai este stăpân acasă la el, căci regele nostru, ca să rezolve această neînţelegere, n-a ezitat să trimită trupe de întărire, efective militare franceze delegate de el, cu ordinul de a trage asupra trupelor papale, dacă acestea trec la acţiune, cu alte cuvinte, dacă pun mâna pe banditii şi pe hoţii italieni şi elveţieni refugiaţi în Ambasada Franţei.

– Dar orice ambasadă trebuie să rămână inviolabilă pe un teritoriu străin, interveni un burghez în vârstă, destul de prudent.

– Sigur. Totuşi, nu trebuie să acorde adăpost tuturor tâlharilor din Roma şi să contribuie la slăbirea unităţii Bisericii.

– Dar nici Biserica nu trebuie să submineze unitatea statului Franţei, al cărui apărător este regele, replică bătrânul burghez, încăpăţânat.

Toată lumea se uită la el, lăsând impresia că se întreba ce căuta acolo. Cei mai mulţi adoptară o expresie bănuitoare şi se întoarseră, regretând, evident, că rostiseră cuvinte îndrăzneţe în faţa unui necunoscut, care era, poate, un spion al Consiliului Majestăţii Sale.

Numai maestrul Gallemand, după ce îl măsură din priviri, ripostă:

– Ei bine, urmăriţi cu atenţie procesul, domnule. Fără îndoială că o să observaţi un mic aspect al acestui mare conflict cât se poate de real, care există deja între rege şi Biserica de la Roma.

Angelica urmărea cu greu schimbul de cuvinte. Acum pricepea mai bine reticenţa iezuiţilor şi eşecul scrisorii papei, în care îşi pusese atâta vreme toate speranţele. Regele nu mai recunoştea nici un alt stăpân. Joffrey de Peyrac nu avea deci decât o singură şansă: conştiinţa judecătorilor să fie mai puternică decât slugărnicia.

O linişte mormântală, care se aşternuse peste sală, o aduse pe tânără la realitate. Inima încetă să-i mai bată.

Tocmai îl zărea pe Joffrey.

Acesta intra mergând cu dificultate şi sprijinindu-se pe două bastoane; şchiopătatul se accentuase, şi la fiecare pas lăsa impresia că avea să-şi piardă echilibrul.

I se păru foarte înalt, foarte încovoiat şi înspăimântător de slab. Trăi un şoc îngrozitor. După atâtea luni de despărţire, care şterseseră în amintirea ei contururile siluetei iubite, îl revedea cu ochii publicului, şi, îngrozită, îi descoperea înfăţişarea neobişnuită şi chiar tulburătoare. Părul bogat al lui Joffrey încadrând o faţă răvăşită, de o paloare cadaverică, şi cicatricele sub forma unor dâre roşii care o brăzdau, hainele tocite, trupul firav, toate acestea impresionară mulţimea.

Când îşi ridică privirea şi ochii lui negri şi scânteietori făcură, cu un fel de aroganţă batjocoritoare, turul amfiteatrului, mila care îi cuprinsese pe unii dispăru, şi un murmur ostil străbătu asistenţa. Ceea ce vedeau

le depăşea cu mult aşteptările. Era printre ei un adevărat vrăjitor!

Încadrat de gărzi, contele de Peyrac rămase în picioare în faţa băncii acuzaţilor, pe care nu putea îngenunchea.

În acel moment, vreo douăzeci de gărzi regale, înarmate, pătrunseră pe două uşi şi se răspândiră în sala imensă.

Procesul urma să înceapă. O voce anunţă:

– Domnilor, curtea!

Întreaga asistenţă se ridică, şi, prin uşa estradei, pătrunseră aprozii înarmaţi cu halebarde, în costume din secolul al XVI-lea, cu colerete tari, plisate, şi pălării cu pene. În urma lor venea o procesiune de judecători în togă şi cu guler de hermină, cu bonete pătrate pe cap.

Cel care mergea în frunte era destul de bătrân, îmbrăcat în întregime în negru, şi Angelicăi îi fu greu să recunoască în el pe cancelarul Séguier, pe care îl văzuse atât de plin de măreţie în timpul defilării la intrarea regelui. Personajul care venea în urma lui era înalt şi slab, îmbrăcat în roşu. Urmau apoi şase bărbaţi în negru. Unul dintre ei purta o mantie scurtă, roşie. Era Monsieur Masseneau, preşedintele parlamentului din Toulouse, îmbrăcat mai auster decât atunci când îl întâlnise pe drumul spre Salsigne.

În faţa Angelicăi, maestrul Gallemand comenta cu jumătate de glas:

– Bătrânul în negru, care merge în frunte, este preşedintele curţii, Séguier. Bărbatul în roşu este Denis Talon, avocatul general al Consiliului regelui şi acuzatorul principal. Mantaua roşie îi aparţine lui Masseneau, un parlamentar din Toulouse, care a fost numit, în acest proces, preşedintele juraţilor. Printre ei, cel mai tânăr este procurorul Fallot, care îşi zice baron de Sancé şi care n-a ezitat să intre în graţiile curţii, acceptând să-l judece pe acuzat, despre care se spune că este o rudă apropiată, prin alianţă.

– Un caz cornelian, una peste alta, observă individul cu caş la gură, cel cu părul pudrat.

– Prietene, văd că, la fel ca toţi tinerii superficiali din generaţia dumitale, îţi plac asemenea spectacole

de teatru unde un om al legii care se respectă n-ar trebui să asiste fără să treacă drept un uşuratic. Ei bine, nu vei auzi niciodată o comedie mai hazlie decât cea la care o să asişti astăzi...

Din cauza larmei din jur, Angelica nu mai auzi urmarea.

Ar fi vrut să ştie cine erau ceilalţi juraţi. Desgrez nu-i spusese că vor fi aşa de mulţi. Restul nu mai conta, pentru că, în afară de Masseneau şi de Fallot, nu mai cunoştea pe nimeni.

Dar avocatul ei unde era?

Îl văzu intrând prin aceeaşi uşă a estradei pe care intraseră şi ceilalţi juraţi. Era urmat de mai mulţi călugări necunoscuţi, şi mulţi dintre ei se alăturară spectatorilor oficiali din primul rând, unde era cât se poate de evident că li se reţinuseră locurile.

Pe Angelica o cuprinse îngrijorarea văzând că părintele Kiher nu se număra printre ei. Dar nu era acolo nici călugărul Bécher, ceea ce o făcu să ofteze uşurată.

Acum, tăcerea era deplină. Unul dintre călugări recită o rugăciune de binecuvântare, apoi apropie crucifixul de acuzat, care îl sărută şi se închină.

În faţa acestui gest de supunere şi credinţă, un val de dezamăgire străbătu sala. O să-i lipsească de un spectacol de magie şi nu le va oferi decât o simplă judecată a unei răfuieli dintre gentilomi?

O voce ascuţită strigă:

– Arătaţi-ne faptele lui Lucifer!

Un val străbătu rândurile; gărzile se năpustiră asupra spectatorului necuviincios. Tânărul, împreună cu alţi câţiva tovarăşi de-ai lui, a fost luat pe sus şi scos imediat din sală.

Apoi se făcu din nou tăcere.

– Acuzat, depune jurământul! spuse preşedintele Séguier, care, în acelaşi timp, despăturea o foaie de hârtie pe care i-o întindea un mărunt secretar, în genunchi.

Angelica închise ochii. Joffrey urma să vorbească. Se aştepta să audă o voce obosită, vlăguită, şi fără îndoială că fiecare spectator credea acelaşi lucru, căci atunci

când glasul lui profund şi clar răsună, se auzi un murmur general de uimire.

Tulburată până în străfundurile fiinţei, Angelica recunoştea vocea seducătoare care, în nopţile calde din Toulouse, îi şoptise atâtea vorbe de iubire.

– Jur să spun tot adevărul. Cu toate astea, ştiu, domnilor, că legea îmi dă dreptul să nu recunosc autoritatea acestui tribunal, căci, în calitate de magistrat raportor şi fiind eu însumi parlamentar, consider că trebuie să fiu judecat de Înalta Curte a Parlamentului...

Preşedintele tribunalului păru să ezite puţin, apoi spuse cu o oarecare grabă:

– Legea nu autorizează un jurământ restrictiv; juraţi simplu, şi atunci tribunalul va fi abilitat să vă judece. Dacă nu juraţi, veţi fi judecat „în lipsă", adică în contumacie, ca şi cum aţi fi absent.

– Observ, domnule preşedinte, că jocurile au fost făcute dinainte. Aşa că, pentru a vă uşura sarcina, renunţ să mă folosesc de argumentele juridice care îmi permit să recuz acest tribunal în totalitate sau numai anumiţi membri. Acord deci încredere spiritului său de dreptate şi îmi confirm jurământul.

Bătrânul Séguier nu-şi ascunse o satisfacţie perfidă.

– Curtea va aprecia la justa valoare onoarea restrictivă pe care păreţi că i-o faceţi, acceptându-i competenţa. Înaintea voastră, regele însuşi a decis să aibă încredere în spiritul lui de dreptate, şi e singurul lucru care contează. Cât despre dumneavoastră, domnilor de la curte, nu pierdeţi din vedere o clipă încrederea pe care Maiestatea Sa v-a acordat-o. Amintiţi-vă, domnilor juraţi, că vi se face marea onoare de a reprezenta aici spada dreptăţii pe care monarhul nostru o ţine în augustele sale mâini. Or, există două justiţii: cea care se aplică faptelor simplilor muritori, fie ei şi de viţă nobilă, şi cea care se aplică deciziilor unui rege, a cărui demnitate este născută din dreptul divin. Fie ca importanţa acestei filiaţii să nu vă scape, domnilor. Judecând în numele regelui, purtaţi responsabilitatea măreţiei sale. Dar, de asemenea, onorându-l pe rege, îl onoraţi pe primul apărător al religiei în acest regat.

După acest discurs destul de confuz, dar în care natura lui de parlamentar demagog se împletea cu aceea de curtean, pentru a da naştere unui avertisment ambiguu, Séguier, plin de măreţie, se retrase, încercând să-şi ascundă graba. Când ieşi, toată lumea se aşeză. Suflară lumânările care încă ardeau pe pupitre. Sala era acum scăldată într-o lumină ca de cavou şi, când soarele palid de iarnă se filtra prin vitralii, luciri albastre sau roşii schimbau dintr-odată aspectul feţelor.

Maestrul Gallemand, cu mâna pâlnie la gură, le şoptea vecinilor:

– Vulpoiul bătrân nu vrea să-şi asume răspunderea de a notifica personal actul de acuzare. Face la fel ca Pilat din Pont şi, în caz de condamnare, nu va sta pe gânduri să arunce vina pe Inchiziţie sau pe iezuiţi.

– Dar nu va putea, fiindcă este un proces laic.

– Pff! Justiţia de la curte trebuie să fie în acelaşi timp la ordinele stăpânului, dar şi să adoarmă vigilenţa poporului în privinţa motivelor lui.

Angelica asculta aceste discuţii provocatoare la adresa regelui aproape într-o stare de inconştienţă. Nici măcar o clipă nu i se părea că toate astea puteau fi adevărate. Era un vis cu ochii deschişi, poate chiar o piesă de teatru... Nu avea ochi decât pentru soţul ei, care stătea în picioare, puţin aplecat şi sprijinindu-se cu greu în cele două bastoane. Un gând încă tulbure începea să i se contureze în minte. „O să-l răzbun. Tot ce aceşti torţionari îl vor face să îndure, o să-i fac să pătimească la rândul lor, şi, dacă demonul există, aşa cum spune religia, aş vrea să-l văd pe Satana lăsându-i fără sufletele lor de falşi creştini."

După plecarea atât de lipsită de demnitate a primului preşedinte al curţii, avocatul general Denis Talon, înalt, uscat şi solemn, se aşeză în jilţ şi rupse sigiliile unui plic mare, pecetluit. Cu o voce acră, începu să dea citire „rechizitoriului sau actului de acuzare":

– Seniorul Joffrey de Peyrac, deja decăzut din toate titlurile şi deposedat de toate bunurile printr-o judecată în taină a Consiliului regelui, este remis curţii noastre de justiţie spre a fi judecat pentru actele de vrăjitorie şi

farmece, precum şi pentru alte fapte care ameninţă în acelaşi timp religia şi siguranţa statului şi a Bisericii, legate de practicile de fabricare a metalelor preţioase prin intermediul alchimiei. Pentru toate aceste fapte şi altele adăugate lor, care i se impută în dosarul de acuzare, cer ca el şi eventualii lui complici să fie arşi în piaţa Grève, iar cenuşa să le fie împrăştiată, aşa cum se cuvine vrăjitorilor dovediţi de înţelegere cu diavolul. Înainte de asta, cer să fie supus chinurilor şi torturilor, astfel încât să-i denunţe pe ceilalţi complici...

Pulsul îi bătea atât de tare în urechi Angelicăi, încât nu mai auzi sfârşitul lecturii.

Îşi reveni în simţiri când vocea sonoră a acuzatului răsună pentru a doua oară:

– Jur că toate lucrurile astea sunt false şi răuvoitoare, şi că sunt în măsură s-o dovedesc chiar aici, în faţa tuturor oamenilor de bună-credinţă.

Procurorul regelui strânse din buzele subţiri şi împături hârtia, ca şi cum urmarea ceremoniei nu-l mai privea. La rândul lui, schiţă o mişcare de retragere, când avocatul Desgrez se ridică şi trâmbiţă:

– Domnilor judecători, regele şi dumneavoastră mi-aţi făcut marea onoare de a mă numi apărător al acuzatului, aşa că-mi voi permite să pun înainte de plecarea domnului procuror general o întrebare: Cum se face că acest act de acuzare a fost pregătit dinainte şi prezentat astfel, sigilat, când nimic de felul acesta nu este prevăzut în procedura legală?

Severul Denis Talon îl măsură pe tânărul avocat din cap până-n picioare şi îi spuse cu o trufie dispreţuitoare:

– Tinere maestru, văd că, în virtutea modestei dumitale experienţe, nu te-ai informat deloc cu privire la dificultăţile acestui caz. Află că, mai întâi, preşedintele Mesmon a fost însărcinat de rege să instrumenteze şi să prezideze acest proces, şi nu Monsieur de Masseneau...

– Legea ar fi cerut, domnule înalt consilier, ca domnul preşedinte Mesmon să fie de faţă pentru a citi el însuşi actul de acuzare!

– Nu ştiţi deci că preşedintele Mesmon a murit ieri, subit. Cu toate astea, a avut timp să redacteze prezentul

act de acuzare care, într-un fel, este testamentul său. Trebuie să vedeţi în asta, domnilor, un minunat exemplu de simţ al datoriei din partea unui eminent magistrat al regatului!

Toată sala se ridică în memoria lui Mesmon. Dar în mulţime se auziră câteva strigăte:

- A dracului de subită moarte!

- Asasinat cu otravă!

- Începe bine!

Gărzile intervenirăm din nou.

Preşedintele Masseneau luă cuvântul şi reaminti că era vorba despre un caz cu uşile închise. La cea mai mică agitaţie, vor fi scoşi afară toţi cei care nu jucau un rol în desfăşurarea procesului.

Sala se linişti.

În ceea ce-l privea, maestrul Desgrez se mulţumea cu explicaţia care îi fusese dată şi care era un caz de forţă majoră. Adăugă că accepta termenii actului de acuzare, cu condiţia ca clientul său să fie judecat strict pe acest temei.

După câteva cuvinte schimbate cu voce scăzută, căzură de acord. Denis Talon îl prezentă pe Masseneau drept preşedinte al curţii de justiţie şi părăsi solemn sala.

Preşedintele Masseneau începu imediat interogatoriul.

- Vă recunoaşteţi faptele de vrăjitorie şi farmece de care sunteţi acuzat?

- Le neg pe toate laolaltă!

- Nu aveţi dreptul. Va trebui să răspundeţi la fiecare întrebare pe care o conţine dosarul acuzării. De altfel, aveţi tot interesul, fiindcă unele nu pot fi negate în nici un fel şi e mai bine să recunoaşteţi singur, pentru că aţi jurat să spuneţi tot adevărul. Astfel, recunoaşteţi că aţi fabricat otrăvuri?

- Recunosc faptul că, uneori, am fabricat produse chimice, dintre care unele ar fi putut fi dăunătoare dacă erau consumate. Tot atât de adevărat este că nu le-am făcut pentru a fi consumate, nici vândute, nici nu m-am folosit de ele ca să otrăvesc pe cineva.

- Deci recunoaşteţi că aţi folosit şi aţi fabricat otrăvuri cum sunt vitriolul verde şi vitriolul roman?

– Absolut. Dar pentru ca ăsta să fie un delict, ar trebui dovedit că am otrăvit într-adevăr pe cineva.

– Pentru moment ne mulţumim să constatăm că nu negaţi că aţi fabricat produse otrăvitoare şi că aţi practicat arta alchimiei. Scopurile le vom preciza mai târziu.

Masseneau se aplecă asupra dosarului gros aşezat în faţa lui şi se apucă să-l răsfoiască. Angelica începu să tremure la gândul că imediat va fi formulată o acuzaţie de otrăvire. Îşi amintea că Desgrez îi vorbise despre un oarecare Bourié, care fusese desemnat ca jurat-judecător în acest proces, pentru că era recunoscut ca priceput falsificator şi însărcinat, într-un fel, să modifice prin diferite trucuri piesele de la dosar, după bunul plac. În realitate, judecătorii erau în acelaşi timp însărcinaţi cu instrumentarea, verificarea, adjudecarea, interogatoriile şi cercetările prealabile referitoare la acest caz.

Angelica încerca să-l recunoască pe Bourié printre magistraţi.

Masseneau continua să dea paginile. În sfârşit, îşi drese vocea şi păru că prinde curaj.

Începu mai întâi printr-un mormăit, apoi vocea i se limpezi şi, ceva mai târziu, încheie mai clar:

– Pentru a demonstra, dacă mai era necesar, cât de dreaptă este justiţia regelui şi cum ştie să se înconjoare de toate garanţiile de imparţialitate, şi înainte de a continua înşiruirea capetelor de acuzare pe care fiecare dintre judecătorii-comisari ai regelui le are sub ochi, trebuie să declar şi să aduc la cunoştinţă cât de grea a fost ancheta pe care am făcut-o în prealabil şi cât de plină de piedici...

– Şi de intervenţii în favoarea unui acuzat de viţă nobilă şi bogat! rosti o voce cârcotaşă din rândurile asistenţei.

Angelica aşteptă ca aprozii să-l înhaţe imediat pe scandalagiu. Spre marea ei uimire, văzu un sergent instalat foarte aproape şi dând un ghiont complice unui ofiţer de poliţie. „Probabil că poliţia are oameni în sală pentru a provoca incidente ostile lui Joffrey", gândi ea.

Vocea preşedintelui continua, ca şi cum nu auzise nimic:

– Deci, pentru a arăta tuturor că justiţia regelui este nu numai imparţială, dar şi generoasă, cred că pot să dovedesc aici că, din numeroasele piese ale dosarului acuzării prezentate şi adunate din diferite locuri şi după lungi căutări, am fost nevoit, după o serioasă gândire şi luptă cu mine însumi, să *îndepărtez* un mare număr din ele. Se opri, păru că-şi recapătă suflul, şi încheie cu o voce uşor înăbuşită: Exact treizeci şi patru de piese au fost înlăturate de mine, ca fiind dubioase şi aparent falsificate, probabil în scopul unei răzbunări personale împotriva acuzatului.

Declaraţia a fost întâmpinată cu agitaţie nu numai din partea sălii, dar şi din partea judecătorilor care, fără nici o îndoială, nu se aşteptau la un asemenea gest de curaj şi de îngăduinţă din partea preşedintelui curţii. Printre ei, un omuleţ cu mutră vicleană şi cu nas coroiat nu se putu abţine să nu strige:

– Trebuia păstrată acuzaţia de căutător de comori.

Masseneau aruncă o privire spre teancul de treizeci şi patru de piese dubioase.

– Nu văd, Monsieur Bourié, de ce ne-am fi aplecat asupra acuzaţiei de căutător de comori, câtă vreme acuzatul susţine că le poate fabrica singur.

– Poate că are un dar special de a descoperi aurul care este ascuns sub pământ, în morminte sau în ascunzători uitate de secole.

Masseneau făcu o mutră dispreţuitoare şi declară:

– Nu reţin acuzaţia de căutător de comori.

Celălalt aproape tremura.

– Sunt călcate în picioare demnitatea tribunalului şi suveranitatea lui în apreciere, dacă însuşi preşedintele său se crede liber să înlăture, cu de la sine putere, de la judecata fiecărui comisar, piesele acuzării care sunt, poate, principalele dovezi...

– Monsieur Bourié, în calitatea mea de preşedinte, vă chem la ordine şi vă propun să alegeţi între propria recuzare ca jurat şi continuarea şedinţei.

Începu o hărmălaie teribilă.

– Preşedintele este vândut acuzatului. Se ştie că este vorba despre aurul din Toulouse! urla pur şi simplu spectatorul care mai intervenise o dată.

Secretarul cu părul unsuros, care stătea în faţa Angelicăi, adăugă:

– Măcar o dată se face dreptate în abuzurile unui nobil şi ale unui bogătan...

– Domnilor, şedinţa se suspendă şi, dacă nu încetaţi cu dezordinea, evacuez sala! reuşi să strige preşedintele Masseneau.

Indignat, îşi puse toca peste perucă şi ieşi, urmat de curte.

Angelica se gândi că toţi acei judecători solemni semănau cu nişte marionete care intrau, se învârteau de trei ori şi plecau. Măcar dacă puteau să nu se mai întoarcă!...

Oamenii din sală se potoleau treptat şi se străduiau să păstreze liniştea, ca să aducă înapoi curtea, şi, cu calm, să reînceapă spectacolul. Toată lumea se ridică auzind zgomotul făcut pe dale de halebardele gărzilor elveţiene, care precedau întoarcerea curţii în sală.

Într-o tăcere ca de biserică, Masseneau îşi reluă locul.

– Domnilor, incidentul este închis. Piesele pe care le-am considerat suspecte sunt adăugate la dosarul pe care fiecare judecător îl poate studia după pofta inimii. Le-am însemnat cu o cruce roşie, şi fiecare jurat va putea să-şi facă o idee personală despre felul în care le-am apreciat eu.

– Piesele astea se referă mai ales la fapte care atentează la Sfintele Scripturi, declară Bourié, nu fără să-şi ascundă satisfacţia. Este vorba şi despre fabricarea, prin procedee de alchimie, a unor pigmei şi a altor fiinţe minuscule de sorginte diavolească.

Mulţimea trepida de o bucurie stăpânită.

– O să vedem şi piesele, ca să ne convingem? întrebă o voce.

Cel care intervenise a fost dat afară pe loc de gărzi, şi şedinţa continuă.

Atunci se ridică avocatul Desgrez.

– În calitate de avocat al acuzatului, sunt de acord ca toate capetele de acuzare să figureze în proces! spuse el.

Președintele reluă interogatoriul.

– Pentru a termina mai întâi cu această poveste a otrăvurilor pe care recunoașteți că le-ați fabricat, cum se explică faptul că, dacă nu ați intenționat în nici un chip să le folosiți asupra altor persoane, v-ați lăudat în public că înghițiți zilnic din ele, „ca să evitați amenințarea cu otrava"?

– Este cât se poate de exact, și răspunsul pe care l-am dat atunci este valabil și astăzi. Mă laud că nu pot fi otrăvit nici cu vitriol, nici cu arsenic, căci am luat prea mult pentru a risca chiar să mă îmbolnăvesc în cazul în care s-ar încerca să fiu trimis pe lumea cealaltă prin acest mijloc.

– Și această declarație că nu puteți fi atins de otrăvuri o mențineți și astăzi?

– Dacă n-aș face-o decât pentru a mulțumi tribunalul regelui, nu cer mai mult, ca supus credincios, decât să înghit în fața dumneavoastră una din aceste otrăvuri.

– Dar atunci, chiar prin acest fapt, recunoașteți că stăpâniți o vrajă contra tuturor otrăvurilor?

– Nu este nici un fel de vrajă, este chiar baza științei folosirii antidoturilor. În schimb, ceea ce înseamnă să crezi în farmece și vrăjitorii este să folosești broaște și alte prostii nevinovate, așa cum faceți dumneavoastră aproape în fiecare zi, cred, domnilor din această sală, imaginându-vă că asta vă ferește de otrăvuri.

– Acuzat, greșiți foarte tare zeflemisind și bătându-vă joc de obiceiuri respectabile. Totuși, în interesul justiției, care vrea să se facă lumină, nu mă voi opri asupra unor asemenea amănunte. N-am să rețin, dacă sunteți de acord, decât faptul că, în concluzie, recunoașteți că sunteți specialist în otrăvuri.

– Nu sunt mai specialist în otrăvuri decât în altceva. De altminteri, sunt imun la anumite otrăvuri obișnuite, cum sunt cele pe care le-am menționat deja: arsenic și vitriol. Dar ce înseamnă această cunoaștere infinit mărunță față de cea a miilor de otrăvuri vegetale și animale, otrăvuri exotice și otrăvuri florentine, sau otrăvuri

chinezeşti, pe care nici unul dintre iluştrii medici ai regatului nu ştiu să le combată, nici măcar să le identifice?

– Şi dumneavoastră cunoaşteţi unele din aceste otrăvuri?

– Am săgeţi pe care indienii le folosesc la vânătoare. Mai am şi vârfuri de săgeţi folosite de pigmeii din Africa, şi simpla rană provocată de ele este suficientă ca să pună la pământ animale atât de mari cum sunt elefanţii.

– În concluzie, insistaţi asupra propriei acuzaţii că sunteţi un specialist în otrăvuri?

– Nici vorbă, domnule preşedinte, dar vă explic toate astea ca să vă dovedesc că, dacă aveam vreodată intenţia să trimit pe lumea cealaltă câţiva bieţi oameni care m-au privit chiorâş, nu m-aş fi obosit să fabric asemenea produse cum sunt arsenicul şi vitriolul, atât de banale şi de uşor de recunoscut.

– Atunci de ce le fabricaţi?

– În scopuri ştiinţifice şi în timpul experienţelor de chimie asupra mineralelor care duceau, uneori, la formarea acestor produse.

– Să nu ne îndepărtăm de la subiect. Este suficient că aţi recunoscut singur că sunteţi foarte priceput în povestea asta cu otrăvurile şi alchimia. Astfel, după câte spuneţi, aţi fi în măsură să faceţi să dispară cineva fără ca nimeni să nu observe sau să ştie că aţi săvârşit o asemenea faptă. Cine ne garantează că n-aţi făcut-o deja?

– Ar trebui s-o dovediţi!

– Două morţi suspecte vi se impută, dar mă grăbesc s-o spun, accidental: prima este moartea nepotului monseniorului de Fontenac, arhiepiscopul de Toulouse.

– Un duel după o provocare şi în faţa martorilor să fi devenit astăzi un fapt de vrăjitorie?...

– Monsieur de Peyrac, vă invit să nu mai persistaţi în atitudinea dumneavoastră ironică faţă de un tribunal care nu încearcă decât să facă lumină. În privinţa celei de-a doua morţi care vi se pune în seamă, ea se datorează fie otrăvurilor dumneavoastră invizibile, fie uneia dintre vrăjile propriu-zise. Căci, asupra cadavrului dezgropat al uneia dintre fostele dumneavoastră iubite

s-a găsit, în faţa martorilor, acest medalion pe care se afla portretul dumneavoastră. Îl recunoaşteţi?

Angelica îl văzu pe preşedintele Masseneau întinzându-i unui elveţian un obiect mic, iar acesta i-l prezentă contelui de Peyrac, rămas în picioare, sprijinit în cele două bastoane, în faţa băncii acuzării, care îi era destinată.

– De fapt, recunosc miniatura pe care această sărmană fată exaltată a cerut să fie imprimată figura mea.

– „Această sărmană fată exaltată", aşa cum spuneţi, şi care era una dintre numeroasele dumneavoastră amante, domnişoara de...

Joffrey de Peyrac ridică mâna cu un gest imperativ.

– Aveţi milă, nu profanaţi în public acest nume, domnule preşedinte. Nefericita este moartă!

– De boala melancoliei al cărui autor începem să bănuim că sunteţi şi pe care i-aţi indus-o prin farmece.

– Asta nu este adevărat, domnule preşedinte.

– De ce atunci s-a găsit medalionul dumneavoastră în gura moartei, ea fiind străpunsă cu un ac în dreptul inimii?

– Nu ştiu absolut nimic. Dar, din cele ce mi-aţi spus, aş presupune mai degrabă că ea este cea care, foarte superstiţioasă, ar fi încercat să-mi facă vrăji în felul ăsta. Aşa că, din vrăjitor, devin, la rândul meu, ţinta vrăjilor. Iată cât este de amuzant, domnule preşedinte.

Şi, dintr-odată, spectrul înalt, clătinându-se pe bastoanele lui, fu văzut râzând din toată inima.

Urmă o agitaţie, apoi o destindere, şi râsetele izbucniră. Dar Masseneau n-avea chef de râs.

– Acuzat, nu ştiţi că găsirea unui medalion în gura unei moarte este un semn sigur de vrăjitorie?

– Din câte observ, sunt mult mai puţin versat decât dumneavoastră în chestiuni de superstiţie, domnule preşedinte.

Magistratul ignoră insinuarea.

– Juraţi atunci că n-aţi practicat-o niciodată.

– Jur pe soţia mea, pe copilul meu şi pe rege că nu m-am dedat niciodată la acest gen de nerozii, cel puţin aşa cum sunt ele înţelese în acest regat.

– Explicaţi rezerva pe care o aplicaţi acestui jurământ.

– Vreau să spun că, pe parcursul călătoriilor mele, am fost martor, în China şi în India, la fenomene ciudate, care dovedesc că magia şi vrăjitoria există cu adevărat, dar n-au nici o legătură cu şarlatanismul practicat în general sub acest nume în ţările din Europa.

– În concluzie, recunoaşteţi că credeţi în aşa ceva?

– În adevărata vrăjitorie, da. Care se bazează, de altfel, pe multe fenomene naturale, explicabile, fără îndoială, în secolele viitoare. Dar a te lua prosteşte după scamatorii de bâlci sau aşa-zişii savanţi alchimişti...!

– Iată că aţi ajuns de unul singur la alchimie! După dumneavoastră, ar exista, ca în vrăjitorie, alchimie adevărată şi alchimie falsă?

– Aşa e. Unii arabi şi spanioli încep să desemneze adevărata alchimie printr-un nume aparte, *chimia*, o ştiinţă experimentală în care orice schimb între substanţe poate fi reprodus şi e independent de cel care îl face, cu condiţia, bineînţeles, ca acesta să-şi cunoască meseria. Dar un alchimist convins, în schimb, este mai rău decât un vrăjitor!

– Sunt foarte fericit să vă aud spunând-o, căci uşuraţi astfel sarcina tribunalului. Dar, în opinia dumneavoastră, ce poate fi mai rău decât un vrăjitor?

– Un prost şi un vizionar, domnule preşedinte.

Pentru prima dată în timpul acestei audieri solemne, preşedintele Masseneau păru să-şi piardă cumpătul.

– Acuzat, vă rog insistent să fiţi respectuos, aşa cum v-o cere, de altfel, propriul interes. Este deja prea mult că în jurământul de adineaori aţi comis impertinenţa de a-l invoca pe Maiestatea Sa, regele nostru, după numele soţiei şi copilului dumneavoastră. Dacă perseveraţi să dovediţi o astfel de aroganţă, curtea poate refuza să vă asculte...

Angelica îl văzu pe avocat sărind spre soţul ei, cu intenţia de a-i spune ceva, dar gărzile îl împiedicară.

Urmări apoi intervenţia lui Masseneau, care încerca să-i lase avocatului deplina libertate de a-şi face munca de apărător.

- Departe de mine gândul, domnule preşedinte, să fac aluzie la dumneavoastră sau la oricare dintre aceşti domni, prin cuvintele mele, reluă contele de Peyrac, când hărmălaia se mai potoli puţin. Ca om de ştiinţă îi atacam pe practicanţii acestei ştiinţe nefaste numite alchimie, şi nu cred că vreunul dintre dumneavoastră, copleşiţi de ocupaţii atât de serioase, o practică în secret...

Scurta peroraţie plăcu magistraţilor, care încuviinţară cu gravitate.

Interogatoriul se reluă într-o atmosferă mai destinsă. Masseneau, scotocind prin muntele de hârtii, reuşi să scoată o altă foaie.

- Sunteţi convins că trebuie să folosiţi, în practicile dumneavoastră misterioase, pe care, pentru a vă disculpa, le daţi numele de „chimie", bucăţi de schelete? Cum explicaţi o practică atât de puţin creştinească?

- În acest caz, este nevoie, domnule preşedinte, să nu se confunde practica ocultă cu practica ştiinţei chimiei. Folosesc oasele de animale pur şi simplu ca să fac din ele cenuşă, care are proprietatea specială de a absorbi deşeurile din plumbul topit, eliberând aurul şi argintul pe care îl conţine.

- Şi oasele de om au aceeaşi proprietate? întrebă Masseneau, insinuant.

- Fără îndoială, dar recunosc că cenuşa de animale m-a satisfăcut şi m-am mulţumit cu ea.

- Pentru a corespunde practicilor dumneavoastră, aceste animale trebuie arse de vii?

- Nici vorbă, domnule preşedinte. Dumneavoastră fierbeţi găinile de vii?

Mutra magistratului se crispă, dar se stăpâni şi făcu observaţia că era cel puţin de mirare că în tot regatul cenuşa de oase era folosită doar de o singură persoană, şi în scopuri pe care un om de bun-simţ nu le putea considera decât extravagante, ca să nu li se spună sacrilegii.

Şi, cum Peyrac ridica dispreţuitor din umeri, Masseneau adăugă că acuzaţia de sacrilegiu şi impietate exista, dar că nu se baza doar pe folosirea oaselor de animale, şi că va fi examinată la timpul potrivit. Continuă:

- Rolul adevărat al cenuşii de oase nu era, de fapt, scopul ocult de a regenera materia inferioară, cum ar fi plumbul, pentru a-i reda viaţă şi a o transforma în metal nobil, cum sunt aurul sau argintul?

- Un asemenea punct de vedere se apropie destul de mult de dialectica înşelătoare a alchimiştilor, care pretind că operează prin simboluri obscure, când, în realitate, nu pot crea materie.

- Acuzat, recunoaşteţi, cu toate astea, faptul obscur de a fi fabricat aur şi argint altfel decât scoţându-l din pietrişul râurilor?

- Nu am *fabricat* niciodată nici aur, nici argint. N-am făcut decât să-l *extrag*.

- Totuşi, oamenii care se pricep la aşa ceva spun că toate rocile din care pretindeţi că extrageţi aceste metale au fost zdrobite, şi chiar după ce au fost spălate, nu s-a găsit în ele nici aur, nici argint.

- Este exact. Cu toate astea, plumbul topit aspiră şi se combină cu metalele nobile conţinute în rocă, dar care nu se văd.

- Pretindeţi deci că puteţi scoate aur din indiferent ce rocă?

- Nici gând. Majoritatea rocilor nu conţin deloc aur, sau foarte puţin. De altfel, în ciuda încercărilor îndelungi şi anevoioase, este greu să recunoşti aceste roci, care sunt foarte rare în Franţa.

- Atunci, dacă această descoperire este atât de dificilă, cum se face că sunteţi *singurul* din acest regat care se poate lăuda cu asta?

Contele replică enervat:

- O să vă spun că este un talent, domnule preşedinte, sau, mai degrabă, o ştiinţă şi o meserie grea. Aş putea

să-mi permit să vă întreb de ce Lully[1] este, pentru moment, singurul din Franţa care compune opere, şi de ce dumneavoastră nu scrieţi la fel ca el, pentru că oricine poate studia notele muzicale.

Preşedintele luă o mină de om jignit, dar nu găsi nimic de răspuns. Juratul cu aer viclean ridică mâna.

– Puteţi vorbi, domnule consilier Bourié.

– L-aş întreba pe acuzat, domnule preşedinte, cum se face că, din moment ce Monsieur de Peyrac a descoperit un procedeu secret de extragere a aurului şi argintului, acest înalt gentilom, care susţine că este credincios regelui, nu s-a gândit nici o clipă să împărtăşească secretul cu strălucitul stăpân al acestei ţări, vreau să spun cu Maiestatea Sa, regele. Lucrul acesta era nu doar de datoria lui, dar ar reprezenta chiar şi un mijloc de a despovăra poporul, şi chiar nobilimea, de impozitele pe cât de apăsătoare, pe atât de indispensabile, impuse spre a fi achitate chiar şi oamenilor legii, de regulă scutiţi de ele, în schimbul prestării unor sarcini diverse.

Un murmur de încuviinţare străbătu sala. Fiecare se vedea direct vizat şi avea un cui personal împotriva acestui şchiop înalt, disprețuitor şi impertinent, care dorise să rămână singurul beneficiar al miraculoasei sale bogăţii.

Angelica simţi ura auditoriului îndreptându-se împotriva omului strivit de torturi, care începea să se clatine de oboseală între bastoanele lui.

Pentru prima oară, Peyrac se uită direct spre sală. Dar tinerei femei i se păru că privea undeva departe, şi nu vedea pe nimeni. „Oare nu simte că sunt aici şi că sufăr alături de el?“ îşi zise ea.

Contele părea să ezite. Spuse rar:

– Am jurat să vă spun tot adevărul. Iar adevărul este că în acest regat, meritul personal nu numai că nu este încurajat, dar este şi exploatat de o haită de curteni care nu au în cap decât propriul interes, ambiţiile sau propriile scandaluri. În asemenea condiţii, tot ce poate face

[1] Jean-Baptiste Lully (1632–1687), compozitor de origine italiană, care şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii la curtea regelui Ludovic al XIV-lea al Franţei. (n.red.)

o persoană care vrea cu adevărat să creeze ceva este să se ascundă şi să-şi protejeze opera prin tăcere. Căci „nu se aruncă mărgăritare la porci".

– Ceea ce spuneţi este foarte grav. Faceţi un deserviciu regelui şi... dumneavoastră înşivă, spuse încet Masseneau.

Bourié sări.

– Domnule preşedinte, în calitate de jurat protestez împotriva felului prea îngăduitor cu care păreţi să întâmpinaţi ceva ce, după părerea mea, trebuie considerat o dovadă de crimă de lezmajestate.

– Domnule consilier, v-aş fi foarte îndatorat dacă veţi continua să-mi cereţi recuzarea ca preşedinte al acestui tribunal, recuzare pe care deja am cerut-o şi pe care regele nostru n-a dorit să mi-o acorde, ceea ce pare a fi o dovadă că mă bucur de încrederea sa.

Bourié se făcu roşu şi se aşeză la loc, în timp ce contele, cu o voce calmă, dar sigură, lămuri că fiecare îşi înţelegea datoria în felul lui. Cum nu era curtean, nu se simţea în stare să facă să triumfe ideile lui împotriva tuturor. Nu era destul că, din fundul îndepărtatei lui provincii, reuşise să verse în fiecare an în tezaurul regal mai mult de un sfert din ce plătea întregul Languedoc Franţei, şi că, lucrând astfel pentru binele general, precum şi pentru al său, prefera să nu facă nici un fel de reclamă descoperirilor sale, de teamă să nu fie cumva exilat, la fel ca mulţi alţi savanţi şi inventatori care nu fuseseră înţeleşi.

– Rezultă că, prin aceasta, recunoaşteţi că aveţi o stare de spirit care reflectă dezamăgirea şi dezaprobarea la adresa regatului, spuse preşedintele cu aceeaşi blândeţe.

Angelica se simţi cuprinsă din nou de un tremur.

Avocatul ridică mâna.

– Domnule preşedinte, iertaţi-mi îndrăzneala. Ştiu că nu este încă momentul pledoariei mele, dar aş vrea să vă amintesc faptul că clientul meu este unul dintre cei mai credincioşi supuşi ai Maiestăţii Sale, care l-a onorat cu o vizită la Toulouse şi apoi l-a invitat personal la nunta sa. Nu puteţi, fără a-l desconsidera pe Maiestatea Sa,

personal, să susţineţi că domnul conte de Peyrac a lucrat împotriva sa şi a regatului.

– Tăcere, maestre! Am fost mult prea amabil să vă las să spuneţi toate astea, şi fiţi sigur că am luat notă. Dar nu întrerupeţi ceea ce nu este încă decât un interogatoriu care va permite tuturor juraţilor să se lămurească în legătură cu persoana acuzatului şi cu preocupările lui.

Desgrez se aşeză la locul lui. Preşedintele reaminti că dorinţa justiţiei regelui era aceea de a afla totul, inclusiv criticile justificate, doar că era numai treaba regelui cum va considera că trebuie să se poarte.

– E crimă de lezmajestate...! ţipă iar consilierul Bourié.

– Nu reţin crima de lezmajestate, rosti tăios Masseneau.

capitolul 13

Masseneau îşi continuă interogatoriul spunând că în afară de transmutaţia aurului, care nu era negată nici de acuzat, dar care pretindea că era un fenomen natural şi nicidecum diabolic, totuşi numeroase mărturii atestau faptul că avea sigur puterea de a fascina oamenii, în special femeile tinere. Şi că la adunările libertine şi depravate pe care le organiza, participau, în general, femei, „semn sigur de amestec diavolesc, fiindcă, la sabaturi, numărul femeilor îl depăşeşte întotdeauna pe cel al bărbaţilor".

Şi, cum contele Peyrac nu scotea un cuvânt şi era pierdut într-o reverie îndepărtată, Masseneau începu să-şi piardă răbdarea.

– Ce puteţi răspunde la această întrebare exactă, sugerată de studierea cauzei de către reprezentatul oficial al Bisericii şi care pare să vă pună în încurcătură?

Ca trezit dintr-un vis, Joffrey tresări.

– Pentru că insistaţi, domnule preşedinte, o să vă spun două lucruri. Primul este că nu sunt deloc sigur că aveţi cunoştinţe atât de aprofundate privind studiul făcut de Autoritatea de la Roma, ale cărui amănunte nu pot fi comunicate decât tribunalelor ecleziastice; al doilea este că dumneavoastră puteţi cunoaşte astfel

de fapte deosebite numai datorită unei experienţe personale, adică ar fi trebuit, măcar o dată, să asistaţi la unul din aceste sabaturi ale Satanei, la care, mărturisesc, în ce mă priveşte, nu am asistat în toată viaţa mea atât de plină de aventuri.

La aceste cuvinte, pe care le consideră ca pe o insultă, preşedintele tresări. Apoi rosti cu un calm ameninţător:

– Acuzat, aş putea profita de această împrejurare pentru a renunţa să vă mai ascult şi pentru a vă judeca „în absenţă", chiar lipsindu-vă de orice mijloc de apărare. Dar nu doresc ca în ochii unor răuvoitori să treceţi drept un martir al nu ştiu cărei cauze întunecate. Din acest motiv, voi lăsa alţi juraţi să continue acest interogatoriu, în speranţa că nu-i veţi descuraja să continue să vă asculte. E rândul dumneavoastră, domnule judecător din partea cultului protestant!

Un bărbat înalt, cu faţă severă, se ridică.

Preşedintele juriului îl admonestă:

– Monsieur Delmas, astăzi sunteţi judecător. Prin demnitatea conferită de justiţie, sunteţi obligat să-l ascultaţi stând jos.

Delmas se aşeză la loc.

– Înainte de a începe interogatoriul, spuse el, vreau să adresez tribunalului o cerere prin care nu încerc să arăt nici cea mai mică îngăduinţă părtinitoare faţă de acuzat, ci doar o grijă omenească. Toată lumea ştie că este infirm încă din copilărie, ca urmare a războaielor fratricide care au sfâşiat atâta vreme ţara noastră, şi mai ales regiunile din sud-vest, de unde se trage el. Cum şedinţa riscă să se prelungească, cer tribunalului să permită acuzatului să se aşeze, căci, altfel, riscă să-şi piardă puterile.

– Lucrul este cu neputinţă! decise antipaticul Bourié. Acuzatul trebuie să asiste la şedinţă în genunchi, sub crucifix, iar tradiţia este obligatorie. Este şi aşa un favor că i s-a permis să stea în picioare.

– Îmi reiau cererea, insistă judecătorul din partea protestanţilor.

– Normal, lătră Bourié, toată lumea ştie că dumneavoastră îl consideraţi pe acuzat aproape un practicant al aceleiaşi religii, pentru că a supt laptele unei doici hughenote şi pentru că pretinde că a fost molestat în copilărie de catolici, ceea ce ar trebui, de asemenea, dovedit.

– Repet că este o chestiune de omenie şi de înţelepciune. Crimele de care este acuzat acest om mă îngrozesc şi pe mine la fel ca pe dumneavoastră, domnule Bourié, dar dacă se prăbuşeşte, nu vom termina niciodată acest proces.

– Nu voi leşina şi vă mulţumesc, Monsieur Delmas. Să continuăm, vă rog, i-o reteză scurt acuzatul, pe un ton atât de autoritar, încât, după o mică ezitare, tribunalul se supuse.

– Monsieur de Peyrac, reluă Delmas, cred în jurământul dumneavoastră de a spune adevărul, şi, de asemenea, atunci când afirmaţi că n-aţi avut legături cu spiritele întunericului. Cu toate astea, multe puncte rămân nelămurite pentru ca buna dumneavoastră credinţă să apară limpede în ochii justiţiei. Acesta este motivul pentru care vă cer să răspundeţi la întrebările pe care o să vi le pun, fără ca prin aceasta să vedeţi din partea mea altceva decât dorinţa de a risipi îndoielile îngrozitoare care planează asupra faptelor dumneavoastră. Pretindeţi că aţi extras aurul din roci care, după părerea oamenilor de specialitate, nu conţin aşa ceva. Să admitem. Dar *de ce* v-aţi dedat acestor lucrări ciudate, dificile, şi la care titlul dumneavoastră de gentilom nu vă îndreptăţesc?

– Înainte de toate, pentru că doream să mă îmbogăţesc muncind şi fructificând darurile intelectuale cu care am fost înzestrat. Alţii cer rente sau trăiesc pe spinarea vecinilor, sau chiar rămân nişte cerşetori. Cum nici una dintre aceste trei soluţii nu-mi convenea, am încercat să obţin prin propriile puteri şi de pe urma celor câteva pământuri ale mele maximum de beneficii. Şi cu asta nu cred că am abdicat de la învăţăturile Domnului, căci el a spus: „Nu-ţi vei îngropa darurile". Asta înseamnă, cred,

că dacă suntem înzestraţi cu un dar sau cu un talent, nu avem *calitatea* de a hotărî să-l ţinem sau nu ascuns, ci obligaţia divină de a-l fructifica.

Faţa magistratului încremeni.

– Nu e treaba dumneavoastră, domnule, de a ne vorbi despre obligaţiile divine. Să trecem... De ce v-aţi înconjurat fie de libertini, fie de oameni ciudaţi veniţi din străinătate şi care, fără să fie acuzaţi în mod direct de spionaj împotriva ţării noastre, nu sunt tocmai prieteni ai Franţei, nici măcar ai Romei, după câte mi s-a spus?

– Aceşti oameni ciudaţi pentru dumneavoastră sunt mai ales savanţi străini, elveţieni, italieni sau nemţi, ale căror lucrări le compar cu ale mele. A discuta despre gravitaţia terestră şi universală este un mod nevinovat de a petrece timpul. În privinţa libertinajului care mi se reproşează, nu s-au petrecut deloc mai multe scandaluri în palatul meu decât pe vremea când iubirea curtenească, upă părerea erudiţilor chiar, „civiliza societatea", şi, cu siguranţă, mai puţine decât se petrec în zilele noastre şi în fiecare seară la curte şi în toate tavernele din capitală.

În faţa acestei declaraţii îndrăzneţe, tribunalul se revoltă. Dar Joffrey de Peyrac, ridicând mâna, strigă:

– Domnilor magistraţi şi avocaţi care alcătuiţi, în mare parte, această adunare, ştiu foarte bine că reprezentaţi, prin puritatea moravurilor şi înţelepciunea vieţii dumneavoastră, unul dintre elementele cele mai sănătoase ale societăţii. Să nu vă fie cu supărare, o declaraţie ce are în vedere o altă logică decât a domniilor voastre şi pe nişte cuvinte pe care dumneavoastră înşivă le-aţi murmurat adesea în gând.

Acest mod sincer de adresare îi zăpăci pe judecători şi pe clerici, flataţi în sinea lor de omagiul public adus existenţei lor onorabile şi destul de plicticoase.

Delmas îşi drese vocea şi se prefăcu a-şi răsfoi dosarul.

– Se spune că ştiţi opt limbi.

– Pico della Mirandola[1], în secolul al XV-lea, ştia optsprezece, şi nimeni n-a insinuat atunci că însuşi Satana îşi dăduse osteneala să-l înveţe.

– Mă rog, e lucru dovedit că vrăjiţi femeile. N-aş vrea să umilesc inutil o fiinţă copleşită de nenorociri şi de lipsa graţiei divine, dar e greu, privindu-vă, să accept că numai fizicul dumneavoastră atrăgea femeile într-atât încât să se omoare şi să cadă în transă la simpla dumneavoastră vedere.

– Nu trebuie nimic exagerat, spuse cu modestie contele, zâmbind. Nu s-au lăsat vrăjite, cum spuneţi dumneavoastră, decât cele care au vrut să se lase vrăjite; în privinţa fetelor exaltate, ştim cu toţii despre ce este vorba. Mănăstirea sau, mai degrabă, spitalul sunt singurele locuri care li se potrivesc, şi nu trebuie judecate toate femeile după pilda câtorva nebune.

Delmas afişă un aer şi mai solemn.

– Este de notorietate publică, şi numeroase rapoarte o atestă, că la „curţile iubirii" de la Toulouse, glorificaţi public iubirea trupească, acţiune necuviincioasă din principiu, căci Dumnezeu a spus: „Te vei împreuna ca să zămisleşti".

– Dar Dumnezeu n-a spus niciodată; „Vei zămisli ca un câine sau ca o căţea", şi nu văd ce este diavolesc în a învăţa arta iubirii.

– Farmecele dumneavoastră sunt!

– Dacă aş fi fost atât de puternic în ceea ce priveşte farmecele, n-aş mai fi fost aici.

Judecătorul Bourié se ridică şi tună:

– În curţile iubirii pe care le organizaţi, predicaţi lipsa de respect faţă de legile Bisericii; spuneaţi că instituţia căsătoriei dăunează sentimentelor de iubire şi că nu este un merit să fii credincios.

– În realitate, am spus că meritul nu constă, pur şi simplu, în a te arăta plin de credinţă, dacă, în schimb, eşti zgârcit şi lipsit de inimă; iar ceea ce le place cu adevărat femeilor este să fii vesel, să le dedici poezii,

[1] Giovanni Pico della Mirandola (1463-1494) a fost un filosof şi învăţat umanist italian din perioada Renaşterii. (n.red.)

să fii iubitor şi generos. Şi dacă am spus că sentimentele de iubire se sting în căsnicie, am făcut-o nu pentru că sfânta taină a cununiei e un lucru rău, ci pentru că, în zilele noastre, se face din asta o adevărată afacere, un negoţ ruşinos, în care părinţii discută despre pământ şi zestre, unind uneori cu forţa şi prin ameninţare nişte tineri care nu s-au văzut vreodată. Prin astfel de tertipuri se surpă principiul sfânt al căsătoriei, pentru că nişte soţi legaţi prin asemenea lanţuri nu vor încerca decât să se elibereze prin păcat.

– Iată că aveţi încă obrăznicia să ne ţineţi predici! protestă Delmas, derutat.

– O, vai! nouă gasconilor ne place uneori să glumim şi suntem înclinaţi spre critică, recunoscu contele. Chiar acest spirit m-a făcut să mă revolt împotriva absurdităţilor din vremurile mele. Asta mă aseamănă cu un celebru hidalgo, Don Quijote de la Mancha, care se lupta cu morile de vânt, şi cred că mă dovedesc la fel de nătărău ca el.

Şi mai trecu un ceas, timp în care diferiţi judecători îi puseră o serie de întrebări absurde. Unul îl întrebă cum făcea ca să „vrăjească" florile în aşa fel încât doar trimiţând un buchet, o arunca în transă pe fiinţa care îl primea. Altul voia să ştie care era formula afrodiziacelor pe care le turna în băuturile oaspeţilor de la curţile iubirii şi care îi cufundau pe aceştia într-un „delir lubric", şi, în fine, cu câte femei putea face dragoste în acelaşi timp.

Contele de Peyrac răspundea acestor aberaţii fie cu dispreţ, fie cu un zâmbet ironic.

Firește că nimeni nu-l crezu când afirmă că nu făcea dragoste cu mai multe femei în acelaşi timp.

Bourié, căruia ceilalţi judecători îi lăsaseră grija unei dezbateri atât de delicate, remarcă rânjind:

– Calităţile dumneavoastră amoroase sunt atât de vestite, încât nu ne-am mirat aflând că practicaţi distracţii atât de ruşinoase.

– Dacă experienţa dumneavoastră ar fi pe măsura puterilor mele amoroase, răspunse contele de Peyrac, cu un zâmbet muşcător, aţi şti că a căuta astfel de distracţii

este mai mult o dovadă de neputinţă, pe care doar o aţâţare provocată de plăceri nefireşti o poate satisface. Pentru mine, vă mărturisesc, domnilor, o întâlnire cu o singură femeie, în liniştea unei nopţi discrete, este suficientă ca să-mi satisfacă dorinţele. Aş mai vrea să adaug ceva, spuse pe un ton mai serios. Îi provoc pe toţi bârfitorii din Toulouse şi Languedoc să demonstreze că, de când m-am însurat, am mai fost considerat amantul altei femei decât soţia mea.

– Amănuntul este cunoscut în anchetă, aprobă judecătorul Delmas.

– O! Un foarte mic amănunt, spuse Joffrey râzând.

Lumea din sală se agita stânjenită. Masseneau îi făcu semn lui Bourié să treacă mai departe, dar acesta, care nu putea ierta respingerea sistematică a probelor pe care cu atâta grijă le falsificase, nu se dădea bătut.

– N-aţi răspuns acuzaţiei formulate împotriva dumneavoastră în ceea ce priveşte substanţele pe care le turnaţi în băutura invitaţilor, produse afrodiziace care îi împingeau să comită cumplitele păcate prin care încălcau porunca a şasea.

– Ştiu că există produse destinate să aibă un asemenea efect, aşa cum este cantarida, de exemplu. Dar niciodată n-am fost adeptul forţării, printr-o exaltare artificială, a ceea ce nu trebuie să vină decât din freamătul unei vieţi generoase şi din impulsul firesc al dorinţei.

– Ni s-a spus totuşi că eraţi foarte atent la ce le dădeaţi să mănânce şi să bea oaspeţilor.

– Şi nu era normal? Oricare om dornic să le facă pe plac celor pe care îi ospătează n-ar face la fel?

– Pretindeaţi că mâncarea sau băutura avea foarte mare importanţă pentru a-l seduce pe cel sau pe cea pe care doreaţi s-o cuceriţi. Îi învăţaţi şi descântece?

– Nici vorbă. Îi învăţam că trebuie să ne bucurăm de darurile pe care ni le dă pământul, dar că, în orice lucru, ca să ajungi la scopul dorit, trebuie să înveţi regulile care te conduc la el.

– Precizaţi câteva din învăţăturile dumneavoastră.

Joffrey privi în jur, şi Angelica îi văzu strălucirea zâmbetului.

– Văd, domnilor judecători, că asemenea subiecte vă pasionează la fel ca pe niște adolescenți abia ieșiți din perioada copilăriei. Fie el școlar sau magistrat, cine nu visează mereu să-și cucerească frumoasa? Vai, domnilor, tare mă tem că vă dezamăgesc. La fel ca în cazul aurului, nu am formula magică. Învățătura mea ține de înțelepciunea omenească. Nu-i așa că atunci când, în calitate de tânăr secretar, domnule președinte, ați intrat în această importantă sală, vi s-a părut firesc să învățați tot ce v-ar fi ajutat într-o zi să ajungeți la postul pe care îl ocupați astăzi? Ar fi fost o nebunie să urcați la pupitru și să luați cuvântul fără să vă fi studiat îndelung pledoaria. De-a lungul anilor ați avut grijă să dejucați capcanele care vă puteau apărea în cale. De ce n-am acorda aceeași atenție și gesturilor care țin de iubire? În orice lucru, neștiința este dăunătoare, ca să nu spun vinovată. Învățătura mea nu avea nimic ocult. Și pentru că Monsieur Bourié mi-a cerut să precizez, l-aș sfătui, de exemplu, ca atunci când se întoarce acasă binedispus și dornic să-și mângâie femeia, să nu se oprească la vreo tavernă și să bea una după alta câteva stacane de bere blondă. Ar risca să se trezească puțin cam târziu bărbăția din el în așternut, iar, după o vreme, nevasta, decepționată, ar fi tentată să răspundă ocheadelor galante ale unor amabili muschetari întâlniți a doua zi...

În sală se auziră câteva râsete, și tinerii aplaudară.

– Sigur, recunosc, continuă vocea răsunătoare a lui Joffrey, că mă aflu într-o situație destul de tristă pentru a ține asemenea discursuri. Dar, pentru că trebuie să răspund unei acuzații, voi încheia repetând: pentru a o sluji pe Venus, cred că nu există afrodiziac mai bun decât o fată frumoasă, a cărei constituție sănătoasă te face să nu disprețuiești iubirea trupească.

– Acuzat, spuse sever Masseneau, trebuie din nou să vă amintesc de buna-cuviință. Nu uitați că în sala asta sunt femei sfinte care, sub sutana de călugărițe, și-au închinat fecioria lui Dumnezeu.

– Domnule președinte, țin să vă reamintesc faptul că nu eu sunt cel care a adus... în discuție, dacă pot spune așa, acest subiect alunecos... și fermecător.

Din nou se auziră râsete. Delmas făcu observaţia că această parte a interogatoriului ar fi trebuit să aibă loc în latină, dar Fallot de Sancé, care lua cuvântul pentru prima oară, obiectă, nu fără temei, că toată lumea în această sală alcătuită din secretari, preoţi, călugări înţelegea latina şi că nu trebuia să-şi dea osteneala, numai pentru urechile caste al militarilor, arcaşilor şi halebardierilor.

Apoi, mai mulţi judecători luară cuvântul pentru a prezenta, pe scurt, unele acuzaţii.

Angelica avu impresia că, dacă întreaga dezbatere fusese confuză, se rezuma totuşi la unica acuzaţie de vrăjitorie diabolică asupra femeilor şi la „puterea de a face real" aurul obţinut cu ajutorul alchimiei şi al unor mijloace diavoleşti.

Oftă uşurată. Numai cu această unică acuzaţie de negoţ cu Satana, soţul ei avea şanse să scape din ghearele justiţiei regale.

Avocatul putea face apel la mărturia acului trucat pentru a demonstra viciul de procedură în falsa exorcizare făcută de Biserică şi a cărei victimă fusese Joffrey.

În fine, pentru a demonstra în ce consta „înmulţirea aurului", demonstraţia bătrânului saxon Hauër poate îi va convinge pe judecători.

Aşa că Angelica îşi lăsă privirea să se odihnească o clipă şi închise ochii.

capitolul 14

Când deschise din nou ochii, Angelicăi i se păru că are o vedenie de coşmar. Călugărul Bécher tocmai se arătă pe estradă, jurând pe crucifixul pe care i-l întindea un alt călugăr. Apoi, cu o voce răguşită şi înfundată, începu să povestească despre cum fusese păcălit în mod diabolic de marele vrăjitor Joffrey de Peyrac, care făcuse să ţâşnească în faţa lui, dintr-o rocă topită, aur curat, folosind o piatră filosofală, fără îndoială adusă de pe

Tărâmul Tenebrelor cimerienilor[1], pe care contele i-l descrisese de altfel de bunăvoie ca fiind un pământ absolut virgin şi acoperit de gheţuri, unde tunetul se aude bubuind zi şi noapte, unde vântul vine după grindină şi unde veşnic un munte de foc scuipă lavă topită, care cade la nesfârşit peste gheţurile veşnice, însă acestea, cu toată căldura, nu ajung să se topească.

– Această ultimă afirmaţie este o invenţie de vizionar, observă contele de Peyrac.

– Nu întrerupeţi martorul, porunci preşedintele.

Şi călugărul continuă să bată câmpii. Confirmă că acuzatul fabricase în faţa lui un lingou de mai mult de două livre de aur curat care, încercat mai târziu de o grămadă de specialişti, fusese recunoscut ca fiind bun şi adevărat.

– Nu spuneţi că l-am dăruit monseniorului de Toulouse, pentru faptele lui pioase, interveni încă o dată acuzatul.

– Aşa e, confirmă pe un ton lugubru călugărul. Aurul ăsta a rezistat la treizeci şi trei de slujbe de exorcizare. Ceea ce nu l-a împiedicat pe vrăjitor să-şi păstreze puterea de a-l face să dispară, când dorea, într-un bubuit de tunet. Monseniorul de Toulouse personal a fost martor la acest fenomen înspăimântător, care l-a impresionat foarte tare. Magicianul se lăuda cu asta, vorbind despre „aur fulminant". Se mai lăuda că poate transmuta mercurul în acelaşi fel. De altfel, toate aceste fapte au fost consemnate în memoriul care este în posesia dumneavoastră.

Masseneau încercă să adopte un ton glumeţ:

– Ascultându-vă, părinte, s-ar zice că acuzatul ar putea face să se prăbuşească măreţul Palat de Justiţie aşa cum Samson a surpat coloanele templului păgân unde era ţinut prizonier.

---

[1] Cimerienii, popor de origine geto-tracică, înrudiţi, după unii istorici, cu traco-ilirii. După părerea altora, în secolele XVI î.Hr.–XI î.Hr. ocupau un teritoriu imens, de la Caucaz şi Marea Azov, la nord şi nord-est de Marea Neagră, în Basarabia de astăzi, în Crimeea, dar şi în Deltă şi nordul Dobrogei. (n.tr.)

Angelica simţi un uşor val de simpatie faţă de parlamentarul din Toulouse.

Bécher, rostogolindu-şi ochii ca nişte bile, îşi făcu cruce în grabă.

– Ah! Nu-l stârniţi pe magician! Sigur e la fel de puternic ca Samson.

Vocea batjocoritoare a contelui se auzi din nou:

– Dacă aveam puterea pe care mi-o atribuie acest călugăr torţionar, în loc să-l fac să dispară printr-o vrajă pe el şi semenii lui, m-aş fi folosit în primul rând de o formulă magică cu care să distrug cea mai puternică fortăreaţă din lume: prostia şi credulitatea omenească. Avea dreptate Descartes când spunea că, pentru mintea omenească, infinitul este de neconceput. În privinţa asta, prostia omenească oferă cea mai bună comparaţie.

– Acuzat, nu uitaţi că suntem aici nu pentru a ţine discursuri despre filosofie şi că nu câştigaţi nimic folosindu-vă de astfel de subterfugii.

– Atunci să continuăm să-l ascultăm pe acest demn reprezentant al Evului Mediu, făcu Peyrac, ironic.

Judecătorul Bourié întrebă:

– Părinte Bécher, dumneavoastră, care aţi asistat la aceste lucrări de alchimie asupra aurului şi sunteţi un savant recunoscut, ce părere aveţi în legătură cu motivul pentru care acuzatul s-ar fi vândut Satanei? Bogăţie? Iubire? Ce anume?

Bécher îşi îndreptă silueta slăbănoagă, şi Angelicăi i se păru că vede un înger al infernului luându-şi zborul. Îşi făcu repede cruce şi fu imitată de tot şirul de călugăriţe, care începeau să fie de-a dreptul fascinate de atmosfera acestei scene.

Cu voce egală, Bécher strigă:

– Scopul lui îmi este cunoscut. Bogăţia şi iubirea? Nu! Puterea şi conspiraţia contra statului şi a regelui? Nici atât! Dar vrea să devină la fel de puternic ca Dumnezeu însuşi. *Sunt sigur că ştie să creeze Viaţa*, adică încearcă să-şi bată joc de Creatorul însuşi.

– Părinte, spuse politicos protestantul Delmas, aveţi dovezi în sprijinul afirmaţiilor incredibile pe care le faceţi?

– Am văzut, cum se spune, cu ochii mei, homunculi ieşind din laboratorul lui, şi am văzut şi gnomi, himere şi dragoni. Şi numeroşi ţărani, al căror nume îl am, i-au văzut dând târcoale în unele nopţi cu furtună şi ieşind din faimosul lui laborator-bârlog, care, într-o zi, a fost aproape în totalitate distrus de explozia a ceea ce contele a numit a fi „aur fulminant", şi căreia eu îi spun aur instabil sau satanic.

Toată sala gâfâia, cu sufletul la gură. O călugăriţă leşină şi fu scoasă din sală.

Preşedintele se adresă martorului, insistând solemn. Afirmă că dorea să afle tot adevărul, dar, chemat fiind să judece fapte de vrăjitorie atât de extraordinare cum sunt cele de a insufla viaţă fiinţelor, pe care le considerase întotdeauna o pură legendă, îi cerea martorului să se adune şi să-şi cântărească vorbele.

Îi mai cerea, totodată, adresându-i-se ca unui om de ştiinţă, cunoscător al ştiinţelor ermetice şi autor de cărţi cunoscute şi autorizate de Biserică, să explice cum puteau fi cu putinţă astfel de lucruri şi, mai ales, dacă avea cunoştinţă de precedente în materie.

Călugărul Bécher îşi îndreptă din nou spinarea slăbănoagă şi păru mai înalt ca înainte. Pentru o clipă, toţi s-ar fi aşteptat să-l vadă ridicându-se de la pământ în sutana lui largă, de dimie cenuşie, ca o pasăre sinistră.

Strigă cu o voce de vizionar:

– Scrierile celebre pe acest subiect nu lipsesc. Paracelsus, în *De natura rerum*, a afirmat că pigmeii, faunii, nimfele şi satirii sunt zămisliţi cu ajutorul chimiei! Alte scrieri spun că se pot găsi homunculi, adică nişte omuleţi adesea nu mai mari decât un deget, în urina copiilor. Homunculul e mai întâi invizibil şi se hrăneşte cu vin şi apă de trandafiri; adevărata lui naştere este anunţată de un mic ţipăt. Numai magii atotputernici pot face asemenea vrăji, care să ducă la o naştere diabolică, iar contele de Peyrac, aici de faţă, este unul dintre acei magi cu puteri supreme, căci el însuşi afirma că nu avea nevoie de piatra filosofală pentru a realiza transmutaţia aurului. Doar dacă n-ar avea la dispoziţie acea sămânţă a Vieţii

şi a Metalelor nobile pe care a căutat-o, chiar după spusele lui, la celălalt capăt al Pământului.

Judecătorul Bourié se ridică foarte înfierbântat, bâlbâind cu o bucurie răutăcioasă:

– Ce răspundeţi la o asemenea acuzaţie?

Peyrac ridică din umeri nerăbdător şi sfârşi prin a spune scârbit:

– Cum să combat închipuirile unui individ care se vede limpede că este nebun?

– Acuzat, nu aveţi dreptul să ocoliţi răspunsul, interveni calm Masseneau. Recunoaşteţi, aşa cum spune acest preot, că aţi „dat viaţă" acelor creaturi monstruoase despre care este vorba?

– Bineînţeles că nu, şi chiar să fi fost posibil acest lucru, nu văd de ce m-ar fi interesat?

– Consideraţi deci că este posibil să se dea naştere vieţii în mod artificial?

– De unde să ştiu, domnule? Ştiinţa nu şi-a spus ultimul cuvânt; şi natura nu ne oferă exemple tulburătoare? Când eram în Orient, am văzut transformarea unor peşti în tritoni. Am adus chiar câţiva peşti din ăştia la Toulouse, dar mutaţia nu s-a mai produs niciodată, ceea ce se datorează, cu siguranţă, climei.

– Pe scurt, spuse Masseneau cu un tremur dramatic în glas, nu atribuiţi nici un rol lui Dumnezeu în crearea acestor făpturi vii?

– N-am spus niciodată aşa ceva, domnule, răspunse calm contele. Nu numai că ştiu ce *Credo* am, dar sunt convins că Dumnezeu a creat totul. Numai că nu înţeleg de ce îi interziceţi să se fi gândit la anumite momente de trecere de la vegetale la animale sau de la mormoloci la broaşte. Oricum, eu, personal, n-am „fabricat" niciodată asemenea fiinţe pe care le numiţi homunculi.

Conan Bécher scoase atunci dintre cutele bogate ale sutanei o sticluţă mică şi o întinse preşedintelui.

Sticluţa trecu din mână în mână pe la toţi juraţii. Din locul ei, Angelica nu putea distinge ce conţinea, dar vedea că cei mai mulţi dintre bărbaţii în robă îşi făceau cruce, şi îl auzi pe unul dintre judecători chemând un secretar şi trimiţându-l să aducă agheasmă de la capelă.

Toţi membrii curţii aveau un aer îngrozit. Judecătorul Bourié îşi frământa neîncetat mâinile, fără să se ştie dacă o făcea din satisfacţie sau ca să şteargă urmele profanării.

Numai Peyrac, întorcând capul, nu părea să dovedească nici un interes faţă de ceremonie.

Sticluţa se întoarse la preşedintele Masseneau. Acesta, ca să o examineze mai bine, îşi puse ochelarii cu rame groase de baga şi rupse, în cele din urmă, tăcerea.

– Monstrul acesta aduce mai degrabă cu o şopârlă cu corn, spuse pe un ton dezamăgit.

– Am descoperit doi asemenea homunculi încreţiţi, care, probabil, slujeau vrăjilor, când am intrat în laboratorul de alchimie al contelui, punându-mi viaţa în pericol, explică modest călugărul Bécher.

Masseneau îl interpelă pe acuzat:

– Recunoaşteţi... acest obiect? Gardă, arată sticluţa acuzatului.

Pe colosul în uniformă care fusese strigat îl cuprinse un tremur cumplit. Se bâlbâi, şovăi, apucă sticluţa cu hotărâre, apoi o scăpă fără să vrea, şi aceasta se făcu cioburi.

O exclamaţie de dezamăgire străbătu mulţimea, care apoi îşi manifestă dorinţa de a vedea mai de aproape, fiecare aplecându-se în faţă.

Dar arcaşii făcură un zid înaintea primului rând şi îi opriră pe curioşi.

Până la urmă, un halebardier înaintă şi înţepă cu arma un mic obiect abia văzut, pe care se duse să-l pună sub nasul contelui de Peyrac.

– Fără îndoială este unul din tritonii pe care i-am adus din China, spuse acesta cu calm. Probabil că a scăpat din acvariul în care cufundam alambicul de laborator ca să păstrez mereu călduţă apa unde se scăldau. Bietele făpturi!...

Angelica avu impresia că din toată explicaţia despre şopârlele exotice asistenţa nu reţinuse decât cuvântul „alambic", care stârni o nouă exclamaţie, de groază, de data aceasta.

– Iată una dintre ultimele întrebări ale interogatoriului, reluă Masseneau. Acuzat, recunoaşteţi hârtia pe care v-o arăt? Pe foaia asta sunt înşirate lucrările eretice şi de alchimie şi lista reprezintă o copie fidelă a celei pe care o ţineţi pe unul din rafturile bibliotecii dumneavoastră, printre cărţile pe care le consultaţi cel mai des. Văd pe această listă *De natura rerum* a lui Paracelsus, unde pasajele care se referă la fabricarea satanică a acestor făpturi monstruoase, cum sunt aceşti homunculi a căror existenţă mi-a fost dezvăluită de părintele savant Bécher, sunt subliniate cu roşu şi însoţite de câteva cuvinte scrise de mâna dumneavoastră.

Contele răspunse cu o voce care începea să răguşească de oboseală:

– Este exact. Îmi amintesc că am subliniat şi un număr oarecare de absurdităţi.

– În lista asta descoperim şi nişte cărţi care nu se referă la alchimie, dar nu sunt mai puţin interzise. Citez: *Franţa galantă devenită italiană*, *Intrigile galante de la curtea Franţei* etc. Cărţile sunt tipărite în La Haye sau la Liège, unde ştim că se refugiază cei mai mulţi dintre pamfletarii şi gazetarii periculoşi urmăriţi de rege. Sunt introduse clandestin în Franţa, şi cei care încearcă să le obţină sunt cât se poate de vinovaţi. Remarc pe listă nume de autori cum ar fi Galilei sau Copernic, ale căror teorii ştiinţifice Biserica le dezaprobă.

– Presupun că lista v-a fost oferită de un anume majordom pe nume Clément, spion în slujba nu ştiu cărui înalt personaj, şi care a stat mai mulţi ani în casa mea. Este exactă. Dar aş vrea să remarc, domnilor, că două motive pot îndemna un amator să ţină una din aceste cărţi în biblioteca lui. Fie că vrea să aibă o mărturie a inteligenţei omeneşti, şi, în acest caz, deţine lucrările lui Copernic şi Galilei, fie că doreşte să măsoare pe scara prostiei omeneşti progresele pe care ştiinţa le-a făcut din Evul Mediu şi cele care îi mai rămân de făcut. Acesta este cazul când citeşte elucubraţiile lui Paracelsus sau ale lui Conan Bécher. Credeţi-mă, domnilor, lectura acestor cărţi este deja o mare pedeapsă.

– Dezaprobaţi condamnarea de către Biserica de la Roma a teoriilor atee ale lui Copernic şi Galilei?

– Da, pentru că Biserica se înşală, evident. Ceea ce nu înseamnă că o acuz în alte privinţe. Aş fi preferat să fiu încredinţat ei şi cunoştinţelor ei despre exorcism şi vrăjitorie decât să mi se facă un proces care se pierde în discuţii complicate...

Preşedintele făcu un gest teatral, ca pentru a arăta că îi era peste putinţă să obţină o declaraţie rezonabilă de la un acuzat atât de răuvoitor. Se consultă apoi cu colegii lui, pe urmă anunţă că interogatoriul luase sfârşit şi că urma să se treacă la audierea unor martori ai acuzării.

La un semn al lui, două gărzi se desprinseră şi se auzi o hărmălaie în spatele uşiţei prin care intrase în tribunal.

În sală intrară două călugăriţe în alb, apoi alte patru în obişnuitele lor veşminte mohorâte şi, în urma lor, doi călugări în sutane brune. Grupul lor se alinie în faţa judecătorilor.

Preşedintele Masseneau se ridică.

– Domnilor, ajungem la partea cea mai delicată a procesului. Numiţi de însuşi regele, apărători ai Bisericii lui Dumnezeu, să judecăm un proces de vrăjitorie, am fost siliţi să căutăm mărturii care, după ritualurile de la Roma, ar putea dovedi în mod evident că seniorul Peyrac are legături cu Satana. În special al treilea punct al ritualului spune că...

Şi se aplecă pentru a citi un text:

– „... care spune că persoana ce încheie un târg cu diavolul şi care este numită în mod tradiţional «un adevărat energumen» posedă «puteri supranaturale ale trupului şi putere deplină asupra sufletului şi trupului celorlalţi», şi am reţinut următoarele..."

În ciuda frigului din sala mare, Masseneau se şterse discret pe frunte, apoi reluă lectura, bâlbâindu-se puţin:

– Ne-au parvenit plângerile stareţei de la mănăstirea de fete din Saint-Léandre, din Auvergne. Stareţa declară că una din novicele intrate de curând în mănăstire, şi care până atunci le dăduse numai satisfacţii, manifesta

semne de tulburări diavoleşti, de care îl socotea vinovat pe contele de Peyrac. Nu ascundea faptul că acesta, odinioară, o ademenise spre vinovate plăceri, şi că numai remuşcările pentru greşelile ei o determinaseră să se retragă la mănăstire. Dar nici aici nu-şi găsea pacea, căci omul continua s-o ispitească de la distanţă şi, cu siguranţă, îi făcuse farmece. Nu după mult timp, a adus la capitul un buchet de trandafiri despre care pretindea că-i fusese aruncat peste zid de un necunoscut care avea silueta contelui de Peyrac, dar care era, fără îndoială, un demon, căci se dovedise că, la acea vreme, gentilomul în chestiune era la Toulouse. Buchetul în discuţie a stârnit mare tulburare în întreaga comunitate. Alte călugăriţe au fost apucate pe nepusă masă de patimi neobişnuite şi obscene. Când şi-au mai venit în fire, vorbeau despre un diavol şchiop, a cărui simplă apariţie le umplea de o bucurie neomenească şi le aprindea în trup un foc de nestins. Firesc, novicea vinovată de această nebunie rămânea în transă aproape tot timpul. Speriată, stareţa de la Saint-Léandre şi-a chemat, până la urmă, superiorii. Cu siguranţă, atunci când a început procesul numitului senior de Peyrac, cardinalul arhiepiscop al Parisului ne-a trimis dosarul. Acestea sunt călugăriţele din acea mănăstire pe care le vom asculta chiar acum.

Şi, aplecându-se deasupra mesei, Masseneau se adresă respectuos spre unul dintre cornetele aplecate:

– Soră Carmencita de Mérecourt, recunoaşteţi în acest bărbat pe cel care vă urmăreşte de la distanţă şi care v-ar fi aruncat „invocaţia diabolică şi ridicolă" de vrajă?

O voce pătimaşă de contralto răsună patetică:

– Îl recunosc pe unicul şi singurul meu stăpân!

Stupefiată, Angelica descoperea sub vălurile sobre faţa senzuală a frumoasei spaniole.

Masseneau îşi drese vocea şi rosti cu dificultate evidentă:

– Totuşi, soră, nu aţi îmbrăcat veşmântul monahal pentru a vă închina întreaga viaţă Domnului?

– Am vrut să fug de imaginea celui care m-a vrăjit. În zadar. Mă urmăreşte până şi în timpul sfintelor slujbe!

– Şi dumneavoastră, soră Louise de Rennefonds, îl recunoaşteţi pe cel care vă apărea în timpul scenelor de delir a căror victimă aţi fost?

O voce tânără şi tremurătoare răspunse slab:

– Da, eu... aşa cred. Dar acela pe care îl vedeam avea coarne...

Un hohot uriaş de râs scutură sala, şi un secretar strigă:

– Hei! Este foarte posibil să-i fi crescut cât a stat la Bastilia!

Angelica era roşie de furie şi de umilinţă. Tovarăşa ei o luă de mână ca să-i amintească să-şi păstreze sângele-rece şi se stăpâni.

Masseneau reluă, adresându-se stareţei mănăstirii:

– Maică stareţă, cu toate că audierea trebuie să fie foarte neplăcută pentru dumneavoastră, sunt nevoit să vă cer să vă confirmaţi spusele în faţa tribunalului.

Bătrâna stareţă, care nu părea deloc emoţionată, ci numai indignată, nu se lasă rugată de două ori şi începu cu o voce clară:

– Ceea ce se întâmplă de câteva luni în mănăstirea la care sunt stareţă de treizeci de ani este o adevărată ruşine. Trebuie să trăieşti într-o mănăstire, domnilor, ca să ştii câte feţe groteşti poate împrumuta demonul atunci când, cu ajutorul unui vrăjitor, reuşeşte să se manifeste. Nu vă ascund că datoria care îmi revine astăzi e foarte dificilă pentru mine, căci mi-e greu, în faţa unul tribunal mirean, să fiu obligată să prezint acţiuni atât de ofensatoare pentru Biserică, dar Eminenţa Sa, cardinalul arhiepiscop, mi-a poruncit. Aş dori totuşi să fiu audiată separat.

Preşedintele acceptă cererea, spre marea mulţumire a stareţei şi decepţia sălii.

Tribunalul se retrase, urmând-o pe stareţă şi alte călugăriţe într-o încăpere din fund, care servea, de obicei, ca loc pentru păstrarea actelor.

Numai Carmencita rămase, păzită de cei patru călugări care o aduseseră şi de două gărzi elveţiene.

Angelica îşi privea acum fosta rivală. Spaniola nu-şi pierduse frumuseţea. Poate izolarea îi subţiase şi mai

tare faţa pe care ochii mari şi negri păreau să urmărească un vis înflăcărat.

Publicul părea şi el fascinat de vederea frumoasei vrăjite. Angelica auzi vocea batjocoritoare a maestrului Gallemand, care spunea:

– Zburdalnicule! Marele Şchiop creşte în ochii mei!

Angelica observă că soţul ei nu onorase nici măcar cu o privire scena spectaculoasă. Acum când tribunalul părăsise sala, încerca să se odihnească puţin. Căută să se aşeze de bine, de rău pe banca infamiei, care era banca acuzaţilor. Reuşi cu chinuri care făceau să i se schimonosească faţa de durere. Faptul că stătuse în picioare, sprijinit în cârje, şi mai ales tortura acului, care îi fusese aplicată la Bastilia, făcuseră din el un martir.

Inima o chinuia pe Angelica ca şi când se transformase în piatră.

Până acum, soţul ei dovedise un curaj supraomenesc. Reuşise să vorbească liniştit, fără să-şi poată stăpâni întotdeauna obişnuita lui ironie care, din nefericire, nu părea că impresionase plăcut nici tribunalul, nici măcar publicul.

Acum, Joffrey întorcea ostentativ spatele fostei sale iubite. Măcar o văzuse? Sora Carmencita, o clipă nemişcată, făcu dintr-odată câţiva paşi în direcţia acuzatului. Gărzile intervenirăşi o făcură să dea înapoi.

Brusc, faţa splendidă de madonă spaniolă se transformă cu totul, crispându-se, scobindu-se. Într-o clipă, se transformase într-o vedenie de infern.

Gura i se deschidea şi închidea ca a unui peşte scos din apă. Apoi, călugăriţa îşi duse brusc mâinile la buze. Dinţii scrâşniră, îşi dădu ochii peste cap, o spumă albă îi apăru în colţul buzelor şi începu să se umfle.

Desgrez sări, buimac.

– Priviţi! Iată ce vedeţi, marea scenă a spumei de săpun.

Dar fu luat pe sus cu brutalitate şi târât afară.

Acest unic strigăt nu avusese nici un ecou în rândurile mulţimii, care, cu sufletul la gură, privea spectacolul, halucinată.

Un tremur convulsiv zgâlţâia din cap până-n picioare trupul călugăriţei. Făcu câţiva paşi şovăitori în direcţia acuzatului. Călugării îi tăiară din nou drumul. Atunci se opri, îşi duse mâinile la bonetă şi începu să şi-o smulgă cu gesturi sacadate. În timpul acesta, se răsucea din ce în ce mai repede.

Cei patru călugări se aruncară pe ea, încercând s-o stăpânească.

Fie pentru că nu îndrăzneau să se arate prea energici, fie pentru că, într-adevăr, nu reuşeau să-i vină de hac, le scăpa ca un şarpe, cu gesturi sigure de luptătoare antrenată şi de adevărată acrobată.

Apoi se aruncă la pământ şi, târându-se, unduindu-se ca un şarpe, reuşi de mai multe ori să se strecoare printre picioarele călugărilor, pe sub sutanele lor, încercând să le ridice. În două sau trei rânduri, sărmanii călugări se rostogoliră pe duşumea în ipostaze cât se poate de ridicole. Arcaşii, ameţiţi în faţa acestui amestec de sutane şi mătănii, nu îndrăzneau să intervină.

Până la urmă, posedata, zvârcolindu-se şi răsucindu-se în toate direcţiile, reuşi să-şi smulgă scapularul, apoi sutana şi, dintr-odată, îşi înălţă în lumina sinistră a pretoriului trupul magnific, în întregime gol.

Vacarmul era de nedescris. Oamenii urlau fără să se poată opri. Unii voiau să iasă, alţii voiau să vadă.

Un magistrat respectabil, aşezat în primul rând, se ridică, îşi smulse toga şi, sărind pe estradă doar în cămaşă şi pantaloni, îşi aruncă toga în capul Carmencitei şi reuşi s-o acopere pe nerușinata furioasă.

Imediat, la ordinul superioarei, călugăriţele lângă care stătea Angelica se puseră în mişcare. Li se făcu loc, pentru că fuseseră recunoscute călugăriţele din ordinul surorilor ospitaliere ale Sfintei Ecaterina. O înconjurară pe Carmencita şi, cu nişte sfori apărute de nu se ştie unde, o legară ca pe un cârnat. După aceea, aproape în procesiune, ieşiră luând cu ele captura spumegândă.

Apoi, un ţipăt dezlănţuit ţâşni din mulţime:

– Priviţi, diavolul râde!

Cu braţele întinse, arătau spre acuzat.

Într-adevăr, Joffrey de Peyrac, la câţiva paşi de scena care avusese loc, râdea fără să se stăpânească. În acel râs sonor, Angelica recunoştea izbucnirile veseliei naturale şi spontane care îi încântase viaţa. Dar spiritele tulburate vedeau în asta chiar o provocare a iadului.

Un val de indignare şi de groază împinse mulţimea înainte. Gărzile se aruncară şi îşi încrucişară halebardele. Fără ei, acuzatul ar fi fost, cu siguranţă, sfârtecat.

– Vino cu mine, îi şopti Angelicăi tovarăşa ei.

Şi cum aceasta, zăpăcită, stătea pe gânduri, insistă:

– Oricum, sala va fi evacuată. Trebuie să ne interesăm ce s-a întâmplat cu maestrul Desgrez. O să aflăm de la el dacă şedinţa continuă în după-amiaza asta.

capitolul 15

Îl găsiră pe avocat în curtea palatului, la cârciumioara ţinută de ginerele şi de fiica mai mare a călăului.

Avocatul, cu peruca sucită, era foarte agitat.

– Aţi văzut cum m-au dat afară, profitând de absenţa tribunalului?... Vă asigur că eu, ăsta pe care-l vedeţi, aş fi făcut-o pe nebună să scuipe bucăţica de săpun pe care o ţinea în gură! Dar nu contează. Chiar exagerările acestor doi martori o să-mi folosească la pledoarie!... Dacă părintele Kiher să nu se lăsa atâta aşteptat, aş fi fost mai liniştit. Haideţi, veniţi să vă aşezaţi la masa asta lângă foc, doamnelor. I-am comandat fetiţei călăului ouă şi cârnăciori. Sper că n-ai pus în ei ceva zeamă de căpăţână de mort, frumoaso...?

– Nu, domnule, răspunse cu drăgălăşenie tânăra. Nu pun decât în supa săracilor.

Angelica, cu coatele pe masă, îşi ţinea faţa în mâini. Desgrez îi aruncă priviri uluite, crezând că plângea. Dar observă că era scuturată de un râs nervos.

– Vai! Carmencita asta! spuse ea bâlbâindu-se, cu ochii strălucind de lacrimile pe care şi le stăpânea. Ce actriţă!

N-am mai văzut niciodată ceva atât de ciudat! Crezi că a făcut-o special?

– Cu femeile, nu se ştie niciodată! şopti avocatul.

La o masă învecinată, un conţopist bătrân comenta pentru colegii lui:

– Dacă scena jucată de călugăriţă este o comedie, ei bine, atunci e o bună actriţă. În tinereţe am asistat la un proces al abatelui Grandin, care a fost ars pe rug pentru că a vrăjit câteva călugăriţe din Loudun. Exact aşa s-a întâmplat şi atunci. Nu s-au găsit în sală destule mantii ca să le acopere pe toate fetele alea frumoase care se dezbrăcau cum îl vedeau pe Grandin. Nici n-apucai să zici „uau!" Şi ce-aţi văzut astăzi e nimic. La audierile din Loudun, acolo să fi văzut cum toate, goale, se tăvăleau pe jos şi...

Se aplecă, începând să şoptească amănunte deosebit de scabroase.

Angelica îşi mai revenea.

– Iertaţi-mă că am râs. Sunt la capătul puterilor.

– Râzi, biata de tine, râzi, şopti posomorât Desgrez. Va fi destul timp să plângi. Măcar dacă era aici părintele Kiher! Ce dracu' i s-o fi întâmplat?...

Auzind strigătele unui vânzător de cerneală, care se tot învârtea prin curte, cu butoiaşul în bandulieră şi penele de gâscă în mână, îl chemă şi, pe un colţ de masă, mâzgăli câteva cuvinte pe un bileţel pe care i-l dădu unui aprod să-l ducă pe loc locotenentului de poliţie, Monsieur d'Aubray.

– D'Aubray ăsta e un prieten de-al tatălui meu. I-am spus că-i vom plăti cât va trebui pentru a-şi pune pândarii la treabă ca să-l aducă pe părintele Kiher la palat, de bunăvoie sau cu forţa.

– Ai pus să fie căutat la Templu?

– L-am trimis deja de două ori pe micul Spânzuratu' cu un bileţel. S-a întors cu mâna goală. Iezuiţii pe care i-a întâlnit susţin că părintele a plecat încă din zori către palat.

– Ce bănuieşti? întrebă Angelica, îngrijorată.

– O! Nimic. Doar că mi-ar plăcea foarte mult să fie aici, atâta tot.

– De ce acest Bourié voia să se păstreze acuzaţia de „căutător de comori"?

Desgrez recunoscu că insistenţa îl mirase şi pe el. Poate voia să lase impresia că Monsieur de Peyrac este nebun, căutătorii de comori dând dovadă, în obsesia lor de a săpa pământul în anumite locuri, de siguranţa descoperirii, cel mai adesea soldată cu dezamăgiri, şi care îi făcea să fie consideraţi, în cel mai bun caz, nişte maniaci nevinovaţi, bântuiţi de revelaţii obscure.

Masseneau trecuse peste pretenţiile lui Bourié. În schimb, Angelica nu se putu împiedica să-şi exprime stupoarea amestecată cu dezamăgire faţă de promptitudinea cu care două personaje importante, preşedintele Séguier, paznicul Sigiliului, şi Denis Talon, avocat general al Consiliului regelui şi acuzator principal, o şterseseră. Fusese liniştită aflând de numirea lor în acest caz, funcţiile lor înalte fiind o garanţie că nu vor putea susţine un proces în care dreptatea să fie prea tare călcată în picioare. Însă, abia formulaseră câteva fraze, care nu constituiau nici măcar o părere, că şi dispăruseră.

Cu o strâmbătură sarcastică, Desgrez susţinu că acest mic spectacol era ceva obişnuit. Anunţau nume mari pentru a atrage interesul publicului asupra importanţei procesului, apoi înaltele personaje se retrăgeau, nedorind deloc să se compromită prin acordarea unui verdict, indiferent care ar fi fost el. Pentru această apariţie în interesul prestigiului primeau subsidii la fel de importante sau câteva dovezi de mulţumire din partea regelui.

Angelica aprecie că, într-o anumită măsură, era de preferat să planeze asupra verdictului un fel de îndoială. Procesul părea, în felul acesta, mai aproape de normalitate.

Desgrez susţinu că, în principiu, demonstraţia ştiinţifică a modului de extragere a aurului trebuia să-i convingă pe magistraţi... aşa limitaţi cum erau.

– Dar nu este suficient să fie convinşi, trebuie reduşi la tăcere. Numai vocea lui Kiher este destul de autorizată ca să-i convingă să treacă peste... preferinţele regelui.

Acum, să mergem, căci audierea se va relua şi riscăm să găsim uşile închise.

Şedinţa de după-amiază a fost deschisă printr-o declaraţie a preşedintelui Masseneau. Ca urmare a audierii câtorva martori ai acuzării, spuse el, judecătorii îşi făcuseră o părere destul de clară asupra diferitelor aspecte ale acestui proces dificil, precum şi asupra caracterului deosebit al acuzatului, iar acum aveau să fie audiaţi martorii apărării.

Desgrez îi făcu semn unuia dintre gardieni, care permise intrarea în sală a unui puştan parizian, cu un aer isteţ.

Declară că se numea Robert Davesne şi că era ucenic lăcătuş pe rue Ferronnerie, la firma Cheia de Aramă, la meşterul Dasron. Cu voce limpede, jură să spună tot adevărul şi îl luă de martor pe Sfântul Eligius, patronul breslei lăcătuşilor.

Apoi, se apropie de preşedintele Masseneau şi îi întinse un mic obiect, pe care acesta îl cercetă, mirat şi neîncrezător.

– Asta ce mai e?

– Este un poanson cu arc, dom'le, răspunse puştiul, fără să se piardă cu firea. Cum sunt foarte priceput, pe mine m-a pus jupânul să fac unul la fel ca acela comandat de călugăr.

– Ce-nseamnă povestea asta? întrebă magistratul, întorcându-se spre Desgrez.

– Domnule preşedinte, acuzarea a menţionat, învinuindu-mi clientul, reacţiile acestuia în timpul unei exorcizări care ar fi avut loc în închisoarea de la Bastilia, sub supravegherea lui Conan Bécher, căruia refuz să-i dau vreun titlu bisericesc, din respect pentru Biserică. Conan Bécher ne-a spus că la proba „atingerilor diavoleşti", acuzatul a reacţionat într-un fel care nu lasă nici o îndoială în privinţa legăturilor lui cu Satana. La toate atingerile în punctele nevralgice prevăzute de ritualul de la Roma, acuzatul ar fi scos nişte urlete care i-ar fi făcut să tremure până şi pe gardieni. Or, vreau să subliniez că poansonul cu care s-a făcut proba era lucrat după acelaşi

model ca acela pe care îl aveţi în mână. Domnilor, falsul „exorcism" pe care curtea de justiţie riscă să-şi sprijine verdictul a fost făcut cu un poanson *măsluit*. Vreau să spun că, aparent inofensiv, conţinea un ac lung, cu arc, care, declanşat cu o atingere imperceptibilă a unghiei, se înfigea în carne, în clipa dorită. Desfid orice bărbat cu sânge-rece să suporte această încercare fără să scoată, înţepat fiind, nici un strigăt de durere. Are vreunul dintre dumneavoastră, domnilor juraţi, curajul de a încerca personal tortura rafinată la care a fost supus clientul meu, şi după care s-au ascuns ca să-l acuze că este, cu siguranţă, posedat?...

Încremenit şi palid, Fallot de Sancé se îndreptă şi îşi întinse braţul. Dar Masseneau interveni nerăbdător:

– Terminaţi cu circul! Poansonul este chiar acelaşi care s-a folosit la şedinţa de exorcizare?

– Este o copie perfectă. Originalul a fost adus chiar de acest ucenic, acum trei săptămâni, la Bastilia, şi i-a fost înmânat lui Bécher. Ucenicul poate depune mărturie.

În clipa aceea, puştanul declanşă viclean acul, care ţâşni sub nasul lui Masseneau, făcându-l să sară un pas în spate.

– În calitate de preşedinte al curţii, îl recuz pe acest martor de ultim moment, care nici măcar nu figurează pe prima listă a grefierului. Mai mult, este un copil, şi mărturia este îndoielnică. Şi, în sfârşit, mai mult ca sigur că este o mărturie interesată. Cât te-au plătit ca să vii aici?

– Până acum, nimic, dom'le. Dar mi-a promis dublu faţă ce mi-a dat deja călugărul, adică douăzeci de livre.

Furios, Masseneau se întoarse spre avocat.

– Vă previn că dacă insistaţi să se înregistreze o astfel de mărturie, mă voi vedea obligat să renunţ la audierea celorlalţi martori ai apărării.

Desgrez lăsă capul în semn de supunere şi puştiul se strecură pe uşa grefei, ca urmărit de diavol.

– Să intre ceilalţi martori, porunci sec preşedintele.

Urmă o zgomot asemenea tropăitului făcut de o echipă mare de muncitori care ajută la mutat. Precedat

de doi sergenţi, îşi făcu apariţia un cortegiu ciudat. Mai întâi venea un grup de hamali din hale, năduşiţi şi murdari, cărând nişte pachete cu forme ciudate, din care se vedeau ieşind tuburi de fier, foale de forjă şi alte obiecte bizare. Apoi, veneau doi savoiarzi scunzi, purtând coşuri cu cărbune şi vase de gresie, cu etichete stranii.

În urmă, în spatele a doi gardieni, putea fi văzut intrând un pitic diform, care părea să-l împingă înainte pe uriaşul negru Kouassi-Ba, foarte emoţionat. Maurul, cu bustul gol, îşi desenase pe piept dungi de caolin alb. Angelica îşi aminti că făcea acelaşi lucru la Toulouse, în zilele de sărbătoare sau în timpul experienţelor importante din laborator. Dar apariţia lui, precum şi a ciudatului cortegiu, smulse sălii un urlet în care uimirea se amesteca cu groaza.

În schimb, Angelica scoase un oftat de uşurare. Ochii i se umplură de lacrimi.

„Vai! Ce oameni de ispravă", gândi ea, privindu-i pe Fritz Hauër şi pe Kouassi-Ba. „Şi totuşi, ştiu ce riscă luându-i apărarea stăpânului lor."

Imediat ce puseră jos pachetele, hamalii ieşiră. Nu mai rămaseră decât bătrânul saxon şi maurul. Începură să despacheteze şi să instaleze forja portativă şi foalele cu picior. Instalară cele două creuzete, precum şi vasul mare cu cenuşă de oase. Apoi, saxonul deschise cei doi saci. Din primul scoase cu greu o piatră neagră, care părea de zgură, din celălalt, un lingou, care părea din plumb.

Se făcu auzită vocea lui Desgrez:

– Conform dorinţei unanim exprimate de curte de a vedea şi înţelege la ce se referă acuzaţia de transmutaţie a aurului prin vrăjitorie, iată martorii şi „complicii" – în termenii noştri juridici – ai operaţiunii presupuse a fi magice. Au venit în ajutorul fostului lor stăpân, şi nu pentru că numele lor au fost smulse prin tortură clientului meu, contele de Peyrac... Acum, domnule preşedinte, aveţi bunăvoinţa de a-i permite acuzatului să facă în faţa dumneavoastră, cu ajutoarele lui obişnuite, demonstraţia experienţei a ceea ce actul de acuzare numeşte „fermecare prin magie", în vreme ce, după opinia

acuzatului, este vorba de extragerea aurului invizibil, scos la iveală prin procedee ştiinţifice?

Maestrul Gallemand strecură la urechea vecinului:

– Domnii ăştia sunt sfâşiaţi între curiozitate, atracţia fructului oprit şi recomandările dure venite de foarte sus. Dacă ar fi cu adevărat isteţi, ar refuza să se lase influenţaţi.

Pe Angelica o cuprinse un tremur, temându-se ca singura dovadă reală a nevinovăţiei soţului ei să nu fie interzisă în ultimul moment. Dar curiozitatea sau chiar spiritul de dreptate învinseră. Joffrey de Peyrac a fost invitat de Masseneau să conducă operaţiunea şi să răspundă la toate întrebările folositoare.

– Înainte de toate, puteţi jura, conte, că, prin toate poveştile astea cu aurul fulminant nici acest palat, nici persoanele care se află aici nu se expun vreunui pericol cât de mic?

Angelica, fără să-şi piardă simţul umorului, observă că, în teama lor faţă de misterul care se pregătea, aceşti judecători desăvârşiţi îi redau titlul celui pe care îl deposedaseră de el fără altă formalitate.

Joffrey susţinu că nu exista nici un pericol.

Judecătorul Bourié ceru să fie adus înapoi părintele Bécher, pentru a-l confrunta cu acuzatul în timpul pretinsei experienţe şi pentru a fi evitată, astfel, orice înşelătorie.

Masseneau îşi aplecă serios creştetul acoperit de perucă, iar Angelica nu-şi putu stăpâni tremurul nervos care o cuprindea de fiecare dată când îl vedea pe călugărul care nu era numai adevăratul suflet damnat din proces, dar era, probabil, şi inventatorul acului de tortură şi, poate, instigatorul circului făcut de Carmencita. Monstruos de lucid, încerca oare, pur şi simplu, să-şi justifice usturătorul eşec în alchimie? Sau era vorba despre un vizionar confuz, având, ca toţi nebunii, momente de luciditate? În fond, conta prea puţin. Era călugărul Bécher!

El reprezenta tot ceea ce Joffrey de Peyrac combătuse, deşeurile, resturile unei lumi apuse, acel Ev Mediu care se întinsese ca un ocean uriaş asupra Europei, dar care,

retrăgându-se, lăsa să băltească în golurile noului secol spuma sterilă a falsei argumentaţii şi a dialecticii.

Cu mâinile în mânecile largi ale sutanei, cu gâtul lungit, cu ochii ficşi, Bécher îi supraveghea pe saxon şi pe Kouassi-Ba care, aducând forja şi luptându-se cu îmbucarea ţevilor, începeau să aţâţe focul.

În spatele Angelicăi, un preot îi spunea unuia dintre colegi:

– E sigur că o asemenea adunare de monştri umani şi, mai ales, maurul mânjit ca pentru o ceremonie magică nu e făcută să liniştească sufletele slabe. Din fericire, Domnul va şti întotdeauna să-i recunoască pe credincioşi. Am auzit vorbindu-se că s-a făcut o exorcizare în secret, dar în bună regulă, din ordinul diocezei de Paris, care ar fi tras concluzia că nu există nimic diabolic în acuzaţia care este pusă, pe nedrept, în seama acestui gentilom, pedepsit poate doar pentru lipsa lui de pietate...

Disperarea şi curajul sfâşiau inima îndurerată a Angelicăi. Sigur că preotul avea dreptate. Dar de ce bunul Fritz Hauër, cu spatele lui cocoşat, cu faţa vineţie, şi Kouassi-Ba i se păreau atât de înspăimântători?

Iar când Joffrey îşi îndreptă trupul înalt, chinuit, ca să se apropie şchiopătând de forja înroşită, nu făcu decât să completeze acest sinistru tablou.

Acuzatul ceru unui halebardier să ia blocul de zgură, cu aspect poros şi negru, să-l arate mai întâi preşedintelui, şi, pe urmă, tuturor juraţilor. Un alt halebardier le întinse o lupă puternică, pentru a examina piatra de foarte aproape.

– Vedeţi, domnilor, este o bucată de pirită auriferă topită, extrasă din mina de la Salsigne, specifică Peyrac.

Bécher confirmă:

– Este aceeaşi materie neagră pe care am zdrobit-o şi spălat-o, şi în care n-am găsit aur.

– Ei bine, părinte, reluă acuzatul cu un respect pe care Angelica îl admiră, o să aveţi din nou ocazia să vă arătaţi talentele de spălător de aur. Kouassi-Ba, dă-i părintelui un mojar.

Călugărul își suflecă mânecile largi și se apucă să zdrobească înfocat și să piseze roca neagră, care se transforma destul de ușor în pulbere.

– Domnule președinte, aveți amabilitatea să trimiteți acum după un butoi mare cu apă și un vas de cositor foarte curat și frecat cu nisip.

În timp ce doi elvețieni se duceau să aducă cele necesare, prizonierul prezentă judecătorilor un lingou de metal.

– Acesta este plumb din care se fac gloanțe sau țevi pentru apă, plumb pe care specialiștii îl numesc „sărac", pentru că nu conține nici aur, nici argint.

– Și cum putem fi siguri de asta? remarcă foarte corect protestantul Delmas.

– Pot să v-o demonstrez prin cupelație.

Saxonul îi întinse fostului stăpân o lumânare mare de seu și două cuburi albe, de trei sau patru țoli. Cu un briceag, Joffrey scobi în fațeta unui cub o mică gaură.

– Ce este materia asta albă? Este argilă pentru porțelan? întrebă Masseneau.

– Este o bucată făcută din cenușă de oase, acea cenușă care v-a impresionat atât de tare încă de la începutul audierilor. În realitate, o să vedeți că această materie albă folosește, pur și simplu, pentru a absorbi mizeria din plumb, atunci când este încălzit la flacăra unei lumânări de seu...

Lumânarea a fost aprinsă, și Fritz Hauër aduse un tubuleț îndoit în unghi drept, în care contele se apucă să sufle în așa fel încât să îndrepte flacăra lumânării spre bucata de plumb încrustată în scobitura făcută în os.

Se observă cum flacăra se apleacă, atinge plumbul, care începe să se topească și să scoată aburi de un albastru palid.

Conan Bécher ridică degetul, cu un aer important.

– Savanții numesc asta „suflarea pietrei filosofale", comentă el, cu voce dogită.

Contele își întrerupse operațiunea o clipă.

– Dacă îl ascultăm pe acest imbecil, toate coșurile caselor vor fi luate curând drept suflarea Satanei.

Călugărul adoptă un aer de martir, iar preşedintele îl chemă pe inculpat la ordine. Joffrey de Peyrac se apucă să sufle din nou.

În întunericul serii care începea să se aştearnă peste sală, se văzu plumbul topit clocotind până deveni roşu, apoi potolindu-se şi, în sfârşit, căpătând o culoare întunecată, în timp ce prizonierul înceta să mai sufle în tub. Dintr-odată, un norişor de fum acru se risipi şi se observă că plumbul topit dispăruse cu totul.

– E o scamatorie care nu dovedeşte absolut nimic, remarcă Masseneau.

– Demonstrează doar că cenuşa de oase absoarbe sau, dacă vreţi, bea tot plumbul sărac, oxidat. Şi asta arată că acest plumb este lipsit de metale preţioase, lucru pe care ţineam să vi-l demonstrez prin această operaţiune, pe care metalurgii saxoni o numesc „încercare în alb". Acum, o să-i cer părintelui Bécher să termine de spălat pulberea neagră pe care o numesc auriferă, şi apoi vom trece la extragerea aurului.

Cei doi elveţieni se întoarseră cu hârdăul de apă şi cu un lighean.

După ce spălase, agitând, pulberea pe care o zdrobise, călugărul, cu un aer triumfător, arătă tribunalului puţinele reziduuri de elemente grele care se depuseseră pe fundul ligheanului.

– Este exact ce susţineam, spuse el. Nici urmă de aur. Nici măcar infimă. Nu poate fi făcut să apară decât prin magie.

– Aurul este invizibil, repetă Joffrey. Din roca zdrobită, ajutoarele mele îl vor extrage doar cu ajutorul plumbului şi al focului. Şi eu nu voi lua parte la operaţiune. Astfel, vă veţi convinge că eu nu introduc nici un element nou, nici nu adaug vreo formulă cabalistică, şi că nu este vorba decât de un procedeu artizanal, practicat de nişte muncitori la fel de puţin vrăjitori ca oricare alt fierar sau cazangiu.

Maestrul Gallemand murmură:

– Vorbeşte prea simplu şi prea bine. În curând îl vor acuza că vrăjeşte juriul şi întreaga sală.

Din nou, Kouassi-Ba şi Fritz Hauër se apucară de treabă. Bécher, vizibil reticent, dar exaltat de „misiunea" lui şi de rolul dominant pe care îl căpăta treptat în acest proces în care, în felul lui, credea că apără Biserica, urmărea, fără să spună nimic, pregătirile de încărcare a forjei cu cărbune.

Saxonul luă un creuzet mare din argilă arsă. Puse în el plumbul, apoi pulberea neagră de zgură pisată. Acoperi totul cu o sare albă, care probabil că era borax. În fine, puse deasupra cărbune, şi Kouassi-Ba începu să acţioneze cu piciorul cele două foale.

Angelica admira răbdarea cu care soţul ei, încă atât de mândru şi de arogant cu câteva clipe înainte, se lăsa acum în voia acestei comedii.

Categoric, se ţinea departe de forjă, aproape de banca acuzării, dar strălucirea focului îi lumina faţa slabă şi plină de cicatrice, ascunsă de părul bogat.

Toată scena avea ceva sinistru şi apăsător.

În focul puternic din forjă, plumbul şi zgura se topeau. Aerul se umplea de fum şi de un miros acru şi sulfuros. În primele rânduri, mai multe persoane începură să tuşească şi să strănute.

Întregul tribunal dispărea într-o clipă, ascuns după norul de aburi negri.

Angelica începea să-şi spună că judecătorii nu erau totuşi lipsiţi de oarece merite expunându-se astfel, dacă nu unei vrăjitorii, măcar unui experiment foarte neplăcut.

Judecătorul Bourié se ridică şi ceru permisiunea să se apropie. Masseneau îi dădu voie. Dar judecătorul, considerat falsificator şi despre care avocatul spusese că regele îi promisese trei abaţii în cazul în care procesul se termina cu o condamnare dură, rămase, în cele din urmă, în picioare între forjă, cu spatele la ea, şi acuzatul pe care îl spiona atent.

Fumul forjei se îndrepta uneori spre Bourié şi îl făcea să tuşească, dar acesta continua să rămână în acea poziţie, expusă şi nu foarte comodă, fără să-l scape din priviri pe conte.

Judecătorul Fallot, zis de Sancé, părea să stea chiar el pe cărbunii încinşi. Evita privirile colegilor şi se agita nervos în fotoliul mare, de catifea roşie.

„Sărmanul Gaston!", gândi Angelica, care nu-i mai acordă apoi nici o atenţie.

Creuzetul, sub acţiunea focului forjei pe care un gardian îl alimenta şi adăuga mereu cărbune, se înroşi, apoi se făcu aproape alb.

– *Halt*! comandă minerul saxon care, plin de funingine, de sudoare şi de cenuşă de oase, semăna din ce în ce mai mult cu un monstru ieşit din infern.

Se apropie de unul dintre saci şi scoase din el un cleşte mare, de care se folosi ca să scoată creuzetul greu din mijlocul flăcărilor. Aplecat, sprijinit zdravăn pe picioarele strâmbe, ridică creuzetul fără mare efort.

Kouassi-Ba îi întinse o formă de nisip. Un şuvoi strălucitor ca argintul ţâşni şi se scurse în lingotieră într-un vârtej de scântei şi de fum alb.

Contele de Peyrac păru că se trezeşte din amorţeală şi comentă cu vocea lui calmă:

– Iată cum este turnat plumbul pentru cupelare, după ce a captat metalele preţioase din bucata auriferă. O să spargem forma şi, imediat, vom separa plumbul pe o vatră de cenuşă, care se află pe fundul cuptorului.

Fritz Hauër prezentă judecătorilor vatra, o cărămidă mare, albă, în care era săpată o cavitate. O aşeză pe foc, apoi, ca să scoată lingoul din creuzet, se folosi de o nicovală, şi măreţul palat răsună timp de câteva secunde de loviturile puternice ale ciocanului. În sfârşit, plumbul fu turnat cu grijă în cavitate, şi focul, aţâţat. Când cărămida şi plumbul se încinseră până la roşu, Fritz opri foalele şi Kouassi-Ba înlătură din forjă toate resturile de cărbune.

Nu mai rămase decât cărămida înroşită, umplută cu plumb topit, incandescent, care fierbea şi devenea din ce în ce mai transparent.

Kouassi-Ba apucă nişte foale mici şi le îndreptă spre plumb. Aerul rece, în loc să domolească incandescenţa, mai curând o învioră, şi baia de plumb deveni orbitor de luminoasă.

– Priviţi vrăjitoria! lătră Bécher. Nu mai e cărbune, dar focul infernului începe să-şi facă Desăvârşita Lucrare! Priviţi! Apar cele trei culori!

Maurul şi saxonul continuară pe rând să sufle aer în baia topită, care se răsucea şi era cuprinsă de unduiri şi freamăt ca flăcările de pe comori. Un ou de foc se formă în mijlocul materiei. Apoi, când negrul încetă să mai sufle, oul se înălţă în jurul propriei axe şi, răsucindu-se ca un titirez, începu să-şi piardă strălucirea şi să devină din ce în ce mai întunecat.

Dar, dintr-odată, oul se aprinse din nou foarte puternic, se albi, tresări, izbucni afară din cavitate şi, cu un zgomot surd, se rostogoli pe jos, până la picioarele contelui.

– E oul Satanei, alăturându-se celui care l-a creat! urlă Bécher. E fulgerul! E aurul fulminant! O să explodeze peste noi!

Sala ţipa. Masseneau, în semiîntunericul în care se trezi cufundat dintr-odată, ceru lumânări. În mijlocul acestui tărăboi, călugărul Bécher continua să vorbească despre „oul filosofal" şi despre „găina înţeleptului", astfel încât un notar glumeţ se căţără pe o bancă şi trase un „cucurigu" răsunător.

„Of, Doamne", îşi spunea Angelica frângându-şi mâinile, „n-au priceput nimic".

În cele din urmă, în diferite puncte ale sălii apărură câţiva slujbaşi cu sfeşnice cu trei braţe şi agitaţia se mai domoli puţin.

Cu vârful cârjei, contele, care nu se mişcase, atinse bucata de metal.

– Ridică lingoul, Kouassi-Ba şi du-l judecătorului.

Fără să stea pe gânduri, negrul apucă oul de metal şi îl prezentă, strălucitor, în palma lui neagră.

– E aur! gâfâi judecătorul Bourié, rămas stană de piatră.

Voi să-l ia, dar nici nu-l atinse bine, că scoase un strigăt îngrozitor şi îşi trase mâna arsă.

– Focul iadului!

– Cum se face, conte, întrebă Masseneau, încercând să-şi dreagă vocea, că fierbinţeala aurului nu-i arde mâna servitorului negru?

– Toată lumea ştie că maurii pot să ţină jar aprins în palmă, la fel ca minerii din Auvergne.

Fără să-l roage nimeni, Bécher ţâşni, cu ochii ieşiţi din orbite, şi goli o sticlă de apă sfinţită peste bucata de metal incriminată.

– Domnilor juraţi, aţi văzut fabricându-se în faţa dumneavoastră, şi sfidând orice exorcizare rituală, aurul diavolului. Judecaţi singuri cât de puternică este vraja!

– Credeţi că este aur adevărat? întrebă Masseneau.

Călugărul se strâmbă şi scoase din buzunarul adânc o altă sticluţă, căreia îi desfăcu dopul cu grijă.

– Asta este apă tare, care atacă alama şi bronzul, dar şi aliajul de aur şi argint. Totuşi, sunt sigur dinainte că este *purum aurum*.

– De fapt, acest aur extras din rocă sub ochii dumneavoastră, nu este aur cu desăvârşire pur, interveni contele. Altminteri, metalul n-ar fi produs fulgerul care a luminat metalul la sfârşitul cupelaţiei şi care, însoţind o bruscă schimbare de stare, a produs un alt fenomen, care a făcut lingoul să sară. Horzélius este primul savant care a descris acest efect ciudat.

Vocea ursuză a judecătorului Bourié se făcu auzită.

– Horzélius ăsta a fost măcar de credinţă romano-catolică?

– Cu siguranţă, răspunse indiferent Peyrac, pentru că a fost un suedez care a trăit în Evul Mediu.

Bourié râse sarcastic.

– Curtea va aprecia valoarea unei mărturii atât de îndepărtate.

Urmă apoi un moment de linişte, în timpul căruia judecătorii, aplecaţi unii spre alţii, discutau despre nevoia de a continua şedinţa sau de a o amâna pe a doua zi.

Orele erau înaintate. Oamenii se arătau în acelaşi timp plictisiţi şi surescitaţi. De fapt, nimeni nu voia să plece.

Angelica nu mai simţea oboseala. Era ca desprinsă de propria fiinţă. Îngropată adânc în minte, o idee nu-i dădea pace şi îi urmărea meandrele fără s-o poată stăpâni. Nu era cu putinţă ca demonstraţia extragerii aurului să fie interpretată în defavoarea acuzatului... Oare nici excesele călugărului Bécher nu-i enervaseră pe judecători? Masseneau afirmase clar că va rămâne neutru şi părea evident, în fond, că era binevoitor faţă de compatriotul său gascon. Dar, pe de altă parte, nu tot tribunalul era format din oameni aspri şi rigizi din Nord? Şi, în public, în afară de originalul Gallemand, nu era nimeni care îndrăznea să-şi manifeste sentimente cât de puţin ostile deciziilor regelui. Cât despre călugăriţa care o însoţea pe Angelica, ea era, cu siguranţă, de partea ei, dar aşa cum ar fi un cub de gheaţă pe care l-ai pune pe fruntea încinsă a unui bolnav.

Ah! dacă toate astea s-ar fi petrecut la Toulouse!...

Şi pe avocat, fiu al Parisului şi el, necunoscut, sărac pe deasupra, când îl vor lăsa să vorbească?... N-o să încerce şi el să se sustragă? De ce nu mai intervenea? Şi părintele Kiher unde era? Angelica încerca în zadar să descopere printre spectatorii din primul rând faţa de ţăran cumsecade a marelui exorcist al Franţei.

Şoapte ostile o înconjurau într-o horă infernală.

– Se pare că lui Bourié i s-au promis trei dioceze dacă obţine condamnarea individului. Greşeala lui Peyrac este că şi-a depăşit epoca. O să vedeţi că va fi condamnat...

Preşedintele Masseneau tuşi.

– Domnilor, spuse el, şedinţa continuă. Acuzat, mai aveţi ceva de adăugat la tot ce am văzut şi auzit?

Marele Şchiop din Languedoc se îndreptă pe cele două cârje, şi vocea îi răsună, puternică, sonoră, cu o notă de sinceritate care făcu publicul să freamăte.

– Jur în faţa lui Dumnezeu şi pe capul binecuvântat al soţiei şi fiului meu că nu cunosc nici diavol, nici vrajă, că nu am practicat niciodată transmutaţia aurului, nici n-am creat viaţă după sfaturile Satanei, şi că n-am încercat să fac rău aproapelui prin farmece şi vrăji.

Pentru prima oară în timpul şedinţei care nu se mai sfârşea, Angelica observă o mişcare de simpatie faţă de cel care vorbise.

O voce limpede, copilăroasă, ţâşnită din mulţime, strigă:

– Te credem.

Judecătorul Bourié se îndreptă, fâlfâindu-şi mânecile robei.

– Aveţi grijă! Iată efectul unei vrăji despre care n-am vorbit destul. Nu uitaţi: Vocea de aur a regatului... vocea de temut care seduce femeile...

Acelaşi glas copilăros strigă:

– Să cânte! Să cânte...

De data asta, sângele de meridional al preşedintelui Masseneau i se urcă la cap şi începu să bată cu pumnul în masă.

– Tăcere! Evacuez sala! Gărzi, alungaţi-i pe turbulenţi. Tăcere! Maestre Desgrez, unde sunteţi?

– Aici sunt, domnule preşedinte, răspunse avocatul.

Masseneau îşi recăpătă suflul şi făcu un efort să se stăpânească. Continuă pe un ton mai calm:

– Domnilor, justiţia regelui trebuie să-şi ia toate măsurile. De asta, în acest proces, cu toate că se ţine cu uşile închise, regele, în mărinimia sa, n-a vrut să-l lipsească pe acuzat de toate mijloacele de apărare. În acest scop am crezut că trebuie să accept ca acuzatul să-şi susţină toată demonstraţia, fie ea şi periculoasă, pentru a scoate la lumină procedeele magice pe care este acuzat că le deţine. În fine, ca supremă dovadă a mărinimiei prinţului, a obţinut să fie asistat de un avocat, căruia îi dau, aşadar, cuvântul.

capitolul 16

Desgrez se ridică, salută curtea, mulţumi regelui în numele clientului său, apoi urcă pe mica estradă cu două trepte, de unde trebuia să vorbească.

Văzându-l ridicându-se foarte drept, foarte grav, Angelicăi îi veni greu să-şi imagineze că acest om îmbrăcat

în negru e unul şi acelaşi cu tinerelul deşirat, care îşi băga nasul peste tot, cu spatele aplecat sub cămaşa jerpelită, mergând de-a lungul străzilor Parisului şi fluierându-şi câinele.

Bătrânelul Clopot, grefierul, care „procurase" probele din dosar, apăru şi îngenunche, conform obiceiului, în faţa lui.

Avocatul privi judecătorii, apoi publicul. Părea să caute pe cineva în mulţime.

Să fi fost din cauza luminii gălbui a lumânărilor? Angelica avea impresia că era palid ca un mort.

Totuşi, când începu să vorbească, vocea îi suna limpede şi sigură.

– Domnilor, după atâtea eforturi depuse atât de acuzare, cât şi de juraţi, în timpul cărora ştiinţa dumneavoastră în materie de lege n-a putut fi egalată decât de înalta voastră erudiţie clasică – toate astea, s-o mai spunem o dată apăsat, cu UNICUL SCOP de a lumina Justiţia regelui, de a face să iasă la iveală întregul ADEVĂR –, aţi epuizat, domnilor, toată lumina aştrilor, pentru a lămuri acest proces. După pătrunzătoarele citate latine sau greceşti ale domnilor comisari regali, ce mai poate face un obscur avocat, aflat la prima cauză importantă, pentru a descoperi câteva raze slabe în stare să dezgroape întregul adevăr ascuns în adâncul celei mai înspăimântătoare acuzaţii? Acest adevăr îmi pare, vai, atât de îndepărtat şi de periculos de scos la lumină, încât tremur în sinea mea şi aproape că mi-aş dori ca această modestă flacără să se stingă şi să mă lase în întunericul liniştit în care mă aflam înainte. Dar e prea târziu! Am văzut şi trebuie să vorbesc. Şi trebuie să vă strig: Aveţi grijă, domnilor! Aveţi grijă ca decizia pe care o veţi lua să nu vă facă răspunzători în faţa veacurilor care vor veni. Nu fiţi cei din vina cărora copiii copiilor noştri se vor întoarce spre secolul nostru şi vor spune: „A fost un secol de fătarnici şi ignoranţi. Căci în acele timpuri a trăit", vor spune ei, „un înalt şi nobil gentilom, pe care l-au acuzat de vrăjitorie, pentru unicul motiv că era un mare savant".

Avocatul făcu o pauză, după care reluă mai calm:

– Imaginaţi-vă, domnilor, o scenă din vremuri trecute, din acea epocă întunecată în care strămoşii noştri nu foloseau decât arme grosolane din piatră. Iată că, printre ei, unui om îi trece prin cap să adune noroi de pe un anume pământ, să-l arunce în foc şi să obţină o materie tăioasă şi dură, necunoscută până atunci. Semenii lui strigă că e vrăjitorie şi îl condamnă. Şi totuşi, câteva secole mai târziu, din această materie necunoscută, *fierul*, sunt fabricate armele noastre. Merg mai departe. Dacă, în zilele noastre, domnilor, aţi intra în laboratorul unui fabricant de parfumuri, aţi da înapoi de groază, strigând că este vorba de vrăjitorie, în faţa expunerii retortelor şi a filtrelor din care scapă aburi şi care nu sunt mereu plăcut mirositoare? Nu, o să vi se pară că sunteţi ridicoli. Şi, totuşi, ce mister se ţese în bârlogul acestui artizan! El dă trup, sub formă lichidă, celui mai puţin vizibil lucru care poate exista: mirosul. Nu faceţi parte, domnilor, dintre cei cărora li s-ar putea aplica cumplitul cuvânt al Evangheliei: „Au ochi de văzut şi nu văd, au urechi de auzit şi nu aud". De fapt, domnilor, sunt sigur că doar acuzaţia că practică experimente ciudate v-a putut tulbura spiritele luminate de studiul feluritelor situaţii. Dar împrejurări tulburătoare, o reputaţie ciudată însoţeşte personalitatea acuzatului. Să analizăm, domnilor, pe ce fapte se bazează această reputaţie, şi să vedem dacă fiecare fapt, desprins de altele, poate susţine în mod rezonabil acuzaţia de vrăjitorie. Copil catolic, încredinţat unei doici hughenote, Joffrey de Peyrac a fost aruncat pe o fereastră la vârsta de patru ani de nişte exaltaţi, în curtea unui castel. A fost mutilat şi desfigurat. Ar trebui, domnilor, să fie acuzaţi de vrăjitorie toţi şchiopii şi toţi cei a căror vedere inspiră groază? Cu toate astea, deşi dezmoştenit de natură, contele are o voce minunată, cultivată cu maeştri ai Italiei. Ar trebui, domnilor, să-i acuzăm de vrăjitorie pe toţi acei cântăreţi cu glas de aur, în faţa cărora nobilele doamne şi femeile noastre se pierd cu firea? Din călătoriile lui, contele aduce mii de poveşti ciudate. A studiat obiceiuri noi, i-a plăcut să studieze filosofii străine. Ar trebui condamnaţi toţi călătorii şi filosofii? O! ştiu. Toate astea nu creează unul

dintre cele mai nevinovate personaje. Ajung acum la fenomenul cel mai surprinzător. Acest om, care a dobândit o ştiinţă profundă şi s-a îmbogăţit graţie cunoştinţelor sale, acest om care vorbeşte minunat şi cântă la fel, acest om, în ciuda fizicului său, reuşeşte să placă femeilor. Iubeşte femeile şi nu ascunde acest lucru. Slăveşte iubirea şi are numeroase aventuri. Că printre aceste femei îndrăgostite există şi exaltate, şi destrăbălate, este ceva obişnuit într-o viaţă libertină pe care Biserica sigur că n-o încuviinţează, dar este ceva destul de răspândit. Dacă trebuia, domnilor, să fie arşi toţi acei nobili seniori care iubesc femeile şi cei care sunt urmăriţi de amantele lor dezamăgite, cred, pe legea mea, că piaţa Grève n-ar fi destul de încăpătoare pentru a le cuprinde toate rugurile...

Urmă un freamăt de aprobare. Angelica era uimită de iscusinţa lui Desgrez. Cu cât tact evitase să vorbească despre bogăţia lui Joffrey, care stârnise atâta gelozie, ca să insiste, în schimb, ca asupra unui fapt regretabil, dar împotriva căruia burghezii austeri nu puteau face nimic, asupra vieţii desfrânate care era apanajul nobililor.

Puţin câte puţin, minimaliza dezbaterea, o reducea la dimensiunile unei bârfe de provincie, şi, curând, toţi se vor mira că se făcuse atâta tărăboi pentru nimic.

– Are succes la femei! repetă încet Desgrez, şi pe noi ne miră, pe noi, ceilalţi reprezentanţi ai sexului puternic, că un om cu fizicul lui jalnic stârneşte atâtea pasiuni femeilor din Sud. Vai, domnilor, să nu fim atât de aroganţi. De când lumea şi pământul, cine a ştiut să descifreze inima femeilor şi ceea ce le stârneşte pasiunea? Să ne oprim, respectuoşi, în faţa acestui mister. Altfel, vom fi obligaţi să ardem pe rug toate femeile...!

Intervenţia lui Bourié, care sări din fotoliu, întrerupse râsetele şi aplauzele.

– Destul cu circul! strigă judecătorul cu faţa din ce în ce mai gălbejită. Vă bateţi joc de tribunal şi de Biserică. Uitaţi că acuzaţia de vrăjitorie a fost la început lansată de un arhiepiscop? Uitaţi că principalul martor al acuzării este un preot şi că acuzatul a fost exorcizat după

toate regulile, demonstrând că acesta este un slujitor al Satanei?...

– Nu uit nimic, Monsieur Bourié, răspunse serios Desgrez, şi o să vă răspund. Este foarte adevărat că episcopul de Toulouse a lansat prima acuzaţie de vrăjitorie împotriva lui Monsieur de Peyrac, de care îl despărţea o lungă rivalitate. Oare acest prelat a regretat un gest în care, în ranchiuna lui, nu a pus destulă cumpănire? Vreau s-o cred, căci am aici un dosar bogat în care monseniorul de Fontenac cere în mai multe rânduri ca acuzatul să fie deferit unui tribunal ecleziastic şi se desolidarizează de toate deciziile care ar fi luate în privinţa lui de un tribunal civil. De asemenea, se desolidarizează – am scrisoarea, domnilor, pot să v-o citesc – de faptele şi cuvintele celui pe care îl numiţi primul martor al acuzării, Conan Bécher, călugăr. În privinţa acestuia, a cărui exaltare poate părea cel puţin suspectă oricărei minţi sănătoase, amintesc faptul că este răspunzător de unica exorcizare pe care pare să se bazeze acum acuzaţia, exorcizare care a avut loc în închisoarea Bastilia, pe data de 4 decembrie a anului trecut, în faţa părinţilor Frelat şi Jonathan, aici de faţă. Nu contest autenticitatea procesului-verbal al exorcizării, adică faptul că a fost într-adevăr scris de acest călugăr şi de acoliţii lui, în legătură cu care nu mă pronunţ şi nu-mi dau seama dacă sunt creduli, ignoranţi sau complici. Dar contest validitatea acestei exorcizări! strigă Desgrez, cu voce tunătoare. Nu vreau să discut în amănunt neregulile acestei sinistre ceremonii, dar voi sublinia cel puţin două chestiuni. Prima: în cazul de faţă, călugăriţa care a simulat în prezenţa acuzatului simptomele posedării este aceeaşi Carmencita de Mérecourt care ne-a făcut dovada talentelor ei de actriţă şi pe care un om de la grefă a văzut-o la ieşirea din sală ascunzând o bucată de săpun cu care simula spuma epilepsiei, procedeu bine-cunoscut „cerşetorilor" care, pe stradă, caută să inspire milă oamenilor. A doua chestiune: mă întorc la poansonul trucat, acel ac infernal pe care aţi refuzat să-l înregistraţi, ca nefiind bazat pe suficiente dovezi. Şi totuşi, domnilor, dacă era adevărat, dacă într-adevăr un nebun plin de cruzime

a supus un om unei asemenea torturi cu intenţia de a vă deruta în judecata dumneavoastră şi de a vă încărca conştiinţa cu moartea unui nevinovat...? Am aici o declaraţie a unui doctor de la Bastilia, făcută cu câteva zile după îngrozitoarea experienţă. Cu voce sacadată, Desgrez citi un raport al lui Monsieur Malinton, medic la Bastilia, care, fiind chemat la căpătâiul prizonierului, al cărui nume nu-l ştia, dar care avea cicatrice mari pe faţă, constatase că acesta avea pe tot corpul mici răni inflamate, ce păreau a fi rezultatul unor înţepături de ac adânci.

În liniştea profundă care se lăsă după lectură, avocatul reluă cu voce gravă şi rar:

– Şi acum, domnilor, a venit momentul să dăm glas unei voci măreţe şi al cărui purtător de cuvânt nedemn sunt, o voce care, dincolo de mizeriile omeneşti, nu a încercat decât să lumineze credincioşii cu prudenţă. A sosit clipa ca eu, modest avocat, să fac auzită în acest proces vocea Bisericii. Şi iată ce o să vă spună.

Desgrez despături o foaie mare de hârtie şi citi:

– „În această noapte de 25 decembrie 1660, în închisoarea din Palatul de Justiţie din Paris, a fost împlinită o ceremonie de exorcizare asupra persoanei seniorului Joffrey de Peyrac de Morens d'Iristu, acuzat de înţelegere şi târg cu Satana. Dat fiind că, după ritualul Bisericii de la Roma, adevăraţii posedaţi trebuie să aibă trei puteri *ieşite din comun*:

1. cunoaşterea unor limbi pe care nu le-au învăţat niciodată;

2. puterea de a ghici şi cunoaşte lucruri secrete;

3. forţă supranaturală a trupului, am supus, în această noapte de 25 decembrie 1660, în calitate de unic şi legal împuternicit de Episcopatul de la Roma ca *exorcist* pentru întreaga dioceză a Parisului, asistat în aceasta de alţi doi preoţi, pe contele Joffrey de Peyrac la probele şi interogatoriile prevăzute de ritual. De unde a rezultat că exorcizatul nu cunoştea decât limbile pe care le-a învăţat şi nu avea idee de ebraică şi de caldeeană, pe care doi dintre noi le cunosc; că acest om este foarte învăţat, dar nu ghicitor; că n-a dovedit nici o forţă supranaturală

a trupului, ci, pur şi simplu, nişte răni provocate de înţepături adânci şi inflamate, şi infirmităţi vechi. Declarăm că examinatul Joffrey de Peyrac nu este în nici un fel posedat de demon..." Urmează semnăturile reverendului Kiher, din Societatea lui Iisus, mare exorcist al diocezei de Paris, şi cele ale părinţilor reverenzi Marsan şi de Montaignat, care l-au asistat.

S-ar fi putut auzi şi musca. Uimirea şi tulburarea sălii aproape că erau palpabile, şi totuşi, nimeni nu mişca şi nu vorbea.

Desgrez privi spre judecători.

– După o astfel de voce, ce aş mai putea adăuga eu? Domnilor juraţi, o să vă daţi verdictul, dar măcar veţi fi în deplină cunoştinţă de cauză după ce aţi aflat că Biserica, în numele căreia veţi cere să fie condamnat acest om, îl recunoaşte nevinovat de delictul de vrăjitorie pentru care a fost târât aici... Domnilor, vă las faţă în faţă cu conştiinţele dumneavoastră.

Calm, avocatul îşi puse din nou toca, se aranjă şi coborî treptele micii estrade.

Atunci, judecătorul Bourié se îndreptă de spate, şi vocea lui acră străpunse liniştea.

– Să vină aici! Să vină personal! Părintele reverend Kiher trebuie să depună mărturie în legătură cu această ceremonie secretă, suspectă de la un cap la altul, pentru că a fost ţinută în secret faţă de Justiţie.

– Părintele Kiher va veni, susţinu Desgrez, cu voce foarte calmă. Trebuia să fie deja aici. Am trimis după el.

– Ei bine, vă spun eu că nu va veni, strigă Bourié, căci aţi minţit, aţi falsificat toate probele acestei poveşti rocambolești a unei exorcizări secrete, pentru a impresiona judecătorii. V-aţi ascuns după nume ale personalităţilor bisericeşti importante, pentru a manipula verdictul... Înşelătoria va fi descoperită, dar prea târziu...

Recăpătându-şi vioiciunea obişnuită, tânărul avocat făcu o săritură spre Bourié.

– Mă insultaţi, Monsieur. Eu nu sunt ca dumneavoastră, un falsificator. Eu n-am uitat jurământul pe care

l-am făcut în faţa Consiliului regelui atunci când mi-am primit diploma de avocat.

Sala începu să fiarbă din nou. Masseneau, în picioare, încerca să se facă auzit. Vocea lui Desgrez tună încă o dată:

– Cer... cer amânarea şedinţei pe mâine. Părintele reverend Kiher îşi va întări declaraţia, promit solemn.

În acel moment se auzi trântindu-se o uşă. Un curent de aer rece amestecat cu fulgi de zăpadă năvăli printr-una dintre intrările în amfiteatru, care dădea spre curte. Toată lumea se întoarse în acea direcţie, unde tocmai îşi făceau apariţia doi arcaşi, plini de zăpadă. Se dădură la o parte ca să lase să treacă un bărbat scund şi îndesat, în negru, îmbrăcat îngrijit, şi a cărui perucă şi mantie abia umede dovedeau că tocmai coborâse din trăsură.

– Domnule preşedinte, spuse cu voce dură, am aflat că şedinţa continuă la această oră târzie şi m-am grăbit să vă aduc o veste pe care o cred importantă.

– Vă ascultăm, domnule locotenent de poliţie, răspunse Masseneau, uimit.

Domnul d'Aubray se întoarse spre avocat.

– Maestrul Desgrez, aici de faţă, mi-a cerut să fac cercetări în oraş ca să-l găsesc pe părintele iezuit, numitul reverend Kiher. După ce am trimis câţiva oameni în diferite locuri unde ar fi putut fi şi unde nimeni nu-l văzuse, am fost anunţat că trupul unui înecat, găsit prins în gheţurile de pe Sena, tocmai a fost transportat la morga de la Châtelet. M-am dus personal acolo, însoţit de un părinte iezuit, de la Templu. Acesta l-a recunoscut oficial pe confratele său, părintele Kiher. Moartea a survenit, fără îndoială, la primele ore ale dimineţii...

– Deci nu te-ai dat înapoi nici de la crimă! urlă Bourié, cu braţul întins spre avocat.

Ceilalţi juraţi se agitau, aducându-i reproşuri lui Masseneau.

Mulţimea striga:

– Destul! Să terminăm cu asta!...

Angelica, mai mult moartă decât vie, nu reuşea nici măcar să-şi dea seama cui se adresau huiduielile. Îşi duse mâinile la urechi.

Îl văzu pe Masseneau ridicându-se şi făcu un efort să-l audă.

– Domnilor, şedinţa se reia. Martorul decisiv, de ultimă oră, anunţat de avocatul apărării, părintele iezuit, reverendul Kiher, tocmai a fost găsit mort, iar domnul locotenent de poliţie, în persoană, aici de faţă, n-a găsit asupra lui nici un act care de dincolo de mormânt să poată dovedi ceea ce maestrul Desgrez ne-a comunicat; dat fiind faptul că numai părintele reverend Kiher în persoană putea da greutate unui pretins act scris în secret, tribunalul, în înţelepciunea sa... consideră acest incident ca fiind nul şi neavenit, şi se va retrage pentru a delibera în privinţa verdictului.

– Nu faceţi asta! se auzi Desgrez strigând disperat. Amânaţi verdictul. Voi găsi martori. Părintele Kiher a fost asasinat.

– De dumneavoastră! îi aruncă Bourié.

– Maestre, calmaţi-vă, spuse Masseneau, aveţi încredere în hotărârea judecătorilor.

Deliberarea durase câteva minute sau mai mult?

Angelicăi i se părea că judecătorii nu se mişcaseră de pe loc, că erau acolo dintotdeauna, cu bonetele lor pătrate, cu robele lor roşii şi negre, că vor rămâne acolo pentru totdeauna.

Dar acum stăteau în picioare. Buzele preşedintelui Masseneau se mişcau. Cu voce tremurătoare, rosteau:

– În numele regelui, Joffrey de Peyrac de Morens a fost declarat şi dovedit vinovat de crime de răpire, seducere, impietate, magie, vrăjitorie şi alte fărădelegi menţionate în timpul procesului, şi pentru ispăşirea cărora va fi dat pe mâna călăului, dus în piaţa bisericii Notre-Dame, unde se va căi public, cu capul şi picioarele goale, cu funia de gât, ţinând în mână o lumânare de cincisprezece livre. Şi, odată împlinit acest fapt, va fi dus în piaţa Grève şi ars de viu, pe un rug care va fi ridicat în acest scop, până ce trupul şi osemintele lui vor fi înghiţite de flăcări şi transformate în cenuşă, iar aceasta

va fi împrăştiată şi spulberată în vânt. Şi toate bunurile sale vor fi dobândite şi confiscate de rege. Şi, înainte de a fi executat, va fi supus şi i se vor aplica chinurile şi torturile călăului. Cer ca saxonul Fritz Hauër să fie declarat complicele lui şi, pentru ispăşire, condamnatul să fie spânzurat şi sugrumat până la moarte, de o spânzurătoare ridicată în acest scop în piaţa Grève. Cer ca maurul Kouassi-Ba să fie declarat complice şi, ca pedeapsă, să fie condamnat la galere pe viaţă.

Lângă banca acuzaţilor, silueta înaltă, sprijinită în două bastoane, se clătină. Joffrey de Peyrac ridică spre judecători o faţă lividă.

– Sunt NEVINOVAT!

Strigătul lui răsună într-o linişte mormântală.

Atunci, reluă cu voce calmă şi înăbuşită:

– Domnule baron de Masseneau de Puillac, înţeleg că pentru mine nu mai există timp să-mi strig nevinovăţia. Deci voi tăcea. Dar, înainte de a părăsi acest loc, vreau să vă aduc un omagiu public pentru grija pe care aţi arătat-o în dorinţa a fi nepărtinitor în acest proces, a cărui preşedinţie şi verdict v-au fost impuse. Primiţi din partea unui nobil de viţă veche asigurarea că sunteţi mai demn de a purta blazonul decât cei care vă poruncesc.

Faţa rubicondă a parlamentarului din Toulouse se crispă. Brusc, fu văzut ducându-şi mâna la ochi şi strigând în limba d'oc, pe care numai Angelica şi condamnatul o puteau înţelege:

– Adio! Adio, frate din ţara mea!

ADIO.

capitolul 17

Afară, în noaptea adâncă, dar care se apropia de ivirea zorilor, zăpada cădea şi vântul spulbera fulgii uriaşi. Clătinându-se pe covorul gros şi alb, asistenţa părăsea Palatul de Justiţie. Felinarele se legănau la portierele trăsurilor.

O femeie pe jumătate nebună, Carmencita de Mérecourt, se agăţa de roba unui judecător care se îndrepta

spre casă în mare grabă. Se învinovăţea, strigând în gura mare că-şi asasinase singura iubire.

Prin mulţimea care tăcea ca paralizată de indignare în urma acestui spectacol, Angelica îşi croia drum. Mergea ca o maşinărie. N-o recunoscu pe Carmencita în femeia pe jumătate goală, în ciuda frigului îngheţat, şi a cărei voce acoperea vuietul viscolului.

– Arestaţi-mă...! Este nevinovat! Am minţit! Voiam să mă răzbun pentru că o iubea! Iubea pe alta, pe mine nu mă mai iubea.

A fost nevoie de zece oameni ca să-i desprindă unghiile din tivul robei preşedintelui Masseneau, de care se agăţase.

Angelica se îndepărta, siluetă singuratică, mergând de-a lungul străzilor întunecoase ale Parisului. Ieşind din palat, o busculadă o despărţise de călugăriţă.

Automat, o luă pe drumul spre incinta Templului. Nu se gândea la nimic; visa doar să ajungă din nou în cămăruţa ei şi să se aplece asupra leagănului lui Florimond.

De cât timp mergea aşa, poticnindu-se...? Străzile erau goale. Pe vremea asta îngrozitoare, până şi banditii se ascundeau. Tavernele erau destul de liniştite, căci noaptea era pe sfârşite, iar beţivii care nu se întorseseră încă acasă sforăiau pe sub mesele unde îşi încredinţau nefericirile câtorva fete pe jumătate adormite. Zăpada acoperea oraşul cu o linişte lugubră.

Apropiindu-se de incinta fortificată a Templului, Angelica îşi aminti că porţile erau probabil închise. Dar auzi sunetele înfundate ale orologiului de la Notre-Dame-de-Nazareth şi numără cinci bătăi. Într-o oră, judele va deschide. Trecu podul mobil şi se duse să se ghemuiască sub bolta porticului. Fulgi de zăpadă topită îi alunecau pe faţă. Din fericire, roba largă de lână oferită de călugăriţă, cu nenumăratele ei fuste, boneta mare, mantia cu glugă o apărară bine de frig. Dar avea picioarele îngheţate.

Copilul se zbătea în ea. De ce voia să trăiască copilul acesta, când Joffrey urma să moară?...

În acea clipă, perdeaua unduitoare de zăpadă se deschise şi o formă monstruoasă sări sub boltă, gâfâind.

După prima senzaţie de frică, Angelica îl recunoscu pe câinele Sorbonne.

Îi pusese labele pe umeri şi o lingea pe faţă, cu limba lui aspră. Angelica îl mângâie, cercetând întunericul în care fulgii îşi continuau dansul îndrăcit. Sorbonne însemna Desgrez. O să vină şi Desgrez, şi, odată cu el, speranţa. O să-i vină lui vreo idee. O să-i spună ce mai trebuia să facă pentru a-l salva pe Joffrey.

Auzi paşii tânărului pe podul de lemn. Înainta cu grijă.

- Eşti acolo? şopti el.

- Da.

Se apropie. Ea nu-l vedea, dar îi vorbea atât de aproape, încât mirosul de tutun al respiraţiei lui îi amintea neîndurător de sărutările lui Joffrey.

- Au încercat să mă aresteze când părăseam Palatul de Justiţie. Sorbonne l-a sugrumat pe unul dintre gardieni. Am reuşit să fug. Câinele ţi-a luat urma şi m-a adus până aici. Acum, trebuie să te faci nevăzută. Ai înţeles? Nici un nume, nici o faptă, nimic. Altfel, într-o dimineaţă, vei ajunge în Sena, la fel ca părintele Kiher, iar fiul dumitale va fi de două ori orfan. În ce mă priveşte, am prevăzut un deznodământ înspăimântător. Un cal mă aşteaptă la poarta Saint-Martin. În câteva ore voi fi departe.

Angelica se agăţă de haina udă a avocatului. Dinţii îi clănţăneau.

- Doar n-o să pleci?... N-o să mă abandonezi?

El apucă pumnişorii femeii şi îi desprinse mâinile crispate.

- Am jucat totul pentru dumneata şi am pierdut totul, mi-am salvat numai pielea.

- Mai spune-mi... Spune-mi ce pot face pentru soţul meu?

- Tot ce poţi face pentru el... Ezită, apoi spuse grăbit: Du-te să-l cauţi pe călău şi dă-i treizeci de scuzi ca să-l sugrume înainte... să fie ars. Aşa nu va suferi. Ţine, iată treizeci de scuzi.

Simţi cum îi strecoară în mână o pungă. Fără să mai spună o vorbă, se depărtă. Câinele ezită s-o ia pe urmele stăpânului. Se întorcea la Angelica şi ridica spre ea ochii prietenoşi. Desgrez fluieră. Câinele ciuli urechile şi dispăru, gonind în noapte.

capitolul 18

Călăul, jupânul Aubin, locuia în Piaţa Stâlpului Infamiei, în zona halei de peşte. Acolo trebuia să locuiască, şi nu altundeva. Actele de învestire ale celor care îndeplineau pedeapsa capitală în Paris menţionau acest amănunt din vremuri străvechi. Toate prăvăliile şi dughenele din piaţă erau ale lui şi le închiria micilor negustori. Mai mult, prin dreptul de „dijmuială" putea lua de la fiecare tejghea din piaţă o mână de legume sau de seminţe puse la vânzare, un peşte de apă dulce sau de mare, un braţ de fân.

Dacă vânzătoarele de peşte erau reginele Halelor, călăul era stăpânul ocult şi hulit.

La lăsarea nopţii, Angelica se duse acasă la el. O însoţea tânărul Spânzuratu'. Chiar şi la ora aceea târzie, cartierul era foarte însufleţit. Pe rue Poterie şi pe rue Fromagerie, Angelica intra în acest cartier tipic unde răsunau strigătele dezlănţuite ale femeilor din Hală, care, celebre prin feţele lor rumene şi limbajul colorat, alcătuiau o breaslă privilegiată. Câini se băteau în rigole pe resturi. Căruţe cu fân şi lemn blocau străzile. Peste toată nebunia asta, domnea mirosul de mare împrăştiat de tejghelele halei de peşte.

Duhorile greţoase venite de la cimitirul din apropiere, Cimitirul Inocenţilor, şi de la îngrozitoarele lui gropi comune unde se îngrămădeau de cinci sute de ani osemintele parizienilor, îşi amestecau mirosurile puternice cu cele de carne şi de brânză.

Stâlpul Infamiei se înălţa în mijlocul pieţei. Era un fel de mic turn octogonal cu vârful ascuţit. Construcţia avea un parter şi un singur etaj cu ferestre înalte,

în ogivă, prin care se putea vedea roata mare de fier, mobilă, aflată în mijlocul turnului.

În seara aceea fusese expus acolo un hoţ, cu capul şi mâinile trecute prin găurile făcute de jur împrejurul roţii. Din când în când, roata era pusă în mişcare de unul dintre ajutoarele călăului. Faţa învineţită de frig a hoţului şi mâinile atârnânde apăreau pe rând între geamuri, ca un personaj macabru pictat pe un orologiu cu figurine, şi mulţimea de gură-cască se aduna ca să râdă de schimonoselile lui.

– Ăsta-i Gargară, ziceau, cel mai mare manglitor din Hale.

– O! Acum va fi recunoscut!

– Dacă apare prin preajmă, servitoarele şi negustorii vor striga: „Săriţi, hoţii!"

La baza stâlpului infamiei era adunată o grămadă de lume. Dar, dacă se îngrămădeau acolo, nu o făceau neapărat ca să admire hoţul expus, cât ca să le aştepte pe cele două ajutoare care, la parter, împărţeau nişte jetoane.

– Vedeţi, coniţă, zise Spânzuratu' cu oarecare mândrie, oamenii ăştia vor să aibă locuri la execuţia de mâine. Sigur că nu vor fi pentru toată lumea.

Cu lipsa de sensibilitate specifică meseriei lui şi care îl ajuta să devină un excelent călău, îi arătă anunţul pe care crainicii îl urlaseră toată dimineaţa, la toate răspântiile:

> *Jupânul Aubin, maestru de drept al chinurilor şi torturilor din oraş şi din mahalalele Parisului, anunţă că închiriază locuri pe eşafod, la un preţ bun, pentru a vedea focul în care va fi ars mâine, în piaţa Grève, un vrăjitor. Biletele se vor lua de la spânzurătoare, de la ajutoarele sale. Locurile vor fi însemnate cu o floare de crin, şi jetoanele, cu crucea Sfântului Andrei.*

– Dacă aveţi cu ce, vreţi să vă iau un loc? îi propuse ucenicul călăului, cât se poate de amabil.

– Nu, nu, refuză Angelica, îngrozită.

– Ei bine, e dreptul dumneavoastră, spuse celălalt, pe un ton de filosof. Altfel, n-o să puteţi nici măcar să vă apropiaţi, vă previn. Pentru spânzurare, nu este deloc lume, vin mereu aceeaşi oameni. Dar arderea pe rug e ceva rar. Va fi o îngrămădeală... Aoleu! Jupânul Aubin zice că de pe-acum i se întorc maţele pe dos. Nu-i place când e prea multă lume care strigă în jur. Cică nu se ştie niciodată ce poate să-i apuce. Uite, aici este, coniţă. Intraţi.

Odaia unde o condusese Spânzuratu' era curată şi bine întreţinută. Tocmai se aprindeau sfeşnicele. În jurul mesei, trei fetiţe cu părul blond sub scufiţele de lână, îmbrăcate curat, îşi mâncau terciul din nişte blide de lemn.

Lângă vatră, nevasta călăului cârpea cămaşa roşie a soţului ei.

– Bună seara, stăpână, spuse ucenicul. Am adus-o pe femeia asta, care vrea să stea de vorbă cu patronul.

– E la Palatul de Justiţie. Nu întârzie mult. Ia loc, frumoasa mea.

Angelica se aşeză pe o bancă sprijinită de perete. Femeia o privea pe sub sprâncene, dar nu-i punea nici o întrebare, aşa cum ar fi făcut altă cumătră. Câte din astea văzuse ea, neveste distruse, mame îndurerate, fete disperate, stând pe aceeaşi bancă, venite să implore din partea bărbatului ei un ultim ajutor, uşurarea suferinţelor celui pe care-l iubeau...! Câte cu mâinile pline de aur sau cu ameninţarea pe buze intraseră în odaia liniştită pentru a cere meşterului călău o ultimă şi imposibilă complicitate de evadare!

Din indiferenţă sau din milă, femeia tăcea, şi nu se auzeau decât râsetele fetiţelor care îl necăjeau pe Spânzuratu'.

Auzind paşi în prag, Angelica se ridică pe jumătate. Dar nu era cel pe care îl aştepta. Cel abia venit era un preot tânăr care, înainte de a intra, îşi şterse bine încălţările grosolane, pline de noroi.

– Jupânul Aubin nu este acasă?

– Trebuie să vină. Intraţi, domnule abate, şi veniţi să vă aşezaţi lângă foc, dacă vă trage inima.

– Sunteţi foarte bună, doamnă. Sunt preot la Misiune şi am fost desemnat să asist condamnatul de mâine. Am venit să-l văd pe meşterul Aubin, ca să-i prezint împuternicirea semnată de domnul locotenent de poliţie şi să-i cer să mă lase să fiu aproape de acest nefericit. O noapte de rugăciuni nu e prea mult ca să se pregătească de moarte.

– Sigur că da, spuse nevasta călăului. Luaţi loc, domnule abate, şi uscaţi-vă mantaua. Spânzuratule, mai pune o buturugă pe foc! Şi lăsă de-o parte cămaşa roşie, luându-şi furca. Aveţi curaj, reluă ea. E un vrăjitor. Nu vă sperie?

– Toate creaturile Domnului, chiar şi cele mai păcătoase, merită să te apleci asupra lor cu milă, când vine clipa morţii. Dar omul ăsta nu este vinovat. Nu are nici o legătură cu crima îngrozitoare de care este acuzat.

– Toţi spun asta! zise nevasta, filosoafă.

– Dacă nu murea părintele Vincent, mâine n-ar mai fi existat rug. Cu câteva ore înainte de moartea lui, l-am auzit vorbind cu îngrijorare despre nedreptatea care urma să se săvârşească faţă de un gentilom al regatului. Dacă trăia, mai curând s-ar fi urcat pe rug alături de condamnat, ca să strige lumii că ardeau în piaţă un nevinovat.

– Ah! Iată exact ce-l tulbură pe bietul meu bărbat, strigă femeia. Nici nu vă puteţi da seama, domnule abate, cât sânge rău îşi face pentru execuţia de mâine. A cerut să se ţină şase slujbe la biserica Saint-Eustache, una în fiecare capelă de pe margine. Şi, dacă totul se termină cu bine, o să ceară una mâine, în altarul cel mare.

– Dacă mai era printre noi Monsieur Vincent...

– ... nu mai erau nici hoţi, nici vrăjitori, iar noi n-am mai fi avut de lucru.

– Aţi fi vândut heringi în piaţa din Hale sau flori pe Pont-Neuf, şi aţi fi fost mai puţin nefericiţi.

– Pe legea mea... zise femeia râzând.

Angelica îl privea pe preot. Datorită cuvintelor pe care le rostise, ar fi vrut să se ridice, să-i spună cine este

și să-l roage să aibă milă. Era tânăr, dar ardea în el flacăra lui Monsieur Vincent. Avea mâini mari, atitudinea modestă și simplă a oamenilor din popor. Ar fi avut aceeași purtare și în fața regelui. Și, cu toate astea, Angelica rămase nemișcată. De două zile ochii îi ardeau de lacrimile pe care le vărsase în cămăruța ei, unde își trăia nenorocirea. Dar, acum, nu mai avea lacrimi, până și inima îi secase. Nici un leac nu putea vindeca rana deschisă. Din disperarea ei se născuse o floare urâtă: ura. „Pe cei care l-au făcut să sufere, o să-i fac să plătească însutit." Găsise în această decizie dorința de a trăi mai departe și de a acționa. I se poate ierta asta lui Bécher...? Rămase nemișcată, încremenită, cu mâinile crispate pe mantie, în jurul pungii pe care i-o dăduse Desgrez.

– Dacă vreți să mă credeți, domnule abate, zicea nevasta călăului, cel mai mare păcat al meu este trufia.

– Mă uimiți! exclamă preotul, pocnindu-și palmele de genunchi. Fie zis cu toată îngăduința, fiica mea, tocmai dumneata, care ești detestată de toți din cauza meseriei bărbatului, dumneata căreia toată lumea îi întoarce spatele și mormăie când treci, tocmai dumneata să ai păcatul trufiei și al mândriei...?

– Ei! E adevărat, suspină sărmana femeie. Cu toate astea, când îmi văd bărbatul, bine înfipt pe picioare, ridicând toporul mare și bum!, dintr-o singură lovitură face să sară un cap, nu mă pot împiedica să nu fiu mândră de el. Știți, nu e ușor să reușești una ca asta dintr-o singură lovitură, domnule abate.

– Fiica mea, mă faci să mă cutremur, spuse preotul. Și adăugă, visător: Sufletul omului este de nepătruns.

În acel moment, ușa se deschise și lăsă să intre zgomotul din piață. Un uriaș cu umeri pătrățoși intră și înaintă cu pas apăsat și liniștit. Salută cu un mormăit, aruncând în jur privirea poruncitoare a celui care este peste tot și mereu în dreptul lui. Fața plină, pătată de urmele vărsatului de vânt, avea trăsături mari, indiferente. Nu părea rău, ci numai rece și dur ca o mască de piatră. Avea figura oamenilor care nu trebuie nici să râdă, nici să plângă, în nici o împrejurare, fața cioclilor...

şi a regilor, gândi Angelica, părându-i-se dintr-odată, în pofida hainei grosolane de ţăran, că semăna cu Ludovic al XIV-lea.

Era călăul!

Angelica se ridică, şi preotul făcu la fel, întinzând fără un cuvânt împuternicirea locotenentului de poliţie.

Ca să citească, meşterul Aubin se apropie de un sfeşnic.

– În regulă, spuse el. Mâine, în zori, o să vă iau cu mine acolo.

– N-aş putea să mă prezint din seara asta?

– Imposibil. Totul este închis. Numai eu pot să vă duc lângă condamnat şi, sincer, dom'le preot, am nevoie să trag un pic pe dreapta. Ceilalţi lucrători nu au voie să lucreze după ce se dă stingerea. Dar, pentru mine, nu există nici zi, nici noapte. Când le vine să-l facă pe un prizonier să mărturisească, domnilor din justiţie puţin lipseşte să se instaleze cu patul acolo, întărâtaţi cum sunt! Astăzi am încercat totul: ghetele, măgarul spaniol.

Preotul îşi împreună mâinile.

– Nefericitul! Singur în întunericul unei temniţe, cu suferinţa lui şi cu temerea unei morţi apropiate! Apără-l, Doamne!

Călăul îi aruncă o privire bănuitoare.

– Doar n-aveţi de gând să-mi faceţi neplăceri? Mi-ajunge că-l am pe urmele mele pe călugărul ăla de Bécher, căruia nu i se pare niciodată că fac destul. Pe Sfântul Cosma şi Sfântul Eligius, după mine mai degrabă el e posedat de diavol!

Tot vorbind aşa, meşterul Aubin îşi golea buzunarele mari ale hainei. Aruncă pe masă câteva obiecte şi, dintr-odată, fetiţele scoaseră un ţipăt de încântare. Un strigăt îngrozit le răspunse.

Printre cele câteva monede de aur, Angelica recunoştea, cu ochii măriţi, micul etui încrustat cu perle, în care Joffrey îşi aranja cândva bastonaşele din tutunul pe care îl fuma. Cu un gest iute, nestăpânit, îl apucă şi îl strânse la piept.

Fără să se supere, călăul i-l luă înapoi.

– Uşurel, fetiţo! Ce găsesc în buzunarele condamnatului îmi aparţine de drept.

– Eşti un hoţ! spuse ea gâfâind. Un corb infam. Un jefuitor de cadavre!

Calm, omul se duse să ia de pe marginea policioarei o cutie de argint cizelat şi îşi puse în ea prada, fără să-i răspundă. Nevasta continua să toarcă, dând din cap şi şoptind pe un ton de scuză, în timp ce îl privea pe preot:

– Ştiţi, toate spun acelaşi lucru. Chiar fără să vrea. Măcar fata asta ar trebui să-şi dea seama că, după unul ars pe rug, nu avem prea mult de câştigat. Nu pot nici măcar să salvez corpul pentru a obţine un mic câştig din grăsimea pe care spiţerii o caută, şi oasele care...

– Vai! Ai milă, fiica mea, spuse preotul punându-şi mâinile la urechi.

O privea pe Angelica plin de înţelegere. Dar ea nu-l vedea. Tremura şi îşi muşca buzele. Îl jignise pe călău! Acum o să-i refuze macabra rugăminte pe care venise să i-o facă.

Cu acelaşi pas greu şi legănat, meşterul Aubin făcu înconjurul mesei şi se apropie de ea. Cu degetele înfipte în cureaua lată, o măsură calm.

– În afară de asta, ce-aş putea face pentru dumneata?

Tremurând, incapabilă să rostească un cuvânt, îi întinse punga. El o luă, o cântări, apoi, cu o privire care nu spunea nimic, o cercetă din nou pe Angelica.

– Vrei să-l sugrum...?

Ea dădu din cap că da.

Omul deschise punga, lăsă să-i cadă în palmă câţiva scuzi şi spuse:

– E bine, se face.

Zărind privirea îngrozită a tânărului preot, care urmărise discuţia, încruntă din sprâncene.

– N-o să ziceţi nimic, părinte? Hei? Pricepeţi, eu risc foarte mult. Dacă mă vede cineva, aş putea avea mari necazuri. Trebuie s-o fac în ultima clipă, atunci când fumul ascunde puţin stâlpul de ochii lumii. Asta, ca să fac un bine, pricepeţi?

– Da... N-o să spun nimic, făcu abatele, cu greu. Eu... Puteţi conta pe mine.

– Vă e frică de mine, nu? zise călăul. E prima oară când asistaţi un condamnat?

– Pe câmpul de luptă, în război, atunci când mă duceam să dau ajutor părintelui Vincent, foarte des însoţeam până la piciorul copacului pe nefericiţii care erau spânzuraţi. Dar era război, grozăvia şi furia războiului... Pe când aici...

Şi gestul lui consternat arăta spre fetiţele blonde, aşezate în faţa blidelor.

– Aici se face dreptate, spuse călăul, nu lipsit de măreţie. Se sprijini de masă, cu un gest familiar, ca omul care are chef de vorbă. Îmi sunteţi simpatic, părinte. Îmi amintiţi de un duhovnic de la închisoare, cu care am lucrat multă vreme. E meritul lui că toţi condamnaţii pe care i-am condus împreună au murit sărutând crucifixul. Când totul era gata, plângea de parcă şi-ar fi pierdut copilul şi era atât de palid, că foarte adesea trebuia să-l oblig să ia un păhărel de vin ca să se mai întremeze. Aveam mereu cu mine un vin bun. Nu se ştie niciodată ce se poate întâmpla, mai ales cu ucenicii. Tata era ucenic când l-au tras pe roată pe Ravaillac, regicidul, în piaţa Grève. El mi-a povestit... Mă rog, una peste alta, nu sunt istorii care să vă placă. O să vă povestesc mai târziu, când o să vă obişnuiţi. Pe scurt, câteodată îi spuneam duhovnicului: „Părinte, crezi că o să fiu blestemat?" „Dacă o să fii, călăule", îmi răspundea el, „o să cer să stau alături de tine..." Uite, părinte, o să vă arăt ceva care o să vă mai liniştească puţin.

După ce scotoci din nou prin nenumăratele buzunare, meşterul Aubin scoase o sticluţă.

– E o reţetă pe care o am de la tata, care şi el o avea de la unchiul lui, călău sub Henric al IV-lea. Mi-a făcut-o în mare secret un spiţer, un prieten de-al meu, căruia i-am dat în schimb cranii de oameni ca să-şi prepare pulberea magistrală, adică după reţeta lui. Zice că pulberea asta este extraordinară pentru pietre la rinichi şi apoplexie, dar că trebuie ca tigva să fie a unui bărbat tânăr, mort

de moarte violentă. Până la urmă... e treaba lui. Eu îi dau un craniu sau două şi el îmi face licoarea, fără să sufle un cuvânt. Cu asta, dacă îi dau câteva picături osânditului, capătă curaj şi simte mai puţin. N-o folosesc decât pentru cei care au familii şi plătesc. Dar, mă rog, fac totuşi un bine, nu-i aşa, părinte?

Angelica asculta cu gura căscată. Călăul se întoarse spre ea.

– Vreţi să-i dau puţin mâine-dimineaţă?

Ea reuşi să rostească, cu buzele albite:

– Nu... nu mai am bani.

– Intră în preţ, spuse meşter Aubin, săltând punga în mână.

Şi trase din nou cutia de argint, ca să închidă în ea punga.

Şoptind câteva cuvinte de salut, Angelica se îndreptă spre uşă şi ieşi.

Îi venea să verse. O dureau şalele şi întreg corpul îi era înţepenit de cârcei ciudaţi. Totuşi, din cauza vânzolelii din piaţă, a râsetelor şi strigătelor pe care continuau să şi le arunce negustorii unii altora, totul i se păru mai uşor de îndurat decât atmosfera sinistră din casa călăului.

În ciuda frigului, uşile prăvăliilor rămâneau deschise. Era ora la care vecinii discutau între ei. Arcaşii îl duceau spre închisoarea de la Châtelet pe tâlharul pe care îl coborâseră de pe stâlp. Un roi de puştani se ţineau după ei, aruncând cu bulgări de zăpadă.

Angelica auzi în spatele ei nişte paşi grăbiţi. Apăru tânărul abate, cu sufletul la gură.

– Sora mea, sărmana mea soră, se bâlbâi el. Nu puteam să te las să pleci aşa!

Ea făcu dintr-odată un pas înapoi. În întunericul pe care felinarul sărăcăcios al unei prăvălii abia reuşea să-l străpungă, preotul, speriat, afişa o faţă de o albeaţă transparentă, pe care străluceau două pupile verzi, de o strălucire aproape fosforescentă.

– Lăsaţi-mi în pace, spuse Angelica, cu voce ascuţită. Nu puteţi face nimic pentru mine.

– Sora mea, roagă-te lui Dumnezeu...

– În numele lui Dumnezeu este ars mâine soţul meu, nevinovat.

– Sora mea, nu-ţi face şi mai mare durerea prin revolta împotriva cerului. Aminteşte-ţi că în numele Domnului l-au răstignit pe Mântuitorul nostru.

– Scornelile voastre mă fac să-mi pierd minţile! strigă Angelica, cu voce ascuţită, care părea că vine de foarte departe. Nu voi avea linişte până când n-o să lovesc la rândul meu pe unul dintre semenii voştri, pe care să-l fac să piară în aceleaşi chinuri...

Şi se sprijini de perete, îşi duse mâinile la faţă şi fu zguduită de un hohot sălbatic de plâns.

– Fiindcă o să-l vedeţi... spuneţi-i că îl iubesc, că îl iubesc... Spuneţi-i... ah! că m-a făcut fericită. Şi apoi... întrebaţi-l ce nume să-i dau copilului care se va naşte.

– Aşa o să fac, surioară.

Dădu s-o ia de mână, dar femeia se feri şi îşi continuă drumul.

Părintele renunţă s-o mai urmărească. Cocârjat de povara suferinţelor omeneşti, o luă pe străduţele pe care bântuia încă umbra lui Monsieur Vincent.

Angelica se grăbea spre Templu. I se părea că urechile îi bubuie, căci, dintr-odată, auzi ţipete în jurul ei:

– Peyrac! Peyrac! Peyrac!

Până la urmă, se opri. De data asta nu visa.

– *Al treilea Peyrac se numea... îl va lua însuşi Satana.*

Căţărat pe unul dintre acei stâlpi care le serveau călăreţilor să urce în şa, un puştan slăbănog behăia cu o voce răguşită ultimele strofe dintr-un cântec scris pe nişte hârtii, din care avea sub braţ un teanc.

Tânăra se întoarse din drum şi ceru o foaie. Hârtia grosolană mirosea a cerneală de tiparniţă, proaspătă încă. Angelica nu reuşea să citească textul, pe străduţa întunecată. Împături hârtia şi porni din nou la drum. Pe măsură ce se apropia de Templu, se gândea din nou la Florimond. Era mereu îngrijorată că îl lăsa singur, acum când începea să umble şi când Madame Scarron plecase.

Aproape că trebuia să-l lege în leagăn, ceea ce nu-i plăcea deloc copilului. În general, plângea tot timpul cât lipsea mama lui, şi, la întoarcere, aceasta îl găsea tuşind şi cu febră.

Încă de pe scară, Angelica auzi plânsetele bebeluşului şi grăbi pasul.

– Aici sunt, comoara mea, prinţişorul meu. Nu eşti tu băiat mare?

Iute, aruncă nişte vreascuri în vatră şi puse la încălzit oala cu supă. Florimond urla tot mai tare, cu braţele întinse. În cele din urmă, îl smulse din închisoarea lui, iar acesta tăcu ca prin farmec, zâmbindu-i drăgălaş.

– Eşti un mic hoţoman, făcu Angelica, ştergând mutriţa mânjită de lacrimi.

Brusc, inima i se înmuie. Îl ridică pe Florimond în braţe, îl admiră la lumina flăcărilor care trimiteau o scânteiere roşie în ochii negri ai copilului.

– Prinţişor! Zeu minunat! Numai tu îmi rămâi. Cât eşti de frumos!

Florimond părea să înţeleagă ce i se spunea. Se îndoia de mijloc şi zâmbea cu un fel de mândrie nevinovată şi sigură de ea. Prin atitudinea lui, striga sus şi tare că se ştia centrul universului. Ea îl mângâie şi se jucă cu el. El gângurea ca un puişor. Madame Cordeau spunea cu drag că era un băieţel foarte deştept pentru ce era în stare să spună. Nu vorbea perfect, dar ştia să se facă înţeles. După ce mama îl spălă şi îl puse în pat, el îi ceru să-i fredoneze un cântec de leagăn, cel despre „Moara verde".

Angelica abia reuşea să-şi stăpânească vocea. Cântecul era făcut să exprime bucurie. Când ai în suflet o mare durere, poţi vorbi, dar, ca să cânţi, e nevoie de un efort supraomenesc.

– Mai cântă! Mai cântă! îi cerea Florimond.

Apoi îşi băga degetul în gură, fericit. Ea nu se supăra că se dovedea atât de tiranic şi de inconştient. Nu se temea decât de clipa când va trebui să fie singură, aşteptând să se ivească zorii. Când Florimond adormi,

îl privi îndelung, apoi se ridică, târându-şi cu greu trupul chinuit. Toate torturile la care fusese supus Joffrey se răsfrângeau asupra ei? Auzea din nou cuvintele călăului, sfâşietoare: „Astăzi am încercat totul". Nu ştia exact ce grozăvii ascundeau aceste cuvinte, dar ştia că-l făcuse să sufere pe omul pe care îl iubea. Ah! Să se termine mai repede!

Şi rosti cu voce tare:

– Mâine o să te linişteşti, iubirea mea. Vei scăpa, în sfârşit, de oamenii ăia mizerabili...

Pe masă, hârtia cu cântecul, pe care o cumpărase adineaori, era desfăcută. Apropie sfeşnicul şi citi:

În adâncul hăului negru stătea Satana
Şi în oglindă se privea
Că nu e prea urât i se părea
Aşa cum orice om îl credea.

Poemul continua să descrie, în termeni uneori hazlii, dar cel mai adesea grosolani, uluirea Satanei, care se întreba dacă, până la urmă, mutra lui, atât de des întâlnită în imaginile din catedrale, n-ar putea fi comparată cât se poate de bine cu figurile oamenilor. Infernul îl ruga să organizeze un concurs de frumuseţe cu toţi cei care urmau să sosească de pe Pământ.

Abia în foc aruncaţi
Trei complici, vrăjitori întunecaţi,
În iad vor sosi,
Unul faţa albastră avea
Altul negru ca tuciul era,
Al treilea Peyrac se numea.
Şi pe nimeni nu voi mira
Dacă voi mărturisi
Că trei monştri vor fi
Bărbaţi, nu femei, care,
Fâlfâind din aripă vor reuşi
Iadul să îngrozească tare,
Iar premiul de frumuseţe îl va lua
Însuşi Satana.

Angelica căută din priviri semnătura „Claude Le Petit, Poet al Scârnei".

Cu gust de fiere în gură, mototoli hârtia.

„Și pe el o să-l omor!" gândi ea.

Partea a patra

Bat clopotele la Notre-Dame

capitolul 19

„Femeia trebuie să-şi urmeze bărbatul", îşi zise Angelica la ivirea zorilor, când cerul de o puritate scânteietoare se întindea deasupra clopotniţelor oraşului.

Aşa că se va duce. Îl va urma pe ultimul drum. Va trebui să aibă grijă să nu se trădeze, căci risca să fie arestată. Dar poate o va zări, o va recunoaşte...?

Coborî cu Florimond în braţe şi se duse să bată la uşa lui Madame Cordeau, care aprindea focul.

– Aş putea să-l las câteva ore la dumneata, coană Cordeau?

Bătrâna îşi întoarse spre ea faţa de vrăjitoare tristă.

– Pune-l în patul meu, o să am grijă de el. Are şi el dreptul, bietul mieluşel! Călăul se ocupă de taică-său, nevasta călăului, de fiul lui. Du-te, fata mea, şi spune rugăciunea celor Şapte Dureri ale Maicii Domnului, ca să te întărească în suferinţa ta. Din prag, o strigă înapoi: Nu-ţi face griji cu cumpărăturile. La întoarcere o să mănânci o supă la mine.

Angelica răspunse cu greu că nu era nevoie să se ostenească, nu-i era foame. Bătrâna dădu din capul cu părul ciufulit şi se întoarse mormăind.

Ca o somnambulă, tânăra trecu de poarta Templului şi o luă pe drumul care ducea în piaţa Grève.

Pe Sena, ceaţa abia începea să se ridice, lăsând să se vadă frumoasa clădire a primăriei, la marginea pieţei spaţioase. Era foarte frig, dar cerul albastru promitea o zi însorită.

În capătul pieţei se afla o cruce înaltă, pe un soclu de piatră, alături de furca în care se legăna trupul unui spânzurat.

O grămadă de oameni începea să sosească şi să se îmbulzească în jurul spânzurătorii.

– E maurul, zicea unul.

– Ba, nu, e celălalt. L-au executat încă de la lăsarea nopții. Vrăjitorul o să-l vadă, când o să vină cu șareta.

– Dar are fața neagră de tot.

– Pentru că e spânzurat. Înainte, avea fața albastră. Nu știi cântecul?...

Cineva începu să fredoneze:

Unul fața albastră avea,
Altul negru ca tuciul era,
Al treilea Peyrac se numea...
Dar din toți, mai frumos, Satana era.

Angelica își duse mâna la gură ca să-și înăbușe un țipăt. În cadavrul diform care se legăna acolo, cu fața tumefiată, cu limba umflată, tocmai îl recunoștea de saxonul Fritz Hauër. Un puștan vorbăreț care se uita la ea, spuse râzând:

– Iaca și la demoazela care își dă ochii peste cap! Ce-o să mai zică atunci când o să-l prăjească pe vrăjitor?

– Se pare că femeile trăgeau la el ca muștele la miere.

– Da, sigur, așa cum era mai bogat decât regele!

– Tot aurul ăla l-a făcut cu ajutorul diavolului.

Tremurând, Angelica își strângea mantia în jurul ei.

Un cârnățar grăsan, care stătea în pragul prăvăliei, îi spuse cu bunătate:

– Ar trebui să pleci de-aici, fetițo. Ce se petrece nu e un spectacol pentru o femeie care se pregătește să devină mamă.

Angelica scutură din cap, încăpățânată.

După ce-i cercetă fața palidă și ochii mari, rătăciți, cârnățarul ridică din umeri. Cum era un obișnuit al locului, cunoștea sărmanele ființe care veneau să dea târcoale spânzurătorii și eșafodului.

– Aici o să aibă loc execuția? întrebă Angelica, abia vorbind.

– Depinde pentru care ai venit. Știu că în dimineața asta trebuie să spânzure la Châtelet un gazetar. Dar, dacă ai venit pentru vrăjitor, aici e, în Grève. Privește, uite rugul, acolo.

Rugul era înălțat mult mai departe, aproape de malul fluviului. Era o estradă enormă făcută din vreascuri îngrămădite, în vârful căreia se vedea un stâlp. Ca să urci până acolo era nevoie de o scăriță.

La câțiva metri, eșafodul care folosea la „decapitare" era dotat cu scăunele pe care primii beneficiari ai locurilor închiriate începeau deja să se instaleze.

Un vânt uscat sufla din când în când și arunca în fețele înroșite o pulbere fină de zăpadă. O bătrânică veni să se pună la adăpost sub bolta de deasupra ușii cârnățarului.

– Cam friguț în dimineața asta, spuse ea. Mai bine aș fi rămas liniștită să-mi vând peștii în Hale, aproape de jăratic. Dar i-am promis soră-mii că-i aduc un crâmpei de os de la vrăjitor, pentru reumatismele ei.

– Se pare că are efect.

– Da. Bărbierul de pe rue de la Savonnerie mi-a zis că o să-l piseze cu ulei de mac și că nimic nu e mai bun pentru dureri. Nu e simplu să apuci unul. Meșterul Aubin, călăul, a cerut să fie de două ori mai mulți arcași.

– Normal, vrea pentru el bucățile cele mai bune, câinele ăsta, sluga diavolului! Dar cu sau fără călău, toată lumea o să aibă partea sa, spuse bătrâna, dezvelindu-și cu un aer răutăcios dinții stricați.

– La Notre-Dame s-ar putea să prinzi și-o bucățică din cămașă.

Angelica simți cum o sudoare rece îi scaldă spinarea.

Uitase de prima parte a îngrozitorului plan: pocăința publică de la Notre-Dame.

Grăbită, o luă la goană spre rue de la Coutellerie, dar valul de oameni care se revărsa spre piață, cu foșgăiala unui furnicar, îi opri trecerea și o împinse înapoi. Niciodată, niciodată nu va reuși să ajungă la timp la Notre-Dame!

Cârnățarul grăsan plecă din ușă și se apropie de ea.

– La Notre-Dame vrei să ajungi? o întrebă foarte încet, compătimitor.

– Da, bâlbâi ea, am uitat... am...

– Ascultă, uite ce trebuie să faci. Traversează piața și coboară până la portul de vinuri. Acolo, cere unui

barcagiu să te treacă până la Saint-Landry. Şi, prin spate, ajungi la Notre-Dame în cinci minute.

Mulţumi şi o luă din nou la fugă. Cârnăţarul o învăţase de bine. Pentru câţiva soli, un barcagiu o duse până la portul Saint-Landry. Privind casele înalte de lemn, care se cufundau în putreziciunea resturilor de fructe, îşi aminti ca prin ceaţă de dimineaţa senină când Barbe îi spusese: „Acolo, în faţa primăriei, este piaţa Grève. Acolo am văzut cum este ars un vrăjitor..." Angelica alerga. Strada pe care o lua mergea de-a lungul caselor parohiale de sub absida Catedralei Notre-Dame şi era aproape goală. Dar zgomotul mulţimii care urla ajunse până la ea, întretăiat de notele grave şi sinistre ale clopotului care bătea pentru condamnat. Angelica alerga. Nici nu ştia ce putere supraomenească o făcea să treacă printre şirurile dese de gură-casă şi prin ce miracol reuşi să ajungă în primul rând de spectatori, chiar în piaţa catedralei.

Exact în acea clipă, un strigăt lung anunţă sosirea condamnatului. Mulţimea era atât de îngrămădită, încât cortegiul înainta cu greu. Ajutoarele călăului, cu lovituri puternice de bici, încercau să-şi facă loc printre oameni.

În fine, apăru o cotigă mică din lemn. Era unul dintre acele vehicule grosolane cu care se adunau gunoaiele oraşului. Era plin de urme de noroi şi de paie rămase agăţate.

Dominând echipajul mizer, meşterul Aubin, în picioare, cu mâinile în şolduri, cu încălţări şi vestă roşii, cu stema oraşului brodată pe piept, arunca o privire grea asupra mulţimii gălăgioase. Preotul era aşezat pe marginea cotigii. Ţipetele îl cereau pe vrăjitor, care nu se vedea.

– Probabil că e întins pe fund, spuse o femeie de lângă Angelica. Se zice că e pe jumătate mort.

– Sper că nu, exclamă dintr-odată vecina ei, o fetişcană cu obrajii proaspeţi.

Totuşi, cotiga se opri lângă statuia uriaşă a Marelui Postnic.

Arcaşii călare, cu halebardele îndreptate spre mulţime, o ţineau la distanţă. Câţiva poliţai, înconjuraţi de nenumăraţi călugări din diferite confrerii, înaintau spre piaţă.

Forfota o aruncă pe Angelica înapoi. Ţipă şi, ca o furie, luptă cu unghiile ca să-şi recapete locul.

Sunetele clopotului continuau să se reverse peste mulţimea dintr-odată tăcută. La intrarea în piaţă, o apariţie fantomatică se ridica şi urca treptele. Ochii împăienjeniţi ai Angelicăi nu vedeau decât acea siluetă de o albeaţă orbitoare. Apoi, brusc, observă că osânditul avea un braţ trecut pe după umerii călăului şi pe celălalt în jurul umerilor preotului, şi că, în realitate, îl târau, fără să se poată ţine pe picioare. Capul cu părul lung şi negru îi cădea în faţă.

Erau precedaţi de un călugăr, care, din când în când, mergea cu spatele, purtând o lumânare uriaşă, căreia vântul îi culca flacăra. Angelica îl recunoscu pe Conan Bécher, cu faţa schimonosită de extaz şi bucurie răutăcioasă. Purta la gât un crucifix greu, alb, care îi ajungea până la genunchi şi îl făcea să se împiedice. Părea astfel că execută, în faţa condamnatului, un dans macabru, grotesc.

Procesiunea înainta cu o încetineală de coşmar. În fine, ajuns în capătul pieţei, grupul se opri în faţa porţii Judecăţii de Apoi.

De gâtul condamnatului atârna o frânghie. De sub cămaşa albă ieşea un picior gol, pus pe dalele îngheţate.

„Nu e Joffrey", îşi spuse Angelica.

Nu era cel pe care ea îl cunoştea, acel bărbat atât de rafinat care se bucura de toate plăcerile vieţii. Era un nenorocit ca toţi nenorociţii veniţi înaintea lui în acest loc, „cu picioarele goale, în cămaşă, cu sfoara de gât... "

În acel moment, Joffrey de Peyrac ridică fruntea. Pe faţa slăbită, fără culoare, deformată, numai ochii, imenşi, străluceau aţâţaţi de un foc întunecat.

O femeie scoase un ţipăt pătrunzător.

– Mă priveşte. O să mă vrăjească!

Dar contele de Peyrac nu privea spre mulţime. Privea drept înainte, contemplând faţada cenuşie a Catedralei Notre-Dame şi vechii sfinţi de piatră adunaţi acolo.

Ce rugăciune le adresa? Ce promisiunea aştepta de la ei? Doar îi privea?

În stânga lui venise să se aşeze un grefier care citea cu o voce nazală condamnarea. Clopotul tăcuse. Totuşi, cuvintele abia se auzeau.

– ... pentru crima de jaf, seducere, sacrilegiu... magie... va fi dat pe mâna călăului... purtat cu capul şi picioarele goale... să recunoască public... ţinând în mână o lumânare şi în genunchi...

Şi, văzându-l pe grefier înfăşurând pergamentul, ştiu că terminase de citit.

Conan Bécher rosti atunci cuvintele de pocăinţă publică:

– Recunosc crimele de care sunt acuzat. Îi cer iertare lui Dumnezeu. Primesc pedeapsa ca ispăşire a păcatelor mele.

Duhovnicul luase lumânarea pe care condamnatul n-o putea ţine.

Toată lumea aştepta să se audă vocea vinovatului, şi mulţimea era nerăbdătoare.

– Ai de gând să vorbeşti, slugă a diavolului?

– Vrei să arzi în infern alături de stăpânul tău, Satana?

Angelica avu senzaţia că soţul ei îşi aduna ultimele puteri. Un val de viaţă îi însufleţi faţa lividă. Se încordă ţinându-se de umerii călăului şi ai preotului, şi păru că se înalţă, depăşindu-l şi pe meşterul Aubin. O clipă înainte de a deschide gura, prin miracolul iubirii, Angelica ghici ce avea să facă.

Şi, brusc, în aerul îngheţat, o voce adâncă, vibrantă, cu totul ieşită din comun, se făcu auzită.

O ultimă dată, Vocea de aur a regatului se înălţa.

Cânta, în limba d'oc, o melodie bearneză, pe care Angelica o recunoscu.

Les genols flexez am lo cap encli
A vos reclam la regina plazent

Flor de las flors, nòu Jhésus prés nayssença
Vulhatz guarda la cientat de Tholoroza...

Numai Angelica înţelegea ce voia să spună:

În genunchi şi cu fruntea plecată,
Mă încredinţez ţie, stăpână minunată,
Floare a florilor, ce pe Iisus ai născut,
Veghează la binele oraşului Toulouse...
Prea dulce floare ce pe toţi ne ocroteşti,
Prea dulce floare ce totul înfloreşti,
Ai în pază Toulouse cel mereu înflorit...

Se simţi străbătută de o durere asemenea unei lovituri de pumnal şi scoase un ţipăt.

Ţipătul se înălţă singur într-o tăcere mormântală. Căci vocea cântăreţului se stinsese. Călugărul Bécher ridicase crucifixul de fildeş şi îl lovise peste gură pe osândit, al cărui cap căzu din nou în piept, în timp ce saliva înroşită se prelingea printre buze, pe pământ. Dar, aproape imediat, Joffrey se îndreptă.

– Conan Bécher, strigă el, cu aceeaşi voce înaltă şi limpede, peste zece zile îţi dau întâlnire în faţa judecăţii lui Dumnezeu!

Un tremur de groază zgudui mulţimea şi urlete puternice izbucniră, astupând vocea contelui de Peyrac. O zbatere furioasă, o revoltă nebună puse stăpânire pe spectatori. Şi explozia nu fusese stârnită de gestul călugărului, ci de aroganţa condamnatului. Niciodată nu se mai întâmplase ceva atât de scandalos în piaţa Catedralei Notre-Dame! Să cânte...! Îndrăznise să cânte! Măcar dacă ar fi fost un imn! Dar condamnatul cântase într-o limbă străină, în limba diavolului... Departe de a se arăta pocăit, dădea ordine torţionarilor săi.

Năvala mulţimii o luă pe Angelica pe sus, ca un val monstruos. Purtată, zdrobită, se trezi în colţul unui portic. Simţi sub mână un ivăr pe care îl trase. Gâfâind, o întâmpină întunericul catedralei goale.

Încercă să se stăpânească, să-şi potolească durerea care pusese stăpânire pe ea. Copilul mişca. Când cântase Joffrey, lovise cu atâta putere, încât o făcuse să urle.

Înăbuşite, ajungeau până la ea ţipetele de afară. Câteva minute, urletele ajunseseră la un fel de paroxism, apoi, treptat, se potoliră.

„Trebuie să plec, trebuie să ajung în piaţa Grève", îşi spuse Angelica. Şi părăsi ascunzătoarea din altar.

În piaţă, un grup de bărbaţi şi femei se băteau în locul unde Bécher îl lovise pe contele de Peyrac.

– E al meu dintele vrăjitorului, strigă unul dintre ei.

Şi o luă la fugă, urmat de ceilalţi. O femeie agita un petic de cârpă albă.

– Am reuşit să rup o bucată din cămaşa lui. Cine o vrea? Poartă noroc.

Angelica alerga. Dincolo de podul Notre-Dame, se alătură mulţimii care însoţea cotiga. Dar, pe rue Vannerie şi pe rue Coutellerie i-a fost aproape imposibil să înainteze. Implora pe toată lumea s-o lase să treacă. Nimeni n-o asculta. Oamenii păreau în transă. Sub razele soarelui, zăpada se scurgea de pe acoperişuri şi cădea în valuri mari, acoperind capetele şi umerii celor din mulţime. Dar nimănui nu-i păsa.

În sfârşit, Angelica reuşi să ajungă în colţul pieţei. În aceeaşi clipă, văzu o flacără uriaşă ţâşnind din rug. Cu braţele ridicate, se auzi urlând, cu o voce de nebună:

– Arde! Arde!...

Cu sălbăticie, îşi croi drum spre locul torturii. Căldura jarului ajungea până la ea. Aţâţat de vânt, focul sfârâia.

Un trosnet ca de furtună sau de grindină răsună violent. Ce însemnau acele forme umane care se agitau în strălucirea gălbuie a flăcărilor, care se amestecau cu lumina soarelui? Ce făcea acel bărbat îmbrăcat în roşu, care se învârtea în jurul rugului, îndesând torţa arzândă sub vreascuri?

Cine era omul în sutană neagră, agăţat de scară, cu sprâncenele arse, care, întinzând cu braţul un crucifix, striga:

– Speranţă! Speranţă!

Cine era omul cuprins de flăcări? Vai! Doamne! Putea trăi cineva în vâlvătaia aia? Nu, fiinţa aceea nu putea fi vie, călăul o sugrumase!

– Auziţi-l cum ţipă! spuneau oamenii.

– Nu, nu ţipă, e mort, repeta Angelica, în neştire.

Şi îşi duse mâinile la urechi, crezând că desluşeşte în spatele perdelei de foc nu se ştie ce strigăte sfâşietoare.

– Cum ţipă! Cum ţipă! spunea mulţimea.

Iar alţii cereau:

– De ce i-au pus cagulă? Vrem să-l vedem cum se schimonoseşte!

Un stol de hârtii albe, purtate de o pală de vânt, scăpară din jar şi începură să se risipească în cenuşă pe deasupra capetelor.

– Sunt cărţi vrăjitoreşti pe care le ard odată cu el...

Vântul culcă brusc flăcările. Angelica, într-o străfulgerare, zări grămada de cărţi din biblioteca de la Gai Savoir, apoi stâlpul de care era legată o formă întunecată, nemişcată, cu capul acoperit de o cagulă neagră.

Leşină.

capitolul 20

Angelica îşi reveni în simţiri în prăvălia cârnăţarului din piaţa Grève. „Vai! Cât îmi este de rău“, gândi ea, ridicându-se. Orbise? De ce era atât de întuneric?

O femeie cu un sfeşnic în mână se aplecă deasupra ei.

– Ia, uite că eşti mai bine, fata mea! Eram gata să cred că ai murit. A venit un doctor şi ţi-a luat sânge. Dar eu, dacă vrei să ştii părerea mea, cred că e mai degrabă de la copil.

– O, nu! spuse Angelica ducând mâna la burtă. Aştept copilul abia peste trei săptămâni. De ce e aşa de întuneric?

– La naiba! E târziu. Acum bat clopotele pentru slujba Angelus.

– Şi rugul?

– S-a terminat, spuse cârnăţarul, coborând glasul. Dar a ţinut foarte mult. Ce zi, oameni buni! Trupul n-a ars de tot decât pe la două după-amiază. Şi, când s-a risipit cenuşa, a fost o adevărată bătălie. Toată lumea voia să apuce. Era gata să-l sfâşie pe călău. Şi adăugă, după o clipă de tăcere: Îl cunoşteai pe vrăjitor?

– Nu, zise Angelica, făcând un efort, nu! Nu ştiu ce m-a apucat. Era prima oară când vedeam aşa ceva.

– Da, o scenă ca asta te impresionează. Noi, negustorii din piaţa Grève, vedem atâtea astfel de lucruri, că ne lasă rece. Ba chiar simţim că ne lipseşte ceva când nu atârnă nimeni în spânzurătoare.

Angelica ar fi vrut să le mulţumească acestor oameni cumsecade. Dar nu mai avea decât mărunţiş. Le spuse că se va întoarce şi va plăti doctorul.

În amurgul violet se auzea bătând clopotul din turnul primăriei. Odată cu lăsarea nopţii, frigul devenea tot mai aspru.

În capătul pieţei, vântul aţâţa o imensă floare roşie de jăratic aprins. Erau ultimele resturi ale rugului. Apropiindu-se, Angelica auzea vocea meşterului Aubin care, împreună cu ajutoarele lui, făcea ordine. Nesigură, se îndreptă spre el, fără să ştie prea bine ce voia să-l întrebe.

Călăul o recunoscu imediat.

– A, iată-vă! spuse el. Vă aşteptam. Uite aici cei treizeci de scuzi.

Angelica privea fără să priceapă punga pe care i-o întindea.

– Nu e din cauza mea, continuă omul pe un ton plin de regrete. N-am putut să-l sugrum. Se aplecă spre ea şi şopti: Cineva a făcut un nod la ştreang.

– Un nod?

– Da, probabil că cineva bănuia şi, ca să împiedice să se întâmple, a făcut un nod. Imposibil să faci să alunece funia, pricepeţi? Iar eu trebuia să cobor repede. Se îndreptă de spate, privind prudent în jur, şi continuă: Cred că cel care ne-a jucat festa a fost călugărul ăla cu privirea ipocrită.

Părea că ezită privind faţa palidă a femeii ridicată spre el, ca şi cum se întreba dacă era nevoie să spună mai mult. Nu era prea priceput la cuvinte. Se temea de ele. Se decise, ca şi când ar fi fost îndemnat de ceva mai puternic decât neplăcerea lui de a vorbi. Se aplecă din nou.

– După părerea mea, vrăjitorul ştia ce o să se întâmple, fiindcă atunci când m-a văzut răsucind funia, mi-a spus: „Prea târziu! Pune-te repede la adăpost, călăule!"

Angelica crezu că o să leşine din nou. Cuvintele călăului făcuseră să se aprindă în ea o durere sfâşietoare, în care se luptau iubirea pentru Joffrey şi ura nesfârşită pentru călugărul Bécher. O rană care nu se va vindeca niciodată.

– Păstrează banii, spuse ea cu o voce ştearsă.

Din umbra eşafodului se deprinse silueta umilă a duhovnicului.

Se apropie. Ea dădu înapoi îngrozită, căci purta în cutele sutanei un miros de nesuportat de lemn ars şi de carne prăjită.

– Ştiam că vei veni, sora mea, spuse el. Te aşteptam. Voiam să îţi spun că soţul dumitale, la care am fost dus în dimineaţa asta, a murit ca un creştin. Era pregătit, aşa că nu s-a revoltat. Îi părea rău după viaţă, dar nu se temea de moarte. În mai multe rânduri mi-a spus că se bucura să se arate în faţa Stăpânului tuturor lucrurilor. Cred că marea împăcare şi-o lua din convingerea că avea să afle, în sfârşit... Vocea abatelui arătă o oarecare şovăire şi mirare. Să afle, în sfârşit, dacă Pământul se învârteşte sau nu.

– Vai! exclamă Angelica, pe care furia o însufleţi brusc. Cât de tipic e asta pentru el! Bărbaţii sunt toţi la fel. Îi era totuna dacă mă lăsa în suferinţă şi disperare pe acest pământ care se învârteşte sau nu!

– Nu, sora mea! De mai multe ori mi-a repetat: „Să-i spuneţi c-o iubesc. Mi-a umplut viaţa. Vai! Eu n-am fost decât o clipă trecătoare pe drumul ei, dar am convingerea că va şti să-şi aleagă calea". Mi-a mai spus că voia

să i se dea numele de Cantor copilului care se va naşte, dacă este băiat, şi Clémence, dacă este fată.

Cantor de Marmont, trubadurul din Languedoc, Clémence Isaure, muza Jocurilor florale din Toulouse...

Cât de departe erau toate astea! Cât de ireale erau faţă de clipele mizerabile pe care le trăia Angelica. Acum, încerca să ajungă la Templu, dar abia mergea. Câteva momente, îşi aţâţă ciuda pe care i-o purta lui Joffrey. Ciuda asta o susţinea. Firește, lui Joffrey îi fusese indiferent dacă ea era sfâşiată de durere şi lacrimi. Oare au vreo valoare sentimentele unei femei?... În schimb, el, pe lumea cealaltă, urma, în sfârşit, să afle răspunsul la întrebările care îi bântuiseră mintea de savant...!

Brusc, un val de lacrimi scăldă faţa Angelicăi şi, ca să nu cadă, trebui să se sprijine de un zid.

– Vai! Joffrey, iubirea mea, şopti ea. În sfârşit ştii dacă Pământul se învârteşte sau nu!... Fii fericit în veşnicie!

Suferinţa trupului devenea sfâşietoare şi de nesuportat. Simţi în fiinţa ei un fel de ruptură. Atunci, pricepu ce i se întâmpla. Tocmai i se rupea apa care ocrotea copilul. Naşterea începuse.

Era departe de Templu. Aşa cum mersese fără să ştie încotro, se rătăcise. Se trezi în apropierea podului Notre-Dame.

O căruţă tocmai intra pe pod. Angelica strigă la vizitiu:

– Sunt bolnavă. Puteţi să mă duceţi până la Hôtel Dieu?

– Şi eu mă duc tot acolo, spuse omul. Mă duc să iau o încărcătură pentru cimitir. Eu sunt cel care cară morţii. Urcă, frumoaso.

capitolul 21

– Ce nume vrei să-i dăm, fata mea?

– Cantor.

– Cantor! Nu e un nume creştinesc.

– Puţin îmi pasă, spuse Angelica. Dă-mi copilul.

Luă din braţele moaşei mica fiinţă roşie, încă jilavă, şi pe care zdrahonul de femeie care tocmai o adusese pe lumea asta tristă o înfăşurase într-o cârpă murdară.

Ziua încă nu se încheiase; orologiu cu flori de crin de la Palatul de Justiţie încă nu bătuse de miezul nopţii şi copilul celui torturat abia se născuse.

Angelica avea inima sfâşiată. Trupul îi fusese zdrobit, măruntaiele, smulse. Sângele i se scursese de peste tot, din inimă şi din măruntaie. Angelica murise odată cu Joffrey. Odată cu micul Cantor, o altă Angelica se năştea, o femeie nouă, în care nu mai supravieţuiau decât cu mare greutate câteva din trăsăturile blânde şi naive ale fostei Angelica.

Sălbăticia şi duritatea care sălăşluiau în fetiţa nesupusă din Monteloup renăşteau în ea, se revărsau ca un fluviu negru prin ruptura făcută de deznădejdea şi groaza ei.

Îşi împinse cu mâna vecina, o creatură firavă şi febrilă, care aiura încetişor. A treia femeie, împinsă spre marginea patului, protestă. Sângele se scurgea din ea încet, încă de dimineaţă. Mirosul sălciu al sângelui ei, care năclăia paiele, îi întorcea maţele pe dos.

Angelica se înveli cu cealaltă pătură. Cea de-a treia femeie din pat protestă încă o dată, abia auzit.

„Oricum, astea două o să moară", gândi tânăra mamă. „Aşa că eu şi copilul vom încerca să ne încălzim şi să rămânem în viaţă."

Cu ochii deschişi, cam rătăcită în întunericul puturos, vedea lucind, prin perdelele sfâşiate ale patului, lumina gălbuie a lumânării de seu.

„Ce ciudat!", îşi spunea ea. „Joffrey a murit, dar în infern a ajuns Angelica."

În bârlogul greţos, unde duhoarea dejecţiilor şi a sângelui era deasă ca ceaţa, auzea plânsete, gemete, văicăreli, ca într-un coşmar. Scâncetele sâcâitoare ale bebeluşilor nu încetau niciodată. Era ca un fel de psalmodiere fără sfârşit, care uneori devenea mai puternică, apoi scădea în intensitate pentru a creşte din nou în celălalt capăt al sălii.

Era un frig care îţi îngheţa oasele, în ciuda sobiţelor aşezate la întretăierea coridoarelor, căci căldura se pierdea în curenţii de aer.

Angelica afla din ce experienţă îndepărtată se născuse groaza săracilor faţă de spital.

Nu era asta anticamera morţii?

Cum să supravieţuieşti în acest amestec de boli şi mizerie, unde bolnavii care se întremau erau amestecaţi cu cei contagioşi, unde chirurgii operau pe mese murdare, cu lame pe care, cu câteva ore înainte, le folosiseră, în prăvăliile lor, ca să radă barba clienţilor din cartier?

Zorii se apropiau. Se auzeau bătând clopotele care chemau la slujbă. Angelica îşi aduse aminte de morţii de la Hôtel-Dieu, pe care chiar la ora aceea călugăriţele îi aliniau în faţa porţii şi pe care o căruţă trebuia să-i ducă la Cimitirul Inocenţilor. Un soare călduţ de iarnă va mângâia, poate, faţada gotică a străvechiului spital, dar mădularele sărmanilor morţi, cusuţi în giulgiul lor, nu vor mai prinde viaţă niciodată.

Cocoţat deasupra Senei, acel mare drum de apă care potolea setea Parisului şi care îi folosea şi drept canal, Hôtel-Dieu, scăldat în ceaţa fluviului, intra în zi ca o corabie care purta o încărcătură blestemată.

O mână trase perdelele patului. Doi infirmieri în halate murdare aruncară o privire asupra celor trei femei care ocupau patul, apoi o apucară pe cea din margine, femeia cu hemoragia, şi o aşezară pe o targă. Angelica observă că nefericita era moartă. Pe targă mai era şi cadavrul unui copil.

Angelica îşi întoarse privirea spre bebeluşul pe care îl ţinea lipit de ea. De ce nu ţipa? Era mort şi el? Nu, dormea, cu pumnişorii strânşi, cu o expresie liniştită, hazlie pentru un nou-născut. Nu avea aerul că se îndoieşte câtuşi de puţin de lumea în care venise ca un copil al suferinţei şi disperării. Faţa îi semăna cu un boboc de trandafir, iar capul îi era acoperit cu un puf moale, blond. Dar Angelica îl scutura neîncetat, temându-se să nu fie mort sau pe moarte. Atunci, el ridica pleoapele, lăsând să se vadă nişte ochi tulburi şi albăstrii, iar apoi adormea la loc.

În sală, călugăriţele se aplecau asupra paturilor celorlalte lăuze. Erau, cu siguranţă, devotate şi dovedeau un curaj care nu putea veni decât de la Dumnezeu. Dar igiena precară a stabilimentului le punea în faţa unor greutăţi de nerezolvat.

Agăţându-se cu disperare de dorinţa fierbinte de a trăi, Angelica se străduí să bea fiertura din bolul care i se întindea.

Apoi, încercând să uite de vecina cu febră şi de salteaua de paie plină de sânge, încercă să prindă puteri dormind. Năluciri nedesluşite defilau pe sub pleoapele închise. Se gândea la Gontran. Mergea pe unul dintre drumurile Franţei; se oprea lângă un pod ca să plătească trecerea şi, ca să nu-şi uşureze prea tare punga, făcea portretul vameşului...

De ce se gândea la Gontran, ajuns sărman călător pe drumurile Franţei, dar care, cel puţin, mergea sub cerul limpede? Gontran semăna cu acei chirurgi care, într-o altă sală, se aplecau asupra trupurilor suferinde cu dorinţa aprinsă de a surprinde secretul vieţii şi al morţii. În starea de vis lucid, desprins de realitatea pământeană în care plutea, Angelica descoperea că Gontran făcea parte dintre cei mai valoroşi oameni din lume... asemenea chirurgilor... În mintea ei, totul era oarecum învăluit în ceaţă. De ce chirurgii erau doar nişte bieţi bărbieri, oameni de prăvălie deloc respectaţi, când rolul lor era atât de important...? De ce Gontran, care purta în el o lume şi puterea de a stârni până şi entuziasmul regilor, nu era decât un biet meşteşugar nevolnic, decăzut...? De ce se gândea la atâtea lucruri fără rost, când trebuia să-şi adune puterile pentru a scăpa din infern...?

Angelica nu rămase decât patru zile la Hôtel-Dieu.

Sălbatică şi neîndurătoare, cerea să i se dea cele mai bune pături, interzicând moaşei cu degete murdare să îi atingă pe ea şi pe copilaşul ei. Lua de pe tavă două boluri de mâncare în loc de unul. Într-o dimineaţă, smulse şorţul curat pe care o călugăriţă şi-l pusese peste sutană şi, în timp ce biata novice alerga să-şi caute superioara,

făcu din el fâşii cu care să-şi înfăşeze pruncul şi să se panseze.

Certată, se împotrivea cu o tăcere înrăită şi fixa asupra celor care-i vorbeau o privire verde, dispreţuitoare, neîngăduitoare, care impresiona. Era în sală şi o ţigancă, care le spuse vecinelor sale:

– După mine, fata cu ochi verzi e o ghicitoare!

Nu deschise gura decât o singură dată, atunci când administratorul de la Hôtel-Dieu veni în persoană, ţinând la nas o batistă parfumată, ca să-i facă reproşuri.

– Mi s-a spus, copila mea, că nu vrei ca altă bolnavă să împartă cu tine patul pe care mila publică a binevoit să ţi-l dea. Se pare chiar că ai aruncat două femei pe jos, prea slabe ca să se apere. Nu regreţi o astfel de purtare? Hôtel-Dieu trebuie să primească toţi bolnavii care vin, şi paturile nu sunt suficiente.

– Atunci aţi face mai bine să-i coaseţi imediat în giulgiu pe bolnavii care vi se trimit! răspunse brusc Angelica. În azilurile pe care Monsieur Vincent le-a fondat, fiecare bolnav are patul lui! Dar voi n-aţi vrut să se schimbe josnicele voastre metode, pentru că ar fi trebuit să daţi socoteală. Unde se duc toate daniile din mila publică, despre care îmi vorbiţi, şi daniile de la stat? S-ar crede că inimile nu sunt foarte generoase şi că statul e prea sărac să poată cumpăra destule legături de paie ca să fie schimbaţi în fiecare zi nefericiţii care se murdăresc şi pe care voi îi lăsaţi să putrezească în propria mizerie! Vai! Sunt sigură că atunci când umbra lui Monsieur Vincent se va întoarce să bântuie Hôtel-Dieu, va plânge de durere!

În spatele batistei, administratorul făcu ochii mari de uimire. Era sigur că în cei cincisprezece ani de când administra unele servicii de la Hôtel-Dieu avusese de-a face uneori cu fiinţe mărginite, cu mitocani răi de gură, cu prostituate mizerabile, dar niciodată, dintre aşternuturile murdare, nu se auzise un răspuns atât de limpede, într-un limbaj atât de moralizator.

– Femeie, spuse el îndreptându-se demn, pricep din cuvintele tale că eşti destul de puternică să porneşti spre

casă. Aşadar, părăseşte spitalul ale cărui binefaceri nu vrei să le recunoşti.

– O fac cu plăcere, răspunse Angelica, batjocoritoare. Dar înainte, cer ca hainele mele, care mi-au fost luate când am venit aici, şi care au fost amestecate, talmeş-balmeş, cu toate zdrenţele bolnavilor de variolă, de boli venerice şi ciumă, să fie spălate în faţa mea în apă curată, căci, altfel, voi pleca în cămaşă din spital şi voi striga în piaţa Notre-Dame că obolul celor bogaţi şi daniile statului intră în buzunarele administratorilor de la Hôtel-Dieu. O să le aduc aminte de Monsieur Vincent, conştiinţa regatului. Voi ţipa atât de tare, încât însuşi regele va cere să se verifice socotelile stabilimentului.

– Dacă faci una asta, spuse el aplecându-se cu o expresie de cruzime asupra ei, pun să te prindă şi să te închidă la nebuni.

Ea tremura, dar nu-şi întoarse faţa. Îşi aminti de renumele pe care i-l făcuse ţiganca...

– Iar eu, eu îţi spun că, dacă faci această nouă ticăloşie, în anul care vine, toţi ai tăi vor fi morţi.

„Nu rişti nimic spunându-le astfel de lucruri", îşi zicea ea, întinzându-se din nou pe paiele murdare. „Oamenii sunt atât de proşti...!"

Când, în sfârşit, se simţi liberă, cât se poate de vie, îmbrăcată în haine curate şi scăpată din clădirea respingătoare, aerul de pe străzile Parisului, pe care odinioară îl găsea atât de împuţit, i se păru curat şi încântător.

Mergea aproape cu vioiciune, ţinându-şi copilul în braţe. Un singur lucru o îngrijora. Avea foarte puţin lapte, şi Cantor, care până atunci se dovedise de o cuminţenie exemplară, începea să plângă. Plânsese toată noaptea, trăgând lacom dintr-un sân gol.

„La Templu sunt turme de capre", îşi spuse. „O să-mi cresc copilul cu laptele acestor animale. Cu atât mai rău dacă o să aibă mintea unei căpriţe."

Dar cu Florimond ce se întâmplase? Sigur coana Cordeau nu-l abandonase. Era o femeie cumsecade. Dar Angelicăi i se părea că-şi părăsise primul născut de ani de zile!

Oamenii treceau pe lângă ea, purtând lumânări în mână. O aromă de clătite calde ieşea din case. Îşi spuse că, probabil, era 2 februarie. Oamenii sărbătoreau intrarea lui Iisus în Templu şi intrarea în Biserică a Maicii Domnului, oferindu-şi unii altora lumânări, după un obicei care dăduse acestei zile numele de Ziua Lumânărarului.

„Bietul prunc Iisus!", se gândi Angelica, sărutând fruntea lui Cantor, în timp ce trecea de poarta Templului.

Cum se apropia de casa coanei Cordeau, auzi plângând un copil. Îi tresări inima, căci fu convinsă că era Florimond.

Clătinându-se prin zăpadă, văzu o siluetă mică, pe care nişte puştani o alungau cu bulgări de zăpadă.

– Vrăjitorule! Hei! Vrăjitor mic ce eşti, arată-ne coarnele!

Cu un ţipăt, Angelica se repezi, îl apucă pe copil de un braţ şi, strângându-l la piept, intră în bucătăria bătrânei, care, aşezată lângă vatră, curăţa nişte ceapă.

– Cum poţi să-i laşi pe sălbaticii ăia să-l chinuie?

Coana Cordeau îşi trecu dosul mâinii peste ochii care lăcrimau.

– Hei, hei, fetiţo, mai uşor cu ţipetele! Am avut destulă grijă de el cât ai fost plecată, şi asta fără ca măcar să fiu sigură că o să te mai văd vreodată. Dar nici nu pot să stau după fundul lui toată ziua. L-am lăsat afară să mai ia puţin aer. Ce vrei să fac dacă toţi copiii îi zic „vrăjitor"? E cât se poate de adevărat că taică-său a fost ars în piaţa Grève, nu? Va trebui să se obişnuiască. Băiatul meu nu era cu mult mai mare când au început să arunce în el cu pietre şi să-i zică Spânzuratu'... Vai! Ce micuţ drăgălaş! exclamă bătrâna, lingându-şi cuţitul şi îndreptându-se, încântată, să-l admire pe Cantor.

În cămăruţa sărăcăcioasă, care îi dădea acum un sentiment de protecţie, Angelica îi puse pe amândoi copiii pe pat şi se grăbi să facă focul.

– Eu sunt mulţumit, repeta Florimond, privind-o cu ochii negri, strălucitori.

Se agăţă de ea.

– Nu-i aşa că n-o să mai pleci, mamă?

– Nu, comoara mea. Uite ce bebeluş frumos ţi-am adus.

– Mie nu-mi place, declară imediat Florimond, ghemuindu-se lângă ea, gelos.

Angelica îl desfăşă pe Cantor şi îl puse mai aproape de foc. Acesta se întinse şi căscă.

Doamne! Prin ce miracol adusese pe lume un copil atât durduliu, după atâtea necazuri?

Timp de câteva zile, Angelica trăi liniştită în cămăruţa ei. Mai avea ceva bani şi îşi punea speranţele în întoarcerea lui Raymond.

Dar, într-o după-amiază, administratorul Templului, care răspundea în faţa poliţiei speciale a acestui loc privilegiat, trimise după ea.

– Fiica mea, îi spuse el fără ocolişuri, ţin să te anunţ din partea Marelui Prior că trebuie să părăseşti incinta. Ştii că acesta nu-i primeşte sub protecţia lui decât pe cei ai căror renume nu poate dăuna cu nimic bunei reputaţii a micului său principat. Aşa că trebuie să pleci.

Angelica deschise gura să întrebe ce i se reproşa. Apoi se gândi să se ducă şi să se arunce la picioarele Marelui Prior. În cele din urmă, îşi aminti de cuvintele regelui: „Nu vreau să mai aud vorbindu-se despre dumneavoastră!"

Deci se ştia cine era. Poate că încă se mai temeau de ea... Îşi dădu seama că în zadar le-ar fi cerut iezuiţilor s-o ajute. Când fusese ceva de apărat, o ajutaseră cu inima deschisă. Dar acum, jocurile erau făcute. Îi alungau pe toţi cei care, la fel ca Raymond, se compromiseseră în această afacere dubioasă.

– Bine, răspunse ea printre dinţi. O să părăsesc incinta înainte de lăsarea serii.

– Ştiu că v-aţi plătit chiria, spuse administratorul, care îşi amintea de bacşişul pe care i-l strecurase, la venirea lui Kouassi-Ba. Nu mai trebuie să plătiţi „taxa de plecare".

Întoarsă acasă, puse într-un mic cufăr din piele puţinele lucruri rămase, îi îmbrăcă bine pe cei doi copii

şi încărcă totul în căruciorul pe care îl folosise când se mutase la început.

Coana Cordeau era la Hale. Angelica lăsă pe masă o pungă.

„Când o să fiu ceva mai bogată, o să mă întorc şi o să fiu mai generoasă", îşi promise ea.

– Mergem la plimbare, mamă? o întrebă Florimond.

– Ne întoarcem la mătuşa Hortense.

– O s-o vedem pe Baba?

Era numele pe care i-l dăduse cândva lui Barbe.

– Da.

Băieţelul aplaudă. Privea totul în jur cu încântare.

Împingând căruciorul pe străzile unde noroiul se amesteca cu zăpada topită, Angelica admira feţele micuţe ale copiilor ei, înghesuiţi unul lângă altul sub pătură, şi simţi că soarta celor două fiinţe fragile o apăsa ca plumbul.

Deasupra acoperişurilor, cerul era senin, lipsit nori. Totuşi, în noaptea aceea nu va da îngheţul, căci, de câteva zile, vremea se îmblânzise, şi săracii începeau din nou să spere, adunaţi lângă vetrele lipsite de foc.

Pe rue Saint-Landry, recunoscându-l pe Florimond, Barbe scoase un ţipăt ascuţit. Copilul îi întinse braţele şi o sărută cu foc.

– Doamne, îngeraşul meu! bâigui servitoarea.

Buzele îi tremurau, iar ochii mari i se umplură de lacrimi. O privea fix pe Angelica, ca şi cum ar fi privit un spectru ieşit din mormânt. Se putea compara femeia cu faţa aspră şi slăbită, îmbrăcată mai sărăcăcios decât ea, cu cea care sunase la aceeaşi poartă, cu câteva luni înainte?

Angelica se întreba dacă de la mansarda ei, Barbe văzuse focul arzând în piaţa Grève...

Hortense, cu un sfeşnic în mână, părea încremenită de groază. În spatele ei, pe palier, apăru Fallot de Sancé. Era fără perucă, îmbrăcat într-un halat de casă, şi cu o bonetă brodată pe cap. Căci, în ziua ceea, luase medicamente. La vederea cumnatei, de groază, i se strâmbă gura.

În fine, după o tăcere care păru fără sfârşit, Hortense reuşi să ridice o mână îngheţată, tremurândă.

– Dispari! spuse cu o voce seacă. Acoperişul meu a adăpostit deja prea multă vreme o familie blestemată.

– Taci, proasto! răspunse Angelica, ridicând din umeri. Se apropie de scară şi îşi ridică privirea spre sora ei. Eu o să plec, dar îţi cer să-i primeşti pe micuţii ăştia nevinovaţi, care nu-ţi pot face nici un rău.

– Dispari! repetă Hortense.

Angelica se întoarse spre Barbe, care îi strângea în braţe pe Florimond şi pe Cantor.

– Ţi-i încredinţez, Barbe, buna mea fată. Iată, asta e tot ce mi-a rămas din bani, ca să le cumperi lapte. Cantor nu are nevoie de doică. Îi place laptele de capră.

– Pleacă! Pleacă! PLEACĂ! urla Hortense cu voce tot mai ascuţită.

Şi începu să tremure.

Angelica se îndreptă spre uşă. Ultima privire pe care o aruncă în urmă nu a fost pentru copii, ci pentru sora ei.

Sfeşnicul pe care Hortense îl ţinea în mână tremura şi proiecta umbre înspăimântătoare pe faţa ei strâmbă.

„Cu toate astea, n-am văzut-o noi împreună pe micuţa doamnă de la Monteloup, fantoma cu mâinile întinse, care trecea prin camera noastră...? Şi nu ne lipeam noi una de alta, îngrozite, în patul mare...?“

Ieşi, închizând uşa în urma ei. O clipă se opri să-l privească pe unul din secretarii care, căţărat pe un scăunel, aprindea felinarul mare din faţa firmei maestrului Fallot de Sancé.

Apoi, întorcându-se, se pierdu prin Paris.

Partea a cincea

Parisul noaptea

capitolul 22

În noaptea aceea, Parisul murmura, cuprins de dezgheţ. Zăpada se topea de-a lungul acoperişurilor şi burlanelor. Luna, galbenă şi jilavă, se ştergea de norii care treceau.

În piaţa Grève, un alt spânzurat se legăna sub lumina de miere a lunii. Clopotul de la primărie număra ceasurile şi, în prăvălia lui, cârnăţarul se ruga împreună cu nevasta în faţa unei statuete a Fecioarei, ascunsă între două jamboane.

– Să ne rugăm, îi spuse nevestei, căci multe lucruri ciudate s-au întâmplat astăzi, femeie. Domnul să-i aibă în pază pe toţi osândiţii ăştia!

Şobolanii făceau găuri în ziduri sau chiar traversau grăbiţi străduţele pline de noroi, printre picioarele trecătorilor întârziaţi, care scoteau câte un ţipăt şi îşi trăgeau săbiile din teacă.

Unui cuplu de burghezi, care ieşea de la teatrul din Palatul de Bourgogne şi le era frică de întuneric, Forfan-la-Tulipe le propuse să-i însoţească cu felinarul lui. Urma să câştige, astfel, câţiva soli, conducându-i până în piaţa Palatului Regal. Asta dacă nu-i ieşea cumva în cale vreun şuţ din banda lui. Atunci, împreună, fără nici o oprelişte, îi vor uşura pe naivii burghezi de pungi şi de haine, şi vor pleca, braţ la braţ, până în Cimitirul Inocenţilor, unde îi chemase Marele Coesre, regele cerşetorilor.

În bârlogul lui din mahalaua Saint-Martin, Marele Coesre se pregătea să-şi întâlnească supuşii. Nebunul lui, Bălosu', care îl căra, îi puse în droşcă mantii groase, de nobili, pe care nişte manglitori le aduseseră din călătoriile

lor. Şeful coţcarilor, care îl sfătuia, Râgâială-cel-Bătrân, îl anunţă că se ivise o neînţelegere greu de rezolvat între două căpetenii ale vagabonzilor – Balivernă, care locuia în vechea clădire a turnului Nesle, şi Rodogone Egipteanu', care locuia în mahalaua Saint-Denis. Balivernă era mai puternic, căci lui îi aparţineau toate podurile din Paris, dar Rodogone era de temut pentru că avea de partea lui ţiganii şi vrăjitoarele care practicau magia neagră.

Îngrozitorul Jean Putrezitu' se întorcea din preumblări ţinând la piept un prunc. Îi plătise douăzeci de soli unei doici de la Leagăn, casa municipală pentru copii găsiţi, din spate de la Notre-Dame. Copilul nu avea decât şase sau şapte luni, deci va fi o nimica toată să-i strâmbe picioarele şi să-l schilodească pentru a-l trimite la cerşit împreună cu una dintre „marchize", sau măcar să-l vândă magicianului Lesage şi complicei sale, zisă Vecina. Oamenii ăştia aveau nevoie de copii pe care să-i sugrume pentru ritualurile lor de magie neagră. Va trebui să se gândească... Afacerile mergeau mai bine de la o vreme. Da, de când blestematul ăla de preot, Vincent, nu mai era, ca să „ridice" copiii din pragul uşilor şi să-i trimită nu se ştie unde. Jean Putrezitu' se grăbea. În noaptea aceea avea loc marea adunare a vagabonzilor, la Cimitirul Inocenţilor. Va trebui din nou „să scuipe în lighean". Ca şi cum vremurile nu erau destul de grele. Dar Rolin-Îndesatu' era un mare domn, şi merita să-i plătească ce i se cuvenea.

Piaţa Palatului Regal era locul unde, sub un balcon, cineva se lupta în duel, iar sub altul se cânta o romanţă.

Artémise, Roxane, Glycérie, Crisolie, frumoasele preţioase[1] din cartierul Marais se aplecau, încântate, la ferestre.

---

[1] Femei care simbolizează un curent de gândire cu acelaşi nume, caracterizat printr-un rafinament extrem al comportamentului, ideilor şi limbajului (n.red.)

În palatul de Beauvais, Prostituata Chioară primea în patul ei un tinerel musculos. Acesta avea pielea netedă ca fildeşul şi pe bărbie abia dacă îi răsărise un puf blond. Iată cât era de minunat. Va face un amant perfect din acest căţeluş care se gudura stângaci pe lângă ea. Şi încă nu era prea silitor. Madame de Beauvais se gândea melancolică la de Guise, căruia îi mâncase atâta bănet, şi la marchizul d'Olone, care se însurase luna trecută.

Asta îi amintea de pastişa groaznică a Hărţii ţinutului Tendre[1] pe care mizerabilul de Bussy-Rabutin, considerat a fi spiritual, o crease folosind-o ca sursă de inspiraţie.

> *Între Olone şi Guise există Beauvais Mizerabilul. Mic orăşel la capăt de lume, unde ziua nu pătrunde decât pe jumătate şi ale cărui case sunt foarte urâte. Nu este de mirare că bărbaţi de viţă nobilă şi plini de calităţi s-au oprit într-un asemenea loc mizerabil, ştiind că acesta era principalul drum de trecere spre oraşul Donna Ana, unde orice negoţ se făcea în timp ce se construia fortul Ludovic.*
>
> *Imediat ce acest fort şi-a intrat în drepturi, orăşelul Beauvais n-a mai avut conducători de seamă, ci oameni de joasă speţă şi necunoscuţi, pe care oraşul îi susţinea financiar, cu toate că nu-şi meritau banii. Dar aceşti oameni au avut întotdeauna grijă să întreţină infanteria...*

Din cauza asta, Madame de Beauvais plânse cu unicul ei ochi, iar Ludovic al XIV-lea îl trimise pe autorul veninosului pamflet pentru a treia oară la Bastilia.

Ceva mai departe, masiva închisoare Bastilia dormea în noapte, şi ai fi zis că era o balenă uriaşă pe fundul unei mări întunecate.

Pe metereze, soldaţii sforăiau, căci se făcuse frig, în timp ce luna se oglindea în micile tunuri de bronz.

---

[1] Hartă a unei ţări imaginare numită Tendre, o reprezentare topografică şi alegorică a diferitelor etape ale vieţii amoroase a preţioaselor epocii (n.red.)

În temnițele din adâncuri, prizonierii uitați primeau vizita șobolanilor cu ochii roșii. Mai sus, în celula bine mobilată, cu covoare și tapiserii, unde fusese trimis cu ordin de arestare, Bussy-Rabutin îi scria regelui o epistolă în versuri alexandrine, ca să-i implore îndurarea, în timp ce Madame de Sévigné, verișoara lui, îi scria lui din palatului ei din Templu:

Iată-te la închisoare, iubit nefericit. Ți-am văzut astăzi fiica. Are aceeași stare de spirit ca și când te-ar vedea în fiecare zi, și aceeași înțelepciune ca și când nu te-ar fi văzut niciodată...

Pe rue des Tournelles, Ninon de Lanclos îi scria lui Madame de Sévigné, ca să i-o recomande pe Madame Scarron:

Este o femeie modestă pe care ați putea-o folosi în casă pentru a da ordine cameristelor și valeților. Din nefericire, este frumoasă ca un înger și spirituală, de vă lasă fără glas. Așa că nu există femei care să nu se teamă că toți bărbații o vor dori...

După ce pecetlui misiva cu ceară roșie, curtezana se întinse și căscă. Oare acel formidabil marchiz de Saucourt, care știuse să culeagă roadele pasiunilor tuturor doamnelor, cu figura lui luminată de bucurie și cu lăcomia lui arzătoare, o va refuza pe frumoasa Ninon de Lanclos? Se făcuse târziu și el nu apăru. Și, cu toate astea, i-ar fi plăcut să guste din acest fruct sălbatic. Sosit de puțină vreme la Paris, Saucourt devenise repede faimos prin temperamentul lui de faun. Cu toate că se bâlbâia, în alcov îl însufleţea o asemenea îndrăzneală, încât femeile ajungeau chiar să se teamă de el. Ninon se cutremură de teamă și de plăcere.

Trecu în cămăruța de toaletă unde o aștepta un vas plin cu apă parfumată cu flori de portocal. Pe masa de marmură, servitoarea înșirase pudră de Cipru, pomezi de Florența sau de Roma, ceară de Spania, esențe de Nisa sau de Genova, tincturi, ape de flori, cutiuțe...

Dar, jos, la portiţa grădinii, cineva zgârie uşor. Era el...

*

Madame Scarron moţăia în patul ei îngust. Se întoarse şi gemu uşor. Se trezi tresărind, pentru că îl auzise rânjind în întuneric pe Scarron Ologul. Când trăia, nu se temea de el şi nici nu se plictisea cu el.

De-acum înainte nu va accepta să fie ajutată decât în măsura în care va hotărî ea.

Să accepte ca verişoara ei, nevasta mareşalului d'Aumont, să-i pună la dispoziţie mica locuinţă pe care şi-o asigurase înainte de a se retrage la ursuline fusese un gest înţelept. În schimb, trimise imediat înapoi căruţa de lemne ce fusese descărcată în curtea mănăstirii.

Pentru prima oară în viaţa ei, trăia un sentiment de libertate.

Acea libertate pe care ţi-o dădea convingerea că ziua de mâine îţi era asigurată.

Acum putea face toate cheltuielile necesare traiului de zi cu zi, a căror lipsă trădase, mai presus de orice, umilitoarea ei sărăcie.

Prin asta înţelegea ea că îşi câştigase libertatea.

Treptat, îşi va putea organiza viaţa după bunul plac, aşa cum visase. Să-şi întâlnească prietenii, să se facă apreciată doar pentru priceperea ei, să-şi găsească locul departe de umilinţe, de false compasiuni, de gelozii care îi pândiseră inevitabila cădere într-o situaţie atât de jalnică.

Puţin îi păsa de iubire şi de plăcerile din care nu gustase şi în legătură cu care trebuia să se străduiască să şteargă suspiciunea în faţa lumii. Prin lumea asta, prin numeroasele ei relaţii, spera să iasă din mizerie. Ştia ce trebuia să facă. Avea nevoie de multă onestitate, de răbdare, de perseverenţă, de a nu lăsa calomnia să-şi facă loc – atunci când eşti sărac, singura bogăţie este virtutea –, de a se arăta acolo unde toţi îşi vor aduce aminte de tine că ai fost şi unde aveai dreptul să apari alături de cei sus-puşi. Atunci când eşti sărac, un nume de casă nobilă primit la naştere este şi o comoară pe care nu trebuie s-o subestimezi. Dar, vai! Nu se putea mândri prea tare cu bunicul ei, teribilul şi talentatul poet Agrippa

d'Aubigné, rebel față de regele convertit, care mersese până într-acolo încât le ceruse englezilor să vină și să-l pedepsească pentru că trădase religia reformată în care se născuse.

Ar face mai bine să-l uite și să se ascundă în spatele numelui de Scarron. Îi datora mult soțului ei, căruia îi fusese milă de tinerețea ei și care o învățase să fie regina unui salon renumit. Toate spiritele luminate ale capitalei îl frecventaseră.

Dar cum să șteargă din ochii lumii niște amintiri pe care nimeni nu le cunoștea?

Mâine, în zori, se va duce să asculte slujba, apoi va merge la Luvru să prezinte reginei-mamă o cerere, încercând să obțină o funcție, un titlu, un modest venit care, asigurându-i traiul zilnic, să îi permită să-și poată păstra rangul.

Regele Ludovic al XIV-lea, în schimb, nici nu dormea, nici nu visa.

Gonea pe acoperișurile Luvrului.

Și iată de ce. Maiestatea Sa dorea din toată inima să-l egaleze pe marchizul de Saucourt în aventurile lui amoroase. Nu-i ajungea că Infanta, soția lui, ridicase spre el ochii albaștri, îndrăgostiți, că Madame de Soissons îi aruncase ocheade înflăcărate și că Madame d'Orléans, delicata Henrietta, îi zâmbea cu îndrăzneală. Regele îi pusese gând rău uneia din domnișoarele de onoare ale reginei, La Motte-Houdancourt. Dar, în seara aceea, pregătit să-i facă o vizită frumoasei în apartamentul domnișoarelor de onoare, Ludovic al XIV-lea descoperi că acesta era păzit cu strășnicie de Madame de Navailles, însărcinată să vegheze asupra roiului de tinere frumuseți.

După ce bătu în retragere, trist, Maiestatea Sa convocă în cabinetul personal Marele Consiliu galant, alcătuit din Péguilin, marchizii de Guiche și de Vardes, și Bontemps, valetul de cameră.

Péguilin cunoștea foarte bine locurile. Susținea că singura cale de acces spre apartamentul frumoaselor era în primul rând burlanul, și apoi șemineul dintr-un cabinet nefolosit, unde știa că nu se făcea focul.

– Nu mi se potriveşte un astfel de spectacol galant, suspină regele, încurcat.

Dar Péguilin îl încurajă.

În cele din urmă, membrii Marelui Consiliu reuşiră să ajungă pe acoperiş printr-o lucarnă de la mansardă. Drumul pe care trebuiau s-o ia nu era nici larg, nici sigur, dar soarele de peste zi curăţase acoperişurile de orice urmă de zăpadă.

– Aveţi grijă să nu vă pierdeţi echilibrul, sire.

– E-n regulă, e-n regulă, răspunse suveranul. Pentru mai multă siguranţă, o să-mi ţin pantofii în mână.

Bontemps gemu.

– Din cauza umezelii o să răciţi, Maiestatea Voastră.

– Când ne întoarcem în cabinet, o să luăm o friptură cu vin.

– Acum, anunţă Guiche, care le deschidea drumul asemenea unui cercetaş, trebuie s-o luăm înainte, pe ţigle, până la buza şemineului.

– La dracu'! mormăi regele, agăţându-se de buza şemineului.

– Nu este totuşi cea mai rezistentă scară, rânji Vardes, care cobora deja încetişor pe o scară de sfoară, în şemineu.

– Haideţi, Sire, repetă Péguilin agitat, a venit momentul asaltului; o să intru eu mai întâi.

– Bine, dar nu te duce să te instalezi primul, ca învingător.

– Nu vă temeţi, Sire, voi aştepta să vă cuceriţi teritoriul.

– În ce mă priveşte, rămân pe metereze, spuse marchizul de Vardes. Eu şi cu Bontemps nu vom fi prea mulţi, ca să ţinem scara.

Péguilin de Lauzun, care intrase deja aproape cu totul în gura şemineului, îşi ridică nasul de gascon.

– A, da! De când Vardes a cucerit-o pe Soissons, se fereşte de locul ăsta.

– Cu toate astea, ea este primitoare cu oricine, zise regele.

Contele aşteptă ca augustul său stăpân să dispară, pentru a ridica din umeri. Ajutat de Bontemps, ţinea

zdravăn de scara de sfoară care se clătina sub salturile bruşte. Luna se ascunse după un nor şi se făcu întuneric. Vardes îşi răsfrânse buzele, cu un rictus ca de câine gata să muşte, şi mormăi:

– Sigur e vorba de Soissons, curva aia...!

Dar, pe Sfântul Denis, de ce n-o putea uita pe cealaltă femeie, cu ochii verzi...? O piele divină! Asta era senzaţia care pusese stăpânire pe el în scurta îmbrăţişare la care o obligase. Linia călduţă a şirei spinării, curba moale a şoldurilor străbătute, ca o mătase, de un tremur!

Iată clipa a cărei amintire îl bântuia şi care îl făcea să accepte plictisit această imbecilă expediţie.

În realitate, Maiestatea Sa nu era aşteptată de domnişoara de La Motte; iar Péguilin cu atât mai puţin de cealaltă domnişoară de onoare, care locuia cu ea şi pe care nici măcar nu ştia cum o cheamă.

Dar nu exista nimic mai dulce şi mai resemnat decât domnişoarele de onoare. Abia dacă Mademoiselle de La Motte apucă să-şi ducă mâna la gură şi să-şi stăpânească un ţipăt când îl văzu apărând în faţa ei pe amantul regal, negru ca un coşar.

Nu lăsă să-i scape nici un strigăt, nici cea mai mică exclamaţie. Să nu uităm că în spatele uşii din stânga se auzea sforăind Madame de Navailles şi că în spatele uşii din dreapta era camera reginei.

Regina era singură în patul ei mare. Îl aştepta pe rege, încercând să lupte cu somnul care o cuprindea. Regele lucra întotdeauna până târziu.

Se pare că infanta Maria-Tereza era mereu în aşteptare. Şi, cu toate astea, era o soţie atentă, şi cea mai frumoasă femeie la care se putea visa.

Maria-Tereza se ridică într-un cot şi, în întunericul camerei, două umbre scunde se mişcară, apropiindu-se. Piticul şi pitica ei. Erau mereu acolo, fideli şi greoi, trişti şi puşi pe glume, dormind împreună cu câinele prin colţurile întunecoase ale încăperilor împodobite cu tapiserii.

Regina îi ceru piticei să-i prepare ciocolata groasă, cu un ou bătut şi cu scorţişoară. O va bea cu înghiţituri mici, gândindu-se la Spania...

Regele se afla în braţele domnişoarei de La Motte-Houdancourt, umplând-o de funingine în timp ce o săruta pe obrăjorii proaspeţi.

În ceea ce-l privea pe Péguilin, el era puţin îngrijorat. Ochii mari şi limpezi, îngroziţi, ai cuceririi lui, şi dificultatea de o prinde îl intrigară. Va fi el oare primul care s-o înveţe secretele amorului pe această adorabilă şi micuţă saxonă, cu braţe delicate, dar care îi evita îmbrăţişarea?

– Spune-mi, inimioară, îi şopti el, eşti fecioară?

Dintr-odată, inocenta îi râse în nas. Numai că nu-i spunea: „Las-o baltă". Îşi bătea joc de el, atâta tot. Cu siguranţă, acolo sus, Vardes şi Bontemps căscau şi dârdâiau de frig, ţinând scara de sfoară, iar timpul era preţios. Trebuia să profite, ce dracu'! A, iată că era parcă mai bine. Cu adevărat adorabilă, micuţa! Curios că n-o remarcase până atunci. Totuşi, avea impresia că o cunoştea deja foarte bine, căci avea ceva familiar în râsul ei.

– Spune-mi cum te cheamă, vrăbiuţa mea, o imploră el, lăsând-o să scape.

Ea făcu o grimasă vioaie.

– Mai întâi, cum te cheamă pe tine?

– Sunt Péguilin, poftim. Nu m-ai recunoscut?

Şi ea râse din nou.

– Péguilin Coşarul!

Apoi acceptă să se prezinte, cu o gravitate copilărească:

– Mă cheamă Marie-Agnès de Sancé.

În apartamentul lui din Luvru, Monsieur de Mazarin simţea că trăgea să moară. Astăzi, se lăsase dus până la palatul de pe rue Neuve-des-Petits-Champs şi cercetase biblioteca superbă în care Gabriel Nausé adunase treizeci şi cinci de mii de volume, aduse pe bani foarte

mulţi din Olanda, Flandra, Anglia sau Italia. Apoi se lăsase condus în grajdurile imense pe care străinii le admiraseră ca pe a opta minune a lumii. Şi zâmbise văzând valtrapurile catârilor atât de minunat brodate, pe care preoţii teatini[1] i le ceruseră cu insistenţă, ca să-şi decoreze bisericile.

Dar, la întoarcerea din această plimbare, cardinalul leşinase. Moartea nu era departe, şi el ştia acest lucru. Trebuia să-şi părăsească toate lucrurile minunate pe care le obţinuse cu atâta muncă şi umilinţe.

Lângă şemineu, Colbert, primul secretar, scria la o măsuţă, făcând pana de gâscă să scârţâie.

Când se terminară lumânările, ultimii seniori întârziaţi la Madame de Soissons părăsiră Tuileries. Beţi, coborâră prin rue Foubourg-Saint-Honoré urlând, bătând în obloanele prăvăliilor şi stingând felinarele.

Madame de Soissons, cu mintea ameţită de aburii dulci ai vinului, se întoarse în cameră. Datorită ei, întunecatul Luvru se trezise, în sfârşit, la strălucire şi veselie. Ziua, dansuri şi petreceri. Noaptea... plăcerile amorului. Culcuşul lui Olympe Mancini, contesă de Soissons, nu era niciodată gol. Totuşi, o neînsemnată îngrijorare o afecta uneori pe frumoasa italiancă. Vardes se va depărta de ea...? După ce îl abandonase pe rege, lăsându-l pradă farmecelor insuportabilei sale surori, Marie, Olympe era atât de mândră că îl cucerise şi îl dăduse gata pe Vardes, acea fiară cu zâmbet crud... De ceva vreme însă părea distrat, distant. Îşi recăpătase forţele. Nu mai era atât de vulnerabil la înţepăturile sau la batjocura ei.

Va trebui să se ducă s-o consulte pe celebra ghicitoare, Vecina. Aceasta îi va dezvălui numele rivalei. Căci, dacă exista o rivală, va muri... Până la urmă, merita Vardes povara atâtor griji? Regele era cel pe care ar fi trebuit să-l recucerească. Cu siguranţă, era deja sătul de nesărata lui soţioară, infanta care nu ştia încă un cuvânt

[1] Ordin de clerici regulari care urmează regula augustiniană, întemeiat la Roma în 1524 de către Gaetano de Tiene (n.tr.)

franţuzesc şi care urma orbeşte sfaturile severe ale confesorului iezuit.

Nu va avea niciodată un rol la curte. La curtea lui Ludovic al XIV-lea, cea care va domni va fi favorita oficială. Dar cine va fi această favorită?

Contesa de Soissons îşi întinse frumosul trup de o paloare aurie pe cearşaful şifonat al patului. Da, se va duce s-o vadă pe Vecină. Aceasta avea leacuri de tot felul şi, fără îndoială, o să-i dea ce-i trebuia, ca să şteargă neajunsurile acestui „abandon" pe care îl simţea de două luni. Era neplăcut să iei un astfel de leac, dar a purta un copil în burtă nouă luni era şi mai şi, în special atunci când aveai un soţ gelos şi o dorinţă nebună de a te distra.

La ce-ar folosi viaţa, dacă nu să se distreze cu bărbaţii...? Bine că, în fond, toţi erau la fel şi cam plicticoşi.

Existase doar unul care, cu adevărat, îi oferise senzaţii noi. Era o fiinţă întunecată, tăcută, puternic ca un taur, blând ca o adiere de vânt, orb şi nevinovat ca un element al naturii şi a cărui îmbrăţişare trezea un fel de nostalgie mitologică, în acelaşi timp terifiantă şi exaltantă.

Contesa se cutremură. Gura i se uscă brusc. Se ridică şi ascultă. Nu, sclavul negru nu se va mai întoarce. Era la galere. Fusese condamnat în acel stupid proces de vrăjitorie, şi ea nu îndrăznise să-l ceară, să spună că aparţinea casei ei şi că plătise bani grei pentru el.

Coridoarele întunecoase ale Luvrului nu-l vor mai vedea niciodată trecând pe maurul tăcut, care deschidea uşile fără zgomot şi înainta cuceritor, dispreţuitor, spre zeiţa albă care i se oferea.

Regele, urmat de Péguilin, ieşi din şemineu. Amândoi erau foarte mulţumiţi. Marchizul de Vardes şi valetul de cameră, Bontemps, strănutară, mai puţin mulţumiţi.

Ludovic al XIV-lea alergă pe acoperişul Luvrului ca să ajungă în apartamentele lui.

Regele vagabonzilor, Marele Coesre, se duse să împartă dreptatea la Cimitirul Inocenţilor.

Noaptea era făcută pentru distracţia prinţilor şi pentru munca cerşetorilor şi a tâlharilor.

Falşii soldaţi şi falşii mutilaţi de război, cu săbiile la îndemână, falşii bolnavi şi falşii estropiaţi, cu cârjele lor, convertiţii, cu mătăniile mari, din merişor, hoţomanii care îşi acopereau carnea învineţită de frig cu zdrenţele, epilepticii prefăcuţi, hărţuitorii, cerşetorii de iarnă, cerşetorii de drumul mare ieşiţi din găurile lor, peştii, precupeţii care cerşeau, cu toată familia, pe la ţară, şi apoi se întorceau la oraş şi se fereau de oamenii de pază.

Dar oamenii de pază şi sergenţii regelui aveau altceva de făcut decât să se ducă să-şi rişte pielea în zona cimitirului Inocenţilor. Ei fumau pipă cu corpul de gardă de la Châtelet.

Pe lungile cheiuri ale Senei, şaluparii şi barcagiii, adunaţi în jurul focurilor, vedeau trecând umbre fugare. Uneori, printre şlepuri, se strecura o siluetă. Vagabonzii, care îşi găsiseră adăpost la căldura corăbiilor încărcate cu fân, se trezeau auzind cum orologiul Palatului de Justiţie sau clopotul primăriei bătea miezul nopţii.

Căci până şi iarna, pe malurile Senei zăceau munţi de fân. Era nevoie de fân pentru cai. În oraşul acesta erau mai mulţi cai decât oameni, şi peste tot se înălţa putoarea şi adierea caldă a unui grajd.

Între picioarele unui cal, Poetul Scârnei se întinse şi încercă să adoarmă. Exact între picioarele de bronz ale calului lui Henric al IV-lea, de pe Pont-Neuf. Nu că i-ar fi ţinut de cald, dar dacă plouă, burta calului regal era un adăpost suficient. De aici, de sus, Claude Le Petit îi privea trecând pe bandiţi pe Pont-Neuf, care îl cunoşteau şi îl lăsau în pace.

Pont-Neuf, teatrul în care trăiesc
Vânzători de creme şi de leacuri băbeşti
Lăcaş al celor ce dinţii îi scot
Telali, librari şi cei ce-i socot
Mai presus decât tot
Cântăreţii şi cântul pe care-l scornesc.

Dar se făcuse noapte, şi poeţii lăsară loc lumii materiale. Claude Le Petit îl văzu trecând pe Baliverna, zdrenţăros şi înspăimântător în îngrozitoarea lui deghizare, cu părul răvăşit şi cu gâlma vânătă pe care obişnuia să şi-o lipească pe obraz. Era urmat de locotenenţii şi de complicii lui, de *marchizele* şi de târfele lui. Păzea, burghezi care, în noaptea asta târzie, mai bântuiţi încă prin Paris!

Vai! Parisul noaptea, loc de delicii pentru hoţii care saltă mantiile, taie pungile, bat trecătorii şi îi ucid, loc de delicii pentru desfrânaţii care ies din taverne sau din bordeluri ţinându-se de braţ şi cântând.

Parisul noaptea, când bandiţii, liberi şi fericiţi, escaladează ferestre, sparg broaştele şi fură tot ce le cade în mână.

Nu departe de aici, câţiva spadasini atacau un bărbat neînarmat. Un altul se apăra cu spada, singur împotriva a patru asasini plătiţi.

Poetul de pe Pont-Neuf asculta şi recunoştea îndrăgitele zgomote ale vieţii de noapte – fluieratul hoţilor, zăngănitul spadelor, hărmălaia beţivilor, văicărelile nefericiţilor ucişi, ţipetele celor care cereau ajutor –, şi zâmbi cu gândul la acest amestec lugubru, străbătut uneori de vocea stridentă a unui vânzător de plăcinte sau de tutun, martor indiferent, sau poate complice, la aceste crime.

Dar, sigur, numai cald nu era. Un vânt pătrunzător sufla dinspre Sena. Claude Le Petit se strecură afară din adăpost. Se va duce să rătăcească pe la uşile tavernelor şi să respire mirosul încântător al cârciumilor.

Rue de la Vallée-de-Misère era strada cârciumilor. La ora aceea târzie, era încinsă încă de frigările încărcate de păsări, care se învârteau sfârâind în fundul fiecărei prăvălii.

Numai ultima, cea numită Cocoşul Curajos, era întunecată şi lipsită de clienţi. Coana Bourgus, patroana locului, murise în noaptea aceea de variolă, iar jupânul Bourgus plângea la căpătâiul ei, în camera mare de deasupra. Nepotul lui, David Chaillou, un ucenic de brutar zăpăcit, care tocmai sosise de la Toulouse, îl privea din

celălalt capăt al mesei, unde se aflau două candelabre și un fir de mirt, într-o farfurie cu agheasmă.

Să mergem mai departe, într-un loc unde e cald și veselie.

Tavernele și cârciumile acestea sunt stelele Parisului noaptea, grote parfumate și calde. Pe rue de la Licrone se afla Con de Pin, Groapa cu Lei era pe rue de la Coiffurre, Băieții Buni pe rue des Bons-Enfants, iar Plugarul Harnic pe rue des Mauvais-Garçons. Trei Ciocane, Trufa Neagră și multe altele, precum și Uniformele Verzi se găseau pe rue Hyacinthe, unde se adunau ordinele religioase, celestinii și iacobinii, și unde călugărul Bécher tocmai intrase, cu un aer rătăcit, ca să încerce să înece în băutură flăcările unui rug.

Partea a șasea

Cimitirul Inocenților

capitolul 23

Angelica privea prin pătratele de geam faţa călugărului Bécher. Indiferentă la zăpada topită care îi picura de pe acoperiş pe umeri, rămânea în întuneric, lipită de taverna Uniformele Verzi. Călugărul era aşezat la masă în faţa unui urcior de cositor şi bea, cu privirea fixă.

În ciuda geamului gros al ferestrei, Angelica îl vedea foarte clar. În cârciumă nu era mult fum. Călugării şi preoţii, principala clientelă a tavernei Uniformele Verzi, nu erau amatori de pipă. Veneau aici să bea, dar mai ales pentru o partidă de şah şi un cornet cu zaruri.

Angelica rătăcise multă vreme, fără ţintă, prin Parisul cufundat în întuneric şi zăpadă, care prindea viaţă noaptea, bârlog al bandiţilor şi teatru al atacurilor şi crimelor. Întâmplarea o adusese în faţa acestei taverne, numită Uniforme Verzi, unde călugărul Bécher tocmai se strecurase.

Atunci, dintr-odată, Angelica reveni la viaţă. Nu, încă nu era cu totul la pământ. Căci îi mai rămânea de făcut un lucru. Călugărul Bécher trebuia să moară! Numai ea ştia de ce. Vedea în el simbolul a tot ceea ce Joffrey de Peyrac dispreţuise toată viaţa: prostia omenească, intoleranţa şi supravieţuirea falselor raţionamente ale Evului Mediu, împotriva cărora încercase în zadar să apere noile ştiinţe. Şi, acel spirit limitat, rătăcit într-o dialectică tenebroasă şi învechită, era cel care triumfase. Joffrey de Peyrac era mort.

Dar înainte de a muri îi strigase lui Conan Bécher în piaţa Catedralei Notre-Dame: „Îţi dau întâlnire peste zece zile la judecata lui Dumnezeu!“

– Fetiţo, e o prostie să-ţi pierzi noaptea stând aici în picioare. N-ai nici măcar un bănuţ de scuipat în lighean?

Angelica se întoarse, căutându-l pe cel care îi vorbea, dar nu văzu pe nimeni. Totuşi, brusc, când luna se strecura printre doi nori, putu să vadă la picioarele ei trupul bondoc al unui pitic. Ridica spre ea două degete încrucişate în mod ciudat.

Tânăra îşi aminti de gestul pe care i-l arătase Kouassi-Ba într-o zi, spunându-i: „Încrucişezi degetele aşa, şi prietenii mei spun: «E bine, eşti de-al nostru»".

Automat, schiţă gestul lui Kouassi-Ba. Un zâmbet larg se lăţi pe faţa piticaniei.

– De-alde astea-mi eşti, ştiam eu! Da' habar n-am de unde să te iau. Eşti de-a lui Rodogone Egipteanu', din banda lui Jean Ştirbul, a lui Matelot Albastru sau a Corbului?

Fără să răspundă, Angelica începu din nou să-l studieze pe călugărul Bécher prin fereastră. Licărirea care venea din cârciumă îi lumina faţa mare, acoperită de o pălărie jegoasă. Avea mâinile umflate şi grăsane, şi nişte picioare foarte mici, încălţate cu pantofi din pânză, aşa cum purtau copiii.

– Unde e clientul pe care nu-l scapi din ochi?

– Acolo, cel care este aşezat în colţ.

– Crezi că sacul ăla de oase bătrâne, cu un ochi la slănină şi unul la făină, o să te plătească pentru osteneală?

Angelica trase adânc aer în piept. Dintr-odată, viaţa pulsa din nou în ea; ştia ce avea de făcut.

– Omul de-acolo este cel pe care trebuie să-l omor, spuse ea.

Îndemânatic, piticul îi trecu o mână iute în jurul taliei.

– Nici măcar n-ai cuţit. Cum o să faci?

Pentru prima oară, Angelica îşi dădu osteneala să privească atent această cunoştinţă ciudată care abia răsărise dintre bolovani, ca un şobolan, ca unul dintre acele animale de noapte, abjecte, de care era invadat Parisul pe măsură ce întunericul devenea tot mai adânc.

De ore întregi, buimacă, rătăcise în întuneric, clătinându-se ca o somnambulă. Ce ură, ce instinct de vânător o condusese în faţa tavernei Uniformele Verzi?

– Vino cu mine, marchizo, spuse dintr-odată piticul, ţopăind pe pământ. Să mergem până la Cimitirul Inocenţilor. O să găseşti acolo vreo câţiva amici ca să-i iei popii zilele.

Îl urmă fără cea mai mică ezitare. Mergea înaintea ei, legănându-se.

– Mi se zice Barcarolă, reluă el după o clipă. Nu e un nume drăguţ, la fel de drăguţ ca mine? Hu! Hu!

Scoase un fel de strigăt ca de bufniţă, făcu o tumbă, apoi frământă un bulgăre din zăpadă şi noroi, pe care îl aruncă în fereastra unei case.

– S-o luăm la picior, drăguţo, continuă el grăbindu-se, altfel o să ne pomenim în cap cu oala de noapte a acestor burghezi cuminţi, pe care îi împiedicăm să soilească.

Nici nu termină bine, că se auzi pocnind un oblon, şi Angelica se văzu nevoită să sară într-o parte ca să evite duşul despre care i se vorbise.

Piticul dispăruse. Angelica merse mai departe. Picioarele i se afundau în noroi, şi avea hainele jilave. Dar nu simţea frigul.

Un fluierat uşor îi atrase atenţia spre capacul unui canal. Ieşind din gaură, piticul Barcarolă apăru din nou.

– Scuză-mă că te-am lăsat baltă, marchizo; m-am dus după prietenul meu, Janin Cur-de-Lemn.

În spatele lui, o altă siluetă bondoacă ieşea din canal. Nu era un pitic, ci un schilod, un bărbat numai trunchi, aşezat într-un enorm castron de lemn. Cu mâinile noduroase se ţinea de mânerele pe care se sprijinea, ca să se împingă din piatră în piatră.

Monstrul ridică spre Angelica o privire cercetătoare.

Avea o figură de animal, înflorită de buboaie. Părul rar îi era aranjat cu grijă pe ţeasta lucioasă. Era îmbrăcat doar într-un veston de stofă albastră, cu butonierele şi reverele cu fireturi aurii, care aparţinuse, probabil, unui ofiţer. Gătit cu un jabou impecabil, era un personaj extraordinar. După ce o examină pe tânără îndelung, îşi drese glasul şi scuipă spre ea. Angelica îl privi uimită, apoi se şterse cu o mână de zăpadă.

– Asta e bine, spuse schilodul mulţumit. Îşi dă seama cu cine stă de vorbă.

– Stă de vorbă? Hm! E mai mult un fel de a spune! exclamă Barcarolă. Şi izbucni în râsul lui caracteristic, ca un strigăt de cucuvea. Hu! Hu! Ce deştept sunt!

– Dă-mi pălăria, spuse Cur-de-Lemn.

Îşi puse pălăria împodobită cu pene. Apoi, apucând de mânere, porni la drum.

– Ce vrea? reluă el după un timp.

– S-o ajuţi să omoare un popă.

– Nu e imposibil. A cui este?

– Nu se poate şti...

Pe măsură ce înaintau de-a lungul străzilor, alte siluete li se alăturau. La început se auzeau nişte fluierături care veneau de prin colţuri întunecoase, din hanuri sau din fundul curţilor. Apoi se vedeau ivindu-se cerşetori cu barba lungă, cu picioarele goale şi cu o capă largă şi jerpelită, bătrâni care nu erau decât nişte legături de cârpe prinse cu sfori şi mătănii lungi; orbi şi şchiopi care îşi ţineau cârjele pe umeri ca să meargă mai repede; cocoşaţi care nu aveau timp să-şi scoată cocoaşa. Câţiva nenorociţi şi infirmi adevăraţi se amestecau printre falşii cerşetori.

Angelicăi nu-i era uşor să le priceapă limbajul, împănat de cuvinte ciudate. La o răspântie, îi abordă un grup de spadasini mustăcioşi, cuceritori. Crezu că erau militari sau poate chiar oameni de pază, dar repede îşi dădu seama că era vorba de nişte bandiţi deghizaţi.

În acea clipă, în faţa ochilor ca de lup ai celor abia sosiţi, dădu înapoi. Aruncă o privire în urmă şi se văzu înconjurată de toate formele acelea hidoase.

– Ţi-e frică, frumoaso? întrebă unul din bandiţi, prinzând-o cu braţul de mijloc.

Ea dădu de-o parte braţul obraznic, spunând:

– Nu!

Şi cum bărbatul insista, îl pocni.

Urmă o busculadă în timpul căreia Angelica se întrebă ce i se va întâmpla. Dar nu-i era frică. Ura şi revolta care cloceau în sufletul ei de atât de multă vreme

se strângeau într-o teribilă dorinţă de a muşca, a zgâria şi a scoate ochi. Aruncată în fundul gropii, iată că se găsea, fără nici o dificultate, în armonie cu fiarele care o înconjurau.

Ciudatul Cur-de-Lemn a fost cel care, cu autoritatea lui, potoli urletele furioase. Omul-trunchi avea o voce groasă care, atunci când o folosea, îi făcea pe cei din jur să tremure şi, până la urmă, domina totul. Vorbele lui violente potoliră scandalul. Privindu-l pe spadasinul care o provocase, Angelica observă că avea faţa brăzdată de urme de sânge şi că îşi ţinea cu mâna un ochi. Dar ceilalţi râdeau.

- O, ho, ho! Te-a aranjat bine, târfa!

Angelica se auzi râzând, cu un râs provocator, care o surprinse şi pe ea. Deci atât de simplu era să ajungi până în fundul iadului? Cât despre frică... Până la urmă, ce însemna frica? Era un sentiment care nu exista. Bun doar pentru acei oameni cumsecade din Paris care tremurau auzind trecând pe sub ferestrele lor cerşetorii „noroiului", în timp ce se îndreptau spre Cimitirul Inocenţilor ca să-şi întâlnească prinţul, pe Marele Coesre.

- Ea a cui este? întrebă încă o dată cineva.

- A noastră! urlă Cur-de-Lemn. Am zis.

Şi îi făcură loc s-o ia înainte. Nici unul dintre cerşetori, chiar dacă aveau picioare iuţi, n-ar fi încercat să-l depăşească. Pe o străduţă în pantă, doi falşi soldaţi, care îşi spuneau „burghie", se grăbiră să ridice platforma lui Cur-de-Lemn şi să-l ducă mai departe.

Duhoarea cartierului devenea pătrunzătoare, îngrozitoare: carne şi brânză, legume putrezite în rigole şi, pe deasupra, o putoare de putreziciune. Era cartierul halelor, stigmatizat de îngrozitorul devorator de carne, Cimitirul Inocenţilor.

Cu toate că locul macabru era unul din cele mai populare pentru întâlnirile din Paris, Angelica nu fusese niciodată la Cimitirul Inocenţilor. Şi putea da acolo

chiar peste doamne din înalta societate, venite să-şi aleagă „biblioteca"[1] sau lenjeria de pe tarabele instalate pe morminte.

Era un spectacol obişnuit în timpul zilei să vezi seniori eleganţi, împreună cu amantele lor, mergând pe sub arcade, înlăturând din drum neglijent, cu vârful bastoanelor, capete de morţi sau oase, în timp ce cortegiile funerare treceau pe lângă ei, înălţând rugăciuni.

Noaptea, acest loc privilegiat, unde prin tradiţie nimeni nu putea fi arestat, servea drept refugiu pungaşilor şi tâlharilor, iar desfrânaţii veneau să-şi aleagă de aici, dintre târfe, tovarăşele de desfrâu.

Pe când ajungeau în dreptul cimitirului, prin zidul căruia, prăbuşit în multe locuri, se putea intra, un cioclu care îi însoţea pe răposaţi cu clopoţelul apăru prin poarta principală, îmbrăcat în mantia neagră brodată cu capete de mort, oase încrucişate şi lacrimi de argint. Zărind grupul, spuse fără ocolişuri:

– Vă anunţ că e un mort pe rue de la Ferronnerie şi că mâine e nevoie de săraci pentru cortegiu. I se va da fiecăruia zece soli şi o mantie neagră.

– Venim, venim! strigară mai multe babe ştirbe.

Nu mai lipsea mult şi acestea s-ar fi dus să se instaleze pe loc în faţa casei de pe rue de la Ferronnerie, dar ceilalţi le huiduiră, şi Cur-de-Lemn urlă încă o dată, înjurându-le cu foc:

– La dracu'! Ne pierdem timpul cu treburile şi fleacurile noastre, în timp ce Marele Coesre ne aşteaptă! Cine m-a pus să mă încurc cu babe ca astea! Nimeni nu mai ţine seama de nimic, zău aşa!...

Încurcate, babele lăsară capul în jos, cu bărbiile tremurânde. Apoi, fiecare, unii printr-o gaură, alţii prin alta, se strecură în cimitir.

Cioclul se îndepărtă, sunând din clopoţel. La răspântii, se oprea, ridica faţa spre lună şi psalmodia sinistru:

---

[1] Deasupra mormintelor comune, în pofida mirosului de mucegai, se îngrămădeau micii negustori: postăvari, scriitori, vânzători de cărţi. (n.tr.)

Treziți-vă, voi cei ce dormiți
Rugați-vă la Domnul pentru adormiți...

Angelica, cu ochii holbați, înainta prin locul burdușit de cadavre. Ici și colo se vedeau gropi comune căscate, pe jumătate pline de cadavre cusute în giulgiuri, și care, ca să fie astupate, așteptau următoarea serie de morți.

Câteva stele, câteva lespezi puse chiar pe pământ, indicau mormintele familiilor mai bogate. Dar, de secole, aici era cimitirul oamenilor săraci. Cei bogați erau îngropați la Saint-Paul.

Luna, care, în cele din urmă, ajunsese stăpâna unui cer fără nori, lumina acum stratul subțire de zăpadă ce se întindea pe acoperișul bisericii și pe cele ale clădirilor din jur.

Crucea din Buteaux, un crucifix înalt de metal, care se înălța lângă amvon, în mijlocul locului, lucea ușor.

Frigul mai potolea putoarea grețoasă. De altfel, nimeni nu-i dădea atenție, și chiar Angelica inspira, fără să-i pese, aerul încărcat de miasme.

Ceea ce-i atrăgea privirea și o lăsa cu gura căscată, astfel încât avea impresia că era pradă unui coșmar, erau cele patru galerii care, plecând dinspre biserică, alcătuiau incinta cimitirului.

Clădirile, care existau din Evul Mediu, erau alcătuite, în partea de jos, dintr-o galerie cu arcade în ogivă unde, ziua, negustorii își așezau tarabele.

Dar, deasupra galeriei, existau niște poduri prăpădite cu acoperiș de țiglă, care se sprijineau de o latură a cimitirului, pe stâlpi de lemn, lăsând astfel locuri goale între acoperișuri și bolte. Tot acest spațiu era plin de oseminte. Mii și mii de capete de mort și de resturi de schelete se îngrămădeau acolo. Hambarele morții, dând pe-afară de sinistra lor recoltă, ofereau privirii și cugetării celor vii îngrămădeala de nedescris a craniilor pe care curenții de aer le uscau și pe care timpul le transforma în cenușă. Dar, fără încetare, provizii noi, scoase din pământul cimitirului, le umpleau la loc.

De fapt, aproape peste tot, lângă morminte, se vedeau maldăre de schelete strânse ca niște legături de vreascuri sau ca niște gheme sinistre alcătuite din capete albe de mort, stivuite cu grijă de gropari și care, mâine, vor fi rânduite în pod, deasupra galeriei.

– Ce e... ce e asta? se bâlbâi Angelica, pentru care o asemenea imagine nu putea aparține realității și care se temea că-și pierduse mințile.

Cățărat pe un mormânt, piticul Barcarolă o privea curios.

– Osuare! răspunse el. Osuarele Inocenților! Cele mai frumoase morminte comune din Paris! Și, după o clipă de tăcere, adăugă: De unde vii? Deci, n-ai văzut niciodată nimic?

Ea se duse să se așeze lângă el.

De când, aproape fără să-și dea seama, îi zgâriase cu unghiile fața soldatului, o lăsau în pace și nu-i mai vorbeau.

Dacă priviri curioase sau obraznice se întorceau spre ea, imediat se auzea o voce care anunța:

– Cur-de-Lemn a spus: „Este de-a noastră". Respect, băieți!

Angelica nu observa că în jurul ei, cimitirul, pe jumătate gol cu o clipă înainte, se umpluse încet, încet, cu o adunătură de zdrențăroși de temut.

Vederea gropilor comune o încremenea. Nu știa că plăcerea macabră de a îngrămădi scheletele era ceva specific Parisului. Toate marile biserici ale capitalei încercau să se ia la întrecere cu Cimitirul Inocenților. Angelicăi i se părea ceva îngrozitor. Piticului Barcarolă i se părea minunat. Murmură:

Pe lume mai rău decât ortu' popii să dai,
Să nu știi-ncotro te îndrepți nimic nu e,
Și totuși, moartea învinge!

Angelica se întoarse încet spre el.

– Ești poet?

– Nu eu sunt cel care spun astea, ci Poetul Scârnei.

– Îl cunoști?

– Dacă îl cunosc?! Este poetul de pe Pont-Neuf.

– Şi pe el vreau să-l omor.

Piticul tresări.

– Ce? Lasă-te de glume. E prietenul meu.

Privea în jurul lui, luându-i martori pe ceilalţi, cu un deget la tâmplă.

– E nebună, surioara! Vrea să omoare pe toată lumea.

Dintr-odată începu hărmălaia şi mulţimea făcu loc să treacă un cortegiu ciudat.

În frunte mergea un individ foarte înalt şi slăbănog, tropăind cu picioarele în zăpada amestecată cu noroi. Un păr alb şi bogat îi atârna pe umeri, dar avea faţa spână. Ai fi zis că e o babă, şi, poate, până la urmă, nici nu era bărbat, în ciuda încălţărilor şi a vestonului jerpelit. Cu pometii înalţi, cu ochii trişti şi adânciţi în orbitele scobite, era la fel de lipsit de sex ca un schelet, şi cât se poate de potrivit în decorul lugubru. Purta o suliţă lungă, în vârful căreia atârna, înfipt, trupul unui câine mort.

Lângă el, un omuleţ rotofei şi imberb flutura o mătură.

După cei doi ciudaţi purtători de drapel urma un flaşnetar care învârtea de manivela instrumentului. Originalitatea muzicantului consta în enorma pălărie de paie care îl acoperea aproape până la umeri. Dar în faţă, pe bor, avea făcută o gaură, prin care i se vedeau strălucind nişte ochi batjocoritori. Era urmat de un copil care lovea cu putere în fundul unui lighean de aramă.

– Vrei să-ţi spun cine sunt cei trei gentilomi celebri? o întrebă piticul pe Angelica. Apoi adăugă, făcându-i cu ochiul: Ştii tu semnul, dar văd limpede că nu eşti de-a noastră. Cei pe care îi vezi în primul rând sunt Marele Eunuc şi Micul Eunuc. De ani de zile, Marele Eunuc este pe moarte, dar nu moare niciodată. Micul Eunuc este paznicul femeilor Marelui Coesre. Poartă însemnele Regelui Cerşetorilor.

– O mătură?

– Şşt! Să nu râzi de asta. Mătura înseamnă să faci curat. În spatele lor, merge Thibault Flaşnetaru' şi pajul lui, Linot. Şi iată-le şi pe gagicile Regelui Cerşetorilor.

De sub bonetele lor murdare, femeile despre care îi vorbea îşi arătau feţele buhăite, cu ochi învineţiţi, de prostituate. Unele erau încă frumoase, şi toate priveau în jur cu neruşinare. Numai prima, o adolescentă, aproape un copil, avea ceva proaspăt în ea. Cu tot frigul, avea pieptul gol şi îşi arăta cu mândrie sânii tineri, abia îmbobociţi.

Veneau apoi purtătorii de torţe, muschetarii purtători de săbii, cerşetorii şi falşii pelerini de la Santiago de Compostela. Apoi, cu un scârţâit de osii, apăru o roabă grea, pe care o împingea un uriaş cu privirea tulbure şi buza proeminentă.

– Ăsta e Bălosu', nebunul Marelui Coesre, o anunţă piticul.

În spatele nebunului, un personaj cu barbă albă, învelit într-o redingotă neagră, ale cărei buzunare erau burduşite cu suluri de pergament, încheia cortegiul. La brâu îi atârnau trei stilete, un corn cu cerneală şi nişte pene de gâscă.

– Ăsta este Frigare-cel-Bătrân, mâna dreaptă a Marelui Coesre, cel care face legea în Regatul Cerşetorilor.

– Şi Marele Coesre unde este?

– În roabă.

– În roabă? repetă Angelica, stupefiată.

Se înălţă puţin, ca să vadă mai bine.

Roaba se oprise în faţa amvonului. Purta acest nume, în mijlocul cimitirului, un piedestal căţărat pe câteva trepte şi ocrotit de un acoperiş în formă de piramidă.

Nebunul, zis Bălosu', se aplecă şi luă ceva din roabă, apoi se aşeză în capul scărilor şi puse obiectul pe genunchi.

– Dumnezeule! gemu Angelica.

Îl vedea pe Marele Coesre. Era o fiinţă cu bust monstruos, terminat cu două picioare subţirele şi albe, ca de copil de doi ani. Capul mare era acoperit de un păr neîngrijit şi negru, înfăşurat într-o cârpă murdară, care ascundea puroiul.

Ochii adânci, înfundați sub niște sprâncene stufoase, străluceau cu răutate. Avea o mustață neagră, mare, cu vârfurile în sus, ca niște colți.

– Ha! Ha! rânji Barcarolă, amuzat de mirarea Angelicăi. O să înveți, micuțo, că în lumea noastră, cei mici îi domină pe cei mari. Știi cine va fi Marele Coesre când Rolin Îndesatu' va da ortu' popii? Și îi șopti la ureche: Cur-de-Lemn.

Apoi, clătinând din capul mare.

– Este o lege a firii. Ca să stăpânești mulțimea e nevoie de minte. Asta e ce lipsește când ai picioare prea lungi. Tu ce zici, Picior Ușor?

Numitul Picior Ușor zâmbi. Tocmai se așeza pe marginea mormântului, punându-și o mână pe piept, ca și cum îl durea. Era un bărbat foarte tânăr, care părea blând și simplu. Spuse cu o voce gâtuită:

– Ai dreptate, Barcarolă. E mai bine să ai cap decât picioare, căci, atunci când picioarele te lasă, nu-ți mai rămâne nimic.

Angelica privi mirată picioarele tânărului, care erau lungi și musculoase.

El îi zâmbi melancolic.

– Of! Încă la mai am. Dar abia dacă le mai mișc. Alergam înaintea trăsurii lui Monsieur de La Sablière și, într-o zi, după ce am alergat douăzeci de leghe, inima m-a lăsat. De atunci nu mai pot să mai merg.

– Nu mai poți să mergi pentru că ai alergat prea mult, strigă piticul făcând o tumbă. Hu! Hu! Hu! Ce simpatic!

– Gura, Barco! mormăi o voce. Ne plictisești.

O mână zdravănă îl apucă pe Barcarolă de cămașă și îl trimise de-a rostogolul peste o grămadă de oase.

– Avortonul ăsta ne plictisește, nu-i așa, frumoaso?

Bărbatul care tocmai se amestecase în discuție se apleca spre Angelica. Sătulă de atâtea infirmități și hidoșenii, tânăra găsi în frumusețea celui de curând sosit un fel de ușurare. Abia dacă îi distingea fața ascunsă în umbra unei pălării mari, în care era înfiptă o pană subțire. Totuși, putea ghici niște trăsături regulate, ochi mari, o gură armonioasă. Era tânăr, în plină putere. Mâna,

cu pielea foarte închisă, i se odihnea pe garda unui jungher lung, agăţat la centiron.

– A cui eşti, frumoaso? întrebă el cu un glas blând, în care se strecura un uşor accent străin.

Ea nu-i răspunse şi privi dispreţuitoare în depărtare. Acolo, pe treptele amvonului, în faţa Marelui Coesre şi a uriaşului său nebun, tocmai se aşeza ligheanul de aramă care nu demult slujea drept tobă copilului.

Şi cerşetorii înaintau unul după altul, ca să arunce în lighean birul impus de prinţ.

Fiecare plătea după cum îi era meseria. Piticul, care se apropiase de Angelica, o informa cu glas scăzut asupra titlurilor întregului popor de cerşetori care, de când exista Parisul, trăise din mila publică.

Îi arăta pe falşii „loviţi de fulger" care, îmbrăcaţi decent şi cu un aer ruşinat, întindeau mâna şi povesteau trecătorilor că fuseseră cândva oameni onorabili cărora le arseseră casele, şi bunurile le fuseseră jefuite în război. „Precupeţii" se dădeau drept foşti negustori prădaţi de bandiţi de drumul mare, iar convertiţii mărturiseau că, protestanţi fiind, fuseseră atinşi de graţia divină şi se făcuseră catolici. Simţind chemarea, plecaseră să se convertească pe teritoriul altor parohii.

„Burghiele" şi „dezertorii", foşti soldaţi, cereau de pomană cu vârful spadei, ameninţând şi speriind burghezii cumsecade, în timp ce orfanii, copilaşii care întindeau mâna şi plângeau de foame, încercau să-i înduioşeze.

Toată adunătura asta de milogi îl respecta pe Marele Coesre, pentru că ţinea în frâu bandele rivale.

Soli, scuzi şi chiar monede de aur cădeau în lighean.

Bărbatul cu pielea ca pâinea rumenă n-o scăpa din ochi pe Angelica. Se apropie de ea şi îi atinse umărul cu mâna. Cum ea bătu în retragere, el îi spuse grăbit:

– Sunt Rodogone Egipteanu'. Patru mii de oameni din Paris sunt la mâna mea. Toţi ţiganii îmi plătesc biruri, şi la fel şi femeile negricioase care citesc viitorul în palmă. Vrei să faci parte dintre gagicile mele?

Ea nu-i răspunse. Luna plutea pe deasupra clopotului bisericii şi a mormintelor. În faţa amvonului, defilau acum infirmii falşi sau adevăraţi, cei care se mutilau

de bunăvoie ca să stârnească mila şi cei care puteau, la lăsarea serii, să lase deoparte cârjele şi bandajele. De aceea bârlogul lor căpătase numele de „Curtea Miracolelor".

Veniţi de pe rue de la Truanderie, din mahalalele Saint-Denis, Saint-Martin, Saint-Marcel, de pe rue Jussienne şi rue Sainte-Marie-l'Égiptienne, declasaţii, falşii bolnavi, falşii estropiaţi, falşii epileptici, flaşnetarii, falşii leşinaţi în drum, mă rog, toţi cei care, de douăzeci de ori pe zi făceau pe morţii lângă un stâlp după ce îşi legaseră înainte braţul cu o sfoară, ca să-şi oprească bătăile pulsului, îşi aruncau unul după altul obolul în faţa înspăimântătorului idol pitic, a cărui autoritate o acceptau.

Rodogone Egipteanu' puse din nou mâna pe umărul Angelicăi. De data asta, ea nu se mai feri. Mâna era caldă şi vie, iar ei îi era atât de frig! Bărbatul era puternic, şi ea era slabă. Întoarse privirea spre el şi căută în umbra pălăriei lui trăsăturile feţei care nu-i inspira groază. Vedea strălucind smalţul alb al ochilor codaţi, de ţigan. El înjură printre dinţi şi se lăsă greu peste ea.

– Vrei să fii „marchiză"? Da, cred că aş merge până acolo.

– O să mă ajuţi să omor pe cineva? întrebă ea.

Banditul îşi dădu capul pe spate, cu un râs fioros şi înfundat.

– Zece, douăzeci de persoane, dacă vrei! N-ai decât să mi-l arăţi pe gagiu, şi îţi jur că de acum până în zori o să-şi scuipe maţele pe drum. Scuipă în mână şi i-o întinse. Bate palma, gata târgul.

Dar ea îşi duse mâinile la spate, scuturând din cap.

– Nu încă.

Celălalt înjură încă o dată, apoi se îndepărtă, dar fără s-o scape din ochi pe Angelica.

– Eşti încăpăţânată, spuse el. Dar te vreau. A mea o să fii.

Angelica îşi trecu mâna peste frunte. Cine îi mai spusese acelaşi cuvânt, cu răutate şi lăcomie...? Nu-şi mai aducea aminte.

Între doi soldaţi izbucni o ceartă. Odată terminată defilarea cerşetorilor, defilarea tâlharilor îi aducea acum

în scenă pe cei mai periculoşi bandiţi ai capitalei, nu numai şuţi şi manglitori, care erau hoţi de buzunare, ci şi asasini plătiţi, borfaşi şi spărgători de broaşte, printre care se amestecau studenţi desfrânaţi, valeţi, foşti trăgători la galere şi o întreagă adunătură de străini aruncaţi acolo de întâmplările neprevăzute ale războaielor: spanioli, irlandezi, germani şi elveţieni, dar şi ţigani.

În această strânsură a întregii lumii interlope, puteau fi văzuţi mai mulţi bărbaţi decât femei, şi, de altfel, nici nu venise toată lumea. Oricât de mare ar fi fost Cimitirul Inocenţilor, nu-i putea înghiţi pe toţi dezmoşteniţii sorţii şi pegra oraşului.

Dintr-odată, mentorii Marelui Coesre despărţiră mulţimea cu o lovitură de băţ, croindu-şi drum spre mormântul de care se sprijinea Angelica. Aceasta, văzându-i apărând în faţa ei pe toţi acei nespălaţi, pricepu că pe ea o căutau. Bătrânul numit Frigare-cel-Bătrân mergea în frunte.

– Regele Cerşetorilor întreabă cine este tânăra, spuse el arătând spre Angelica.

Rodogone îşi trecu un braţ în jurul taliei însoţitoarei sale.

– Nu mişca, îi şopti el. O să fie bine.

O trase spre amvon, continuând s-o ţină lipită de el. Arunca priviri arogante şi bănuitoare spre mulţime, ca şi cum s-ar fi temut ca vreun duşman să nu ţâşnească şi să-i smulgă prada.

Avea cizme din piele scumpă şi vestonul dintr-o stofă fără cârpeli. Mintea Angelicăi înregistra toate aceste amănunte fără să-şi dea seama. Bărbatul nu-i provoca frică. Era obişnuit cu puterea şi lupta. Angelica se supunea autorităţii lui ca o femeie învinsă, care nu se putea lipsi de un stăpân.

Ajuns în faţa Marelui Coesre, Egipteanul întinse gâtul, scuipă şi zise:

– Eu, duce de Egipt, o iau ca marchiză.

Şi, cu un gest larg, aruncă o pungă în lighean.

– Nu! se auzi o voce calmă şi dură.

Rodogone se întoarse dintr-un salt.

– Balivernă!

La câţiva paşi, în lumina lunii, stătea bărbatul cu gâlma vineţie, care, de două ori se înfipsese rânjind în drumul Angelicăi.

Era la fel de înalt ca Rodogone, dar mai spătos.

Hainele zdrenţuite lăsau să i se vadă braţele musculoase şi pieptul păros. Bine înfipt pe picioarele depărtate, cu degetele mari trecute pe sub centironul de piele, îl cerceta pe ţigan cu impertinenţă. Trupul de atlet era mai tânăr decât faţa care inspira repulsie, năpădită de hăţişul unui ciuf cenuşiu. Printre şuviţele murdare, îi lucea unicul ochi. Celălalt era ascuns sub o legătură neagră.

Luna lumina din plin, şi în spatele lui se vedea strălucind zăpada de pe acoperişurile gropilor comune.

„Vai! Ce loc îngrozitor!" gândi Angelica. „Ce loc îngrozitor!"

Se aruncă spre Rodogone. Ducele Egiptului era ocupat să scuipe un şir nesfârşit de înjurături la adresa adversarului său, rămas indiferent.

– Câine! Pui de căţea! Sluga diavolului! Scârnăvie...! N-o să se termine bine... Unul din noi e prea...

– Fleanca! răspunse Balivernă.

Apoi, scuipă în direcţia Marelui Coesre, ceea ce părea a fi un omagiu intrat în tradiţie, şi aruncă în ligheanul de aramă o pungă mai grea decât cea a lui Rodogone. Un râs neaşteptat zgudui jalnicul ciot aşezat pe genunchii nebunului.

– Al dracului ce mi-ar plăcea s-o scot pe frumoasă la licitaţie! strigă el cu o voce dogită şi neplăcută. Să fie dezbrăcată, astfel încât băieţii să poată cântări marfa. Până acum, e a lui Balivernă. E rândul tău, Rodogone.

Cerşetorii urlară de bucurie. Mâini hidoase se întindeau spre Angelica. Egipteanu' o trase în spatele lui şi îşi scoase jungherul. În acel moment, Balivernă se aplecă şi aruncă o ghiulea rotundă şi albă, care atinse pumnul adversarului.

Ghiuleaua se rostogoli. Angelica văzu îngrozită că era un cap de mort. Egipteanu' scăpă pumnalul. Balivernă îl cuprinsese deja cu braţele. Cei doi bandiţi se strânseră până le trosniră oasele, apoi se rostogoliră în noroi.

Şi acesta a fost semnalul unei bătăi cumplite. Reprezentanţii celor cinci sau şase bande rivale din Paris se încăierară între ei. Cei care aveau săbii sau pumnale loveau la întâmplare, şi sângele ţâşnea. Ceilalţi, imitându-l pe Balivernă, adunau capete de morţi, pe care le lansau ca pe nişte ghiulele.

Angelica, dintr-un salt, se aruncase în grămadă, încercând să fugă. Dar pumni puternici o prinseră şi o aduseră în faţa amvonului, unde o ţineau mentorii Marelui Coesre. Acesta, nepăsător, înconjurat de garda specială, supraveghea bătaia, răsucindu-şi mustaţa.

Frigare-cel-Bătrân apucase ligheanul şi îl strângea la piept.

Nebunul, Bălosu', şi Marele Eunuc râdeau sinistru. Thibault Flaşnetaru' învârtea la manivelă, cântând să-ţi spargă urechile.

Cerşetoarele bătrâne, îmbrâncite, călcate în picioare, ţipau ca nişte harpii.

Angelica zări un schilod bătrân, cu un singur picior, care lovea din răsputeri cu cârja în capul lui Cur-de-Lemn, ca şi cum ar fi vrut să bată cuie. O spadă îi sfâşie burta, făcându-l să se prăbuşească peste olog.

Barcarolă şi femeile Marelui Coesre se refugiaseră pe acoperişul unui mormânt şi, în acelaşi timp, scobeau într-un maldăr de tigve ca să bombardeze câmpul de luptă.

Printre ţipetele stridente, urlete şi gemete se amestecau acum strigătele locuitorilor de pe rue aux Fers şi rue de la Lingerie care, aplecaţi peste pervazuri, deasupra acestui cazan cu vrăjitoare, o invocau pe Fecioara Maria şi chemau paza.

Luna cobora încetişor spre orizont.

Rodogone şi Balivernă continuau să se bată ca nişte câini turbaţi. Loviturile veneau unele după altele. Cei doi bărbaţi erau egali ca putere. Dintr-odată, se auzi un strigăt general de uimire.

Rodogone dispăruse ca prin farmec. Panica şi frica de un miracol cuprinseră asistenţa, alcătuită doar din necredincioşi. Dar îl auziră pe Rodogone strigând. Cu o lovitură de pumn, Balivernă îl aruncase în fundul uneia

dintre gropile comune, mari, din cimitir. Venindu-şi în simţiri printre cadavre, implora să fie scos de acolo.

Un râs homeric îi scutură pe spectatorii din apropiere şi îi cuprinse şi pe ceilalţi.

Meşteşugarii şi muncitorii de pe străzile învecinate ascultau, cu frunţile asudate, râsetul uriaş care urmă după ţipetele de moarte. La ferestre, femeile îşi făceau cruce.

Brusc, un clopot argintiu răsună, anunţând slujba Angelus.

O salvă de blesteme şi de obscenităţi răsună deasupra cimitirului în noaptea cenuşie, în timp ce bisericile începeau să-şi răspundă una alteia.

Trebuiau să fugă. Aşa cum cucuvelele şi demonii se temeau de lumină, oamenii noroaielor părăseau Cimitirul Inocenţilor.

În zorii murdari şi puturoşi, abia stropiţi de un roz sângeriu, spălăcit, Balivernă stătea în faţa Angelicăi şi o privea râzând.

– A ta este, spuse Marele Coesre.

Făcând din nou un salt, Angelica o luă la goană spre grilaj. Dar aceleaşi mâini violente o prinseră, încremenind-o în loc. Un maldăr de zdrenţe o sufoca. Continuă să se zbată, apoi îşi pierdu cunoştinţa.

Partea a șaptea

Turnul Nesle

capitolul 24

– Nu-ţi fie frică de nimic, spuse Balivernă.

Era aşezat în faţa ei pe o scară, cu mâinile lui uriaşe sprijinite pe genunchi. Pe jos, o lumânare, într-un frumos sfeşnic de argint, lupta cu lumina searbădă a zilei.

Angelica se mişcă şi văzu că era întinsă pe un pat improvizat, unde se îngrămădeau nenumărate mantii din toate materialele şi de toate culorile. Unele erau somptuoase, din catifea, împodobite cu aur, asemenea celor pe care tinerii seniori le poartă ca să se ducă să cânte la chitară sub ferestrele amantelor, altele din bumbac gros, haine confortabile purtate de călători sau negustori.

– Nu-ţi fie frică de nimic, Angelica, repetă banditul.

Ea ridică spre el ochii mari. Era tulburată. Căci îi vorbise în dialectul din Poitou, şi ea îl înţelegea!

El îşi duse mâna la faţă şi, dintr-o singură mişcare, îşi smulse gâlma cărnoasă de pe obraz. Ea nu se putu împiedica să nu scoată un ţipăt nervos. El îşi dădu pe spate pălăria murdară, smulgând odată cu ea şi peruca de păr cenuşiu şi încâlcit. Apoi îşi dezlegă fâşia pe care o purta pe ochi.

Acum, Angelica avea în faţa ei un bărbat tânăr, cu trăsături aspre, al cărui păr scurt, negru, se ondula deasupra frunţii pătrate. Înfundaţi sub sprâncenele stufoase, doi ochi căprui o pândeau pe tânără, şi expresia lor nu era lipsită de îngrijorare.

Angelica îşi duse mâna la gât; se sufoca. Ar fi vrut să strige, dar nu era în stare. În sfârşit, îngăimă, ca o surdo-mută care mişcă din buze şi nu-şi cunoaşte sunetul vocii:

– Ni... co... las.

Un zâmbet mulţumit înflori pe buzele bărbatului.

– Da, eu. M-ai recunoscut?

Ea aruncă o privire spre zdrenţele mizerabile care zăceau pe jos, lângă scară: peruca, fâşia de cârpă neagră...

– Şi... tu eşti cel căruia i se spune Baliverna?

El se ridică şi se lovi puternic în pieptul care răsună.

– Eu sunt. Baliverna, celebrul ticălos de pe Pont-Neuf. E ceva timp de când nu ne-am mai văzut, nu?

Ea îl privea. Era în continuare întinsă pe patul improvizat din haine vechi şi nu putea face nici o mişcare.

Printr-o aerisire cu gratii, ceaţa, groasă ca un fum, pătrundea în încăpere în valuri moi. De asta, poate, personajul jerpelit, acel Hercule în zdrenţe, neras, care se lovea în piept spunând: „Eu sunt Nicolas... Eu sunt Baliverna", i se părea o fantasmagorie îndoielnică.

Leşinase din nou?

El începu să se plimbe-n lung şi-n lat, dar fără s-o scape din ochi.

– Pădurea e tocmai bună când e cald, reluă el. Am lucrat cu contrabandiştii de sare. Apoi, mai târziu, am întâlnit o bandă în pădurea Mercoeur; foşti mercenari, foşti ţărani din Nord, foşti trăgători la galere, evadaţi. Erau bine organizaţi. M-am alăturat lor. Jefuiam călătorii pe drumul care ducea de la Paris la Nantes. Dar pădurea e bună când e cald. Când vine iarna, trebuie să te întorci în oraşe. Nu e uşor... Am fost la Tours, Châteaudun. Aşa se face că am ajuns la Paris. Ce greu mi-a fost cu toţi vânătorii de cerşetori şi de escroci pe urmele noastre! Celor care se lăsau prinşi la porţi li se rădeau sprâncenele şi jumătate din barbă şi, pe-aici ţi-e drumu', adio amice! Întoarce-te la ţară, la ferma ta arsă, la câmpurile jefuite şi la treburile tale. Sau chiar la spitalul general, ori, şi mai şi, la Châtelet atunci când, uneori, îţi vor găsi în buzunar o bucată de pâine pe care brutarul ţi-a dat-o pentru că aşa a vrut el. Dar eu am descoperit cotloanele bune în care să scap: pivniţe care trec de la o casă la alta, guri de canal care duc la puţuri şi, cum era iarnă, şlepurile prinse între gheţuri, de-a lungul Senei, de la Saint-Cloud. De la un şlep la altul, hopa sus! Într-o noapte am intrat toţi în Paris, ca nişte şobolani...

Ea spuse, încurcată:

– Cum ai putut să decazi în halul ăsta?

El tresări şi se aplecă spre ea cu o faţă strâmbă de furie.

– Dar tu?

Angelica îşi privi rochia sfâşiată. Părul desfăcut, nepieptănat, îi scăpa de sub boneta de pânză pe care se obişnuise s-o poarte, aşa cum purtau femeile din popor.

– Nu e acelaşi lucru, spuse ea.

Dinţii lui Nicolas scrâşniră şi mârâi ca un câine turbat.

– O! Da! Acum... e aproape acelaşi lucru. Pricepi ce spun... târfă!

Angelica îl admira cu un fel de zâmbet pierdut... Era chiar el. Îl revedea în picioare, în soare, cu mâna lui mare, plină de zmeură de pădure. Şi, pe faţa lui, aceeaşi expresie rea, răzbunătoare... Da, încet, încet, toate astea îi reveneau în amintire. El se înclina... Un Nicolas mai stângaci, încă ţăran, dar surprinzător în blândeţea pădurii primăvăratice. Pasional ca o fiară încinsă şi care, totuşi, îşi ţinea braţele la spate, ca să nu fie tentat să apuce şi să bruscheze.

– Vreau să-ţi spun... în afară de tine n-a mai existat nimeni în viaţa mea... Sunt o fiinţă care nu-şi găseşte locul, care se plimbă mereu ici şi colo, fără să ştie... Singurul meu rost erai tu..

Nu era deloc o declaraţie rea pentru un ţăran. Dar, în realitate, adevăratul lui rost era cel cu care se mulţumea acum, îngrozitor, ticălos: căpitan de bandiţi în capitală!... Rostul celor buni de nimic, care vor să ia de la alţii, în loc să-şi dea osteneala să câştige... Asta se ghicea încă de pe vremea când îşi părăsea cireada de vaci ca să se ducă să şterpelească mâncarea săracă a altor ciobani. Şi Angelica era complicea lui!

Ea se îndreptă cu o mişcare scurtă din şale şi îşi fixă privirea în ochii lui verzui.

– Te poftesc să nu mă jigneşti. N-am fost niciodată târfa ta. Şi, acum, dă-mi ceva să mănânc. Mi-e foame.

În realitate, foamea cumplită care o cuprinsese o chinuia de-i era rău.

Nicolas Balivernă păru derutat de ofensivă.

– Nu mişca, făcu el. O să mă ocup de asta.

Apucând o vergea de metal, lovi într-un gong de aramă care strălucea pe perete ca soarele. Imediat, se auzi pe scară năvala unor saboţi, şi un bărbat cu un aer năuc apăru în crăpătura uşii. Nicolas i-l arătă Angelicăi:

– El e Fanfaronul. Unul dintre şuţii mei. Dar, mai ales, unul dintre ticăloşii care a descoperit cum să facă să scape de stâlpul infamiei luna trecută. Aşa că-l ţin aici pentru potol, astfel încât clienţii din Hale să-i uite puţin forma nasului. Pe urmă, o să-i pun o perucă şi la atac, cu foarfeca! Păzea, buzunare! Ce ai în oală, leneşule?

Fanfaronul se smiorcăi şi îşi trecu mâneca peste nasul ud.

– Picioare de porc, şefu', cu varză.

– Porc eşti tu! urlă Nicolas. Există ceva ca lumea de mâncare pentru o doamnă?

– Nu ştiu, şefu'...

– Las' că-i bun şi asta, spuse Angelica.

Mirosul de mâncare o făcea aproape să leşine. Era într-adevăr umilitoare foamea asta pe care o simţea în momentele cele mai importante sau mai dramatice ale vieţii ei. Şi cu cât evenimentele erau mai dramatice, cu atât îi era mai foame!

Când Fanfaronul se întoarse, aducând o strachină de lemn ce dădea pe-afară de varză şi potroace pline de zgârciuri, înaintea lui mergea Barcarolă. Făcu o tumbă, apoi o salută pe Angelica la fel ca la curte, ceea ce făcu să pară grotesc picioruşul lui durduliu şi pălăria mare. Mutra exprima oarecare inteligenţă şi chiar un fel de frumuseţe. Poate de asta, în ciuda diformităţii, Angelica îl plăcuse imediat.

– Mi se pare că eşti încântat de noua ta cucerire, Baliverna, făcu el, aruncând o ocheadă către Nicolas. Dar ce-o să zică marchiza leşilor?

– Tacă-ţi fleanca! mormăi şeful. Cu ce drept îţi bagi nasul în bârlogul meu?

– Cu dreptul slugii credincioase care merită răsplată. Nu uita că eu ţi-am adus-o pe frumoasa după care ţi se scurgeau ochii de atâta vreme prin toate cotloanele Parisului.

– S-o aduci la Inocenţi! Tâmpită idee, trebuie să recunoşti! Era cât pe ce ca Marele Coesre s-o ia pentru el sau ca Rodogone Egipteanu' să mi-o sufle.

– Trebuia neapărat s-o câştigi, făcu măruntul Barcarolă, care era obligat să lase capul pe spate ca să se uite la Nicolas. La ce mi-ar folosi un şef care n-ar şti să se bată pentru marchiza lui? Şi, nu uita, n-ai terminat de plătit. Nu-i aşa, frumoaso?

Angelica nu ascultase nimic, pentru că mânca lacom. Piticul o cercetă cu un aer îndoios.

– Tot ce e mai bun la picioarele de porc sunt oscioarele, spuse el amabil. Sunt bune să le sugi şi este distractiv să le scuipi. După mine, în afară de oscioare, restul poţi să arunci.

– De ce spui că încă n-am plătit tot? întrebă Balivernă, încruntând din sprâncene.

– La dracu'! Şi individul pe care vrea să-l omoare? Călugărul cu ochii ponciş!...

Şeful se întoarse spre Angelica.

– Este adevărat? Eşti de acord?

Mâncase prea repede. Sătulă, copleşită de toropeală, se întinse din nou pe mantii. La întrebarea lui Nicolas, răspunse, cu ochii închişi:

– Da, trebuie.

– Aşa e drept! behăi piticul. Sângele trebuie să stropească nunţile cerşetorilor. Hu! Hu! Sânge de călugăr...

Înjură îngrozitor, apoi, în faţa unui gest ameninţător al şefului, o luă la fugă pe scară.

– Da, este adevărat, vreau să mă ajuţi să omor pe cineva.

Nicolas râse înspăimântător.

– Să omor! Asta e tot ce vrei! Am deja mulţi alţii de lichidat.

Angelica simţi că îl ura pentru aceste cuvinte îngrozitoare, dar, în acelaşi timp, simţi şi o uşurare imensă.

O s-o facă! Nicolas o să facă asta pentru ea. În sfârşit, i se alina încordarea care o ţinea captivă. Era o nerăbdare care îi aţâţa nervii şi, totodată, o obsesie care o stăpânea cu totul, lipsind-o de orice raţiune, groază sau dorinţă,

până nu-şi va duce la bun sfârşit această sarcină, ultimul lucru pe care îl putea face pentru *el*.

– Promiţi?

– Promit.

„Pentru Joffrey", gândi ea, „pentru onoarea lui. Pentru renumele lui. Astfel ca nici în moarte să nu fie umilit."

Trebuia! Singurul gând care o sfredelea era să-şi atingă acest scop.

Căci era tot ce mai putea face pentru el, sărmanul torturat de la Notre-Dame, care fusese abandonat de toţi, aproape şi de ea.

Numai atunci îşi va putea regăsi un strop de dorinţă de viaţă. Restul îi era indiferent.

Baliverna închise uşa crăpată cu o lovitură de călcâi.

În picioare, la marginea ciudatului culcuş unde zăcea tânăra, o cercetă îndelung, cu mâinile în şolduri. Până la urmă, ea deschise ochii.

– E adevărat că mă urmăreai de mult prin Paris? întrebă ea.

– Te-am descoperit imediat. Fii sigură, cu toţi oamenii mei, sunt informat rapid despre cei de curând veniţi, şi ştiu mai bine decât ei câte bijuterii au şi pot pătrunde la ei când orologiul din piaţa Grève sună miezul nopţii. Dar m-ai văzut la Trei Ciocane...

– Ticălosule! murmură ea cu un tremur. Vai! De ce râdeai când mă priveai...?

– Pentru că începeam să înţeleg că în curând vei fi a mea.

Ea îl măsură cu răceală, apoi ridică din umeri şi căscă. Nu se temea de Nicolas aşa cum se temuse de Baliverna. Întotdeauna îl dominase pe Nicolas. Ca să te temi de un bărbat, nu trebuie să-l fi cunoscut de copil. O cuprindea somnul. Mai întrebă, confuză:

– De ce... dar de ce ai plecat de la Monteloup?

– Ah! I-auzi, asta e tare! strigă el, încrucişându-şi braţele pe piept. De ce? Crezi că aveam chef ca bătrânul Guillaume să mă tragă în ţeapă... după ce se întâmplase

cu tine? Am plecat de la Monteloup în seara nunții tale... Așa a fost, ai uitat?

Da, și asta uitase. Îl întâlnise pe Nicolas în întunericul pivniței, la Monteloup, unde el umplea urcioarele și carafele la caneaua unui butoi de vin căruia i se dăduse cep pentru invitații la nuntă. Fusese impresionată de atitudinea de supușenie indiferentă pe care o avea, îmbrăcat în livreaua de valet pe care majordomul Clément Tonnel îl pusese s-o îmbrace. Ea îl provocase, ea îl implorase: „Strânge-mă în brațe! Strânge-mă tare! E tot ce-ți cer"[1], stăpânită de dorința sălbatică de a nu fi dată soțului îngrozitor și de temut, fără ca măcar o dată să fi făcut dragoste cu un bărbat tânăr și frumos. El cedase, nebun de dorință. Da, și asta uitase...

Sub pleoapele lăsate, amintirea renăștea cu aroma ei de paie și de vin, cu trupul musculos al lui Nicolas care se lăsase greu peste ea, și acea senzație neplăcută de grabă și neîmplinire, căci mătușa Marta apăruse înainte ca fapta să se consume. Își retrăi eșecul, rușinea... Și, cu toate, astea, uitase.

– Da, făcu el cu amar, ca și cum îi urmărise gândurile, se poate spune că nu aveam nici un loc în viața ta. Bineînțeles, în toți anii ăștia nu te-ai gândit deloc la mine.

– Bineînțeles, repetă ea indiferentă, căutând ceva ce i-ar putea spune mai rău, ca să-l domine mai bine. Aveam altceva de făcut decât să mă gândesc la un valet de țară.

– Târfă! strigă el, scos din minți. Ai grijă ce vorbești. Valetul de țară este acum stăpânul tău. Ești a mea...

Continua să strige, dar ea adormise. Departe de a o impresiona, vocea asta îi dădea sentimentul unei brutale, dar binefăcătoare ocrotiri. El se opri.

– Ia uite, spuse cu jumătate de glas, ca odinioară... când adormeai pe mușchi în timp ce ne certam cu foc. Ei bine, dormi, nevestica mea. De data asta ești a mea. Ți-e frig? Vrei să te învelesc?

Din pleoape, făcu semn că da. El se duse să caute o mantie bogată, de postav bun, și o aruncă pe ea. Apoi,

---

[1] Vezi *Angelica*, volumul I, *Marchiza îngerilor*. (n.tr.)

cu mâna, foarte blând, o mângâie pe frunte, cu un fel de teamă.

Când se trezi, Angelica îşi dădu seama că încăperea era un loc de-a dreptul ciudat. Construită din pietre uriaşe, ca vechile donjoane, era rotundă şi slab luminată de o barbacană cu gratii. Era plină de obiecte eteroclite, de la oglinjoare delicate, înrămate în lemn de abanos şi fildeş, până la fiare vechi, unelte, cum ar fi ciocane şi târnăcoape, arme...

Angelica se întinse, privind cu uimire în jur, se ridică şi luă în mână o oglindă, care reflectă imaginea unei fete necunoscute cu faţa palidă, cu ochii sălbatici şi aproape imobili, ca ai unei pisici rele care îşi pândeşte prada. Lumina serii dădea o nuanţă albicioasă părului ei ciufulit. Aruncă oglinda, înfricoşată. Femeia cu faţa hăituită, înfrântă nu putea fi ea!... Ce se întâmpla? De ce erau atâtea lucruri în camera rotundă? Spade, oale, cutii pline cu fleacuri, eşarfe, evantaie, mănuşi, bijuterii, bastoane, instrumente muzicale, un brasero, teancuri de pălării şi, mai ales, mantii care, aruncate unele peste altele, alcătuiau patul pe care dormise.

O singură piesă de mobilier, o comodă delicată cu marchetărie din lemn exotic, părea de mirare că se afla între aceste ziduri umede.

Trecându-şi mâna peste centură, simţi ceva tare. Trase de un mâner de piele şi scoase un pumnal subţire. De unde avea pumnalul? Trăise un coşmar apăsător şi dureros, în timpul căruia luna jonglase cu capete de mort.

Bărbatul cu ten întunecat o ţinea de mână. Apoi, pumnalul îi căzuse pe jos şi Angelica îl ridicase din noroi, timp în care cei doi bărbaţi se îmbrânceau şi se rostogoleau în ţărână. Aşa ajunsese în mâinile ei pumnalul lui Rodogone Egipteanu'. Îl strecură din nou în corsaj. Gândurile ei păreau nişte imagini confuze.

Nicolas... Unde era Nicolas?

Alergă la fereastră. Printre gratii, zări Sena, cu valurile ei moi, de culoarea absintului sub cerul înnorat, şi acel neîncetat du-te-vino al bărcilor şi şlepurilor. Pe celălalt

mal, înghiţite deja de amurg, recunoscu contururile de la Tuileries şi Luvru.

Imaginea fostei sale vieţi o zgudui şi o convinse că îşi pierduse minţile. Nicolas! Unde era Nicolas?

Se repezi spre uşă şi, găsind-o închisă şi zăvorâtă de două ori, se apucă să lovească în ea urlând şi strigându-l pe Nicolas, rupându-şi unghiile în lemnul putred.

O cheie scârţâi în broască şi apăru bărbatul cu nasul roşu.

- Ce naiba te-a apucat de urli aşa, marchizo? întrebă Fanfaronul.

- De ce era încuiată uşa asta?

- Nu ştiu.

- Unde este Nicolas?

- Nu ştiu. O cercetă, apoi se decise. Vino puţin să-ţi vezi amicii, o să te distreze.

Ea îl urmă pe o scară din piatră, în spirală, umedă şi întunecoasă.

Pe măsură ce cobora, o hărmălaie în care se amestecau strigăte, râsete groase şi plânsete de copii ajunse până la ea.

Nimeri într-o sală boltită, plină cu oameni de tot felul. În primul rând, pe masa mare, îl zări pe Cur-de-Lemn aşezat acolo, ca o bucată de carne pe tavă. În fundul sălii sclipea un foc şi, aşezat pe piatra vetrei, Picior Uşor avea grijă de o oală. O femeie grasă jumulea o raţă. Alta, mai tânără, era ocupată cu sarcina neplăcută de a-şi căuta de păduchi copilul pe jumătate dezbrăcat, pe care îl ţinea pe genunchi. Aproape peste tot, întinşi pe paiele podelei, se aflau bătrâni şi bătrâne, toţi zdrenţăroşi, şi copii murdari şi rufoşi care se certau pe resturile lăsate de câini.

Câţiva bărbaţi, aşezaţi în jurul mesei pe butoaie vechi care ţineau loc de scaune, jucau cărţi sau fumau în timp ce beau.

Când intră Angelica, toţi ochii de întoarseră spre ea şi o oarecare tăcere se aşternu peste jalnica adunătură.

- Înaintează, fata mea, îi spuse Cur-de-Lemn, cu un gest solemn. Eşti bucăţica şefului nostru, Balivernă.

Îţi datorăm respect. La o parte, haide, lăsaţi-i un loc marchizei!

Unul dintre cei care fumau pipă îi dădu un cot zdravăn vecinului.

– Al dracu' de bine făcută, mititica! De data asta, Balivernă aproape că a ales mai bine decât tine.

Bărbatul luat la rost se apropie de Angelica şi o luă de bărbie, cu un gest amabil şi, în acelaşi timp, decis.

– Eu sunt Gagiu' Mişto, spuse el.

Ea îi dădu mâna la o parte cu răutate.

– Depinde de gusturi.

Un hohot de râs scutură audienţa, care găsea îndrăzneala uluitor de amuzantă.

– Ba nu depinde de nimic, făcu Cur-de-Lemn, sughiţând, Gagiu' Mişto este numele lui, aşa i se spune. Haide, Fanfaroane, adu de băut pentru bunăciunea asta. Mie-mi place.

Puse în faţa ei un pahar cu picior având blazonul unui marchiz pe care, probabil, banda lui Balivernă îl vizitase la palat, în vreo noapte cu lună. Fanfaronul i-l umplu până la gură cu vin roşu, apoi făcu turul celorlalte pahare.

– În sănătatea ta, Marchiză a Îngerilor! Acesta e numele pe care ţi l-a dat Balivernă... Cum te cheamă?

– Angelica.

Râsul grosolan şi desfrânat al bandiţilor izbucni din nou sub bolţi.

– Carevasăzică, e şi mai frumos! Angelica!... Ha! Ha! Ha! Vorbeşti de un înger! Aşa ceva nu s-a mai pomenit pe la noi... Şi de ce nu? Până la urmă, noi de ce n-am fi nişte îngeri! Pentru că e marchiza noastră... În sănătatea ta, Marchiză a Îngerilor!...

Râdeau, se băteau peste coapse, şi în jurul ei totul părea un fel de rostogolire sinistră şi ameţitoare.

– În sănătatea ta, marchiză! Haide, bea... Bea odată!

Dar ea rămase nemişcată, privind mutrele bete din jur, bărboase sau nerase, care se aplecau spre ea.

– N-auzi? Bea odată! urlă Cur-de-Lemn, cu vocea lui îngrozitoare.

Ea îl înfruntă pe monstru fără să răspundă. Urmă o liniște amenințătoare, apoi Cur-de-Lemn oftă și îi privi pe ceilalți cu un aer dezamăgit.

– Nu vrea să bea! Ce-are?

– Ce are? repeta. Gagiu' Mișto, tu care te pricepi la femei, încearcă să rezolvi necazul ăsta.

Gagiu' Mișto ridică din umeri.

– Maldăr de rahat ce ești, făcu plin de dispreț, nu pune la inimă că te-a luat de sus, așa cum nu nimeni n-a mai făcut-o vreodată.

Se așeză lângă Angelica și, foarte blând, o mângâie pe umăr, ca pe un copil.

– Nu te teme. Nu sunt răi, știi bine. Își dau și ei aere, ca atunci când îi sperie pe burghezi. Dar pe tine te iubim. Ești marchiza noastră. Marchiza Îngerilor! Nu-ți place? Marchiza Îngerilor! E totuși un nume drăguț. Se potrivește cu ochii tăi frumoși. Haide, bea, mititico, e vin bun. Un butoi din port, de la Grève, care a fost cărat pe jos până la turnul Nesle. Cam așa stau lucrurile pe la noi. Asta este Curtea Miracolelor.

Îi apropie paharul de buze. Se simți înduioșată de tonul aceste voci bărbătești și drăgăstoase. Bău. Vinul era bun. Îi răspândea în trupul înghețat o căldură plăcută, și, dintr-odată, totul deveni mai simplu și mai puțin îngrozitor. Bău și al doilea pahar, apoi își puse coatele pe masă și începu să privească în jur. Ologul aruncă în direcția ei o privire mohorâtă, de monstru marin încremenit pe fundul apei. Avea oare sarcina s-o supravegheze? Și totuși, nu se gândea să fugă. Unde să se ducă?

Noaptea aducea în bârlog cerșetorii și cerșetoarele care se aflau sub puterea lui Balivernă. Printre ei erau multe femei care purtau în brațe copii infirmi sau sugari înfășați în zdrențe și ale căror țipete ascuțite, dar lipsite de putere, nu încetau niciodată. Unul dintre ei, cu fața acoperită de coșuri purulente, i-a fost încredințat femeii care stătea pe vatră. Aceasta, cu mână iute, smulse toate crustele de pe fața pruncului, trecu o cârpă peste mutrița drăgălașă, care deveni din nou netedă și sănătoasă, apoi puse copilul la sân.

Cur-de-Lemn zâmbi şi începu, cu vocea lui dogită:

– Vezi, la noi te vindeci repede. Nu ai nevoie să te alături cortegiului de credincioşi ca să vezi miracole. Aici există în fiecare zi. Poa' chiar acuş e vreo femeie cumsecade, miloasă, cum se spune, care povesteşte: „Of! Ştii, dragă, am văzut pe Pont-Neuf un copil, ce nenorocire! Plin de buboaie... Firește că am dat ceva de pomană sărmanei mame..." Şi sunt foarte mulţumite, ipocritele. Cu toate astea, nu erau decât nişte rotocoale mici de pâine uscată, date cu miere, ca să atragă muştele... Haide, uite, vine Şoricioaică. Poţi pleca...

Angelica îl întrebă din priviri, nedumerită.

– Nu tre' să-nţelegi, mormăi el. Aşa-i înţelegerea cu Balivernă.

Numitul Şoricioaică, care tocmai intra, era un spaniol atât de slab, încât genunchii şi coatele ascuţite îi găuriseră hainele. Jalnică rămăşiţă de pe câmpul de luptă din Flandra, nu-şi dădea în nici un fel aere de viteaz cu mustaţa lui mare, neagră, cu pălăria cu pene şi, pe umăr, cu sabia lungă în care erau înfipte stârvurile a cinci sau şase şobolani. Ziua, spaniolul vindea pe străzi otravă pentru rozătoare. Noaptea, îşi completa modestele venituri lăudând talentele de duelist ale lui Balivernă.

Cu multă demnitate, acceptă un pahar de vin şi ronţăi dintr-o gulie pe care o scoase din buzunar, în timp ce câteva bătrâne se certau pe rodul vânătorii lui. Vindea un şobolan cu doi soli. După ce îndesă banii în buzunar, Şoricioaică făcu un gest de salut cu sabia şi o bagă în teacă.

– Sunt gata, declară afectat.

– Dă-i drumu', îi spuse Cur-de-Lemn Angelicăi.

Gata să se apere, ea se pregăti să pună o întrebare, apoi se răzgândi. Ceilalţi bărbaţi se ridicaseră, câteva „burghie" sau „dezertori", cum li se spunea, foşti soldaţi cu drag de jaf şi luptă, pe care pacea îi făcuse să ducă o viaţă de trântori. Se văzu încadrată de siluetele lor vrednice de spânzurătoare. Purtau nişte uniforme jerpelite pe care încă atârnau fireturile şi poleiala vreunui regiment princiar.

Angelica îşi duse mâna într-o parte, sub corsaj, ca să apuce pumnalul Egipteanului. De data asta era decisă să-şi vândă scump viaţa.

Dar pumnalul dispăruse.

O cuprinse furia, o furie aţâţată de agitaţia dată de vin.

Uitând de orice grijă, urlă:

– Cine mi-a luat cuţitul?

– Iacă-l, spuse imediat Fanfaronul, cu vocea lui tărăgănată.

Îi întinse arma cu o mutră nevinovată. Ea era năucită. Cum de reuşise să-i ia pumnalul de sub corsaj fără ca ea să-şi dea seama?

Cu toate astea, acelaşi râs tunător, îngrozitor al cerşetorilor şi bandiţilor, un râs care, multă vreme de-acum înainte avea s-o urmărească, izbucni din nou.

– Bună lecţie, micuţa mea! exclamă Cur-de-Lemn. Începi să înveţi ce înseamnă să te afli în mâinile Fanfaronului. Fiecare deget de-al lui e mai iute ca un magician. Du-te să le întrebi pe gospodinele din Hale.

– Frumos şuriul, făcu unul dintre „burghie", apucând pumnalul.

Apoi, după ce îl examină, îl aruncă pe masă, îngrozit.

– Este cuţitul lui Rodogone Egipteanu'!

Cu un amestec de respect şi îngrijorare, toată lumea cerceta lama care strălucea în lumina lumânărilor.

Angelica îşi luă din nou arma şi o strecură la brâu. Avu sentimentul că gestul îi dădea importanţă în ochii calicilor. Nu ştiau în ce împrejurare smulsese trofeul de la unul dintre cei mai de temut duşmani ai bandei. În încăpere plutea misterul, împresurând-o cu o aură destul de tulburătoare.

Cur-de-Lemn şuieră:

– He! He! E mai vicleană decât vrea să arate, Marchiza Îngerilor.

Ea ieşi, urmată de priviri care o apreciau şi o admirau.

Afară, văzu profilându-se, în noaptea adâncă, umbra deşirată a turnului Nesle. Arunci pricepu că încăperea unde o condusese Nicolas Balivernă se afla probabil

în vârful acestui turn, care slujea ca depozit pentru ciupeala hoţilor. Unul dintre „burghie" îi explică amabil că Balivernă avusese ideea de a-i găzdui pe oamenii din banda lui în această construcţie părăsită din Paris, păstrată încă din Evul Mediu. Este adevărat că turnul era un bârlog ideal pentru tâlhari. Sălile pe jumătate în ruină, meterezele care se prăbuşeau, turlele care se clătinau, toate ofereau nişte ascunzători pe care alte bande din mahalale nu le aveau.

Spălătoresele care, multă vreme, îşi spălaseră rufele pe crenelurile turnului Nesle, o luaseră la goană în faţa invaziei de temut.

Nimeni nu se amestecase pentru a-i alunga pe băieţii răi care pândeau trăsurile din mahalaua Saint-Germain, ascunzându-se sub micul pod ca o spinare de măgar, care încăleca fostele şanţuri. Se mulţumiseră să se vaite că această trecere spre turnul Nesle, în inima Parisului, devenise o adevărată capcană ucigaşă. Şi, uneori, sunetele viorilor de la Tuileries, de cealaltă parte a Senei, se amestecau cu scârţâitul vioarei părintelui Hurlurot sau cu melodiile pe care Thibault Flaşnetaru' îi făcea să danseze pe cerşetori, în câte o seară de orgie.

Barcagiii din micul port de lemn, nu departe de acolo, lăsau glasul moale când vedeau că se apropie de mal siluetele înfricoşătoare.

Locul acela devenea de nesuportat, spuneau ei. Oare când se vor decide magistraţii oraşului să dărâme vechile metereze şi să alunge toată pleava aceea?

– Jupâni, vă salut, spuse Şoricioacă, adresându-li-se. Sunteţi buni să ne duceţi până la cheiul Gesvres?

– Bani aveţi?

– Avem asta, făcu spaniolul, sprijinind vârful spadei de burta unuia dintre barcagii.

Omul ridică din umeri, resemnat. În fiecare zi avea de lucru cu pramatiile astea care se ascundeau în bărci, furau marfa şi cereau să fie trecuţi pe gratis, de la un mal la altul, ca nobilii. Când barcagiii erau mulţi, treaba se termina cu încăierări sângeroase, cu cuţitul, căci celor

din breasla oamenilor de apă nu le stătea în fire să fie prea răbdători.

Totuşi, în seara aceea, cei trei bărbaţi, care tocmai aprinseseră focul ca să vegheze lângă şlepuri, pricepură că aveau tot interesul să nu stea la tocmeală. Un tânăr se ridică la un semn al şefului, şi, cu pas sigur, desprinse barca în care se aşezase Angelica şi siniştrii ei tovarăşi.

Barca trecu pe sub arcadele podului Notre-Dame, acostând la marginea cheiului Gesvres.

– Foarte bine, drăguţule, îi spuse Şoricioaică tânărului luntraş. Nu numai că-ţi mulţumim, dar te lăsăm să te întorci întreg. Dă-ne felinarul. Ţi-l înapoiem când ne-o veni nouă bine...

Imensa arcadă care susţinea cheiul Gesvres, nou construit, însemna o muncă uriaşă, o capodoperă de „aliniere" şi cioplire în piatră.

Pătrunzând pe sub ea, Angelica auzi mugetul fluviului care se îngusta, făcându-te să te gândeşti la vuietul oceanului. Huruitul trăsurilor care treceau pe deasupra răsuna ca un tunet îndepărtat, care întărea această senzaţie. Îngheţată şi umedă, grota impresionantă, izolată în inima Parisului, părea că fusese creată special pentru a servi drept adăpost tuturor răufăcătorilor din oraş.

Bandiţii o urmară până la capăt. Trei sau patru coridoare întunecoase, făcute pentru a servi drept canale de scurgere măcelăriilor de pe rue Vieille-Lanterne, îşi scuipau valurile de sânge. Trebui să le treacă dintr-un salt.

Mai departe, urmară încă două canale înguste şi puturoase, nişte scări ascunse în cutele caselor, maluri unde piciorul se înfunda până la gleznă în mâl.

Când bandiţii ieşiră din nou în Paris, era noapte adâncă şi Angelica n-ar fi fost în stare să spună unde se afla. Sigur, era o piaţetă cu o fântână în mijloc, căci se auzea susurul apei.

Vocea lui Nicolas răsună dintr-odată de foarte aproape:

– Voi sunteţi, băieţi? Fata e cu voi?

Unul dintre soldăţoi fixă felinarul pe Angelica.

– Iat-o.

Ea zări silueta înaltă şi faţa îngrozitoare a lui Baliverna şi închise ochii, speriată din nou. Deşi ştia foarte bine că era Nicolas, vedenia trezea în ea o spaimă care o scotea din minţi.

Şeful stinse felinarul cu mâna lui.

– Eşti nebun cu fumegătoarea ta! Conaşu' are acum nevoie de lumină ca să se plimbe?

– N-aveam chef să cădem în valuri sub cheiul Gesvres, protestă celălalt.

Nicolas o apucă pe Angelica de braţ cu o mână sigură.

– Inimioară, să nu-ţi fie frică de nimic, ştii foarte bine că eu sunt, glumi el. O puse la adăpost, sub un portic. Tu, Bujor, du-te de cealaltă parte a străzii, în spatele stâlpului. Tu, Martin, rămâi cu mine. Tu, Gobert, du-te acolo. Ceilalţi staţi de pândă la răspântie. Eşti la postul tău, Barcarolă?

Ca venită din cer, o voce îi răspunse:

– Prezent, şefu'.

Piticul era căţărat pe firma unei prăvălii.

De sub porticul unde se afla alături de Nicolas, Angelica putea vedea în lungul uliţei înguste. Câteva felinare, agăţate în faţa celor mai înstărite case, luminau slab şi făceau să lucească, la fel ca un şarpe trist, firicelul de apă din mijloc, plin de mizerii.

Prăvăliile meşteşugarilor erau închise. Se auzi cum un copil care plângea era ameninţat că va veni să-l ia Călugărul-fantomă. Era sperietoarea acelor vremuri, un călugăr bărbos, se spunea, care trecea cu traista în spate, ca să-i ia pe copiii neascultători.

– Te dau eu pe mâna Călugărului-fantomă! mormăi Nicolas. Adăugă cu glas încet şi încordat: O să-ţi plătesc datoria, Angelica! Cam aşa stau lucrurile la cerşetori. Omul plăteşte ca să-şi câştige gagica, aşa cum cumperi un obiect frumos pe care ţi-l doreşti.

– E chiar singurul lucru pe care îl cumpărăm noi, rânji unul dintre spadasini.

Şeful îl făcu să tacă cu o înjurătură. Auzind zgomot de paşi, bandiţii tăcură şi rămaseră nemişcaţi.

Încetişor, îşi traseră spada. Un bărbat înainta pe străduţă, sărind din piatră în piatră, ca să nu-şi murdărească în bălţi pantofii cu tocuri înalte şi funde.

– Nu e el, şopti Nicolas Balivernă.

Ceilalţi îşi băgară săbiile în teacă. Trecătorul auzi clinchet de arme. Tresări, ghici prezenţa siluetelor care mişunau pe sub portic şi o luă la fugă, urlând.

– Hoţii! Asasinii! Hoţii! Mă omoară!

– Tâmpitu'! mormăi de cealaltă parte a străzii spadasinul Bujor. O dată las şi eu pe cineva să treacă liniştit, fără să-i iau măcar mantia, şi idiotu' rage ca un măgar...

Un fluierat uşor, de la celălalt capăt al străzii, îl făcu să tacă.

– Priveşte cine vine, Angelica, şopti Nicolas, strângând-o de braţ.

Îngheţată, indiferentă la tot, fără ca măcar să simtă contactul mâinii, Angelica aştepta. Ştia ce avea să se întâmple. Era inevitabil. Trebuia ca acest lucru să se împlinească. *Doar atunci* inima ei va putea începe din nou să trăiască.

Văzu apărând, în lumina gălbuie a felinarelor, doi călugări care se ţineau de braţ. Pe unul din ei îl recunoscu imediat; era călugărul Bécher. Celălalt, durduliu şi vorbăreţ, vorbea în latină, cu gesturi largi. Probabil că era cam ameţit, căci, din când în când, îşi târa tovarăşul în zidul unei case, apoi, scuzându-se, îl purta bălăcindu-se prin pârâu.

Angelica auzea timbrul ascuţit al alchimistului. Şi el vorbea în latină, dar pe un ton de protest indignat.

Ajungând în dreptul porticului, încheie strigând în franceză, exasperat:

– Destul, frate Amboise! Teoriile tale despre botezul cu supă grasă sunt nişte erezii! O taină religioasă nu poate avea nici o valoare dacă apa prin care este dată este mânjită de elemente spurcate precum grăsimea de animal. Un botez cu supă grasă! Ce blasfemie! De ce nu botezat cu vin roşu, aşa cum eşti dumneata? Asta ţi-ar conveni de minune, căci văd că tare-ţi mai place!

Şi, cu o smucitură, slăbănogul călugăr reformat se eliberă de braţul care se agăţa de el.

Grăsanul frate Amboise spuse, bâlbâindu-se, pe un ton plângăreţ, de beţiv:

- Părinte, mă mâhneşti... Vai! Mi-ar fi plăcut să te conving. Dintr-odată, acesta scoase un urlet de nebun. Ha! Ha! *Deus coeli!*[1]

Aproape în aceeaşi clipă, Angelica îşi dădu seama că fratele Amboise ajunsese în dreptul lor, sub portic.

- E rândul vostru, ciripitorilor, şopti el, trecând brusc de la latină la limba borfaşilor.

Conan Bécher se întoarse.

- Ce ţi s-a întâmplat?

Se întrerupse şi cercetă străduţa goală cu o privire nesigură. Avea vocea sugrumată.

- Frate Amboise...! strigă el. Frate Amboise, unde eşti?

Faţa lui slabă, năucă, deveni parcă şi mai scobită, şi se auzea cum gâfâie, în timp ce înainta câţiva paşi, aruncând ocheade îngrozite în jur.

- Hu! Hu! Hu!

Era piticul Barcarolă, care intra în scenă cu ţipătul lui sinistru de pasăre de noapte. Încordându-şi ca un arc picioarele pe firma de metal ce scârţâia, făcu un salt elastic de broască uriaşă şi ateriză la picioarele călugărului Bécher.

Acesta se lipi de zid.

- Hu! Hu! Hu!

Într-un dans infernal în faţa victimei îngrozite, făcea tot mai multe tumbe, saluturi groteşti, schimonoseli, gesturi obscene. Îl înconjura pe Bécher cu o adevărată horă diabolică.

Apoi, o altă creatură hidoasă ieşi din umbră, rânjind. Era un cocoşat cu picioare răsucite. Genunchii i se atingeau, în timp ce gambele, prea depărtate, nu-l lăsau să înainteze decât cu o legănare bruscă şi oribilă. Dar silueta nu era nimic în comparaţie cu faţa hidoasă. Căci pe frunte avea crescută o bucată de carne atârnândă şi roşie.

- Haaah!

---

[1] Dumnezeu, Creatorul cerului! (n.tr.)

Horcăiala care scăpă din gâtul călugărului nu mai avea nimic omenesc.

– Haaah!... Demonii!

Trupul lung se îndoi dintr-odată şi se trezi în genunchi pe pietrele pline de noroi. Avea ochii ieşiţi din orbite. Pielea îi era ca ceara. Între colţurile buzelor umflate de un rictus de groază, dezgustătoare, se vedeau clănţănind două şiruri de dinţi stricaţi.

Foarte încet, ca în toiul unui coşmar, îşi ridică braţele osoase cu degetele depărtate. Limba i se mişca jalnic. Reuşi să articuleze:

– Îndurare... Peyrac!

Acest nume, rostit cu o voce dispreţuitoare, pătrunse în inima Angelicăi ca o lovitură de pumnal. Reflexul de nebunie pe care i-l inspira scena halucinantă se declanşă în ea. Începu să urle sălbatic:

– Omoară-l! Omoară-l!

Şi, fără să-şi dea seama, îl muşca de umăr pe Nicolas. El o îmbrânci pentru a se elibera şi trase din teacă cuţitul de măcelar, care îi servea drept armă.

Dar, dintr-odată, pe stradă se aşternu o linişte apăsătoare.

Se auzi vocea lui Barcarolă:

– Asta mai lipsea!

Trupul călugărului tocmai se prăbuşise alături, la picioarele zidului.

Bandiţii se apropiară. Şeful se aplecă, ridică capul nemişcat, mandibula căzu, descoperind gura enormă, deschisă într-un ultim strigăt de groază. Ochii erau ficşi şi tulburi.

– Gata, e mort! constată Balivernă.

– Cu toate astea nici nu l-am atins, spuse piticul. Doar să nu-l fi atins Creastă-de-Cocoş? Eu nu făceam decât să mă strâmb la el, ca să-l sperii!

– Ţi-a ieşit de minune. Din asta i s-a tras... A murit de frică!

O fereastră se deschise. O voce tremurătoare întrebă:

– Ce se petrece? Cine vorbeşte despre demoni?

– Valea! porunci Balivernă. Aici nu mai avem nimic de făcut.

*

A doua zi dimineaţă, când a fost găsit trupul călugărului Bécher lipsit de viaţă, fără nici o urmă de lovitură sau răni, în Paris oamenii îşi amintiră de vorbele vrăjitorului care fusese ars în piaţa Grève: „Conan Bécher, peste zece zile îţi dau întâlnire la judecata lui Dumnezeu..."

Cercetară calendarul şi văzură că data se potrivea. Făcându-şi nenumărate cruci, locuitorii de pe rue Cerisaie, lângă Arsenal, povestiră despre ţipetele ciudate care îi treziseră din primul somn, în seara din ajun.

A fost nevoie să i se plătească dublu groparului care îl înmormântă pe călugărul blestemat.

Şi pe mormânt îi puseră acest epitaf:

Aici odihneşte părintele Conan Bécher, reformat, care a murit torturat de demoni, în primele zile ale lunii februarie 1661.

Banda lui Nicolas Balivernă, celebru hoţoman, îşi încheie noaptea prin cârciumi.

Toate bombele înşirate între Arsenal şi Pont-Neuf au fost vizitate. Erau adunaţi în jurul unei femei cu faţa palidă şi părul despletit, pe care o puneau să bea.

Angelica, beată moartă, nu se mai putu stăpâni, şi, în cele din urmă, vomită. Aşa cum stătea cu fruntea lipită de zid, un gând îi încolţi în minte şi dură mult timp, exasperant: „Pierzanie! Pierzanie..."

Cu mână hotărâtă, Nicolas o ridică şi o cercetă cu o îngrijorare mirată.

– Eşti bolnavă? Şi totuşi n-ai băut nimic... Trebuie să ne sărbătorim nunta...

Apoi, văzând-o sfârşită, cu ochii închişi, o ridică în braţe şi ieşi.

Noaptea era rece; cu toate astea, la pieptul lui Nicolas îi era cald şi se simţea bine.

Poetul Scârnei de pe Pont-Neuf, culcat între picioarele calului de bronz, îl văzu trecând pe banditul înalt care purta, la fel de uşor ca pe o păpuşă, o formă albă, cu părul atârnând.

Când Balivernă pătrunse în sala mare, la baza turnului Nesle, o parte dintre cerşetori şi ţiitoarele lui erau strânşi laolaltă, lângă foc. O femeie urlând se ridică şi se aruncă asupra lui.

– Ticălosule! Ţi-ai luat alta... Mi-au spus tovarăşii. Şi toate astea când tocmai mă pregăteam să mă dau de ceasu' morţii cu nişte muschetari vicioşi... Dar o să te înjunghii ca pe un porc, şi pe ea la fel!

Calm, Nicolas o puse jos pe Angelica şi se sprijini de perete. Apoi ridică pumnul, şi fata căzu. Acum, ascultaţi cu toţii, spuse Nicolas Balivernă. Cea de aici (o arătă pe Angelica) este A MEA, a nimănui altcuiva! Cine va îndrăzni să atingă un fir de păr din capul ei şi cea care îi va căuta pricină va avea de-a face cu mine. Ştiţi ce vreau să zic!... Cât despre marchiza leşilor...

O apucă pe fată de poala jachetei şi, cu un gest energic şi dispreţuitor, o aruncă într-un grup de jucători de cărţi.

– ... puteţi face ce vreţi cu ea!

Apoi, triumfător, Nicolas Merlot, de baştină din Poitou, fost cioban devenit lup, se întoarse spre cea pe care întotdeauna o iubise şi pe care soarta i-o aducea înapoi.

capitolul 25

O luă din nou în braţe şi începu să urce scara turnului. Suia încet, ca să nu se împiedice, căci aburii vinului îi înceţoşau mintea. Încetineala dădea urcuşului ceva solemn.

Angelica se lăsa în voia îmbrăţişării braţelor lui puternice. Capul i se învârtea aproape la fel ca spirala scării de piatră.

Ajuns pe ultima treaptă, Nicolas-Balivernă deschise cu o lovitură de picior uşa încăperii cu lucruri dosite. Apoi se duse până la patul improvizat din mantii şi o lăsă pe Angelica să cadă ca un pachet, strigând:

– Între noi doi, acum!

Gestul, la fel ca râsul triumfător, care brăzda faţa de bărbat şi pe care Angelica o vedea strălucind în întuneric, o smulseră din indiferenţa bolnavă în care căzuse încă din ultima tavernă. Trează după vărsături, tresări şi, ridicându-se, alergă la fereastră, unde se agăţă de gratii, fără să ştie de ce.

– Şi? strigă furioasă. Ce vrei să spui, imbecilule, cu vorbele „între noi doi"?

– Eu... păi... vreau să spun... se bâlbâi Nicolas, total derutat.

Ea râse batjocoritor.

– Nu cumva îţi închipui că vei deveni amantul meu, Nicolas Merlot?

Din doi paşi apăsaţi, acesta ajunse lângă ea, cu fruntea brăzdată de un rid încruntat.

– Nu-mi închipui, făcu sec. Sunt sigur.

– Rămâne de văzut.

– Ce-a fost de văzut am văzut.

O înfruntă din priviri. Lucirea roşiatică a focului barcagiilor, pe plajă, la poalele turnului, îi lumina. Nicolas respira greu.

– Ascultă, reluă el cu voce joasă şi ameninţătoare, mai stau de vorbă cu tine pentru că eşti tu şi pentru că trebuie să înţelegi. Dar nu ai dreptul să refuzi ce-ţi cer. M-am bătut pentru tine. L-am omorât pe individul dorit de tine. Marele Coesre ne-a combinat. Deci totul merge după legile milogilor. Eşti a mea.

– Şi dacă nu-mi plac legile milogilor?

– Atunci o să mori, făcu el, cu un fulger în adâncul privirii. De foame sau de altceva. Dar o să mori, nu trebuie să-ţi faci iluzii. De altfel, acum nu mai ai de ales. Ai priceput? insistă el punând pumnul strâns lipit de tâmpla tinerei. Cu creierul tău mic de contesă, n-ai înţeles că ai ars în piaţa Grève odată cu bărbatul ăla vrăjitor al tău? Asta e tot ce te despărţea de mine înainte. Valet şi contesă nu mai există! Eu sunt Balivernă, şi tu... tu nu mai eşti nimic. Ai tăi te-au părăsit. Ăia de colo...

Întinse braţul, arătând de cealaltă parte a Senei, în întuneric, spre masivul palat Tuileries şi galeriile Luvrului, unde sclipeau luminile.

– Nici pentru ăia nu mai exişti. Iată de ce eşti de-a milogilor... Este patria celor pe care ai lor i-au abandonat... Aici vei avea întotdeauna ce mânca. Te vom apăra. Te vom răzbuna. Te vom ajuta. Dar trăda, niciodată...

Tăcu, gâfâind uşor. Îi simţea respiraţia arzătoare. O atingea, şi căldura dorinţei îi transmitea o fierbinţeală tulbure. Îl vedea cum îşi deschidea braţele mari, le ridica, apoi le lăsa să cadă, ca şi cum nu îndrăznea...

Atunci începu s-o implore încet, în graiul lui:

– Fetiţa mea, nu fi rea. De ce-mi faci mutre? Nu e foarte simplu? Suntem aici amândoi... singuri... ca odinioară. Am mâncat bine, am băut bine. Ce-ar mai fi altceva de făcut decât să ne iubim? Doar nu vrei să mă faci să cred că ţi-e frică de mine!

Angelica râse uşor şi ridică din umeri.

El o luă de la capăt:

– Haide, vino!... Aminteşte-ţi. Ah! Dacă rămâneam la Monteloup, am fi fost fericiţi. Ne înţelegeam bine. Eram făcuţi unul pentru altul. Împotriva acestui lucru nu se poate face nimic... Ştiu că vei fi a mea. Speram. Şi acum a venit momentul!

– Nu, făcu ea, scuturându-şi cu un gest încăpăţânat părul lung pe umeri.

Scos din minţi, el urlă:

– Ai grijă! Pot să te iau cu forţa dacă vreau.

– Încearcă numai, şi o să-ţi scot ochii cu unghiile.

– O să-mi pun oamenii să te ţină, urlă el.

– Laşule!

Peste măsură de enervat, începu să înjure groaznic.

Şi totuşi, ea abia îl auzea. Cu fruntea lipită de gratiile îngheţate, ca o prizonieră lipsită de speranţă, Angelica se simţea năpădită de o oboseală copleşitoare. „Ai tăi te-au abandonat..." Ca ecou al acestei fraze pe care Nicolas tocmai o rostise, alte fraze răsunau, tăioase ca lama satârului. „Nu mai vreau să aud vorbindu-se de voi... Trebuie să DISPĂREŢI. Gata cu titlurile, gata cu numele, gata cu tot."

Hortense apăru ca o harpie, cu felinarul în mână.

„Pleacă! Pleacă!"

Nicolas avea dreptate, Nicolas Balivernă, Hercule cu sânge cald şi sălbatic, care tremura în spatele ei şi jura că va face să se prăbuşească bătrânele pietre ale turnului Nesle. Şi zdrenţele lui aveau mirosul îngrozitor al oraşului, dar pielea, ghemuindu-se tot lângă ea, muşcând sălbatic din ea, ar reuşi poate să reînvie puţin din parfumul de neuitat de la Monteloup.

Dintr-odată, resemnată, i se puse în faţă, şi, aproape de culcuş, începu să-şi desfacă corsajul din serj cafeniu. Apoi lăsă să-i cadă fusta. Rămasă doar în cămaşă, ezită o clipă. Frigul îi muşca pielea, dar capul îi ardea. Foarte repede, îşi scoase ultima haină şi se întinse goală pe mantiile furate.

– Vino, îi spuse calm.

Sufocat, el amuţise. Supuşenia ei i se părea suspectă. Se apropie neîncrezător. La rândul lui, scăpă încet de zdrenţe.

Aproape gata să atingă culmea celor mai nebuneşti vise, Nicolas, fostul valet, continua să tremure. Lucirea tulbure a focului de pe plajă proiecta pe perete umbra lui uriaşă.

– Vino, repetă ea. Mi-e frig.

De fapt, şi ea începuse să tremure, poate de frig, dar şi de o nerăbdare amestecată cu teamă, aflată în faţa acestui trup voinic la pândă.

Dintr-un salt fu peste ea. O strânse în braţe s-o frângă, cu hohote de râs întretăiate.

– Ah! De data asta e cum trebuie! Ah! Ce bine e! Eşti a mea. N-o să-mi mai scapi! Eşti a mea. A mea! A mea! A mea! repeta el, scandându-şi astfel nebunia de bărbat.

Puţin mai târziu îl auzi gemând ca un câine sătul.

– Angelica, şopti el.

– Mi-ai făcut rău, se plânse ea.

Şi, înfăşurându-se într-o mantie, adormi.

În noaptea aceea o luă încă de două ori. Amorţită, se trezea dintr-un somn greu pentru a deveni prada acestei fiinţe întunecate care o pătrundea înjurând, o siluia scoţând gemete răguşite, apoi se prăbuşea lângă ea, bâlbâind vorbe fără şir.

*

În zori, o şoaptă o trezi.

– Balivernă, mişcă-te, îi cerea Gagiu' Mişto. Sunt ceva treburi de aranjat în bâlciul de la Saint-Germain cu vrăjitoarele lui Rodogone Egipteanu' care i-au spânzurat pe coana Hurlurette şi pe părintele Hurlurot.

– Vin. Dar nu face zgomot. Micuţa se odihneşte încă.

– Nu mă îndoiesc. Ce tărăboi a fost azi-noapte în turnul Nesle. Nici şobolanii n-au putut să doarmă. Se poate spune că te-ai întrecut pe tine! Ciudat că nu poţi face dragoste fără să urli.

– Gura! mormăi Balivernă.

– Marchiza leşilor nu s-a îngrijorat prea tare. Trebuie să-ţi spun că ţi-am executat ordinele cât se poate de exact. Toată noaptea am alintat-o ca să nu-i dau ideea să urce aici cu un şuriu. Dovada că nu are nimic cu tine este că te aşteaptă jos cu o oală plină cu vin cald.

– Bine. Vin.

Gagiu' Mişto plecă, iar Angelica aruncă o privire printre gene.

Nicolas era în picioare, în spatele camerei, îmbrăcându-şi uniforma făcută din nenumărate zdrenţe. Era întors cu spatele şi se apleca peste un cufăr în care căuta ceva. Pentru o femeie cât de cât avertizată, atitudinea acestui spate era foarte sugestivă. Era cea a unui om foarte încurcat.

El închise cufărul şi, strângând un obiect în pumn, se întoarse spre pat. Ea se grăbi să se prefacă adormită.

El se aplecă şi o strigă încet:

– Angelica, mă auzi?... Trebuie s-o şterg. Dar înainte aş vrea să-ţi spun... Aş vrea să ştiu... Mă urăşti pentru noaptea asta?... Nu e vina mea. A fost mai tare decât mine. Eşti atât de frumoasă!

Îi puse mâna aspră pe umărul sidefat care îi ieşea de sub pătură.

– Răspunde-mi. Văd clar că nu dormi. Uite ce-am ales pentru tine. E un inel, unul adevărat. I-am cerut unui negustor de pe cheiul des Orfèvres să spună cât face. Priveşte... Nu-l vrei? Uite, îl pun lângă tine... Spune-mi

ce ţi-ar face plăcere? Vrei un jambon, un jambon frumos? L-au adus foarte proaspăt în dimineaţa asta, şutit de la cârnăţarul din piaţa Grève, în timp ce căsca gura la cum îl spânzură pe unul de-ai noştri... Vrei o rochie nouă?... Şi asta am... Răspunde-mi sau mă înfurii.

Ea acceptă să strecoare o privire printre şuviţele părului răvăşit şi spuse pe un ton arogant:

- Vreau un hârdău mare cu apă foarte caldă.

- Un hârdău? repetă el uimit. O cercetă bănuitor. Ce să faci cu el?

- Să mă spăl.

- Bine, făcu, liniştit. Poloneza o să ţi-l aducă sus. Cere tot ce vrei. Şi dacă nu eşti mulţumită, spune-mi când mă întorc. O să lovesc fără milă.

Mulţumit că ea îşi exprimase o dorinţă, se întoarse spre o oglinjoară veneţiană pusă pe marginea vetrei şi se apucă să-şi lipească pe faţă o bilă de ceară vopsită, care îl desfigura şi mai tare.

Dintr-un salt, Angelica se aşeză în fund.

- Asta, niciodată! spuse hotărât. *Îţi interzic*, Nicolas Merlot, să apari în faţa mea cu mutra ta dezgustătoare de bătrân stricat şi libidinos. Altfel, n-o să mai fiu în stare să suport să mă mai atingi.

O expresie de bucurie copilărească lumină faţa dură, marcată deja de viaţa de criminal.

- Şi, dacă mă supun... o să mă mai vrei?

Îşi trase poala mantiei peste faţă ca să ascundă emoţia neaşteptată pe care i-o stârnea lucirea din ochii banditului Balivernă. Căci era acea privire pe care o ştia, a micului Nicolas, atât de uşuratic, de nesigur, dar „cu inimă bună", cum spunea sărmana lui mamă. Nicolas care se apleca asupra surorii lui batjocorite de soldaţi şi o striga pe nume: Francine! Francine... Iată ce putea face viaţa dintr-un băieţel, dintr-o fetiţă...

Inima Angelicăi se umplu de milă pentru ea, pentru Nicolas. Erau singuri, abandonaţi de toţi...

- Ai vrea să te mai iubesc? şopti el.

Atunci, pentru prima oară de când se regăsiseră în mod atât de ciudat, ea schiţă un zâmbet.

- Poate.

Nicolas întinse solemn braţul şi scuipă pe jos.

– Atunci, jur, chiar de-ar fi să mă las batjocorit de scriitoraşi şi de răuvoitori rămânând cu faţa curată în mijloc pe Pont-Neuf, n-o să mă mai vezi niciodată deghizat în Baliverna.

Îşi îndesă peruca şi bandoul în buzunar.

– Mă duc să mă deghizez jos.

– Nicolas, îl mai strigă încă o dată, am un picior rănit. Priveşte. Oare Maestrul Mathieu, doctorul de pe Pont-Neuf, o avea ceva să mă vindece?

– O să trec să vorbesc cu el.

Brusc, apucă picioruşul alb şi îl sărută.

După ce ieşi, ea se ghemui, încercând să adoarmă. Se făcuse din nou foarte frig, dar fiind bine învelită, nu suferea. Un soare palid, de iarnă, aşternea pătrate de lumină pe pereţi.

Angelica avea corpul slăbit şi chiar o durea, dar asta nu însemna că nu încerca un fel de stare de bine, de destindere.

„E atât de bine", îşi spunea ea. „E ca atunci când îţi potoleşti foamea şi setea. Nu te mai gândeşti la nimic. E bine să nu te mai gândeşti la nimic."

Lângă ea, diamantul inelului oferit de Nicolas scânteia. Oricum, pe Nicolas întotdeauna îl va face să meargă în patru labe.

Prin fereastra cu gratii ajungeau până la ea zgomote îndepărtate. De cealaltă parte a Senei, palatele Luvru şi Tuileries trimiteau ecoul vieţii lor intense şi agitate.

Pe malul din faţă, în scorbura turnului Nesle, în ruină, Angelica, la capătul puterilor şi al revoltei, adormea.

Să doarmă! Să uite! Să uite totul, la adăpostul unei protecţii sălbatice şi de nebănuit, care o izola de pericol, o ferea de duşmani.

Angelica nu mai visa la nimic altceva.